

Vlada Republike Hrvatske

Hrvatski kvalifikacijski okvir

**Povjerenstvo za izradu
Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira**

IZVJEŠĆE

O RADU POVJERENSTVA ZA IZRADU HRVATSKOGA KVALIFIKACIJSKOG OKVIRA

za 2008. i 2009. godinu

Zagreb, prosinac 2009.godine

Sadržaj

1. Uvod
2. Prikaz rada Povjerenstva za izradu Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira i Operativnog tima za potporu Povjerenstvu
3. Pregled sadržaja sjednica Povjerenstva
4. Pregled sadržaja radionica Operativnog tima
5. Ostale aktivnosti Povjerenstva i Operativnog tima
6. Internetska stranica
7. Zaključak
8. Financijsko izvješće
9. Dodaci

1. Uvod

Društveno i gospodarsko opravdanje izrade Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira (HKO) prikazano je u dokumentu Polazne osnove Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira koji je Vlada Republike Hrvatske prihvatila Zaključkom na sjednici održanoj 5. srpnja 2007. godine (Klasa: 602-01/07-02/01, Urbroj: 5030104-07-1) i zadužila Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa (MZOŠ) za provedbu.

Ustrojavanje i zadaće Povjerenstva i Operativnoga tima

Odlukom Vlade Republike Hrvatske o osnivanju Povjerenstva za izradu Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira od 27. rujna 2007. godine, Klasa: 602-01/07-02/01, Urbroj: 5030108-07-3, osnovano je tijelo sastavljeno od socijalnih partnera i ostalih dionika te je održalo prvu, konstituirajuću, sjednicu u studenome 2007. godine.

Odlukom o izmjenama Odluke o osnivanju Povjerenstva za izradu Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira od 24. siječnja 2008. god., Klasa: 602-01/07-02/01, Urbroj: 5030108-08-01, predsjednikom Povjerenstva imenovan je potpredsjednik Vlade RH prof. dr. sc. Slobodan Uzelac koji preuzima upravljanje radom Povjerenstva u suradnji s MZOŠ-om.

Prema gore spomenutom Zaključku zadaća Povjerenstva je osmišljavanje i vođenje daljnjih aktivnosti u pripremi i izradi cjelovitoga Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira. U cilju ostvarenja navedenoga u travnju 2008. godine pri Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa Odlukom je osnovan Operativni tim (OT) za potporu Povjerenstvu za izradu Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira (Klasa: 602-04/07-08/00057; Urbroj: 533-07-08-003).

U sastavu OT-a su stručnjaci iz područja obrazovanja, predstavnici javnih agencija iz sustava obrazovanja i drugih obrazovnih institucija. Sastav Operativnog tima nadopunjava se Odlukama o dopuni Odluke o imenovanju Operativnog tima za potporu Povjerenstvu za izradu (Klasa: 602-04/07-08/00057, Urbroj: 533-07-08-0004; Klasa: 602-04/07-08/00057, Urbroj: 533-07-08-0005).

Odlukom su definirane zadaće Operativnoga tima:

- Priprema materijala i dokumenata za izradu HKO-a prema planu aktivnosti koje je prihvatilo Povjerenstvo za izradu HKO-a
- Organizacija i sudjelovanje na stručnim skupovima prema planu aktivnosti
- Priprema prijedloga u okviru svojih institucija prema zaduženjima
- Prezentacija rezultata rada na stručnim skupovima.

Hrvatski i europski kontekst razvoja Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira

Hrvatski kvalifikacijski okvir (HKO) instrument je koji će olakšati zapošljivost te osobni razvoj pojedinaca za izgradnju socijalne povezanosti, što je posebno važno za društva u kojima su ekonomske i tehnološke promjene te produljenje životnoga vijeka suvremenog čovjeka, nametnule cjeloživotno učenje kao nužnost obrazovne i gospodarske politike. Značaj HKO-a ogleda se i u kvalitetnijem povezivanju potreba tržišta rada s provođenjem školskih programa te u vrjednovanju svih ishoda učenja. Izrada i razvoj HKO-a zasniva se na hrvatskome nasljeđu, postojećem sustavu obrazovanja u Republici Hrvatskoj, smjernicama Europskoga kvalifikacijskog okvira, preporukama Europskoga Parlamenta i Vijeća Europske unije te iskustvima drugih napose europskih zemalja u izgradnji njihovih kvalifikacijskih okvira.

Ukratko, HKO je instrument za promicanje cjeloživotnoga učenja, održive zapošljivosti i europske konkurentnosti, koji – uređujući sustav kvalifikacija slijedeći načelo ishoda učenja – ujedno pridonosi podizanju pouzdanosti cjelokupnog sustava obrazovanja te njegovoj transparentnosti i usporedivosti s drugim obrazovnim sustavima.

Ovaj projekt ima naglašen europski kontekst i europski okvir. Naime, s obzirom na predanost niza zemalja da razviju vlastite kvalifikacijske okvire ovaj je proces postao središtem zajedničke europske obrazovne politike te rezultirao razvojem Europskoga kvalifikacijskog okvira – najvažnijim projektom Opće uprave za obrazovanje i kulturu tijekom mandata prijašnje Europske komisije.

Tako je razvijen Europski kvalifikacijski okvir (EKO) kao zajednički europski referentni okvir koji povezuje kvalifikacijske okvire zemalja, služi kao prevoditeljski alat koji kvalifikacije čini čitljivijima, razumljivijima i pouzdanijima u različitim zemljama i sustavima Europe. EKO ima dva osnovna cilja: promicati mobilnost građana među zemljama i poticati cjeloživotno učenje.¹

Preporuke Europskoga Parlamenta i Vijeća Europske unije sadrže i obveze što su ih prihvatile zemlje članice i ostale zemlje koje sudjeluju u ovom procesu:

- obveza povezivanja nacionalnih kvalifikacijskih okvira s Europskim kvalifikacijskim okvirom do 2010. godine
- obveza usvajanja mjera do 2012. godine koje će jamčiti da sve stečene kvalifikacije izdane od mjerodavnih nacionalnih tijela 'imaju jasnu poveznicu' u odnosu na EKO
- usvajanjem načela 'ishoda učenja' pri opisivanju i određivanju kvalifikacija promicati priznavanje i vrjednovanje neformalnog i informalnog učenja
- promicati i primjenjivati načela osiguranja kvalitete u obrazovanju
- imenovati nacionalne koordinacijske točke zadužene za provedbu zadaća vezanih za EKO.

Putem otvorene metode koordinacije, sudjelovanjem u Bolonjskome procesu i procesu 'Education and Training 2010' Republika Hrvatska je posredstvom misije i zadaća Povjerenstva za izradu Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira preuzela provedbu gore naznačenih obveza. Uz spomenute preporuke Europskoga parlamenta i Vijeća Europske unije od 23. travnja 2008. godine, rad Povjerenstva zasnivao se i na ostalim preporukama donesenim u ranijim razdobljima a pobrojanim

¹ Više informacija: www.ec.europa.eu/eqf

u tom dokumentu. Isto tako, cijelo vrijeme rada vodila se briga o ciljevima i zadaćama izrade HKO-a predviđenim u Polaznim osnovama Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira.

Rad Povjerenstva i Operativnog tima odvijao se uz intenzivnu komunikaciju i suradnju s tijelima i agencijama Europske komisije te međunarodnih organizacija i inicijativa koje se bave ovom tematikom. U okviru Europske unije riječ je ponajprije o suradnji s Općom upravom za obrazovanje i kulturu Europske komisije kroz rad Savjetodavne skupine za Europski kvalifikacijski okvir u čijem radu sudjelujemo ravnopravno zemljama članicama. Uspostavljena je i intenzivna suradnja s Europskom zakladom za stručnu izobrazbu, agencija EU za potporu strukovnom obrazovanju zemalja koje nisu članice Unije. Nadalje, usko se surađivalo i s Odjelom za visoko obrazovanje Vijeća Europe, ključne organizacije u smislu koordinacije razvoja politika i instrumenata za razvoj kvalifikacijskih okvira za visoko obrazovanje. Na raznim međunarodnim platformama izuzetno je dobro ocijenjena nacionalna struktura za razvoj HKO-a, a činjenica da je Povjerenstvo za izradu HKO-a Vladino tijelo uočena kao primjer dobre prakse u više dokumenata spomenutih tijela i organizacija.

Rad Povjerenstva zasnivao se na preporuci Europskog parlamenta i Vijeća Europske unije od 23. travnja 2008. godine o ustanovljavanju Europskog kvalifikacijskog okvira za cjeloživotno učenje (EKO) kao i na ostalim preporukama donesenim u ranijim razdobljima a pobrojanim u tom dokumentu.

2. Prikaz rada Povjerenstva za izradu HKO-a i Operativnog tima za potporu Povjerenstvu za izradu HKO-a

Sastav Povjerenstva za izradu Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira:

1. prof. dr. sc. Slobodan Uzelac, potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske, predsjednik Povjerenstva
2. dr. sc. Radovan Fuchs, ministar, Ministarstvo znanosti obrazovanja i športa, zamjenik predsjednika Povjerenstva
3. Marina Gašpar-Lukić, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva
4. Velibor Drakulić, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi
5. Gordana Vidović Mesarek, Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija
6. Lino Fučić, Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva
7. mr. sc. Nataša Mikuš, Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova Europske unije
8. Matija Škegro Vdović, Državni zavod za statistiku
9. Kristijana Sokač, Hrvatski zavod za zapošljavanje
10. Ivana Puljiz, Agencija za obrazovanje odraslih
11. Nevenka Lončarić-Jelačić, Agencija za odgoj i obrazovanje
12. prof. dr. sc. Jasmina Havranek, Agencija za znanost i visoko obrazovanje
13. Ivan Šutalo, Agencija za strukovno obrazovanje
14. prof. dr. sc. Vedran Mornar, Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje
15. dr. sc. Dijana Vican, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa
16. Goran Sirovatka, Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja
17. Natali Komen Bujas, Hrvatska udruga poslodavaca
18. Vesna Štefica, Hrvatska gospodarska komora
19. mr. sc. Olga Lui, Hrvatska obrtnička komora
20. dr. sc. Igor Radeka, Nezavisni sindikat znanosti i visokog obrazovanja
21. Violeta Grilec, Nezavisni sindikat zaposlenih u srednjim školama Hrvatske

22. prof. dr. sc. Željko Pavičić, Hrvatski akademski sindikat
 23. Ivan Jelić, Sindikat hrvatskih učitelja
 24. prof. dr. sc. Mile Dželalija, Sveučilište u Zadru
 25. prof. dr. sc. Darko Tipurić, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
 26. prof. dr. sc. Nada Čikeš, Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
 27. prof. dr. sc. Nikša Nikola Šoljan, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
- Prva, konstituirajuća sjednica održana je u studenome 2007. godine.

U razdoblju od 2008. do kraja 2009. godine Povjerenstvo je održalo 4 sjednice, a Operativni tim 11 radionica te je proveden studijski posjet Španjolskoj. Pojedinačno i u skupinama njihovi članovi su sudjelovali na brojnim međunarodnim i domaćim skupovima.

Rad je rezultirao prijedlogom i prihvaćanjem od strane Povjerenstva nekoliko dokumenata:

1. Plan aktivnosti za petogodišnje razdoblje (2008.- 2012.)²
2. Plan aktivnosti za 2008. godinu
3. Plan aktivnosti za 2009. godinu
4. Pojmovnik Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira
5. Radne skupine za izradu prijedloga standarda kvalifikacija, Odluka o osnivanju radnih skupina za izradu kvalifikacija
6. Plan rada za 2010. godinu
7. Ideja o osnivanju državne institucije za kvalifikacije

Dio aktivnosti konzultativno i materijalno su poduprli Europska zaklada za stručnu izobrazbu (*European Training Foundation - ETF*), Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa i Ured potpredsjednika Vlade RH.

3. Pregled sadržaja sjednica Povjerenstva

Prva, osnivačka, sjednica Povjerenstva za izradu Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira održana je u studenome 2007. godine.

Druga sjednica Povjerenstva održana je 19. ožujka 2008. godine u prostorima Vlade RH.

Dnevni red sjednice:

1. Postignuća u procesu razvoja kvalifikacija
2. Prezentacija rezultata dosadašnjih aktivnosti u projektu CARDS 2004 Obrazovanje odraslih
3. Informacije s Prvog sastanka Savjetodavne skupine za Europski kvalifikacijski okvir Europske komisije
4. Prijedlog okvirnog plana aktivnosti izrade HKO-a za razdoblje od 2008. do 2012. godine
5. Prijedlog plana aktivnosti za 2008. godinu
6. Prezentacija projektnoga prijedloga: Operativni program za razvoj ljudskih potencijala

Treća sjednica Povjerenstva održana je 3. prosinca 2008. godine u prostorima Vlade RH.

Dnevni red sjednice:

1. Usvajanje zapisnika s 2. sjednice Povjerenstva
2. Izvješće o radu u 2008. godini
3. Pojmovnik Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira
4. Radne skupine za izradu prijedloga kvalifikacija

² U dijelu dokumenata (posebice u Tablicama mjera NPPEU-a) na ovaj i potonje jednogodišnje planove aktivnosti referira se kao na akcijske planove, što i jesu istoznačne formulacije.

5. Program rada za 2009. godinu
6. Informacije

Četvrta sjednica Povjerenstva održana je 3. lipnja 2009. godine u prostorima Vlade RH.

Dnevni red sjednice:

1. Usvajanje zapisnika s 3. sjednice Povjerenstva
2. Izvješće o radu u razdoblju od 3. prosinca 2008. do 3. lipnja 2009. godine
3. Usvajanje Pojmovnika Hrvatskog kvalifikacijskog okvira
4. Plan rada za naredno razdoblje:
 - a) rad radnih skupina za izradu standarda kvalifikacija
 - b) suradnja s Vijećem za nacionalni kurikulum
 - c) međunarodna suradnja
 - d) ostalo
5. Razno
 - ideja o osnivanju državne institucije za kvalifikacije

Peta sjednica Povjerenstva održana je 2. prosinca 2009. godine u prostorima Vlade RH.

Dnevni red sjednice:

1. Usvajanje zapisnika s posljednje sjednice Povjerenstva
2. Izvješće o radu Povjerenstva za izradu Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira
3. Plan rada za 2010. Godinu
4. Razno

U dodacima izvješća nalaze se zapisnici, materijali i dokumenti sa sjednica Povjerenstva.

4. Radionice Operativnog tima

Sastav Operativnog tim za potporu Povjerenstvu za izradu Hrvatskog kvalifikacijskog okvira:

1. Prof. dr. sc. Mile Dželalija, Sveučilište u Zadru, voditelj Operativnog tima,
2. Ivan Šutalo, dipl. ing., Agencija za strukovno obrazovanje, zamjenik voditelja,
3. Dr. sc. Anica Hunjet, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa,
4. Maja Pavlica, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa,
5. Luka Juroš, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa,
6. Mihaela Dubravac Šigir, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa,
7. Emita Blagdan, Agencija za znanost i visoko obrazovanje,
8. Jelena Letica, Agencija za strukovno obrazovanje,
9. Nino Buić, Agencija za strukovno obrazovanje,
10. Mr. sc. Maja Ljubić, Agencija za odgoj i obrazovanje,
11. Alenka Buntić Rogić, Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja,
12. Tina Šarić, Agencija za mobilnost i programe EU,
13. Zoran Smolić, Agencija za obrazovanje odraslih,
14. Dr. sc. Sonja Kovačević, Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu,
15. Dr. sc. Kornelija Mrnjauš, Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci,
16. Prof. dr. sc. Ružica Beljo Lučić, Šumarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu,
17. Mr. sc. Marija Rašan Križanac, Hotelijersko-turistička škola Zagreb,
18. Suzana Hitrec, Upravna i birotehnička škola Zagreb,
19. Mirela Lekić, Hrvatska obrtnička komora,
20. Žarko Bošnjak, Agencija za odgoj i obrazovanje,
21. Vesna Štefica, Hrvatska gospodarska komora,

22. Marinela Krešo, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa,
23. Mirna Štajduhar, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa,
24. Goran Grubišić, Agencija za znanost i visoko obrazovanje,
25. Ana Šimunić, Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova EU,
26. Jelena Matković, Agencija za obrazovanje odraslih,
27. Ivana Batarela, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu,
28. Ozren Pavlović Bolf, Agencija za mobilnost i programe EU,
29. Zvonimir Vidušin, Agencija za mobilnost i programe EU,
30. Ljubica Petrović, Agencija za mobilnost i programe EU,
31. Jasmina Skočilić, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa,
32. Marina Crnčić Sokol, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa,
33. Marina Tatalović, Vlada RH.

Prema navedenim zadaćama i u skladu s Planom aktivnosti na izradi HKO-a za petogodišnje razdoblje te s planovima aktivnosti za 2008. i 2009. godinu prihvaćenim od strane Povjerenstva za izradu HKO-a, Operativni tim je održao 11 radionica. Članovi Operativnog tima su pojedinačno organizirali dodatne radne sastanke u manjim skupinama, sudjelovali na skupovima i radionicama, priređivali članke i izvješća. Veliki je dio posla obavljen na „daljinu“ izmjenom elektronske pošte.

Kratki pregled sadržaja radionica

Prva radionica Operativnoga tima održana je 13. svibnja 2008. godine u Zagrebu, u prostorijama Vlade Republike Hrvatske u trajanju od 8.00 do 16.00 sati.

Teme su realizirane prema predviđenom programu:

1. Uvodna riječ – prof. dr. sc. Slobodan Uzelac potpredsjednik Vlade RH i predsjednik Povjerenstva za izradu HKO-a
2. Upoznavanje s dokumentom Europskoga kvalifikacijskog okvira (EKO) i veza s nacionalnim kvalifikacijskim okvirima (NKO) – Vincent McBride, ETF
3. Polazne osnove HKO-a – prof. dr. sc. Mile Dželalija, voditelj Operativnoga tima
4. Plan rada za petogodišnje razdoblje i plan rada za tekuću godinu – Marina Tatalović, savjetnica potpredsjednika Vlade; Mihaela Dubravac Šigir, MZOŠ
5. Elementi kvalifikacija – prof. dr. sc. Mile Dželalija
6. Kreiranje internetske stranice – Antun Čajkovac, Vlada RH.

(u dodacima: Zaključci s Prve radionice OT-a, dokument:HKO-OT-R1)

Druga radionica Operativnoga tima održana je u Ogulinu 12. i 13. lipnja 2008. godine uz potporu MZOŠ-a. Teme su realizirane prema predviđenom programu:

1. Uvodna riječ – prof. dr. sc. Slobodan Uzelac, potpredsjednik Vlade RH i predsjednik Povjerenstva za izradu HKO; dr. sc. Radovan Fuchs, zamjenik predsjednika Povjerenstva za izradu HKO; prof. dr. sc. Mile Dželalija, voditelj Operativnoga tima
2. Izvješće o aktivnostima članova Operativnoga tima – svi članovi tima
3. Izvješće s konferencije „Implementacija Europskog kvalifikacijskog okvira“ – prof. dr. sc. Mile Dželalija; Marina Tatalović, Mirna Štajduhar
4. Kvalifikacija, uvodno izlaganje – Jean Gordon, ETF
5. Metodologija za izradu kvalifikacija, radionica – prof. dr. sc. Mile Dželalija; Ivan Šutalo, Jean Gordon
6. Zaključci s radionice – prof. dr. sc. Mile Dželalija; Ivan Šutalo; Jean Gordon
7. Deskriptori EKO-a – Jean Gordon
8. Deskriptori HKO-a, radionica – prof. dr. sc. Mile Dželalija; Ivan Šutalo; Jean Gordon
9. Internetska stranica, prezentacija – prof. dr. sc. Mile Dželalija, Marina Tatalović

(u prilogu: Bilješka i zaključci s Druge radionice OT-a, dokument:HKO-OT-R2)

Treća radionica Operativnoga tima održana je u Brodarici, 22. i 23. rujna 2008. godine. Teme su realizirane prema predviđenom programu:

1. Uvodna izlaganja – Marina Tatalović, prof. dr. sc. Slobodan Uzelac; prof. dr. sc. Mile Dželalija
2. Sažetak dosadašnjeg rada – prof. dr. sc. Mile Dželalija; Marina Tatalović
3. Prezentacije/rasprava o razmišljanjima institucija o pojedinim razinama kompetencija – moderator prof. dr. sc. Mile Dželalija, svi članovi Operativnoga tima i konzultant ETF-a Stan Lester
4. Rad u tri skupine podijeljene po svojstvima kompetencija – moderator Jean Gordon, ETF
5. Prezentacija: “Razina“ kao koncept; izražavanje razine neovisno o profilu kvalifikacija ili njihovom obujmu – Rad u skupinama – moderator Stan Lester
6. Predstavljanje internetske stranice HKO – prof. dr.sc. Mile Dželalija

(u dodacima: Bilješka i zaključci s Treće radionice OT-a, dokument:HKO-OT-R3)

Četvrta radionica Operativnoga tima održana je na Plitvičkim jezerima od 10. do 12. studenoga 2008. godine uz potporu MZOŠ-a. Tema su realizirane prema predviđenom programu:

1. Uvodno izlaganje – Marina Tatalović, prof. dr. sc. Mile Dželalija, dr. sc. Radovan Fuchs
2. Sažetak dosadašnjeg rada – prof. dr. sc. Mile Dželalija; Marina Tatalović; Vesna Štefica, Zoran Smolić
3. Prijedlog deskriptora razina kompetencija – dr. sc. Sonja Kovačević, Mihaela Dubravac Šigir
4. Metodologija izrade kvalifikacija – Ivan Šutalo
5. Zadaće Radnih skupina za izradu kvalifikacija – prof.dr.sc Mile Dželalija; svi članovi Operativnoga tima
6. Priprema konferencije za gospodarstvo – Marina Tatalović
7. Priprema dokumenata za sastanak Povjerenstva za izradu HKO-a – prof. dr. sc Mile Dželalija

(u dodacima: Bilješka i zaključci sa Četvrte radionice OT-a, dokument:HKO-OT-R4)

Peta radionica Operativnoga tima održana je 2. prosinca 2008. godine u Zagrebu, u prostorijama Vlade RH u trajanju od 8.00 do 16.00 sati.

Teme su realizirane prema predviđenom programu:

1. Izvješće o aktivnostima iz 2008. godine, dr. sc. Sonja Kovačević
2. Pojmovnik HKO-a, prof. dr. sc. Mile Dželalija, Sveučilište u Zadru, voditelj OT-a
3. Osnivanje radnih skupina za izradu standarda kvalifikacija, prof. dr. sc. Mile Dželalija
4. Program rada za 2009. godinu, mr. sc. Maja Ljubić, Agencija za odgoj i obrazovanje

(u dodacima: Bilješka i zaključci s Pete radionice OT-a, dokument: HKO-OT-R5)

Šesta radionica Operativnoga tima održana je od 25. do 27. veljače 2009. godine u Opatiji uz potporu MZOŠ-a. Teme su realizirane prema predviđenom programu:

1. Otvaranje i riječi dobrodošlice, Marina Tatalović, savjetnica potpredsjednika Vlade RH; prof. dr. sc. Mile Dželalija, voditelj OT-a
2. Izvješće o provedenim aktivnostima u razdoblju od posljednje radionice, Marina Tatalović; članovi OT-a prema provedenim aktivnostima
3. Nacionalni okvirni kurikulum – rasprava s prijedlogom komentara OT, dr. sc. Kornelija Mrnjauš
4. Definiranje zadaća radnih skupina za izradu standarda kvalifikacija – rad u skupinama, prof. dr. sc. Mile Dželalija
5. Prijedlog organizacije rada i vođenja radnih skupina za izradu standarda kvalifikacija, prof. dr. sc. Mile Dželalija; članovi OT-a
6. Prikupljanje podataka koji su potrebni za izradu standarda kvalifikacija, Alenka Buntić Rogić

7. Izrada dokumenata s detaljno razrađenim ciljevima, strukturom i aktivnostima radnih skupina, prof. dr. sc. Mile Dželalija; Ivan Šutalo
8. Pojmovnik HKO-a – prijedlozi objašnjenja pojmova i ostali prijedlozi, prof. dr. sc. Mile Dželalija; članovi OT-a

(u dodacima: Bilješka i zaključci sa Šeste radionice OT-a, dokument: HKO-OT-R6)

Sedma radionica Operativnoga tima (uža skupina) održana je od 15. do 17. travnja 2009. godine na Plitvicama uz potporu MZOŠ-a. Teme su realizirane prema predviđenom programu:

1. Rasprava o Pojmovniku HKO-a, prof. dr. sc. Mile Dželalija
2. Rasprava o prijavljenim kandidatima za radne skupine, mr. sc. Alenka Buntić Rogić
3. Rad na dokumentu Radne skupine – prof. dr. sc. Mile Dželalija
4. Rad na Priručniku, prof. dr. sc. Mile Dželalija
5. Program rada OT-a za potporu Povjerenstvu za izradu HKO-a u Crikvenici koja će se održati 22.-24. travnja 2009. godine, Marina Tatalović; prof. dr. sc. Mile Dželalija

(u dodacima: Bilješka i zaključci sa Sedme radionice OT-a, dokument: HKO-OT-R7)

Osma radionica Operativnoga tima održana je od 22. do 24. travnja 2009. godine u Crikvenici uz potporu ETF-a. Teme su realizirane prema predviđenom programu:

1. Uvodno izlaganje, Marina Tatalović; prof. dr. sc. Mile Dželalija
2. Uvodna riječ, Vaclav Klenha, ETF; prof. dr. sc. Mile Dželalija
3. Program rada Radionice, očekivani ishodi, prof. dr. sc. Mile Dželalija
Vincent McBride, ETF
4. Izvješća o aktivnostima OT-a, Pojmovnik HKO-a, prof. dr. sc. Mile Dželalija;
Marina Tatalović
5. Radne skupine za izradu standarda kvalifikacija, rezultati javnog poziva,
mr. sc. Alenka Buntić Rogić
6. Formiranje i organiziranje radnih skupina, mr. sc. Alenka Buntić Rogić
7. Priprema edukacije trenera radnih skupina i osoba za diseminaciju,
prof. dr. sc. Mile Dželalija
8. Postupak izrade standarda kvalifikacija, prof. dr. sc. Mile Dželalija
9. Prijedlog budžeta rada Radnih skupina, Marina Tatalović; mr. sc. Alenka Buntić Rogić;
Goran Sirovatka
10. Komentari i savjeti, Vincent McBride; Maja Jukić, ETF
11. Uloga HKO-a u odnosu na sustav obrazovanja, druge projekte i institucije, prof. dr. sc. Mile
Dželalija
12. Priručnik HKO-a, prof. dr. sc. Mile Dželalija
13. Priprema materijala za sjednicu Povjerenstva, Marina Tatalović
14. Zaključci radionice, prof. dr. sc. Mile Dželalija; Vincent McBride

(u dodacima: Bilješka i zaključci s Osme radionice OT-a, dokument: HKO-OT-R8)

Deveta radionica Operativnoga tima održana je od 17. do 19. lipnja 2009. godine u Crikvenici. Radionica naslovljena „Priprema trenera radnih skupina“ realizirana je prema predviđenom programu:

1. Uvod, prof. dr. sc. Slobodan Uzelac, Marina Tatalović, Vincent McBride, prof. dr. sc. Mile Dželalija
2. Osnove HKO-a, prof. dr. sc. Mile Dželalija, Suzana Hitrec, dr. sc. Sonja Kovačević, Mirela Lekić, mr. sc. Maja Ljubić, Marina Tatalović
3. Vježbaonica
4. Postupak izrade standarda kvalifikacija
5. Vježbaonica
6. Priprema i rad s radnim skupinama
7. Vježbaonica

8. Priprema i dogovor o vrednovanju
9. Zaključak

(u dodacima: Bilješka i zaključci s Devete radionice OT-a, dokument: HKO-OT-R9)

Deseta radionica uže skupine Operativnoga tima održana je 10. srpnja 2009. godine u prostorijama Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja u Zagrebu.

Teme su realizirane prema predviđenom programu:

1. Izvješće o provedenim aktivnostima, prof. dr. sc. Mile Dželalija
2. Izrada obrasca Standarda kvalifikacija, prof. dr. sc. Mile Dželalija, Marina Tatalović, Mihaela Dubravac Šigir, Marinela Krešo, Mirna Štajduhar, mr. sc. Alenka Buntić Rogić
3. Izrada Uputa za izradu standarda kvalifikacija, prof. dr. sc. Mile Dželalija, Marina Tatalović, Mihaela Dubravac Šigir, Marinela Krešo, Mirna Štajduhar, mr. sc. Alenka Buntić Rogić.

(u dodacima: Bilješka i zaključci s Desete radionice OT-a, dokument HKO-OT-R10)

Jedanaesta radionica Operativnoga tima održana je 15. rujna 2009. godine u Zagrebu u prostorijama Hrvatske obrtničke komore. Radionica naslovljena „Priprema promicatelja HKO-a“ realizirana je prema predviđenom programu:

1. Uvod, prof. dr. sc. Slobodan Uzelac, Marina Tatalović, Vincent McBride, prof. dr. sc. Mile Dželalija
2. Osnove i uloga HKO-a, prof. dr. sc. Mile Dželalija
3. Sadržaj i uloga standarda kvalifikacija te drugih dokumenata, prof. dr. sc. Mile Dželalija
4. Rasprava, Vincent McBride
5. Položaj i uloga partnera u provedbi HKO-a, prof. dr. sc. Mile Dželalija
6. Institucionalna osnova provedbe HKO-a, prof. dr. sc. Mile Dželalija
7. Vježbaonica, mr. sc. Alenka Buntić Rogić, Suzana Hitrec, dr. sc. Sonja Kovačević, Mirela Lekić, mr. sc. Maja Ljubić, Marina Tatalović
8. Priprema i dogovor o vrjednovanju
9. Zaključak

(u dodacima: Bilješka i zaključci s Jedanaeste radionice OT-a, dokument: HKO-OT-R11)

5. Ostale aktivnosti Povjerenstva i Operativnoga tima

U okviru zadaće diseminacije, pojedini članovi OT-a održali su izlaganja na skupovima organiziranim od strane različitih institucija i organizacija. Unutar svojih institucija, članovi OT-a su održali predstavljanja dostignuća na razvoju HKO-a kao i tematsku radionicu o razvoju deskriptora za HKO. Nadalje, u svrhu informiranja javnosti i inozemnih partnera o pripremnj fazi razvoja HKO-a organizirana su i dva velika skupa.

Dio aktivnosti vezanih za razvoj HKO-a razrađen je u dva IPA projekta koji počinju s provedbom početkom 2010. godine, dok se daljnje aktivnosti razrađuju kroz programska razdoblja IPA 2010/11 i Strukturne fondove.

Skupovi u organizaciji Povjerenstva za izradu HKO-a

1. Konferencija „Hrvatski kvalifikacijski okvir – korist za gospodarstvo“, Zagreb, 10. prosinca 2008. godine

U suradnji s ETF-om, Hrvatskom gospodarskom komorom, Hrvatskom obrtničkom komorom i Hrvatskom udrugom poslodavaca, Povjerenstva za izradu HKO-a održalo je 10. prosinca 2008. god. u Hrvatskoj gospodarskoj komori konferenciju namijenjenu gospodarstvenicima pod nazivom Hrvatski kvalifikacijski okvir - korist za gospodarstvo. Na skupu je sudjelovalo oko stotinu predstavnika najvećih tvrtki u Republici Hrvatskoj.

Skup je moderirao dr. sc. Radovan Fuchs, zamjenik predsjednika Povjerenstva i Marina Tatalović, savjetnica potpredsjednika Vlade i koordinatorica rada Povjerenstva i Operativnog tima. Prezentirane su sljedeće teme: Razvoj Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira (HKO) i veza s Europskim kvalifikacijskom okvirom (EKO). Te Predstavljanje projekta Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira s ciljem postizanja povjerenja i motiviranosti gospodarstva za aktivno uključivanje u izradu i razvoj HKO –a.

Predstavnici ETF-a predstavili su Europski kvalifikacijski okvir (EKO) za cjeloživotno učenje, dokument koji je prihvaćen i preporučan od Europskog parlamenta i Vijeća u travnju 2008. godine te ulogu i komentare gospodarstva na EKO.

U okviru dostignuća na izradi Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira prof. Mile Dželalija, voditelj Operativnog tima, prezentirao je cjelokupni rad Povjerenstva i Operativnog tima te usvojene dokumente odnosno dokumente u raspravi. U tom smislu valja spomenuti prijedlog Pojmovnik-a te dokument Radne skupine za izradu Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira koji sadržava prijedlog za osnivanje 26 radnih skupina za izradu standarda kvalifikacija u svim područjima rada.

2. Međunarodna konferencija o nacionalnim kvalifikacijskim okvirima, Zagreb, 14. rujna 2009. godine

U Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa, a u suradnji s ministarstvima obrazovanja Republike Poljske i Republike Austrije, održana je međunarodna konferencija o razvoju nacionalnih kvalifikacijskih okvira. Cilj je konferencije bio hrvatskim i međunarodnim stručnjacima predstaviti dosadašnji razvoj, otvorena pitanja i strategije daljnjeg razvoja nacionalnog kvalifikacijskog okvira u nekoliko europskih zemalja, ali i izvidjeti mogućnosti jačanja regionalne i međunarodnu suradnje u tom području kao i ostvarivanja snažnijih partnerskih odnosa između nacionalnih dionika.

Konferenciju je otvorio ministar znanosti, obrazovanja i športa dr. sc. Radovan Fuchs, a uvodno je predavanje održao prof. dr. sc. Slobodan Uzelac, potpredsjednik Vlade RH i predsjednik Povjerenstva za izradu Hrvatskog kvalifikacijskog okvira. U prvom su dijelu konferencije najistaknutiji stručnjaci iz Velike Britanije, Austrije, Poljske i Hrvatske izlagali o razvoju nacionalnih kvalifikacijskih okvira u svojim zemljama, dok je drugi dio bio posvećen raspravi o njihovom daljnjem razvoju i institucionalnim osnovama.

U radu konferencije, uz visoke predstavnike Vlade i Hrvatskoga sabora te brojne stručnjake iz njihovih institucija i ministarstava, sudjelovali su i predstavnici obrazovnih i visokoškolskih ustanova, krovnih sektorskih organizacija, sindikata i civilnoga društva, Europske komisije i njenih obrazovnih agencija, te stručnjaci iz zemalja regije. Konferencija je okupila oko 120 sudionika.

Aktivno sudjelovanje pojedinaca i skupina na međunarodnim konferencijama i studijskim putovanjima

1. Sastanak Savjetodavne skupine za Europski kvalifikacijski okvir EK-a, Bruxelles, 13. i 14. ožujka 2008. godine
2. Konferencija „Provedba Europskoga kvalifikacijskog okvira“, Bruxelles, 3. i 4. lipnja 2008. godine
3. Osnivački sastanak Regionalne mreže jugoistoka Europe za kvalifikacijske okvire pod okriljem Vijeća Europe, Cetinje, 8. i 9. srpnja 2008. godine
4. Trening stručnjaka za Bolonjski proces Europske komisije, Sveučilište u Madridu, 1. srpnja 2008. godine
5. Prva konferencija o umrežavanju agencija i institucija za strukovno obrazovanje jugoistočne Europe, Tirana, 25. i 26. rujna 2008. godine

6. Studijsko putovanje u Španjolsku, Madrid i Barcelona, 20. – 24. listopada 2008. godine (sudjelovalo 10 članova Povjerenstva i Operativnoga tima)
7. Regionalna konferencija o izradi nacionalnih kvalifikacijskih okvira, Trebinje, 1. i 2. prosinca 2008. godine
8. Euro-mediteranski forum o tehničkom i strukovnom obrazovanju, Marseille, 17. i 18. prosinca 2008. godine
9. Konferencija o provedbenim strategijama za razvoj nacionalnih kvalifikacijskih okvira u jugoistočnoj Europi, Ankara, 17. i 18. prosinca 2008. godine
10. Svjetska konferencija „The EQF linking to a globalised world“, Europski parlament, Bruxelles, 29. i 30. siječnja 2009. godine (pozvano završno izlaganje i komentari prvog dijela konferencije)
11. Sastanak Savjetodavne skupine za Europski kvalifikacijski okvir EK-a i Nacionalnih koordinacijskih točaka (NCPs), Bruxelles, 4. do 6. ožujka 2009. godine
12. Radionica o kvalifikacijskim okvirima stručne skupine za NKO Nacionalnog ministarstva obrazovanja Poljske, Varšava, 22. i 23. svibnja 2009. godine (pozvano predavanje)
13. Međunarodni sastanak stručnjaka za NKO-e “Inventura kompetencija i kvalifikacija za poljsko tržište rada i razvoj modela nacionalnog kvalifikacijskog okvira”, Otwock i Varšava, od 28. lipnja do 1. srpnja 2009. godine (prezentacija i dogovor o suradnji s Poljskom i Austrijom)
14. Drugi sastanak Regionalne mreže jugoistoka Europe za kvalifikacijske okvire pod okriljem Vijeća Europe, Ljubljana, 29. i 30. lipnja 2009. godine
15. Sastanak Savjetodavne skupine za Europski kvalifikacijski okvir EK-a, Bruxelles, 10. i 11. rujna 2009. godine
16. Međunarodna konferencija o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru, Zagreb 14. rujna 2009. godine
17. Sastanak uže radne skupine regionalne mreže jugoistočne Europe za kvalifikacijske okvire, Ljubljana, Ministarstvo za visoko obrazovanje, 26. rujna 2009. godine (Slovenija, Hrvatska i predstavnik Vijeća Europe)
18. Prvi sastanak predstavnika zemalja Europe za kvalifikacijski okvir u visokom obrazovanju, Vijeće Europe, Strasbourg, 9. i 10. studenoga 2009. godine (pozvano predavanje)
19. Sastanak Upravnog vijeća i Savjetodavnog tijela Agencije za obrazovno reformske inicijative za jugoistočnu Europu (ERI SEE), Zagreb, 17. studenoga 2009. godine (pozvano predavanje)
20. Radionica o kvalifikacijskim okvirima stručne skupine za NKO Nacionalnog ministarstva obrazovanja Poljske, Varšava, 22. studenoga 2009. godine (izrada skupnog izvješća Poljske i Hrvatske o radu na izradi nacionalnih kvalifikacijskih okvira)
21. Međunarodni seminar “Međusobno povjerenje u procesu referiranja nacionalnih kvalifikacijskih okvira s Europskim kvalifikacijskim okvirom”, Varšava, 22. i 23. studenoga 2009. godine (uz Austriju i Poljsku, završna izlaganja)
22. Sastanak Nacionalnih koordinacijskih točaka (NCPs) za Europski kvalifikacijski okvir, Bruxelles, 25. studenoga 2009. godine
23. Godišnji sastanak NARIC mreže zemalja Europe, Bruxelles, 27. studenoga 2009. godine (pozvano predavanje)
24. Međunarodni seminar „Nacionalni kvalifikacijski okvir“, Bruxelles, 30. studenoga 2009. godine
25. Sastanak eksperata za povezivanje nacionalnih kvalifikacijskih okvira prema Europskom kvalifikacijskom okviru, Beč, 8. i 9. prosinca 2009. godine³

Svi troškovi sudjelovanja na navedenim događanjima (osim pod rednim brojevima: 11,13,15, 22, 24, 25) financirani su sredstvima EU ili su ih snosili organizatori.

³ U svrhu sveobuhvatnog prikaza aktivnosti navedeno je i ovo događanje tijekom prosinca 2009. godine budući da je za njega već potvrđeno sudjelovanje članova Operativnog tima.

Prezentacije pojedinaca i skupina na konferencijama i skupovima u RH

1. Sveučilište u Splitu, 28. travnja 2008. godine
2. 25. Andragoška škola, Šibenik, 26. svibnja 2008. godine
3. Sveučilište u Rijeci, 23. svibnja 2008. godine
4. Sveučilište u Rijeci, 26. svibnja 2008. godine
5. Hrvatska gospodarska komora, 29. svibnja 2008. godine
6. Savjetovanje Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, 31. svibnja 2008. godine
7. Universitas, Udruga za razvoj visokoga školstva „Universitas“, Rijeka, 10. lipnja 2008. godine
8. Konferencija Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa „Bolonjski proces – ulaznica za uspješnu karijeru“, Zagreb, 8. srpnja 2008. godine
9. Uvodno izlaganje na IV. konferenciji za mlade „Nacionalni program za mlade – javna rasprava“, 4. listopada 2008. godine
10. Centar za djecu, mlade i obitelj, Velika Gorica, 14. listopada 2008. godine
11. Državni seminar za voditelje županijskih stručnih vijeća iz Fizike, Sinj, 28. listopada 2008. godine
12. Sveučilište u Zagrebu – Odbor za upravljanje kvalitetom, 29. listopada 2008. godine
13. Savez izviđača Hrvatske, Zagreb, 22. studenoga 2008. godine
14. Seminar za nezavisne auditore u organizaciji Agencije za znanost i visoko obrazovanje, Hotel Panorama, Zagreb, 28. studeni 2008. godine
15. Konferencija „Hrvatski kvalifikacijski okvir – korist za gospodarstvo“, HGK, Zagreb, 10. prosinca 2009. godine
16. Tematski sastanak s visokim predstavnicima Sindikata znanosti i visokog obrazovanja, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb, 14. siječnja 2009. godine
17. Zajednički sastanak sektorskih vijeća za Turizam i ugostiteljstvo te Poljoprivredu, prehranu i veterinu s ciljem predstavljanja projekta Agencije za strukovno obrazovanje (ASO) „Prema sustavu strukovnog obrazovanja usmjerenom na ishode učenja“, ASO, Zagreb, 16. siječnja 2009. godine
18. Seminar ravnatelja gimnazija i strukovnih škola Zadarske županije, Pomorska škola, Zadar, 19. siječnja 2009. godine
19. Radionica „HKO i uloga hrvatskog gospodarstva“, INA, Zagreb, 25. veljače 2009. godine
20. Tribina o HKO-u, Vijećnica grada Rijeke, Rijeka, 2. ožujka 2009. godine
21. Skup srednjoškolskih ravnatelja Hrvatske, „Ravnatelj i razvoj škole“ u organizaciji Udruge ravnatelja, Hotel Sheraton, Zagreb, 26. ožujka 2009. godine
22. Festival znanosti, Prirodoslovno-matematički fakultet Sveučilišta u Splitu, Split, 20. travnja 2009. godine
23. Sjednica Vijeća za nacionalni kurikulum, MZOŠ, Zagreb, 27. travnja 2009. godine
24. Tematska sjednica Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu Hrvatskoga sabora, Hrvatski sabor, Zagreb, 28. travnja 2009. godine
25. Susret pedagoga Hrvatske „Profesionalne kompetencije pedagoga u kurikulumu suvremenog odgoja i obrazovanja“, Hotel Ambassador, Opatija, 11. svibnja 2009. godine
26. Okrugli stol „Predvisokoškolsko obrazovanje: Hrvatski kvalifikacijski okvir, naukovna osnova i izobrazba nastavnika i učitelja“, HAZU, Zagreb, 18. svibnja 2009. godine
27. 32. međunarodni skup MIPRO, Opatija 25.- 29. svibnja 2009. godine
28. Međunarodna konferencija o obrazovanju odraslih: „Neformalno obrazovanje i informalno učenje odraslih“, Hrvatsko andragoško društvo, Šibenik, 29.-31. svibnja 2009. godine
29. Radionica u okviru projekta Tempus „Ishodi učenja i kvalifikacijski okvir“, Poslijediplomsko središte Sveučilišta u Zagrebu, Dubrovnik, 12. lipnja 2009. godine
30. Seminar za učitelje matematike Šibensko-kninske županije, OŠ Petra Krešimira IV,

Šibenik, 23. lipnja 2009. godine

31. Seminar za učitelje matematike Zadarske županije, OŠ Stjepan Radić, Bibinje, 24. lipnja 2009. godine
32. Seminar za nastavnike matematike iz gimnazija, Filozofski fakultet, Split, 1. rujna 2009. godine
33. Seminar za nastavnike matematike za tehničke i srodne škole, Filozofski fakultet, Split, 2. rujna 2009. godine
34. Seminar za nastavnike matematike iz ekonomske i srodne škole, Filozofski fakultet, Split, 3. rujna 2009. godine
35. Sjednica Rektorskog zbora visokih učilišta Republike Hrvatske, Split, 7. listopada 2009. godine
36. Konferencija Udruga tajnika i računovođa u školstvu, Pula, 14. listopada 2009. godine
37. Stručni skup za vjeroučitelje, Split, 28. studenoga 2009. godine

Članci i publikacije

- Rad na razvoju HKO-a Povjerenstvo i Operativni tim predstavili su nizom članaka, osvrtu i intervjuu u brojnim glasilima: Privredni vjesnik, HGK; Obrtničke novine, HOK; Andragoški glasnik, Vol 12, br. 2, 2008; Live & Learn, časopis ETF-a, prosinac 2008.; Školske novine; Novi list; Slobodna Dalmacija; Vjesnik; Glasnik Ureda za transfer tehnologije, broj 6 i 7, listopad 2008.; Zbornik Udruge tajnika i računovođa; Revija za socijalnu politiku, Svezak 16 (broj 2); itd. Dio članaka objavljenih u tiskanim medijima postavljen je na internetsku stranicu HKO-a.
- U postupku recenziranja je niz domaćih i međunarodnih članaka o HKO-u.
- Izrađena i tiskana knjiga „Hrvatski kvalifikacijski okvir - Uvod u kvalifikacije“, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa i Vlada Republike Hrvatske, 2009.
- U pripremi su dvije nove knjige na temu provedbe i trajne pouzdanosti provedbe.

Projekti (Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa i Agencija za strukovno obrazovanje):

- Potpisan ugovor za projekt „Daljnji razvoj Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira (HKO)” EuropeAid/127471/D/SER/HR, Prioritet 3, Mjera 3.1, Operacija 3.1.1. unutar IPA (Instrument za predpristupnu pomoć) programa, IV. komponente *Razvoj ljudskih potencijala. Početak provedbe planiran za siječanj/veljaču 2010. godine.*
- Potpisan ugovor za projekt „Jačanje institucionalnog okvira za razvoj strukovnih standarda/kvalifikacija i kurikuluma” EuropeAid/12747a/D/SER/HR, Prioritet 3, Mjera 3.3, Operacija 3.3.1. unutar IPA programa, IV. komponente *Razvoj ljudskih potencijala. Početak provedbe planiran za siječanj 2010.*

Nastavlja se izrada projektnih prijedloga vezanih za HKO kroz sljedeća programska razdoblja: IPA 2010/2011 i Strukturni fondovi.

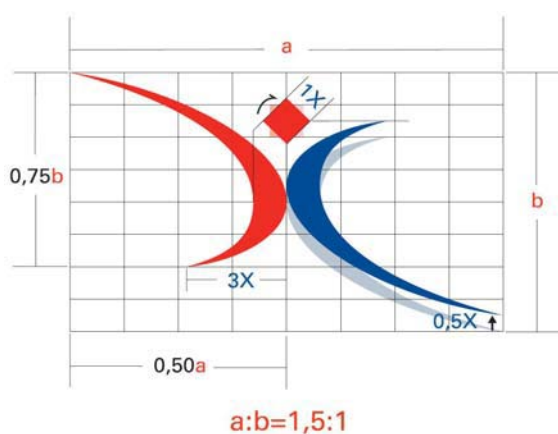
6. Internetska stranica

Iako je izrada internetske stranice za potrebe HKO-a bila izvan Plana aktivnosti za 2008. godinu, potreba za njenom izradom nametnula se kao neophodna radi lakše međusobne komunikacije članova oba tijela kao i komunikacije sa širom javnošću zainteresiranom za ovu temu. Uspostavljanje internetske stranice tako je provedeno u svrhu:

- brzoga i kvalitetnog prezentiranja rada Povjerenstva i Operativnoga tima partnerima i širokoj javnosti,

- komunikacije s građanima i skupinama koje se bave temom kvalifikacijskoga okvira kao i informiranja javnosti o koracima na izradi HKO-a,
- poboljšanja unutarnje komunikacije Povjerenstva i Operativnoga tima u smislu brže i učinkovitije razmjene mišljenja i ostvarivanja ciljeva rada Povjerenstva,
- prezentiranja HKO-a kao alata za mobilnost građana u europskim okvirima i omogućavanje cjeloživotnog učenja,
- informiranja inozemnih stručnjaka sadržajima na engleskom jeziku.

Od više ponuđenih prijedloga za logo Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira, izabran je sljedeći logo s pratećim obrazloženjem:

Logo predstavlja cjelinu koja se sastoji od tri dijela: hrvatske i europske dimenzije kao temelja, koji u međusobnom uvažavanju stvara nove vrijednosti i potiče zdravo pokretanje jednoga dijela Hrvatske, postavljajući čovjeka u dinamičko središte.

Internetska stranica o HKO-u, razvijena uz pomoć suradnika iz Ureda glasnogovornika Vlade RH, dostupna je na adresi <http://hko.vlada.hr>. Sastoji se od rubrika *Novosti i događanja*, *Najave*, *Članci i publikacije*, *Pitanja i odgovori* i *Pojmovnik*. Stranica se redovito dopunjuje novim i aktualnim sadržajima.

7. Zaključak

Opsežan posao izrade Nacionalnih kvalifikacijskih okvira zemlje EU smatraju strateškim projektom, izuzetno važnim za razvoj gospodarstva i društva u cjelini, mobilnost građana i studenata te poticanje cjeloživotnog učenja kao imperativa napretka i razvoja. Međunarodna, svjetska konferencija održana u Bruxellesu u siječnju 2009. godine, pokazala je veliku zainteresiranost širokog kruga zemalja izvan EU za Europski kvalifikacijski okvir i njegovu provedbu (napominjemo da su u postupku stvaranja dva nova kvalifikacijska okvira kao meta okviri – za azijsko područje te za područja vezana oko Australije). Provedba Europskoga kvalifikacijskog okvira kroz povezivanje s nacionalnim kvalifikacijskim okvirima zemalja sudionica ovog procesa osigurat će transparentan pregled stanja kvalifikacija i njihovu pouzdanost na europskom tržištu.

Naša trenutačna pozicija s obzirom na postignuća koja smo prezentirali na međunarodnim skupovima i radionicama, kroz pozive zemalja koje dobivamo za udruživanja u klastere, daje nam za pravo da ambiciozno gledamo na budućnost ali ujedno i obvezu provedbe očekivanog. Posebno treba istaknuti mogućnost prezentiranja naših dostignuća i pokretanje novih oblika suradnje i projekata u regiji Jugoistoka Europe, a koja nam se pruža kroz suradnju s Vijećem Europe, Regionalnim savjetom za suradnju i zemljama EU kao što su Poljska, Austrija, Slovenija. Napominjemo da se kroz ovakve suradnje i utjecaj otvaraju nove mogućnosti i za dodatni razvoj hrvatskog gospodarstva.

Ovim izvješćem završava prva, pripremna faza rada na izradi Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira (koja uključuje našu orijentaciju, razumijevanje te dizajn) u kojoj su doneseni potrebni dokumenti, planovi i odluke. Iz ovoga izvješća i priloženih dokumenata, zapisnika i ostalih izvješća vidljivo je da je pripremna faza provedena uz brojne i široke rasprave, uz provedeno načelo dostupnosti i transparentnosti informacija o svim poduzetim aktivnostima te dostupnost svih predloženih rješenja i dokumenata.

Treba istaknuti da su utrošena minimalna sredstva, te da su sve aktivnosti, kako stoji u pojedinačnim izvješćima, bile poduprte kroz razne oblike suradnje s međunarodnim institucijama i organizacijama. Dostignuta međunarodna dimenzija dodatno pokazuje postignuto razumijevanje te stabilnu osnovu za početak provedbe i izrade održive institucijske osnove Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira.

Slijedi provedba za koju je potrebno osigurati materijalne i ljudske potencijale. Kako i u kojem obliku vidljivo je iz Plan rada za 2010. godinu. Posao ovoga sastava Povjerenstva za izradu Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira kao i Operativnog tima ovime uspješno završava. Jedina aktivnost koja ostaje Operativnom timu za prosinac 2009. godine je završetak postupka vrjednovanja postignutih kompetencija trenera i promotora Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira.

Za nastavak rada potrebno je da Vlada Republike Hrvatske na prijedlog Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa osnuje Povjerenstvo za provedbu Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira s članovima koji predstavljaju institucije i grupacije svih socijalnih partnera. Njihova osnovna zadaća bit će pomoć u izgradnji institucijske osnove provedbe Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira, a posebice prihvaćanje prijedloga standarda kvalifikacija za sve kvalifikacije koje su stečene ili se stječu u Republici Hrvatskoj i njihovo povezivanje u odnosu na Europski kvalifikacijski okvir. Napominjemo i izradu izvješća Savjetodavnoj skupini za Europski kvalifikacijski okvir Europske komisije, kojim će se završiti proces povezivanja HKO-a s EKO-om, a što se postiže poštivanjem deset jasnih kriterija Savjetodavne skupine Europske komisije.

Nadalje, potrebno je da Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa osnuje Operativni tim za potporu Povjerenstvu, a u čijem će sastavu biti rukovodeće osobe obrazovnih agencija i ostalih dionika, posebice javnih ustanova koji se bave kvalifikacijama i zapošljavanjem, kako bi operativno pripremili prijedloge standarda kvalifikacija stečenih u Republici Hrvatskoj te ih prema Planu aktivnosti pripremili ih za kompetentno i pouzdano povezivanje prema Europskom kvalifikacijskom okviru.

Za financiranje rada na izradi HKO-a u razdoblju od 2010. - 2012. godine u Državnom proračunu Republike Hrvatske na razdjelu 080 Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, glavi 1255 Srednješkolosko obrazovanje, aktivnost A733047 Sufinanciranje programa cjeloživotnog učenja, Konto K3631 Tekuće pomoći unutar opće države, za daljnji razvoj i provedbu Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira za 2010. godinu planirana su financijska sredstva u ukupnom iznosu od 500.000 kn. Planovi za 2011. godinu iznose 2,380,000 kn, a za 2012. godinu 2,408,560 kn.

Završno, u svrhu ostvarenja zacrtanih ciljeva za sljedeće razdoblje kao i osiguranja kvalitetnog i u Europi s punim povjerenjem priznatoga put razvoja Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira, nužno je – koristeći postojeće institucionalne i ljudske resurse - osigurati institucionalni okvir koji bi imao ulogu nacionalnog koordinatora (NCP) te i trajno brinuo o sustavu i pouzdanosti kvalifikacija u skladu s deset kriterija što ih je postavila Savjetodavna skupina EK za Europski kvalifikacijski okvir. Osiguravanje institucionalnog okvira pretpostavka je za uspješno i kompetentno korištenje sredstava EU putem projekata koje razvijamo za sljedeće IPA programsko razdoblje, kao i onih koji će biti predloženi u okviru Strukturnih fondova.

8. FINANCIJSKO IZVJEŠĆE

Sredstva utrošena za programske aktivnosti u 2008. godini Državni proračun, razdjel Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa

Aktivnost	Vrsta troška	Izvor	Iznos
Radionice Operativnog tima (5 radionica)	Putni troškovi	Glava 08043 Visoka naobrazba, A621171	17.127,10 kn
	Putni troškovi	1255 Srednjoškolsko obrazovanje, A580050	3.710,80 kn
	Hotelski smještaj	1255 Srednjoškolsko obrazovanje, A580050	24.694,50
UKUPNO:			45.532,40 kn

Sredstva utrošena za programske aktivnosti u 2009. godini Državni proračun, razdjel Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa

Aktivnosti	Vrsta/e troška/ova	Izvori	Iznos
1. Radionice Operativnog tima (6 radionica)	Putni troškovi	Glava 08043 Visoka naobrazba, A621171	66.379,07 kn
		1255 Srednjoškolsko obrazovanje, A580050	16.756,98 kn
	Hotelski smještaj	Glava 08043 Visoka naobrazba, A621171	26.320,00 kn
UKUPNO 1:			109.456,05 kn
2. Izrada dokumenata	Ugovori o djelu (bruto iznos)	1255 Srednjoškolsko obrazovanje, A580050	55.984,11 kn
3. Tiskanje knjige „HKO – Uvod u kvalifikacije“	Troškovi oblikovanja naslovne i zadnje stranice	1255 Srednjoškolsko obrazovanje, A818006	2.214,00 kn
4. Organizacija međunarodne konferencije o kvalifikacijskom okviru, 14.9.2009.	Troškovi simultanog prevođenja i prijevoda materijala, snimanja događanja, putni troškovi i smještaj za inozemne gosta i pozvane predavače, catering	1255 Srednjoškolsko obrazovanje, 1857 Poticaj razvoju međ. suradnje, 1246 Razvoj odgojno- obrazovnog sustava (više aktivnosti unutar glava, s obzirom na vrstu troška)	25.574,00 kn <u>Napomena:</u> događanje sufinancirano sredstvima TEMPUS u iznosu 15.578,00 kn
UKUPNO:			193.228,16 kn

UKUPNO UTROŠENO U 2008. I 2009. GODINI:	238.760,56 kn
--	----------------------

Napomena: Kao što je navedeno u narativnom dijelu izvješća najveći je dio programskih aktivnosti u cijelosti financiran ili sufinanciran putem raznih izvora ili ustanova EU (npr. TEMPUS program Europske komisije, potpora Europske zaklade za stručnu izobrazbu), troškove sudjelovanja na hrvatskim i inozemnim stručnim skupovima gotovo su u cijelosti snosili organizatori (od inozemnih brojne institucije Europske unije, Vijeće Europe, Obrazovno reformska inicijativa za jugoistočnu Europu, itd.). Nadalje, dio članova Povjerenstva i Operativnoga tima volonterski je izvršio zamašne zadaće, a njihove matične ustanove pružile dodatnu stručnu pomoć u provedbi pojedinih aktivnosti ili ustupanjem prostora za rad. Procjenjuje se da se tzv. *in-kind* doprinosi (u smislu pokrivanja

troškova aktivnosti i angažmana bez naknade) višestruko premašuju iznos koji je na aktivnosti utrošen iz Državnog proračuna

9. DODACI

1. Plan aktivnosti na izradi Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira za razdoblje 2008.- 2012., Plan aktivnosti za 2008., Plan aktivnosti za 2009. godinu
2. Zapisnici sa sjednica Povjerenstva za izradu HKO-a (2. 3. i 4. sjednica)
3. Bilješke i zaključci s radionica Operativnog tima (HKO-OT-R1, HKO-OT-R2, HKO-OT-R3, HKO-OT-R4, HKO-OT-R5, HKO-OT-R6, HKO-OT-R7, HKO-OT-R8, HKO-OT-R8, HKO-OT-R9, HKO-OT-R10, HKO-OT-R11)
4. Izvješća s konferencija i radionica
5. Radne skupine za izradu prijedloga standarda kvalifikacija
Odluka o osnivanju radnih skupina za izradu standarda kvalifikacija
6. Ideja o osnivanju državne institucije za kvalifikacije
7. Plan rada za 2010. godinu
8. Europski kvalifikacijski okvir za cjeloživotno učenje, Ured za službene publikacije Europske zajednice 2008.
9. Pojmovnik Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira, 2009.

DODACI IZVJEŠĆU O RADU POVJERENSTVA ZA IZRADU HRVATSKOGA KVALIFIKACIJSKOG OKVIRA

1. Plan aktivnosti na izradi Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira za razdoblje 2008.- 2012., Plan aktivnosti za 2008., Plan aktivnosti za 2009. godinu
2. Zapisnici sa sjednica Povjerenstva za izradu HKO-a (2. 3. i 4. sjednica)
3. Bilješke i zaključci s radionica Operativnog tima (HKO-OT-R1, HKO-OT-R2, HKO-OT-R3, HKO-OT-R4, HKO-OT-R5, HKO-OT-R6, HKO-OT-R7, HKO-OT-R8, HKO-OT-R8, HKO-OT-R9, HKO-OT-R10, HKO-OT-R11)
4. Izvješća s konferencija i radionica
5. Radne skupine za izradu prijedloga standarda kvalifikacija
Odluka o osnivanju radnih skupina za izradu standarda kvalifikacija
6. Ideja o osnivanju državne institucije za kvalifikacije
7. Plan rada za 2010. godinu
8. Europski kvalifikacijski okvir za cjeloživotno učenje, Ured za službene publikacije Europske zajednice 2008.
9. Pojmovnik Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira, 2009.

DODATAK 1

Plan aktivnosti na izradi Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira za razdoblje 2008.- 2012.

Plan aktivnosti za 2008. godinu

Plan aktivnosti za 2009. godinu

Plan aktivnosti na izradi Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira (HKO) za razdoblje 2008. - 2012. godine

Vremensko razdoblje	Aktivnosti	Rezultati
2008. god.	<p>IZRADA SVIH OPĆIH ELEMENATA HKO S PRIMJERNIMA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organiziranje Povjerenstva za izradu HKO • Definiranje općih elementa kvalifikacija • Izrada prijedloga uputa za definiranje pojedinih kvalifikacija • Izrada primjera kvalifikacija (za svaku razinu, profil) • Konačni prijedlog cjelovitih uputa za izradu HKO, uz ulogu i način funkcioniranja sektorskih vijeća • Diseminacija i javna rasprava 	<ul style="list-style-type: none"> • Prijedlog dokumenta o općim elementima kvalifikacija, primjeri za izradu kvalifikacija te primjeri metodologije za izradu kvalifikacija, uz ulogu i način funkcioniranja sektorskih vijeća
2009. god.	<p>TRENING SEKTORSKIH VIJEĆA ZA IZRADU KVALIFIKACIJA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prihvatanje prijedloga cjelovitih uputa za izradu HKO, uz ulogu i način funkcioniranja sektorskih vijeća • Definiranje konkretnih zadaća sektorskih vijeća na poslovima HKO • Trening članova sektorskih vijeća za izradu kvalifikacija • Izrada novih primjera kvalifikacija u radu sa sektorskim vijećima • Diseminacija rezultata i rasprave 	<ul style="list-style-type: none"> • Prihvaćeni dokument • Dokument sa ciljevima, strukturom i aktivnostima sektorskih vijeća na poslovima HKO • Održani treninzi • Novi primjeri kvalifikacija
2010. god.	<p>RAD SEKTORSKIH VIJEĆA – IZRADA KVALIFIKACIJA I ZAKONSKE PROMJENE</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uvođenje novih kvalifikacija kroz rad sektorskih vijeća • Izrada prijedloga uputa za izradu kurikuluma • Izrada primjera kurikuluma • Diseminacija • Edukacija i trening svih relevantnih dionika za izradu kurikuluma • Izrada prijedloga za izmjenu potrebnih zakona i zakonskih dokumenata, s onim elementima koji su važni za HKO 	<ul style="list-style-type: none"> • Nove kvalifikacije • Upute za izradu kurikuluma uz primjere kurikuluma • Prijedlog za izmjenu potrebnih zakona i zakonskih dokumenata, s onim elementima koji su važni za HKO
2011. i 2012. god.	<p>RAD SEKTORSKIH VIJEĆA – IZRADA KURIKULUMA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izrada novih kvalifikacija • Trening sektorskih vijeća za izradu kurikuluma • Izrada novih kurikuluma u radu sa sektorskim vijećima • Diseminacija i javna rasprava 	<ul style="list-style-type: none"> • Nove (sve) kvalifikacije • Novi kurikulumi

Plan aktivnosti na izradi HKO za 2008. godinu

Aktivnosti	Rezultati	Vrijeme provedbe
1. Organizirati rad Povjerenstva <ul style="list-style-type: none"> • raspraviti i usvojiti akcijski plan • izraditi projektni prijedlog za IPA program i druge fondove 	<ul style="list-style-type: none"> • prihvaćen plan rada • projektni prijedlozi za korištenje EU i drugih fondova 	ožujak
2. Izvršiti izbor svih općih elemenata koji opisuju okvir /kvalifikaciju <ul style="list-style-type: none"> • pribaviti informacije o elementima • predložiti moguće elemente • raspraviti i odabrati • razvijati projektni prijedlog (priprema dokumentacije) 	<ul style="list-style-type: none"> • prijedlog stručnoga materijala s prijedlogom svih općih elemenata koji opisuju okvir /kvalifikaciju • zaključci s okruglih stolova i seminara s užom i širom skupinom eksperata i partnera • konačni dokument o svim općim elementima koji opisuju okvir /kvalifikaciju • projektna dokumentacija 	ožujak, travanj, svibanj
3. Izraditi opis svakog pojedinog elementa okvira /kvalifikacije <ul style="list-style-type: none"> • izrada opisa svakog elementa 	<ul style="list-style-type: none"> • konačni dokument s opisom svakog pojedinog elementa kvalifikacije 	svibanj, lipanj
4. Uključivanje šire javnosti (diseminacija rezultata) <ul style="list-style-type: none"> • organizirati prezentaciju na skupovima 	<ul style="list-style-type: none"> • zaključak s održanih prezentacija • tiskani i drugi materijal 	kontinuirano
5. Izrada prijedloga uputa o korištenju opisanih elemenata kvalifikacija <ul style="list-style-type: none"> • izrada prijedloga općih uputa 	<ul style="list-style-type: none"> • prijedlog cjelovitog stručnog materijala 	rujan
6. Izrada primjera kvalifikacija <ul style="list-style-type: none"> • izrada primjera za svaku razinu i više različitih struka 	<ul style="list-style-type: none"> • prijedlog kvalifikacija 	listopad
7. Izrada konačnog cjelovitog dokumenta s primjerima <ul style="list-style-type: none"> • izrada konačnog cjelovitog dokumenta s primjerima 8. Ustrojavanje sektorskih vijeća <ul style="list-style-type: none"> • Definiranje uloge i načina funkcioniranja sektorskih vijeća 	<ul style="list-style-type: none"> • cjeloviti dokument metodologije izrade kvalifikacija s primjerima • Organizirana sektorska vijeća 	studeni
9. Prezentacija široj javnosti <ul style="list-style-type: none"> • organizirati stručni skup • izrada publikacija 	<ul style="list-style-type: none"> • održani skupovi • publikacije 	prosinač

Vlada Republike Hrvatske

Hrvatski kvalifikacijski okvir

**Povjerenstvo za izradu
Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira**

HKO-P-S3-T4

**PLAN AKTIVNOSTI NA IZRADI HRVATSKOGA
KVALIFIKACIJSKOG OKVIRA
za 2009. godinu**

Zagreb, 3. prosinca 2008.

Plan aktivnosti na izradi HKO za 2009. godinu

Aktivnosti	Rezultati	Oblik rada/ sudionici	Vrijeme provedbe
1. Uloga i način funkcioniranja radnih skupina za izradu kvalifikacija <ul style="list-style-type: none"> • Definiranje zadaća Radnih skupina za izradu kvalifikacija • Prijedlog organizacije rada i vođenja Radnih skupina za izradu kvalifikacija 	<ul style="list-style-type: none"> • Prijedlog dokumenta s detaljno razrađenim ciljevima, strukturom i aktivnostima Radnih skupina za izradu kvalifikacija • Prijedlog Odluke o formiranju Radnih skupina za izradu kvalifikacija, načinu organiziranja i načinu njihova egzistiranja 	Radionica / Operativni tim	veljača
2. Osnivanje Radnih skupina po sektorima <ul style="list-style-type: none"> • Analiza sektora i njihovoga funkcioniranja u gospodarstvu i društvu • Organiziranje Radnih skupina za izradu kvalifikacija prema prethodno predloženoj odluci 	<ul style="list-style-type: none"> • Prijedlog sastava Radnih skupina za izradu kvalifikacija po prethodno utvrđenim sektorima 	Radionica/ Operativni tim	ožujak
3. Izrada uputa za izradu kvalifikacija <ul style="list-style-type: none"> • Priprema dokumenta s detaljnim uputama za izradu pojedinih komponenata kvalifikacije 	<ul style="list-style-type: none"> • Prijedlog dokumenta - Upute za izradu kvalifikacija 	Radionica/ Operativni tim	travanj, svibanj
4. Organizacija sjednice Povjerenstva <ul style="list-style-type: none"> • Priprema materijala, dokumenata, uputa i odluka za sjednicu Povjerenstva 	<ul style="list-style-type: none"> • Prihvaćeni dokumenti, odluke i upute proizašli iz prve tri aktivnosti 	Sastanak/ Povjerenstvo i Operativni tim	svibanj
5. Osposobljavanje trenera Radnih skupina za izradu kvalifikacija <ul style="list-style-type: none"> • Pripremanje osoba koje će educirati članove pojedinih Radnih skupina za izradu kvalifikacija 	<ul style="list-style-type: none"> • Osposobljeni treneri za treniranje Radnih skupina za izradu kvalifikacija 	Radionica/ Operativni tim	lipanj
6. Osposobljavanje članova Operativnog tima za diseminaciju <ul style="list-style-type: none"> • Obučavanje članova Operativnog tima za samostalno prezentiranje rezultata rada na razvoju HKO-a, te poticanje na aktivno sudjelovanje u širenju informacija široj javnosti kroz različite medije, nastupe na skupovima i sl. 	<ul style="list-style-type: none"> • Osposobljeni članovi Operativnog tima za samostalnu diseminaciju rezultata rada na razvoju HKO-a 	Radionica/ Operativni tim	srpanj
Aktivnosti	Rezultati	Oblik rada/ sudionici	Vrijeme provedbe

<p>7. Osposobljavanje radnih skupina za izradu kvalifikacija</p> <ul style="list-style-type: none"> Edukacija pojedinih Radnih skupina za izradu kvalifikacija po prethodno prihvaćenim uputama i dokumentima 	<ul style="list-style-type: none"> Osposobljene Radne skupine za izradu kvalifikacija po pojedinim sektorima 	<p>Radionice za pojedine Radne skupine/ Radne skupine za pojedine sektore i članovi Operativnoga tima zaduženi za pojedine sektore</p>	<p>rujan, listopad</p>
<p>8. Izrada primjera kvalifikacija</p> <ul style="list-style-type: none"> Rad na izradi primjera kvalifikacija 	<ul style="list-style-type: none"> Gotovi primjeri kvalifikacija prema prethodno prihvaćenim dokumentima i uputama 	<p>Radionice za pojedine radne skupine/ Radne skupine za pojedine sektore i članovi Operativnoga tima zaduženi za pojedine sektore</p>	<p>studeni</p>
<p>9. Organizacija sastanka Povjerenstva</p> <ul style="list-style-type: none"> Priprema izvještaja o radu pojedinih Radnih skupina za izradu kvalifikacija Priprema dokumenata – primjeri kvalifikacija za pojedine sektore 	<ul style="list-style-type: none"> Izvjешća o radu Prihvaćeni primjeri kvalifikacija 	<p>Sjednica/ Povjerenstvo i Operativni tim</p>	<p>prosinac</p>
<p>10. Stalna diseminacija rezultata rada na izradi HKO-a</p> <ul style="list-style-type: none"> Prezentacija postignuća na razvoju HKO-a široj javnosti kroz organizaciju i sudjelovanje na seminarima, konferencija i sl. skupovima Objavlivanje članaka i drugih tekstova u različitim medijima 	<ul style="list-style-type: none"> Bolja informiranost javnosti o radu Povjerenstva i Operativnoga tima na razvoju HKO-a 	<p>Javni nastupi na različitim skupovima; tiskanje publikacija/ Pojedinačno i zajednički članovi Povjerenstva i Operativnoga tima</p>	<p>tijekom cijele godine</p>

Prilog: Plan aktivnosti za izradu Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira za razdoblje 2008. – 2012. god.

DODATAK 2

Zapisnici sa sjednica Povjerenstva za izradu HKO-a

(2. 3. i 4. sjednica)

**Zapisnik sa sjednice Povjerenstva za izradu Hrvatskog kvalifikacijskog okvira,
održane 19. ožujka 2008. godine u 13.00 sati**

Druga sjednica Povjerenstva za izradu Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira održana je u prostorijama Vlade RH 19. ožujka 2008. godine s početkom u 13.00 sati.

Sjednici su nazočila 22 člana Povjerenstva.

Sjednici nisu nazočili: prof. dr. sc. Vedran Mornar, prof. dr. sc. Darko Tipurić i prof. dr. sc. Nikša Nikola Šoljan. Ispričali su se gosp. Ivan Jelić i prof. dr. sc. Željko Pavičić.

Skupu su nazočili i članovi Operativnoga tima za potporu Povjerenstvu.

Sjednicu je vodio potpredsjednik povjerenstva dr. sc. Radovan Fuchs, a predsjednik Povjerenstva prof. dr. sc. Slobodan Uzelac kasnije se priključio radu zbog istovremenoga održavanja sjednice Vlade.

Dnevni red:

1. Postignuća u procesu razvoja kvalifikacija
 - Ivan Šutalo, Agencija za strukovno obrazovanje
2. Presentacija rezultata dosadašnjih aktivnosti u projektu CARDS 2004 Obrazovanje odraslih
 - Ivana Puljiz, Agencija za obrazovanje odraslih
3. Informacije s Prvog sastanka EQF Adviser grupe pri Europskoj komisiji
 - prof. dr. sc. Mile Dželalija, Fakultet prirodoslovno - matematičkih znanosti i kineziologije, Split
4. Prijedlog okvirnog plana aktivnosti izrade HKO za razdoblje od 2008. – 2012. godine
 - prof. dr. sc. Mile Dželalija
5. Prijedlog plana aktivnosti za 2008. godinu
 - prof. dr. sc. Mile Dželalija
6. Presentacija projektnoga prijedloga: Operativni program za razvoj ljudskih potencijala
 - Mihaela Dubravac Šigir, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa

Ad. 1. Ravnatelj Agencije za strukovno obrazovanje (ASO) Ivan Šutalo prezentirao je aktivnosti ASO u razvoju srednjoškolskoga strukovnog obrazovanja, te postignuća na razvoju kvalifikacija koja su se dostigla u okviru projekata CARDS 2002. i 2003. te buduće aktivnosti ASO u okviru IPA projekta.

Ad. 2. Ravnateljica Agencije za obrazovanje odraslih (AOO) Ivana Puljiz prikazala je ukratko rad i ulogu AOO te projekt CARDS 2004 Obrazovanje odraslih, koji je u tijeku, a za čiju provedbu je zadužena AOO. Istaknula je aktivnosti iz projekta koje se odnose na razvijanje kvalifikacija i programa za jednostavna zanimanja u sustavu obrazovanja odraslih.

Ad. 3. Prof. dr. sc. Mile Dželalija, član European Qualification Framework Advisory Group-a (EQF AG) objasnio je ulogu ovog tijela koje postaje osnova za suradnju te primjenu Europskoga kvalifikacijskog okvira u razvoju nacionalnih kvalifikacijskih okvira. Podnio je izvještaj o zaključcima s prvog sastanka ove grupe koji je održan 13. i 14. ožujka 2008. godine u Brussels-u. Istaknuo je zaključak o održavanju konferencije u Brussels-u 3. i 4. lipnja 2008. godine na kojoj bi trebao sudjelovati iz Hrvatske, osim člana ove grupe još i nacionalni koordinator, kojeg treba imenovati do 15. svibnja, te bar još jedna osoba.

Ad. 4. Prof. dr. sc. Mile Dželalija prezentirao je plan rada na izradi HKO 2008. – 2012. koji je prihvaćen uz napomenu da je potrebno osigurati ustrojavanje sektorskih vijeća još ove godine s napomenom da je nužno pravno regulirati njihovu ulogu kao i način funkcioniranja.

Ad. 5. Nakon globalnog 5-godišnjeg plana prof. Dželalija je prezentirao okvirni plan aktivnosti na izradi HKO za 2008. godinu koji je također prihvaćen, uz odgovarajuće dopune usklađene sa zaključkom iz točke 4. Raspravljalo se i o ulozi Operativnog tima za potporu Povjerenstvu i predloženo je da vođa tima bude prof. Dželalija a Ivan Šutalo njegov zamjenik te da se sastav tima dopuni i izmijeni kako bi bio učinkovitiji. Također se raspravljalo o nužnosti veće promidžbe aktivnosti na izradi HKO u javnosti te da ona mora biti kontinuirana i prisutna na što je moguće više skupova, medijskih prezentacija i drugih načina promidžbe.

Ad. 6. Mihaela Dubravac Šigir dala je kratku informaciju o prijedlogu projekta Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa pod nazivom Razvoj Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira koji bi se trebao realizirati u okviru IPA programa u dijelu razvoja ljudskih potencijala.

Prof. dr. sc. Slobodan Uzelac zaključio je sjednicu s napomenom da su na sjednici Vlade upravo ove aktivnosti, koje su u funkciji približavanja EU, navedene kao prioritetne zadaće Vlade, a izrada Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira osobito je važna.

Sjednica je završila u 15.00 sati.

Zapisnik sastavila:

Marina Tatalović

**Zapisnik sa sjednice Povjerenstva za izradu Hrvatskog kvalifikacijskog okvira,
održane 3. prosinca 2008. godine u prostorijama Vlade RH**

Treća sjednica Povjerenstva za izradu Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira (HKO) održana je u prostorijama Vlade RH, 3. prosinca 2008. godine s početkom u 10.00 sati.

Sjednici je nazočilo 14 članova Povjerenstva i 5 zamjenika članova Povjerenstva.

Sjednici nisu nazočili: Velibor Drakulić, Ivana Puljiz, Matija Škergro Vdović, prof. dr. sc. Vedran Mornar, prof. dr. sc. Darko Tipurić, prof. dr. sc. Nikša Nikola Šoljan, prof. dr. sc. Željko Pavičić i Ivan Jelić.

Zamjene su osigurali sljedeći članovi Povjerenstva: Gordana Vidović Mesarek, Lino Fučić, Ivan Šutalo, Goran Sirovatka, Vesna Štefica.

Skupu su nazočili i članovi Operativnoga tima za potporu Povjerenstvu.

Sjednicu je vodio predsjednik Povjerenstva i potpredsjednik Vlade prof. dr. sc. Slobodan Uzelac

Dnevni red sastanka:

1. Usvajanje zapisnika sa 2. sastanka Povjerenstva
2. Izvješće o radu u 2008. godini
3. Pojmovnik Hrvatskog kvalifikacijskog okvira
4. Radne skupine za izradu prijedloga kvalifikacija
5. Program rada za 2009. godinu
6. Informacije

Ad. 1. Nakon predlaganja i usvajanja dnevnog reda prof. Uzelac je predložio usvajanje Zapisnika sa sjednice Povjerenstva za izradu HKO održane 19. ožujka 2008. god. Zapisnik je poslan članovima Povjerenstva na uvid odmah nakon druge sjednice Povjerenstva.

Zaključak: Zapisnik je jednoglasno usvojen bez primjedbi.

Ad. 2. Izvješće o radu prezentirala je dr. sc. Sonja Kovačević, članica Operativnog tima. U izvješću su prezentirani rezultati rada Operativnog tima kroz 4 održane radionice te dokumenti koji su proizašli radom. Predstavljene su aktivnosti pojedinih članova Operativnog tima i Povjerenstva kroz različite publikacije, aktivna sudjelovanja na stručnim skupovima u inozemstvu i u RH, te uspostava internetske stranice na stranicama Vlade RH.

Prof. Uzelac dodatno je istaknuo, da je na konferenciji u Bruxellesu o Implementaciji Europskog kvalifikacijskog okvira (lipanj 2008.) imao priliku shvatiti da smo u ovome poslu oko razvoja HKO-a zaista visoko na ljestvici među Europskim zemljama prema razumijevanju i hrabrosti kojom radimo taj posao.

Zaključak: Izvješće o radu prihvaćeno je bez primjedbi.

Ad. 3. Prezentaciju prijedloga dokumenta Pojmovnik Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira, koji je nastao kao rezultat rada Operativnog tima, prezentirao je prof. dr. sc. Mile Dželalija.

U Pojmovniku HKO-a su posloženi termini, objašnjeni pojmovi, dat prijedlog određivanja mjerljivih pokazatelja razina (deskriptori), sadržaj i svojstva kvalifikacije te cijeli niz drugih pojmova važnih za daljnji rad na razvoju HKO-a.

Nakon prezentacije uslijedila je rasprava i pojašnjenje pojedinih pojmova kao što su znanja, vještine, kompetencije u užem smislu i ideja prezentiranih u Pojmovniku. Prof. Dželalija je u ime Operativnog tima uspijevao razjasniti većinu nedoumica. Naglasio je da je sada osobito važno da se razumije smisao i značenje a sam naziv pojma može se dogovorno i naknadno odrediti, promijeniti i uskladiti. Također je istakao važnost dviju kompetencija koje predviđa HKO a to su samostalnost i odgovornost koje u dosadašnjem poimanju kvalifikacije ne postoje. Ove dvije kompetencije se ne mogu mjeriti već se pridružuju kvalifikaciji na odgovarajućoj razini.

Državna tajnica u MZOS-u prof. dr. sc. Dijana Vican naglasila je da se termini ipak moraju detaljno i jednoznačno rastumačiti kako ne bi bili kamen spoticanja u razumijevanju i daljnjem radu i u uskoj poveznici s radom Nacionalnog vijeća za kurikulum.

Dekanica Medicinskog fakulteta u Zagrebu, prof. dr. sc. Nada Čikeš čestitala je na izradi dokumenta kojeg smatra osobito važnim zbog vlastitog iskustva sudjelovanja u izradi različitih dokumenata u okviru Bolonjskoga procesa kada je uočena nužnost temeljitog određivanje pojmova. Predložila je da se kod tumačenja pojma Bolonjski proces umjesto riječi homogenizacija kvalifikacija stavi riječ harmonizacija kvalifikacija što predstavlja realnije poimanje tog procesa i njegovih konačnih rezultata, što je prihvaćeno. Naglasila je da je termin kompetencije više od razine znanja i vještina na što utječu opće socijalne i generičke kompetencije na što je prof. Dželalija odgovorio da kod podjele kompetencija na osnovi rezultata/ishoda učenja, svojstvo profila je to što određuje horizontalnu podjelu.

Mr. sc. Olga Lui istakla je da HKO treba govoriti jezikom gospodarstva odnosno da terminologiju Pojmovnika mora dobro razumjeti gospodarski sektor. Zalaže se da se akademske i stručne kvalifikacije vrednuju na isti način.

Gđa Violeta Grilec iz Nezavisnog sindikata srednjih škola postavila je pitanje hoće li se napraviti jedinstvena metodologija za izradu kvalifikacija s obzirom na aktivnosti pojedinih institucija koje se bave kvalifikacijama. Odgovor prof. Dželalije i prof. Uzelca je da će sva pozitivna iskustva i rezultati dosadašnjeg rada biti ugrađeni i obuhvaćeni HKO-om jer on treba biti okvir za sve što se odnosi na kvalifikacije.

Na inicijativu gđe Natali Komen Bujas da je važno definirati potrebu za kvalifikacijom prof. Uzelac je predložio dodatak u Pojmovnik „društvenu“ potrebu za kvalifikacijom. Prof. Dželalija je pojasnio da izrada HKO-a u prvoj fazi predviđa definiranje standarda postojećih kvalifikacija a tek nakon toga će se raditi na razvoju novih kvalifikacija, odnosno dokidanju ili mijenjanju postojećih.

Nakon rasprave usvojeni su sljedeći zaključci:

1. pojedinci i institucije dobili su zadaće definirati kako slijedi:

- ključne kompetencije – Nevenka Lončarić Jelačić, AzOO
- standard zanimanja, standard kvalifikacija, dostupnost, prohodnost, fleksibilnost – Jelena Letica, ASO
- transparentnost – prof. dr. sc. Igor Radeka
- kurikulum – dr. sc. Dijana Vican, prof. dr. sc. Igor Radeka
- priznavanje rezultata učenja, priznavanje kvalifikacija – Emita Blagdan, AZVO
- vrednovanje rezultata učenja – NCVVO
- partnerstvo – HGK i HOK

2. Usvaja se koncept Pojmovnika HKO-a u obliku Nacrta dok će konačni izgled Pojmovnika bit definiran do sljedeće sjednice Povjerenstva a u međuvremenu će biti otvoren za raspravu, izmjene i dopune. Također može biti korišten u komunikaciji sa svim zainteresiranim

subjektima u cilju iznalaženja najboljih rješenja. Rok za davanje prijedloga i dopuna i izmjena Pojmovnika je 15. siječnja 2009.

Ad 3. Prof. Dželalija prezentirao je prijedlog dokumenta Radne skupine za izradu kvalifikacija koji sadrži preduvjete za rad Radnih skupina, njihove zadaće, potrebne kompetencije i strukturu Radnih skupina, popis Radnih skupina kao i njihovo imenovanje i financiranje.

U diskusiji je sudjelovalo nekoliko govornika u kojoj su riješene dileme oko postojećih sektorskih vijeća u okviru ASO-a i ovih Radnih skupina te njihove uloge. Ove Radne skupine, nakon što budu educirane radit će na postojećim kvalifikacijama a tek nakon toga će se raditi na standardu novih kvalifikacija.

Prof. Uzelac pojasnio je da se ovdje radi okvir koji će dati temelje za izrade kvalifikacija. Usvojen je prijedlog prof. Uzelca da se donese Odluka prema kojoj će se zadužiti Operativni tim da osnuje Radne skupine prema predloženim kriterijima i uvjetima. Rok je 31. ožujka 2009. god.

Zaključak: Nakon rasprave prihvaćeni su prijedlozi dokumenta Radne skupine i Odluka o osnivanju Radnih skupina.

Ad. 4. Mr. sc. Maja Ljubić predstavila je Plan aktivnosti na izradi HKO-a za 2009. godinu koji je Operativni tim predložio na osnovi usvojenog 5- godišnjeg plana i postignutih rezultata u 2008. godini. Plan je usvojen a komentar prof. Uzelca je bio da više treba promovirati dostignuća na izradi HKO u medijima, javnim nastupima i sl. te da je to zadaća i Povjerenstva i Operativnog tima.

Zaključak: Prihvaćen je plan aktivnosti na izradi HKO-a za 2009. godinu,

Ad. 5. Informacije:

Prof. Uzelac dao je nekoliko informacija o aktivnostima koji slijede. Prva je konferencija za gospodarstvo koja će se održati 10. prosinca 2008. god. u Hrvatskoj gospodarskoj komori. Slijedi skup sa Sindikatom znanosti i visokog obrazovanja u siječnju. Također će u siječnju biti konferencija u Bruxellesu o Implementaciji EKO-a gde je prof. Dželalija pozvan da sudjeluje u svojstvu experta.

Slijedeća sjednica Povjerenstva planirana je u svibnju 2009. godine.

Nakon sjednice Povjerenstva prof. Uzelac, prof. Dželalija, prof. Čikeš, prof. Radeka i mr.sc. Lui dali su izjave za medije.

Zapisnik sastavila:
Marina Tatalović

**Zapisnik sa sjednice Povjerenstva za izradu Hrvatskog kvalifikacijskog okvira,
održane 3. lipnja 2009. godine u prostorijama Vlade RH**

Četvrta sjednica Povjerenstva za izradu Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira (HKO) održana je u prostorijama Vlade RH, 3. lipnja 2009. godine s početkom u 14.00 sati.

Sjednici je nazočilo 17 članova Povjerenstva i 4 zamjenika članova Povjerenstva.

Nisu nazočili: prof. dr. sc. Darko Tipurić, prof. dr. sc. Nikša Nikola Šoljan, prof. dr. sc. Željko Pavičić, Ivan Jelić, a ispričale su se prof. dr. sc. Nada Čikeš i Ivana Puljiz

Zamjene su osigurali sljedeći članovi Povjerenstva: Goran Sirovatka, Gordana Vdović Mesarek i Nataša Mikuš.

Gost na sjednici bila je gđa Vesna Trnokop-Tanta, zamjenica predsjednika Hrvatske gospodarske komore.

Skupu su nazočili i članovi Operativnoga tima za potporu Povjerenstvu.

Sastanak je vodio predsjednik Povjerenstva i potpredsjednik Vlade prof. dr. sc. Slobodan Uzelac

Dnevni red sastanka:

1. Usvajanje zapisnika s treće sjednice Povjerenstva
2. Izvješće o radu u razdoblju od prosinca 2008. do lipnja 2009.
3. Usvajanje Pojmovnika Hrvatskog kvalifikacijskog okvira
4. Plan rada za naredno razdoblje:
 - a) rad radnih skupina za izradu standarda kvalifikacija
 - b) suradnja s Vijećem za nacionalni kurikulum
 - c) međunarodna suradnja
 - d) ostalo
5. Razno
 - ideja o osnivanju državne institucije za kvalifikacije

Ad. 1. Nakon predlaganja i usvajanja dnevnog reda prof. Uzelac je predložio usvajanje Zapisnika sa sjednice Povjerenstva za izradu HKO, održane 3. prosinca 2008. god., kojega su članovi dobili na uvid zajedno s ostalim materijalima tjedan dana prije održavanja sjednice.

Zaključak: Zapisnik je jednoglasno usvojen bez primjedbi te je postao sastavni dio dokumentacije Povjerenstva.

Ad. 2. Izvješće o radu prezentirao je prof. dr. sc. Mile Dželalija, voditelj Operativnog tima. Prema navedenim zadaćama i u skladu s Planom i programom rada na izradi HKO-a za 5-godišnje razdoblje te specifično za 2008. i 2009. godinu prihvaćenom od strane Povjerenstva za izradu HKO, Operativni tim je od prosinca 2008. do sjednice Povjerenstva održao 4 radionice.

Članovi OT-a pojedinačno su organizirali mnoge dodatne radne sastanke u manjim skupinama, aktivno sudjelovali na domaćim i međunarodnim skupovima, pisali članke izvješća i sl. Od međunarodnih događanja posebno je istaknuto sudjelovanje na svjetskoj konferenciji o Implementaciji Europskog kvalifikacijskog okvira gdje smo pozvani sudjelovati kao eksperti s komentarom prof. Dželalije na uvodna izlaganja, čime smo dobili priznanje o ozbiljnosti i kompetentnosti pristupa na izradi HKO-a.

Posebno je istaknut početak suradnje s Poljskom i Austrijom te mogućim potpisivanjem sporazuma o suradnji koji se planira krajem lipnja u Poljskoj.

Detaljan popis aktivnosti i dokumenata proizašlih iz rada OT prikazan je u materijalima za sjednicu.

Zaključak: Izvješće o radu prihvaćeno je bez primjedbi.

Ad. 3. Dokument Pojmovnik Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira u svojoj osnovnoj koncepciji usvojen je na sjednici Povjerenstva 3. prosinca 2008. god., nakon čega je uslijedila dopuna pojmova i ostalih dijelova sadržaja. Dokument je dan na javnu raspravu objavljivanjem na internetskoj stranici Vlade pod temom HKO, a također je predstavljnjen na različitim stručnim skupovima.

Uvod u raspravu dao je prof. Uzelac predstavljanjem pojmova koji su obrađeni, naglašavajući važnost dogovora kojim će se kasnije svi trebati koristiti u izradi HKO-a. Dr. Vican je pitala zašto nedostaje termin sposobnost i istakla da se s ovim dokumentom ne treba žuriti te da treba uskladiti terminologiju s terminologijom koja je korištena u predloženom dokumentu Hrvatskoga obrazovnog kurikuluma. Prof. Dželalija je pojasnio kako je vodilja bila određivanje značenja pojma a ne termina, te da se oko samoga termina treba dogovoriti što je i učinjeno u ovome dokumentu. Usvojene su promjedbe gosp. Line Fučić i gđa Nevenke Jelačić Lončarić i ugrađene u dokument. Dr. Fuchs je predložio rok od 15 dana za dodatne prijedloge, nakon čega će dokument biti objavljen.

Zaključak: Nakon rasprave predloženo je da se dopune unesu u roku od 15 dana nakon čega će dokument postati pravovaljan.

Ad 4. Plan rada za iduće razdoblje sadrži nekoliko različitih, međusobno povezanih aktivnosti. Prije svega velika zadaća koja slijedi je rad s radnim skupinama za izradu standarda kvalifikacija čiju organizaciju je preuzeo Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja. Javni poziv za prijave u radne skupine osigurao je oko 400 prijavljenih. Prof. Uzelac primijetio je slab odaziv sveučilišta te predložio bolje predstavljanje projekta HKO-a pred Rektorskim zborom i općenito na sveučilištima.

Sljedeće faza je obrazovanje trenera za rad s radnim skupinama. Osim članova Operativnog tima to će raditi savjetnici iz Agencije za strukovno obrazovanje. Istovremeno se pri MZOS-u osnivaju sektorska vijeća za izradu standarda kvalifikacija u području strukovnog obrazovanja. Kako se poslovi sektorskih vijeća i radnih skupina preklapaju u području strukovnog obrazovanja za 2., 3. i 4. razinu HKO-a to je predloženo i zaključeno da članovi sektorskih vijeća ujedno budu i članovi radnih skupina.

Članovi Povjerenstva upoznati su s uspostavom suradnje s Vijećem za nacionalni kurikulum kao dijelom Hrvatskoga kvalifikacijskog sustava a time i dijela provedbe HKO-a, na način da su članovi OT sudjelovali s prezentacijom dosadašnjih postignuća rada na HKO-u na sjednici Vijeća kao na sjednici Saborskog odbora za obrazovanje.

Po pitanju međunarodne suradnje dana je informacija da će se uspostaviti suradnja s Poljskom i Austrijom na poziv Poljske. Također je potrebno uspostaviti suradnju sa zemljama regije.

Također će se organizirati seminar za promicatelje HKO kako je predviđeno Planom rada za 2009. godinu

U tijeku su natječaji za dva projekta unutar IPA programa koji se odnose na HKO te Povjerenstvo treba biti upoznato s ključnim aktivnostima kao i ishodima projekata.

Detaljan plan rada dostavljen je u materijalima za sjednicu.

Zaključak: Nakon rasprave prihvaćeni su i podržani prijedlozi daljnjih aktivnosti prezentirani u dokumentu Plan aktivnosti za naredno razdoblje. Posebni zaključak odnosi se na rad sektorskih vijeća koji trebaju biti sastavni dio radnih skupina.

Ad. 5. Prof. Dželalija je ističući HKO kao instrument koordinacije i poticanja suradnje pojedinih dijelova sustava obrazovanja s tržištem rada, društvom i pojedincima, te međunarodnim institucijama, obrazložio potrebu osnivanja državne institucije koja bi objedinjavala sve navedene zadaće i imala snagu uvođenja reda u kaotično tržište kvalifikacija.

Gošća na sjednici gđa Vesna Trnokop-Tanta čestitala je članovima Povjerenstva na do sada odlično odrađenom poslu, te posebno istaknula potrebu dovođenja kvalifikacija u stanje upotrebljivosti kao i sinergiju dionika a što jest zadaća HKO-a. Prof. Uzelac je istaknuo da očekuje bolje i masovnije uključivanje gospodarstva u posao izrade HKO-a.

Zaključak: Prijedlog o osnivanju državne institucije potrebno je razraditi do sljedeće sjednice Povjerenstva na način da se vodi briga o iskoristivosti sadašnjih dijelova sustava državne uprave i javnih institucija.

Zapisnik sastavila:
Marina Tatalović

DODATAK 3

Bilješke i zaključci s radionica Operativnog tima

HKO-OT-R1

HKO-OT-R2

HKO-OT-R3

HKO-OT-R4

HKO-OT-R5

HKO-OT-R6

HKO-OT-R7

HKO-OT-R8

HKO-OT-R9

HKO-OT-R10

HKO-OT-R11

Hrvatski kvalifikacijski okvir

**Operativni tim za potporu Povjerenstvu
za izradu Hrvatskog kvalifikacijskog okvira**

HKO-OT-R1

Zagreb, 14. svibnja 2008.

**Zaključci s 1. stručnog skupa/radionice Operativnog tima
za potporu Povjerenstvu za izradu Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira**

Stručni skup/radionica Operativnog tima za potporu Povjerenstvu za izradu Hrvatskog kvalifikacijskog okvira (HKO) održan je 13. svibnja 2008. godine u prostorijama Vlade Republike Hrvatske u trajanju od 8.00 do 16.00 sati.

Popis nazočnih nalazi se u prilogu.

Teme su realizirane prema predviđenom programu:

1. Uvodna riječ - prof. dr. sc. Slobodan Uzelac potpredsjednik Vlade RH i predsjednik Povjerenstva za izradu HKO
2. Upoznavanje s dokumentom Europskog kvalifikacijskog okvira (EQF) i veza s nacionalnim kvalifikacijskim okvirima (NQF) - Vincent Mc Bride, expert, European Training Foundation (ETF)
3. Polazne osnove HKO - prof. dr. sc. Mile Dželalija, PMF Sveučilište u Splitu, voditelj Operativnog tima
4. Plan rada za petogodišnje razdoblje i plan rada za tekuću godinu - Marina Tatalović, savjetnica potpredsjednika Vlade, Mihaela Dubravac Šigir, MZOS
5. Elementi kvalifikacija - prof. dr. sc. Mile Dželalija,
6. Kreiranje internetske stranice - Antun Čajkovac, Vlada RH

Zaključci sa skupa:

1. Svi nazočni će u okviru svojih institucija prezentirati osnovne komponente Europskog kvalifikacijskog okvira i Polazne osnove Hrvatskog kvalifikacijskog okvira. To će provesti do sljedećeg skupa koji će se održati sredinom lipnja. Također će poslati kratku zabilješku o tome što su realizirali kako bi Povjerenstvo mogli informirati o učinjenim koracima i realizaciji predviđenog programa rada.
2. Svi nazočni će prodiskutirati unutar svojih institucija i poslati komentare do kraja svibnja o temi Elementi kvalifikacija, a čija predložena konstrukcija se nalazi u prilogu.
3. Svi nazočni će u roku tjedan dana poslati svoje prijedloge o poruci koja se želi poslati čitateljima internetske stranice HKO i predložiti mogući logo.

Marina Tatalović

Hrvatski kvalifikacijski okvir

**Operativni tim za potporu Povjerenstvu
za izradu Hrvatskog kvalifikacijskog okvira**

HKO-OT-R2

Zagreb, 17. lipnja 2008.

**Bilješka i zaključci s radionice Operativnog tima za potporu Povjerenstvu za izradu
Hrvatskog kvalifikacijskog okvira održanog u Ogulinu 12. i 13. lipnja 2008. godine**

Stručni skup/radionica Operativnog tima za potporu Povjerenstvu za izradu Hrvatskog kvalifikacijskog okvira (HKO) održan je 12. - 13. lipnja 2008. godine u Ogulinu.

Teme su realizirane prema predviđenom programu:

1. Uvodna riječ - prof. dr. sc. Slobodan Uzelac potpredsjednik Vlade RH i predsjednik Povjerenstva za izradu HKO; dr. sc. radovan Fuchs, zamjenik predsjednika Povjerenstva za izradu HKO; prof. dr. sc. Mile Dželalija, PMF Sveučilište u Splitu, voditelj Operativnog tima
2. Izvješće o aktivnostima članova Operativnog tima – svi članovi tima
3. Izvješće s konferencije u Bruxellesu „Implementacija EQF“ – prof. dr. sc. Mile Dželalija; Marina Tatalović, savjetnica potpredsjednika Vlade; Mirna Štajduhar, MZOŠ.
4. Kvalifikacija, uvodno izlaganje – Jean Gordon, expert, European Training Foundation
5. Metodologija za izradu kvalifikacija, radionica - prof. dr. sc. Mile Dželalija; Ivan Šutalo, ASO, ravnatelj; Jean Gordon
6. Zaključci s radionice - prof. dr. sc. Mile Dželalija; Ivan Šutalo; Jean Gordon
7. Deskriptori EQF – Jean Gordon
8. Deskriptori HKO, radionica - prof. dr. sc. Mile Dželalija; Ivan Šutalo; Jean Gordon
9. Web stranica, prezentacija – prof. dr. sc. Mile Dželalija, Marina Tatalović

Sažetak:

1. Svi nazočni su izvijestili članove Operativnog tima o poduzetim aktivnostima vezanim uz informiranje svojih suradnika o osnovnim komponentama Europskog kvalifikacijskog okvira i Polaznim osnovama Hrvatskog kvalifikacijskog okvira. Prezentirane su i buduće aktivnosti vezane uz informiranje o HKO-u koje se planiraju obaviti do sljedećeg sastanka Operativnog tima, a istaknuta je i daljnja potreba informiranja i obrazovanja šire javnosti te misija širenja projekta.
2. U okviru 3. točke dnevnog reda, dan je kratak pregled predavanja i 5 radionica o različitim aspektima implementacije EQF-a održanih u sklopu Konferencije Implementacija EQF-a u Bruxellesu.
3. Jean Gordon, ETF expert, u okviru 4. točke dnevnog reda, u izlaganju o strategijama razvoja kvalifikacijskih sustava, iznijela je iskustva Irske, Škotske i Francuske te

istaknula važnost pregovaranja sa svim relevantnim dionicima, pitanje transparentnosti te važnost informiranja. Pod 5. točkom dnevnog reda, predstavnik ASO-a prezentirao je metodologiju za izradu kvalifikacija razvijenu kroz projekte CARDS programa. Na radionici u sklopu 7. dnevnog reda, raspravljalo se o ulozi i ciljevima EQF-a, o različitim tipovima mobilnosti, te se na primjerima 2. i 3. razine EQF-a raspravljalo o 3 kategorije deskriptora (za znanje, vještine, kompetencije u užem smislu).

4. Na radionicama se također raspravljalo o pitanjima koja su elektronskim i usmenim putem postavili članovi Operativnog tima vezano uz elemente kvalifikacija (razina, profil, obujam, kvaliteta) te su se na primjerima i radom u manjim grupama razjasnile nejasnoće. U okviru 9. točke dnevnog reda prezentirala se web stranica i prijedlozi za logo.

Zaključak

1. Svi članovi tima će do 15. srpnja poslati opise svih razina HKO-a, s posebnim osvrtom na razine usko povezane s njihovim djelokrugom rada, Marini Tatalović i ostalim članovima tima putem e-maila. (napomena: Agencija za odgoj i obrazovanje imat će u vidu problematiku 1. razine).
2. Dodati u pojmovnik definiciju zanimanja i detaljniju definiciju kvalifikacije
3. Dostaviti članovima Operativnog tima: opise ključnih kompetencija od ASO, dokument Vrijednosti u RH.

Zabilješku sastavila:

Mirna Štajduhar

Hrvatski kvalifikacijski okvir

**Operativni tim za potporu Povjerenstvu
za izradu Hrvatskog kvalifikacijskog okvira**

HKO-OT-R3

Zagreb, 29. rujna 2008.

**Bilješka i zaključci s radionice Operativnog tima za potporu Povjerenstvu za izradu
Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira održanog u Brodarici 22. i 23. rujna 2008. godine**

Stručni skup/radionica operativnog tima za potporu Povjerenstvu za izradu Hrvatskog kvalifikacijskog okvira (HKO) održan je 22. i 23. rujna 2008. godine u Brodarici.

Teme su realizirane prema predviđenom programu

1. Otvaranje i riječi dobrodošlice: gđa Marina Tatalović, savjetnica potpredsjednika Vlade Republike Hrvatske prof.dr.sc Slobodan Uzelac, potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske.
2. Sažetak dosadašnjeg rada: prof. Mile Dželalija i gđa Marina Tatalović
3. Prezentacije/rasprava o razmišljanjima institucija o pojedinim razinama – moderator prof. Mile Dželalija, komentari članova Operativnog tima i konzultanta ETF-a Stana Lestera
4. Rad u grupama podijeljenim po trima komponentama – moderator Jean Gordon
5. Prezentacija: "Razina" kao koncept; izražavanje razine neovisno o kvalifikacijama ili složenosti – Stan Lester, stručnjak ETF-a. Rad u grupama.
6. Predstavljanje HKO web stranice - -prof. Mile Dželalija

Sažetak:

Prof. Mile Dželalija i Marina Tatalović, iznijeli su sažetak rada Operativnog tima od posljednjeg sastanka u Ogulinu 12.-13. lipnja 2008. godine, na kojem su dodatno pojašnjeni elementi kvalifikacije: razina (izražena pokazateljima), obujam (izražen ECTS bodovima), profil (izražen nazivima) i kvaliteta (izražena povjerenjem).

Od 30. lipnja do 1. srpnja 2008. godine održan je seminar u Madridu pod nazivom Bologna eksperti: Pisanje i upotreba ishoda učenja, na kojem su sudjelovali predstavnici institucija za visoko obrazovanje iz Hrvatske.

Prof.dr.sc Slobodan Uzelac iznio je prijedlog da članovi Operativnog tima izlaze češće u medije, pogotovo lokalne, s ciljem približavanja Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira javnosti, te učiniti to redovitom praksom, pogotovo u četiri velika grada Zagrebu, Osijeku, Splitu i Rijeci.

Predstavljanje uratka po institucijama vezanog za opisivanje razina.

Agencija za strukovno obrazovanje istaknula je kako osoba koja stekne kvalifikaciju prve razine mora se znati kretati u društvu, pripremiti na ostvarivanje ciljeva.

Agencija za odgoj i obrazovanje istaknula je da prva razina mora sadržati osnovna temeljna znanja i vještine, točnost i objedinjavanje elemenata u cjelinu.

Predstavnici ministarstva znanosti, obrazovanja i športa iznijeli su prijedlog za izradu rječnika pojmova koja će se koristiti kao temelj razlikovanja među razinama.

Prof.dr.sc. Slobodan Uzelac potaknuo je pitanje osoba s posebnim potrebama, pogotovo mentalnim. Kako postupiti prema njima, kao posebnoj kategoriji, trebaju li definirati posebne kompetencije za njih?

Jean Gordon, konzultantica ETF-a naglasila je da se trebaju izbjegavati negativne strane i negativne riječi u opisivanu pojedinih razina kako kompetencija tako i kvalifikacija.

Rad u grupama podijeljenim po trima komponentama: 1. grupa – znanje; 2. grupa – vještine; 3. grupa – kompetencije u užem smislu. Cilj rada je provjera opisanih razina koje su napravile relevantne institucije te istražiti dodirne točke i moguća preklapanja u opisivanje pojedinih komponenti. Moderator radionice – Jean Gordon.

Prezentacija konzultanta ETF-a Stana Lestera, „Razina“ kao koncept: izražavanje razine neovisno o kvalifikacijama ili složenosti, gdje su predstavljene razine irskog i britanskog kvalifikacijskog okvira. Nakon prezentacije održan je rad u grupama na izradi deskriptora razina, gdje je svaka grupa opisivala deskriptore za pojedino područje (znanje, vještine, kompetencije) razina kompetencija.

Zaključak:

1. Nino Buić će objediniti sažetke uratka rada u grupama i izraditi dokument s tablicom o deskriptorima razina, te poslati Marini Tatalović do utorka 30. rujna 2008. godine, nakon čega članovi Operativnog tima u roku od tjedan dana imaju pravo komentirati dokument.
2. Sastat će se uža skupina za ponovnu analizu dokumenta, te izraditi prijedlog koji će se ponovno slati na komentare i s vremenom staviti na web stranicu.
3. Iz zakonskih dokumenata izvaditi popis akademskih i stručnih naziva, što će biti osnova za rad uže skupine. Maja Pavlica – odgovorna za visoko obrazovanje, Ivan Šutalo za strukovno.
4. Rad na obujmu vezano za opće i strukovno obrazovanje. Goran Grubišić iz Agencije za znanost i visoko obrazovanje će revidirati ECTS bodove, Ivan Šutalo, ravnatelj Agencije za strukovno obrazovanje i Žarko Bošnjak iz Agencije za odgoj i obrazovanje će predložiti način korištenja bodova za srednje obrazovanje (opće i strukovno). Rok dostave prijedloga 07. listopada 2008. godine.
5. Ivana Batarelo koordinirat će skupinom za izradu pojmovnika, koju sačinjavaju Mihaela Dubravac Šigir i Sonja Kovačević. Prijedlog pojmovnika bit će poslan članovima Operativnog tima na komentiranje za tri do četiri tjedna.
6. Prijedlog za održavanje sljedećeg sastanka Operativnog tima je 3. i 4. studeni 2008. godine.
7. ETF organizira studijsko putovanje za članove Operativnog tima u Madrid i Barcelonu, Španjolska od 20. do 24. listopada 2008 kako bi se upoznali sa relevantnim institucijama i razvojem nacionalnog kvalifikacijskog okvira u Španjolskoj.
8. Prof. Mile Dželalija će prezentirati razvoj HKO-a 04. listopada 2008. godine na radionici Bjelolasici u organizaciji Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti.

Bilješku pripremila: Marinela Krešo

Hrvatski kvalifikacijski okvir

**Operativni tim za potporu Povjerenstvu
za izradu Hrvatskog kvalifikacijskog okvira**

HKO-OT-R4

Zagreb, 13. studenoga 2008.

**Bilješka i zaključci s 4. radionice Operativnog tima za potporu
Povjerenstvu za izradu Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira održane
na Plitvičkim jezerima 10. -12. studenog 2008. godine**

Četvrta radionica Operativnog tima za potporu Povjerenstvu za izradu Hrvatskog kvalifikacijskog okvira (HKO) održana je od 10.-12. studenog 2008. godine na Plitvičkim jezerima.

Teme su realizirane prema predviđenom programu:

1. Otvaranje i riječi dobrodošlice
 - Marina Tatalović, savjetnica potpredsjednika Vlade RH
 - dr.sc Radovan Fuchs, državni tajnik, MZOS
2. Sažetak dosadašnjeg rada
 - prof. Mile Dželalija, voditelj Operativnog tima
 - Marina Tatalović
 - Vesna Štefica, Zoran Smolić
3. Prijedlog deskriptora razina kompetencija
 - dr.sc Sonja Kovačević
 - Mihaela Dubravac Šigir
4. Metodologija izrade kvalifikacija
 - Ivan Šutalo
5. Zadaće Sektorskih povjerenstava za izradu kvalifikacija
 - prof.dr.sc Mile Dželalija
 - članovi Operativnog tima
6. Priprema konferencije za gospodarstvo
 - Marina Tatalović
7. Priprema dokumenata za sastanak Povjerenstva za izradu HKO
 - prof.dr.sc Mile Dželalija

Sažetak radionice:

Prof. Mile Dželalija i Marina Tatalović iznijeli su sažetak rada Operativnog tima od posljednjeg sastanka u Brodarici 22. i 23. rujna 2008. godine, na kojem su kroz rad u skupinama izrađeni nacrti deskriptora razina kompetencija.

Od 20. -24. listopada 2008. godine održano je studijsko putovanje u Madrid i Barcelonu, Španjolska, u organizaciji European Training Foundation, za članove Operativnog tima kako bi se upoznali sa relevantnim institucijama i razvojem nacionalnog kvalifikacijskog okvira Španjolske. Vesna Štefica i Zoran Smolić su predstavili rad u Španjolskoj u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa i Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva, kao i članovima Operativnog tima. Zaključci izvučeni iz posjeta su da Španjolska radi na razvoju kvalifikacija već pet godina, da je prohodnost sustava velika, školovanje besplatno, te kako

postoji jedinstveni fond za financiranje obrazovanja. Španjolska je dosad razvila 720 kvalifikacija za 140 zanimanja, usmjereni su na usavršavanje i specijaliziranje. Izvješće sa studijskog putovanja se nalazi na web stranici.

Sastanak Povjerenstva za izradu HKO bi se trebao održati 3. prosinca 2008. godine. Jedna od zadaća članova Operativnog tima jest sumirati dosad odrađene aktivnosti vezane za razvoj HKO, kroz i izvan rad Operativnog tima.

Usljedila je rasprava o sastavljanju cjelovitog dokumenta deskriptora razina kompetencija koje su kroz rad u skupinama izradili članovi Operativnog tima u Brodarici, a naknadno članovi uže skupine. Nastavno se kroz rad u skupinama ponovno raspravljalo kako horizontalno tako i vertikalno o deskriptorima razina kompetencija s konačnim prijedlogom dokumenta.

Rad u četiri skupine o selekcijskim kriterijima, zadaćama i ulogama Sektorskih povjerenstava (postoji mogućnost izmjene imena u Povjerenstvo za izradu kvalifikacija): cilj Povjerenstava, zadaće, ulazne informacije (tko ih daje i koje su to), tko ih imenuje, financira, organizira te prijedlog strukture.

Prezentacija Ivana Šutala, ravnatelja Agencije za strukovno obrazovanje, o metodologiji izrade standarda kvalifikacija, nakon čega je proveden rad u skupinama o predloženoj metodologiji, te izradi same specifikacije kvalifikacije s uvođenjem novih prijedloga.

Prijedlog aktivnosti za 2009. godinu iznijela je gđa. Marina Tatalović, savjetnica potpredsjednika Vlade Republike Hrvatske gdje se ističe trening Sektorskih povjerenstava. Nastavno postavlja se pitanje tehničke pomoći Povjerenstvu, tko će obavljati te poslove kao i pitanje vrednovanja kako jedinica tako i kvalifikacija.

Konferencija o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru za gospodarstvo će se održati 10. prosinca 2008. godine, koju financira ETF, a kojoj je cilj okupiti najjače gospodarstvenike kako bi ih senzibilizirali o radu na razvoju Hrvatskog kvalifikacijskog okvira, kao i značenju Europskog kvalifikacijskog okvira. Predstavile bi se ideje HKO-a, te izrazila želja za uključivanjem gospodarstvenika u sam proces izrade okvira. Konferencijom će predsjedati prof.dr.sc Slobodan Uzelac, potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske; Nadan Vidošević, predsjednik Hrvatske gospodarske komore; Damir Kuštrak, predsjednik Hrvatske udruge poslodavaca; Mato Topić, predsjednik Hrvatske obrtničke komore.

Zaključci:

1. Mihaela Dubravac Šigir i Sonja Kovačević će sumirati prijedloge deskriptora razine kompetencija rađenih po skupinama, poslati članovima Operativnog tima na diseminaciju, te objediniti u cjeloviti dokument i poslati Marini Tatalović do utorka 18. studenog 2008. godine.
2. Mirela Lekić, Alenka Buntić Rogić i Maja Ljubić će sumirati prijedloge zadaća i uloga Sektorskih povjerenstava, poslati na diseminaciju članovima Operativnog tima, objediniti u cjeloviti dokument i poslati do utorka 18. studenog 2008.godine gđi Marini Tatalović.
3. Suzana Hitrec i Marija Rašan Križanac će sumirati elemente standarda kvalifikacija i poslati članovima Operativnog tima na diseminaciju, te objediniti u cjeloviti dokument i poslati do utorka 18. studenog 2008.godine gđi. Marini Tatalović
4. Gđa Marina Tatalović tijekom studenog 2008. godine sve potrebne dokumente poslati prema Povjerenstvu za izradu HKO-a.
5. Svi članovi Operativnog tima će tijekom sljedećeg tjedna poslati prijedloge opremanja Sektorskih povjerenstava tehničkom pomoći.

Bilješku pripremila: Marinela Krešo

Hrvatski kvalifikacijski okvir

**Operativni tim za potporu Povjerenstvu
za izradu Hrvatskog kvalifikacijskog okvira**

HKO-OT-R5

Zagreb, 02. prosinca 2008..

**Bilješka i zaključci s 5. radionice Operativnog tima za potporu Povjerenstvu za izradu
Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira održane u prostorijama Vlade Republike Hrvatske
02. prosinca 2008. godine**

Peti stručni skup/radionica Operativnog tima za potporu Povjerenstvu za izradu Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira (HKO) održan/a je u prostorijama Vlade Republike Hrvatske 02. prosinca 2008. godine

Teme su realizirane prema predviđenom programu:

1. Izvješće o aktivnostima iz 2008. godine, dr. sc. Sonja Kovačević, Filozofski fakultet u Splitu
2. Pojmovnik Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira, prof. dr. sc. Mile Dželalija, Sveučilište u Zadru, voditelj OT-a
3. Osnivanje radnih skupina za izradu standarda kvalifikacija, prof. dr. sc. Mile Dželalija
4. Program rada za 2009. godinu, mr. sc. Maja Ljubić, Agencija za odgoj i obrazovanje

Sažetak:

1. Sastanak je održan kao priprema za sjednicu Povjerenstva za izradu Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira, u okviru kojeg su se sažimale aktivnosti odrađene kroz i vani rada Operativnog tima.
2. Članovi Operativnog tima očitivali su se na prijedlog Pojmovnika koji će biti predstavljen Povjerenstvu na usvajanje. U Pojmovniku HKO-a posloženi su i objašnjeni pojmovi, iznesen prijedlog određivanja mjerljivih pokazatelja razina (deskriptori), sadržaj i svojstva kvalifikacije te cijeli niz drugih pojmova važnih za daljnji rad na razvoju HKO-a.
3. Rad na prijedlogu dokumenta za osnivanje radnih skupina za izradu standarda kvalifikacija s uvjetima za rad radnih skupina, njihovim zadaćama, potrebnim kompetencijama i strukturama, a koje su u skladu sa Sektorskim vijećima.
4. Članovi Operativnog tima za potporu Povjerenstva za izradu Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira radili su na prijedlogu programa rada Operativnog tima za 2009. godinu.

Zaključci

1. Izrađeno Izvješće o aktivnostima Operativnog tima za potporu Povjerenstvu za izradu a kvalifikacijskog okvira u 2008. godini (od 19. ožujka do 27. studenoga 2008. godine).

2. Izrađen prijedlog Pojmovnika za predavljanje Povjerenstvu, te zaključno s tim je iznesen na dodatno komentiranje u 2009. godini.
3. Sastavljen prijedlog dokumenta za osnivanje radnih skupina za izradu standarda kvalifikacija koji će biti predavljen na sjednici Povjerenstva 03. prosinca 2008. godine.
4. Izrađen Plan aktivnosti za 2009. godinu s određenom vremenskom okosnicom i linijom odgovornosti.

Zabilješku sastavila:

Marinela Krešo

Hrvatski kvalifikacijski okvir

**Operativni tim za potporu Povjerenstvu
za izradu Hrvatskog kvalifikacijskog okvira**

HKO-OT-R6

Zagreb, 06. ožujka 2009.

**Bilješka i zaključci s 6. radionice Operativnog tima za potporu
Povjerenstvu za izradu Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira održane
u Opatiji 25.-27. veljače 2009. godine**

Šesti stručni skup/radionica Operativnog tima za potporu Povjerenstvu za izradu Hrvatskog kvalifikacijskog okvira (HKO) održan/a je od 25. – 27. veljače 2009. godine u Opatiji

Teme su realizirane prema predviđenom programu:

1. Otvaranje i riječi dobrodošlice, Marina Tatalović, savjetnica potpredsjednika Vlade RH; prof. dr. sc. Mile Dželalija, voditelj OT-a
2. Izvješće o provedenim aktivnostima u razdoblju od posljednje radionice, Marina Tatalović; članovi OT-a prema provedenim aktivnostima
3. Nacionalni okvirni kurikulum – rasprava s prijedlogom komentara OT, dr. sc. Kornelija Mrnjaus, članica OT-a
4. Definiranje zadaća radnih skupina za izradu standarda kvalifikacija – rad u skupinama, prof. dr. sc. Mile Dželalija
5. Prijedlog organizacije rada i vođenja radnih skupina za izradu standarda kvalifikacija, prof. dr. sc. Mile Dželalija; članovi Operativnog tima
6. Prikupljanje podataka koji su potrebni za izradu standarda kvalifikacija, Alenka Buntić Rogić, NCVVO
7. Izrada dokumenata s detaljno razrađenim ciljevima, strukturom i aktivnostima radnih skupina, prof. dr. sc. Mile Dželalija; Ivan Šutalo, zamijenik voditelja OT-a
8. Pojmovnik HKO-a – prijedlozi objašnjenja pojmova i ostali prijedlozi, prof. dr. sc. Mile Dželalija; članovi Operativnog tima

Sažetak radionice:

1. Prof. dr. sc. Zoran Ivanović, dekan Fakulteta za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu u Opatiji prezentirao je implementaciju Bolonjskog procesa i ustrojstvo Fakulteta.

2. Dr. sc. Kornelija Mrnjaus predstavila je nacrt Nacionalnog okvirnog kurikuluma, temeljnog dokumenta koji donosi opće ciljeve odgoja i obrazovanje. Istaknuta je podjela odgojno-obrazovnih cjelina, razvoj kompetencija, što učenik/ca određene dobi treba i može znati, dotaknuto je pitanje učenika s posebnim odgojno-obrazovnim sposobnostima, ocjenjivanje i vrednovanje učeničkih postignuća prema odgojno-obrazovnim područjima. Nastavno na prezentaciju, uslijedio je rad u skupinama na pitanjima međudnosa Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira i Nacionalnog okvirnog kurikuluma, definiranja deskriptora, efikasnosti podjele po odgojno-obrazovnim područjima, temeljnih kompetencija postavljenih

u NOK-u, te načinu na koji NOK brine o razinama tih kompetencija prema ciklusu obrazovanja.

Zaključci rada u skupinama: postoji neusklađenost pojmova između HKO-a i NKO-a, treba izbjegavati zadiranje u sadržaj NOK-a, idejno ali ne terminološki usklađeni deskriptori, upitna je mjerljivost ishoda učenja, NOK se sadržajno dotiče obrazovnog ciklusa ne koristeći se ključnim (temeljnim) kompetencijama nego ih pretvara u odgojno-obrazovna područja.

Zadaća: dati komentare na NOK sa stajališta usklađenosti/neusklađenosti pojmova; pronaći u NOK po ciklusima i profilima deskriptore, te ih sortirati (ukazati na učestalo upotrebljavanje grešaka); pronaći pojmove i definicije istih (ukoliko postoje)

3. Alenka Buntić Rogić predstavila je aktivnosti koje je napravio Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja vezano uz tehničku razradu rada radnih skupina. NCVVO je poslao poziv agencijama i drugim institucijama za izbor članova radnih skupina. U ponedjeljak 02. ožujka 2009. godine postavljen je javni poziv za izbor članova radnih skupina na web stranice NCVVO i HOK (rok za prijavu je do 15. travnja 2009. godine), poslan dopis prema DZS, HZZ, AZVO, Upravi za osnovno obrazovanje unutar Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa vezan za dostavljanje podataka, povratne informacije se očekuju tijekom ožujka. Nezavisni sindikat srednjih škola poslao je prijedlog svih članova Radnih skupina za sva područja. NCVVO je postavio pitanje definiranja metodologije traženja podataka od određenih institucija.

Zaključci:

1. Zadaća je članova radnih skupina da sugeriraju NCVVO-u kome još poslati pozive za imenovanje članova radnih skupina.
2. Potrebno je odrediti imena trenera za osposobljavanje članova radnih skupina. ETF će financijski pomoći osposobljavanje trenera. Prijedlog imena osoba koje bi se uključile u rad radnih skupina, treniranje članova i diseminaciju dostaviti do 15. travnja 2009.
4. Izradit će se tekst za javnost udžbeničkog tipa zajedno s CD-om s prezentacijama.
5. Pojmovnik je načelno prihvaćen na sjednici Povjerenstva za izradu kvalifikacija (03. prosinca 2008.). Prijedlog je da se umjesto naziva *kompetencije u užem smislu* koriste nazivi *samostalnost i odgovornost*. Dodatne komentare slati u sljedeća dva tjedna.
6. Izradit će se Priručnik za HKO u kojemu će biti razrađeni pojmovi iz Pojmovnika, dijelovi kvalifikacija (vizualno i tekstualno s primjerima), primjeri standarda kvalifikacija, način korištenja deskriptora itd. (rok za prijavu za izradu Priručniku 04. ožujka 2009.)
7. Po grupama će se izraditi tijekom rada radnih skupina s vremenskom okosnicom (broj sastanka, točno vrijeme sastanka) i linijom odgovornosti do 31. ožujka 2009.
8. Članovi će radnih skupina dostaviti komentare na NOK do 15. ožujka 2009.
9. Datumi sljedećih radionica: Izrada uputa za izradu kvalifikacija (22.-24.04.2009.); Radionica za trenere radnih skupina (17.-19.06.2009.); Radionica osposobljavanja Operativnog tima za diseminaciju (14.-16.09.2009.); Sastanak Povjerenstva za izradu HKO (lipanj)

Bilješku sastavila: Marinela Krešo

Hrvatski kvalifikacijski okvir

**Operativni tim za potporu Povjerenstvu
za izradu Hrvatskog kvalifikacijskog okvira**

HKO-OT-R7

Zagreb, 20. travnja 2009.

**Bilješka i zaključci sa 7. radionice Operativnog tima (uža skupina) za potporu
Povjerenstvu za izradu Hrvatskog kvalifikacijskog okvira održanog na Plitvičkim
jezerima 15.-17. travnja 2009. godine**

Stručni skup/radionica uže skupine Operativnog tima za potporu Povjerenstvu za izradu Hrvatskog kvalifikacijskog okvira (HKO) održan/a je od 15. do 17. travnja 2009. na Plitvičkim jezerima

Teme su realizirane prema predviđenom programu:

1. Rasprava o Pojmovniku Hrvatskog kvalifikacijskog okvira, prof. dr. sc. Mile Dželalija
2. Rasprava o prijavljenim kandidatima za radne skupine, mr. sc. Alenka Buntić Rogić
3. Rad na dokumentu Radne skupine – prof. dr. sc. Mile Dželalija
4. Rad na Priručniku, prof. dr. sc. Mile Dželalija
1. Program rada Operativnog tima za potporu Povjerenstvu za izradu Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira u Crikvenici koja će se održati 22.-24. travnja 2009. godine, Marina Tatalović; prof. dr. sc. Mile Dželalija

Sažetak:

1. Rasprava se vodila o pitanjima vezanim za sadržaj standarda kvalifikacija koje je trebalo prihvatiti: nadležne institucije – koje informacije tražiti; resursi – na što se točno odnosi. Prodiskutirani su novi pojmovi: samostalnost i odgovornost; ključne kompetencije, jedinični skup ishoda učenja; klasa kvalifikacije; zapošljivost; nacionalni kvalifikacijski sustav
2. Gospođa Alenka Buntić-Rogić iz Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanje iznijela je prijedlog popisa članova radnih skupina prijavljenih putem javnog poziva. Vodila se dodatna rasprava o tehničkim izmjenama u dokumentu Radne skupine, koji je u načelu prihvaćen od strane Operativnog tima.
3. Na radionici se pripremala i vodila rasprava o koncepciji izrade Priručnika za Hrvatski kvalifikacijski okvir. U okviru toga izneseni su prijedlozi ishoda učenja koje bi trebali imati treneri članova radnih skupina (objasniti ulogu HKO-a i odnos s EKO-om, iskazati ciljeve i načela rada HKO-a, navesti, objasniti, vrednovati pojmove iz Pojmovnika HKO-a, objasniti elemente standarda kvalifikacija itd.), kao i prijedlozi postupka izrade standarda kvalifikacija.

Zaključak

1. Članovi uže skupine Operativnog tima za potporu Povjerenstvu za izradu Hrvatskog kvalifikacijskog okvira zaduženi za izradu Priručnika će proučiti prijedloge članova radnih skupina i dalje raditi na prikupljanju novih.
2. Izrađena je koncepcija postupka izrade standarda kvalifikacija s novim zaduženjima članova Operativnog tima.
3. Izrađena je koncepcija i sadržaj Priručnika Hrvatskog kvalifikacijskog okvira.
4. Određeni su glagoli za definiranje ishoda učenja s naglaskom da slanje dodatnih prijedloga.
5. Načelno su određeni ishodi učenja trenera članova radnih skupina za izradu kvalifikacija.
6. Dodatno su pojašnjeni određeni pojmovi u Pojmovniku, koji je daljnjoj raspravi u sljedeća dva tjedna.

Zabilješku sastavila:

Marinela Krešo

Hrvatski kvalifikacijski okvir

**Operativni tim za potporu Povjerenstvu
za izradu Hrvatskog kvalifikacijskog okvira**

HKO-OT-R8

Zagreb, 29. travnja 2009.

Bilješka i zaključci s 8. radionice Operativnog tima za potporu Povjerenstvu za izradu Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira održane u Crikvenici 22.-24. travnja 2009. godine

Sedmi stručni skup/radionica Operativnog tima za potporu Povjerenstvu za izradu Hrvatskog kvalifikacijskog okvira (HKO) održan/a je od 22. – 24. travnja 2009. godine u Crikvenici.

Teme su realizirane prema predviđenom programu:

1. Uvodno izlaganje, Marina Tatalović; prof. dr. sc. Mile Dželalija
2. Uvodna riječ, Vaclav Klenha, ekspert, European Training Foundation (ETF); prof. dr. sc. Mile Dželalija
3. Program rada radionice, očekivani ishodi, prof. dr. sc. Mile Dželalija; Vincent McBride, ekspert, ETF
4. Izvješća o aktivnostima OT-a, Pojmovnik HKO-a, prof. dr. sc. Mile Dželalija; Marina Tatalović
5. Radne skupine (RS) za izradu standarda kvalifikacija, rezultati javnog poziva, mr. sc. Alenka Buntić Rogić
6. Formiranje i organiziranje RS, mr. sc. Alenka Buntić Rogić
7. Priprema edukacije trenera RS i osoba za diseminaciju, prof. dr. sc. Mile Dželalija
8. Postupak izrade standarda kvalifikacija, prof. dr. sc. Mile Dželalija
9. Prijedlog budžeta rada RS, Marina Tatalović; mr. sc. Alenka Buntić Rogić; Goran Sirovatka, ravnatelj NCVVO
10. Komentari i savjeti, Vincent McBride; Maja Jukić, ekspert, ETF
11. Uloga HKO-a u odnosu na sustav obrazovanja, druge projekte i institucije, prof. dr. sc. Mile Dželalija
12. Priručnik HKO-a, prof. dr. sc. Mile Dželalija
13. Priprema materijala za sjednicu Povjerenstva, Marina Tatalović
14. Zaključci radionice, prof. dr. sc. Mile Dželalija; Vincent McBride

Sažetak radionice:

1. Uvodnu riječ održali su g. Vaclav Klenha i g. Vincent McBride iz ETF-a, te g. Mile Dželalija, voditelj Operativnog tima za potporu Povjerenstvu za izradu Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira. G. Mile Dželalija zahvalio se stručnjacima ETF-a na savjetima i pomoći koju pružaju radu Operativnog tima, a stručnjaci ETF-a objasnili su u kojim

aktivnostima rada na izradi HKO-a ETF može sudjelovati i koji vid pomoći se od njih može očekivati, a potvrđeno je i održavanje radionica za obuku članova radnih skupina i diseminaciju koje će se održati u lipnju i rujnu 2009. g.

2. O aktivnostima provedenima u razdoblju od posljednje radionice izvijestili su prisutne gđa Marina Tatalović i g. Mile Dželalija, a g. Dželalija dodao je da je pozvan održati predavanje o HKO-u ispred Vijeća za Nacionalni kurikulum kao i na Odboru za obrazovanje, znanost i kulturu Hrvatskog sabora. Osim toga, predstavljen je poziv na suradnju od strane Poljske i Austrije na razvoju nacionalnih kvalifikacijskih okvira koji je upućen g. Mili Dželaliji kao voditelju Operativnog tima za izradu HKO-a. Ostali članovi Operativnog tima ukratko su izvijestili o provedenim aktivnostima unutar svojih institucija.
3. Konačni prijedlog Pojmovnika u lipnju 2009. bit će dan na potvrdu Povjerenstvu, a na ovoj radionici članovi su dali još poneke komentare na nacrt Pojmovnika koji su prihvaćeni i uneseni u novu verziju.
4. Gđa Alenka Buntić Rogić iz Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja prezentirala je rezultate javnog poziva za izbor članova radnih skupina za izradu standarda kvalifikacija te je obavijestila prisutne da je javni poziv produžen do 10. svibnja 2009. godine zbog velikog interesa. Do sada su se prijavile ukupno 322 osobe te je predstavljen prijedlog njihovih imenovanja po radnim skupinama. Članovi Operativnog tima podijelili su se u 3 skupine i raspravljali o predloženim imenovanjima. Zaključak: potreba privremenog imenovanja članova, a konačno imenovanje bi uslijedilo tek nakon edukacije i vrednovanja; neujednačena zastupljenost članova po područjima unutar pojedine radne skupine (npr. poljoprivreda, prehrana, veterina); pitanje kriterija zastupljenosti pojedinih grupacija (npr. obrazovanje, gospodarstvo, sindikati); pitanje zastupljenosti pojedinih razina obrazovanja – uočen je manjak sveučilišnih predstavnika, a javilo se i pitanje treba li jednaka zastupljenost stručnjaka srednje razine obrazovanja biti u izradi standarda kvalifikacija koje se stječu u visokom obrazovanju kao i u onima koje se stječu u srednjem obrazovanju, uočen je i nedostatan broj članova koji rade u općeobrazovnom sustavu i osnovnom obrazovanju. Tijekom rasprave javilo se i pitanje veze između imenovanja članova u 26 radnih skupina za izradu standarda kvalifikacija i imenovanja članova u Sektorska vijeća koja se uspostavljaju sukladno Zakonu o strukovnom obrazovanju (NN 30/09). Zaključeno je da će članovi Sektorskih vijeća biti i članovi radnih skupina. Zadaća: sve skupine svoje ukupne zaključke i komentare poslat će Mirni Štajduhar na objedinjavanje.
5. Članovi Operativnog tima koji su sudjelovali u izradi Priručnika HKO-a prezentirali su dokument o ishodima učenja trenera i sadržaju priručnika te su ostali članovi Operativnog tima, podijeljeni u 3 skupine, komentirali predloženi dokument. Prezentiran je i popis aktivnih glagola koji će se koristiti za prikaz ishoda učenja te su članovi operativnog tima iznijeli neke primjedbe koje su odmah unesene u dokument. Zaključak i zadaća: 1) predloženo je da se u ishode dodaju sljedeći ishodi: primijeniti postupak izrade standarda zanimanja; načelno objasniti postupak izrade kurikuluma što je prihvaćeno i tijekom same radionice; 2) g Ivan Štalo, ravnatelj Agencije za strukovno obrazovanje poslat će prijedlog metode izrade standarda zanimanja u roku od 7 dana te će potom članovi Operativnog tima dati svoje primjedbe u roku od 15 dana.
6. Članovi Operativnog tima podijelili su se u 3 skupine i raspravljali o ulozi HKO u odnosu na sustav obrazovanja, druge projekte i institucije. Zadaća: sve skupine poslati svoje prijedloge na objedinjavanje.
7. Radionici je prisustvovao i g. Goran Sirovatka, ravnatelj Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja te je na bazi svog ranijeg iskustva govorio o prijedlogu budžeta za rad radnih skupina. Predloženo je da se materijalni troškovi definiraju unaprijed, a što

se tiče troškova vezanih uz rad radnih skupina, da se 20% troškova plati nakon predaje dogovorenih radova na vrednovanje, a 80% da se plati radnoj skupini nakon uspješnog vrednovanja. Članovi pojedine radne skupine sami bi raspoređivali dobiveni iznos unutar grupe po dogovoru i u odnosu prema količini rada svakog pripadajućeg člana.

8. Predstavnik ETF-a, g. Vincent McBride iznio je svoje komentare o radu na HKO-u. Pohvalio je rad Operativnog tima i voditelja tima, g. Milu Dželaliju i uputio nekoliko pitanja vezanih za format standarda zanimanja, standard kvalifikacija i rad samih radnih skupina. Uputio je i nekoliko savjeta: potrebno je razmisliti o planu upravljanja radnim skupinama i koordinaciji rada; naglasio je važnost kompetencija članova radnih skupina; naglasio je potrebu izrade komunikacijske strategije i važnost uspostave baze podataka.
9. Dijelu radionice prisustvovali su prof. dr. sc. Slobodan Uzelac, potpredsjednik Vlade RH i predsjednik Povjerenstva i dr. sc. Nevio Šetić, predsjednik Vijeća za izradu nacionalnog kurikuluma te su izrazili svoju podršku radu Operativnog tima.

Zaključak:

1. Vezano za izbor članova radnih skupina za izradu kvalifikacija, zaključeno je da je članove potrebno imenovati privremeno, a konačno imenovanje bi uslijedilo tek nakon edukacije i vrednovanja.
2. Sve 3 skupine poslati svoje uratke na objedinjavanje Mirni Štajduhar koja će ih potom proslijediti gđi Marini Tatalović i g. Mili Dželaliji – (rok: tjedan dana)
3. Ivan Štalo, ravnatelj Agencije za strukovno obrazovanje poslat će prijedlog metode standarda zanimanja u roku od 7 dana te će potom članovi Operativnog tima dati svoje primjedbe u roku od 15 dana.

Bilješku sastavila:

Mirna Štajduhar

Hrvatski kvalifikacijski okvir
HKO-OT-10
Operativni tim za potporu Povjerenstvu
za izradu Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira

**Zapisnik s radionice „Priprema trenera radnih skupina“ Operativnog tima za potporu Povjerenstvu
za izradu Hrvatskog kvalifikacijskog okvira (HKO), u organizaciji ETF-a, održane
od 17. do 19. lipnja 2009. godine u hotelu Therapia u Crikvenici**

Radionica Operativnog tima za potporu Povjerenstvu za izradu Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira (HKO) održana je od 17. do 19. lipnja 2009. godine u Crikvenici u hotelu Therapia.

Teme su realizirane prema predviđenom programu:

Srijeda, 17. lipnja 2009. godine

18:00 **Uvod** – prof. dr. sc. Slobodan Uzelac, Marina Tatalović, Vincent McBride, prof. dr. sc. Mile Dželalija

18:30 **Osnove HKO-a**

o Uloga HKO-a i odnos s EKO-om

o Pregled razvoja HKO-a

o Ciljevi

o Načela pri izradi

o Aktivnosti

o Rezultati

o Pregled drugih povezanih aktivnosti

Prof. dr. sc. Mile Dželalija, Suzana Hitrec, dr. sc. Sonja Kovačević, Mirela Lekić, mr. sc. Maja Ljubić, Marina Tatalović

20:00 **Završetak**

Četvrtak, 18. lipnja 2009. godine

8:30 **Osnove HKO-a – nastavak**

o Osnovi pojmovi HKO-a

o Osnovni elementi i njihova svojstva

Prof. dr. sc. Mile Dželalija

11:00 **Vježbaonica**

Prof. dr. sc. Mile Dželalija

14:00 **Postupak izrade standarda kvalifikacija**

o Elementi standarda zanimanja

o Elementi standarda kvalifikacija

o Izrada standarda zanimanja

o Izrada standarda kvalifikacija

Prof. dr. sc. Mile Dželalija, Ivan Šutalo, Marina Tatalović

16:30 **Vježbaonica**

Mr. sc. Alenka Buntić Rogić, prof. dr. sc. Mile Dželalija, Ivan Šufalo, Marina Tatalović
19:00 Završetak

Petak, 19. lipnja 2009. Godine

9:00 Priprema i rad s radnim skupinama

Prof. dr. sc. Mile Dželalija, Suzana Hitrec, dr. sc. Sonja Kovačević

11:00 Vježbaonica

Prof. dr. sc. Mile Dželalija, Suzana Hitrec

12:00 Priprema i dogovor o vrednovanju

Prof. dr. sc. Slobodan Uzelac, Vincent McBride, prof. dr. sc. Mile Dželalija

13:00 Zaključak

Vincent McBride, Marina Tatalović, prof. dr. sc. Mile Dželalija

Sažetak radionice:

U uvodu je gospodin Vincent McBride iznio dvije ključne stvari u izradi standarda kvalifikacija - socijalni aspekt i pozitivnu energiju. Primjedbe (ETF) – potreba za komunikacijom i strategijom komunikacije, potreba za strategijom upravljanja u fazi primjene, potreba da ostane sve jasno i jednostavno, važnost priručnika i važnost ključnih momenata u rasporedu.

Prof. Mile Dželalija iznio je sažetak rada Operativnog tima od posljednje radionice u Crikvenici od 22. do 24. travnja 2009. godine te spomenuo daljnju međunarodnu suradnju. Za tijek ove radionice, na kojoj je povećan broj sudionika (34), jer su se pridružile osobe koje dotad nisu bile u Operativnom timu, važno je raspraviti o orijentaciji (treba li nam standard kvalifikacija) i razumijevanju – razina i obujam razumijevanja ovog posla bit će potrebni kad počne provedba – a za pripremu trebaju treneri koji će biti pripremljeni za izradu standarda kvalifikacija. Sljedeći dan je središnji, pojmovni dio, i to jasno prenošenje, i vježbaonica. Ako pitanja budu dio neposrednog sadržaja, bit će odgovoreno na njih, a ako nisu, zapisat će se i pripremiti za novu radionicu. Zadnji dan ćemo se dogovoriti o vrednovanju. Dobit ćemo zadaću koju moramo obaviti te će nam biti osnova za rad sa skupinama u izradi standarda kvalifikacija.

U međuvremenu bila je sjednica Povjerenstva - 3. lipnja 2009. godine.

Usljedio je radni dio: prezentacija uz koju je prof. Dželalija objasnio ulogu HKO-a i odnos s EKO-om, načela pri izradi i razvoju HKO-a te aktivnosti i rezultate HKO-a.

Sljedećeg dana nastavljen je trening voditelja radnih skupina razjašnjavanjem ključnih pojmova (EKO, HKO, znanje, vještine te samostalnost i odgovornost, ishodi/rezultati učenja, jedinični skup ishoda učenja, modul ishoda učenja, kvalifikacija, kompetencije, razina, obujam, profil, kvaliteta, standard zanimanja, cjelovita kvalifikacija, klasa, vrednovanje svojstava (mjerljivo/nemjerljivo)).

U vježbaoničkom dijelu sudionici su provjeravali svoje poznavanje pojmova radom u manjim grupama, a potom i gdje se koji element nalazi u dodatku diplomi. Nakon izlaganja o postupku izrade standarda kvalifikacija, također je uslijedio vježbaonički dio o sadržaju standarda kvalifikacija te je opet radom u manjim skupinama napravljen zadatak o vremenu koje je potrebno da učenik ovlada gradivom, o razini te o vrjednovanju na konkretnim primjerima. Prokomentirani su i ispitni katalozi za državnu maturu iz nekih predmeta (fizika, hrvatski jezik) te je zaključeno kako nema svih elemenata kojima bi se provjerili svi ishodi učenja predviđeni u HKO-u.

Dani su na uvid dokumenti: Ususret srednjoškolskom obrazovanju, Vijeće Veleučilišta i visokih škola i Rektorski zbor (NN 107/2007), Popis stručnih naziva i njihovih kratica, Popis odgovarajućih stručnih naziva i njihovih kratica s kojima se izjednačava stručni naziv stečen završetkom stručnoga dodiplomskog studija u trajanju kraćem od tri godine te Popis akademskih naziva i akademskih stupnjeva te njihovih kratica (sva tri dokumenta temeljena su na Zakonu o akademskim i stručnim nazivima i akademskom stupnju NN 107/2007).

Zadnji dan radionice: na početku prokomentiran je logo HKO-a, potom je odlučeno da se upotrebljava glagolska imenica vrjednovanje, a ne vrednovanje, i to u svim dokumentima HKO-a,

raspravljeno je o zadaćama radnih skupina, o podjeli radnih skupina, izboru kvalifikacija, uvjetima (motivacija trenera i sudionika radnih skupina) te o potrebi vođenja tabele s aktivnostima rada radnih skupina (datum, tko je napravio standard kvalifikacije, naša uloga i odgovornost).

Pitanja i prijedlozi sudionika radionice (odgovarao prof. Dželalija):

1. Motivacija – termini i rokovi (koliko je vremena potrebno) i usklađivanje vremenika – koliko puta se sastati?
2. Definirati sustav podrške – u ključnim trenucima, tko će pomoći i na koga se pozvati.
3. Transparentnost financiranja (i za trenere i za članove RS)?
4. Motivacija kvalitetnih ljudi koji će biti uključeni u rad RS?
5. Važno odrediti koje su nam informacije potrebne kako bi treneri odradili zadatak (dokad, kako i gdje).
6. Uspostaviti komunikacijsku mrežu – među članovima RS i među voditeljima timova (rad na daljinu, organizacija).
7. Treba uspostaviti komunikaciju između voditelja o tome kako će se raditi.
8. Podjela uloga i zadaća među voditeljima i u unutar RS?
9. Hoćemo li imati sve materijale na vrijeme, kome se obratiti, tko će pripremati materijale i slati?
10. Potreba stalne komunikacije (informatička pismenost, aktivno korištenje kompjutera, mailovi i slično).
11. Prostor i oprema – troškovi - tko će i kada pokriti troškove prije prvog sastanka, tko će rezervirati smještaj, mogućnost dolaska, je li plaćanje plaćanje ili nakon određenog vremena?
12. Specificirati sve poslove voditelja i članova RS.
13. Mogućnost razrješavanja nekih neproduktivnih članova i imenovanje novih.
14. Podrška institucija, kompanija i voditelja timova te mogućnost vrjednovanja RS u svrhu napredovanja – hoće li se rad RS priznati – tko će pozvati članove RS da se odazovu radu i da ih se motivira s više razine?
15. Mogućnost izdavanja potvrde za članove RS.
16. Prijedlog: Vlada bi unaprijed trebala zahvaliti što je institucija poslala svoga člana, a potom da se dobije potvrda – i članovima i voditeljima i instituciji.
17. Kvalifikacija za visoko obrazovanje – jesu li za sve iste? (odgovor: Standard ne pripada obrazovnoj instituciji – npr. sociologija u svim sveučilištima je ista, osim u Zadru – standard ulazi kroz kvalifikacijski okvir u komunikaciji sa sveučilištima).
18. Motivacija bi bila i izrada vrlo precizne metode izrade standarda kvalifikacije.
19. Napraviti projektni princip – kada, tko, u kojem će smjeru ići, koji su koraci, uskladiti svoje vremenike (voditelji timova i članovi RS).
20. Uključivanje novih članova RS - dosad se ostvarivalo osobnim kontaktima. Zašto bi se ljudi uključili i što time dobivaju? Bitno – naša unutarnja motivacija je dovoljno velika, svi smo vezani i zainteresirani za razvoj obrazovnog sustava, unaprjeđenja. Nije upitna osobna motivacija, ali mora se naći motivacija za one koji će doći s „tržišta rada“, ne samo iz gospodarstva. Prijedlog: za početak rada uputiti dopis od strane nadležnih – Povjerenstvo – se odvoji određeni dio vremena za rad voditelja RS kako bi se pri programu rada to odredilo. (Odgovor: Odobreni su ljudi, institucije bi trebale imati svoj interes i to nije potrebno.)
21. Tko će poslati inicijalni poziv? Prijedlog: Početni poziv treba biti univerzalan, standardiziran te bi ga trebao poslati organizator.
22. Specifične aktivnosti – nastavak edukacije trenera – najnužnije 2 susreta, uvježbavanje trenera, stručnjaka s određenog područja rada te konkretni nastavni plan i program – konkretna zanimanja – jedno na razini srednje škole, drugo visokoškolsko.
23. Izraditi plan aktivnosti rada RS – kratkoročni i dugoročni.
24. Pripremiti jednoobrazne radne materijale.
25. Organizirati pripremnu konferenciju za sve.
26. Odluke o imenovanju, odrediti konkretne rokove i obveze.

27. Metoda je veliki zadatak i treba je jasno definirati te kako postojeće planove i programe pretočiti u standard kvalifikacije (pripremljenosti i operativnost). Potrebno je jasno definirati ishode učenja. Dosad je standard zanimanja bio prema standardu kvalifikacije, a sad je obrnuto. S obzirom na zahtjevnost, novi sastanak bi bio poželjan.
28. Opće kompetencije – tko će ih definirati, na kojoj razini, kako ćemo ih pridružiti standardu kvalifikacije, tko će to realizirati?
29. Potrebno je izraditi zajednički output.
30. Treba intenzivno uključiti gospodarstvo. Zajednička nam je misija i vizija pa treba napraviti puno malih mreža kako bi bilo lakše komunicirati.

Prof Dželalija:

1. Iznimno je važna priprema, a dokumenti će biti na internetskoj stranici – svi programi, popisi i slično.
2. Prof. Dželalija nije niti u jednoj RS. Za naše radionice važno je istaknuti da neće sve skupine početi isti dan s radom jer prof. Dželalija bit će na prvoj radionici svakoj od skupina, ali ne kao prezentator, nego kao promatrač. Komunikacija bi trebala biti i na daljinu, usuglašavanje i sastanak će biti tek nakon toga. Na tom sastanku treba odrediti točne rezultate i odgovornosti. Metoda bi trebala biti fleksibilna – aktivnost, prijedlog aktivnosti, tko je odgovoran, rezultat.
3. Dan je samo okvir o vrijednosti ovih poslova (nije službeno) - elaborat o načinu rada i troškovima ići će na Povjerenstvo i dalje na Vladu. Ravnatelj NCVVO-a govorio je na prošloj radionici o procjeni troškova. Prof. Dželalija kazao je da je izračunato 30-ak tisuća kuna po kvalifikaciji, ali gosp. Sirovatka rekao je da je riječ o otprilike 50 tisuća.
4. Nisu svi standardi identični, ali fiksni troškovi postoje, no i varijabilni.
5. Bez dopisa institucijama ne bi bilo moguće raditi, a prijedlog je da se razlikuju one osobe koje će dobiti 5 sati na dan za rad na HKO-u, a drugi će dobiti dozvolu za rad, ali neće biti slobodni, nego će raditi dodatno.
6. Prijedlog: poslati jasan dopis instituciji – može li osoba sudjelovati i može li se osloboditi nekih aktivnosti da bi se više posvetila radu u HKO-u.
7. Naglašava se nedostatak vremena (samo 2 dana rada u Crikvenici) – morao se proći pojmovnik i sve što čeka voditelje timova u neposredno vrijeme. Podrška u materijalnom dijelu bit će priručnik, postupci izrade kvalifikacija. Nedostaju primjeri, ne samo za cjeloviti standard kvalifikacija, nego da se bolje razumiju neki pojmovi.
8. Prof Dželalija bit će i osobna podrška voditeljima timova.
9. Na pitanje koja će skupina prva krenuti s radom, odgovoreno je da će to biti prva koja bude poslala najbrže odgovore prof. Dželaliji. Do kraja kalendarske godine, pa i početkom sljedeće, trebale bi početi s radom sve skupine.
10. Za postojeće programe nećemo izmišljati nove ishode učenja, ako ih nema. Kad se ide iz standarda zanimanja, sam će poslodavac, društvo, tražiti nove ishode učenja.
11. Na pitanje hoćemo li imati još jedno treniranje, prof. Dželalija rekao je da ako budu jasni dokumenti (program, standard kvalifikacije i ostalo), vjerojatno neće biti potreban sastanak. No ako nešto ne bude jasno, razmotrit će se mogućnost ponovnog sastanka – radionice. Prof. Dželalija misli da će podaci u priručniku biti dovoljno jasni.

Napomene:

1. Tehnički aspekt rada: (stručni rad) – treba još treniranja svima – edukacije – prije nego što se počne raditi s RS-ima; treba se ponekad i griješiti da bi se proces dobro razvijao, ali to nije moguće u 2 dana. Sve je potrebno ne samo zbog formalne edukacije, nego je potrebno i voditeljima skupina vrijeme da odgovore na pitanja i da prodiskutiraju s kolegama o problemima.

2. Trebaju nam metode – dokumentirane – korak po korak – za izradu kvalifikacija s RS.
3. Potrebna je i daljnja edukacija i edukacijski materijali – (usporedba) dobri procesi/loši; dobri proizvodi/loši...

Konzultacije/suradnja/diskusija:

1. Svi moraju komunicirati – nastavnici, gospodarstvenici, profesori... To se postiže radionicama, seminarima, sastancima pa na to treba staviti naglasak.

Odgovori (na opaske gospodina McBridea) - prof. Dželalija:

1. Budući da smo svjesni krize u upravljanju ovim poslom, proizišla je ideja o osnivanju državne institucije za kvalifikacije.
2. Do kraja godine bit će izrađen elaborat o tome kako se zamišlja upravljački dio posla kroz državnu instituciju.
3. Ovo je izrazito složen posao, a postoje i pritisci, no s druge strane kaže se kako je bolje usporiti. Pritom treba pronaći sredinu – pojačanje aktivnosti kod izrade standarda zanimanja, a dio s ECTS i ECTVET bodovima treba se staviti sa strane jer ne rješava probleme društva.
4. Testiranje je ujedno izrada standarda kvalifikacija.
5. Automatski je unesen ECTS bod, a u srednjoškolskim programima ga nema pa ga nećemo ni izrađivati.
6. Ishodi učenja su najsloženiji element i najviše će vremena oduzeti.
7. Novost – procjena troškova stjecanja kvalifikacije (državna, roditeljska i slično) – instrument je važan za uređenje našeg društva i sustava (sad imamo neodgovornost prema resursima za tržište rada te to moramo promijeniti).

Pripreme i dogovor o vrjedovanju:

1. Motivacija za prihvaćanje koncepata i razumijevanje – prof. Dželalija je rekao da ljetu potrošimo na usvajanje novoga znanja – testni primjer bit će u kolovozu (prepoznati sadržaj kvalifikacije, izbaciti što ne pripada iz određenih konstrukcija (to će biti zadaća voditelja RS)).

Na kraju je provedena pojedinačna evaluacija sudionika radionice.

Zaključci:

1. Do 10. srpnja trebalo bi predložiti i analizirati članove i strukturu radnih skupina, prijedlog imena voditelja i članova RS u koje potencijalno ulazimo te do koje smo razine motivirani (što nam nedostaje u potpori, što nam smeta, što nam treba i što očekujemo od ljudi koji bi nam mogli pomoći).
2. Trebalo bi analizirati i institucijski što nedostaje u strukturi RS-a – osobe iz visokog i srednjeg obrazovanja, sindikata, agencija i slično.
3. Treba poslati popis radnih skupina pa će se napraviti prijedlozi za nove skupine i pregrupiranje.
4. **Zadaća** – svi sudionici ove radionice moraju izraditi standard kvalifikacije, ali u paru – konkretan program iz bilo kojeg dijela sustava (visoko, srednje). Iz programa trebamo izvući kvalifikacije, ali ne za cjeloviti program, nego za 2 predmeta. Na višim razinama tražimo i minimum i maksimum. Nakon toga treba naglasiti što je loše i što je dobro. Bit će izrađen primjer i tipične greške. Rok: do rujna treba napraviti za postojeće kvalifikacije (u paru), no ne treba nam kod jer ga i nema.
5. Gospođa Alenka Buntić Rogić poslat će svima podatke - elektroničku poštu svih sudionika.

Zagreb, 1. srpnja 2009. godine

Bilješku pripremila: Jelena Matković

Hrvatski kvalifikacijski okvir

**Operativni tim za potporu Povjerenstvu
za izradu Hrvatskog kvalifikacijskog okvira**

HKO-OT-R10

Zagreb, 10. srpnja 2009.

**Bilješka i zaključci s 10. radionice uže skupine Operativnog tima za potporu
Povjerenstvu za izradu Hrvatskog kvalifikacijskog okvira održane u Nacionalnom
centru za vanjsko vrednovanje obrazovanja**

Deseti/a stručni skup/radionica uže skupine Operativnog tima za potporu Povjerenstvu za izradu Hrvatskog kvalifikacijskog okvira (HKO) održana je 10. srpnja 2009. godine u prostorijama NCVVO-a i trajala je od 9:00 do 20:30 h.

Teme su realizirane prema predviđenom programu:

1. Izvješće o odrađenim aktivnostima, prof. dr. sc. Mile Dželalija
2. Izrada obrasca Standarda kvalifikacija, prof. dr.sc Mile Dželalija, voditelj Operativnog tima, te Marina Tatalović, Mihaela Dubravac Šigir, Marinela Krešo, Mirna Štajduhar, mr. sc. Alenka Buntić Rogić
3. Izrada Uputa za izradu standarda kvalifikacija, prof. dr.sc Mile Dželalija, voditelj Operativnog tima, te Marina Tatalović, Mihaela Dubravac Šigir, Marinela Krešo, Mirna Štajduhar, mr. sc. Alenka Buntić Rogić.

Sažetak:

1. Prof.dr.sc. Mile Dželalija predstavio je aktivnosti koje su odrađene izvan rada Operativnog tima, a vezane uz promoviranje Hrvatskog kvalifikacijskog okvira u regiji.
2. Rad na prijedlogu obrasca Standard kvalifikacije temeljio se na strukturiranju sastavnica dokumenta na vizualnoj i sadržajnoj razini. Uređen je oblik dokumenta koji sadrži svojstva i elemente kvalifikacije, elemente za osiguravanje kvalitete kako kvalifikacije tako i samog standarda zajedno s uputama za trenere i članove radnih skupina pri izradi kvalifikacija. Dokument je postavljen na pomoćnu web stranicu http://personal.unizd.hr/~mdzela/hko/HKO_StandardKvalifikacija_uputa.doc.

Okvirni izgled obrasca i uputa:

**STANDARD KVÁLIFIKACIJE
SVEUČILIŠNI PRVOSTUPNIK OVOGA I ONOGA**

KÔD: XXyyyyyyyZq

Sadržaj

1. Osnovna svojstva kvalifikacije
2. Elementi kvalifikacije
3. Elementi za osiguravanje kvalitete kvalifikacije
4. Elementi za osiguravanje kvalitete standarda kvalifikacije
5. Dodatak – upute (1. faza izrade standarda kvalifikacije)

1. Osnovna svojstva kvalifikacije

1.1. Naziv kvalifikacije

Doktor medicine; magistar fizike; sveučilišni prvostupnik strojarstva; stručni pristupnik, ...

1.2. Razina kvalifikacije

HKO: 7.1

1.3. Minimalni obujam kvalifikacije

Ukupno: 180 ECTS, od čega je 120 ECTS na 6. razini.

1.4. Klasa kvalifikacije

Potpuna.

2. Elementi kvalifikacije

2.1. Kompetencije i ishodi učenja

Tekst...

2.2. Jedinični skupovi ishoda učenja

Kôd	Naziv	Razina (HKO)	Obujam (ECTS)	Vrsta (Središnji, Potporni, Izborni, Ključni)
XXyyyyyyyZq	Osnove fizike	6	5	S

Naziv	Osnove fizike
Kôd	XxyyyyyyyZq
Razina	6 (HKO)
Obujam	5 ECTS

Kompetencije i ishodi učenja	<ul style="list-style-type: none"> ○ Primijeniti I., II. i III. Newtonov zakon gibanja na složena gibanja ○ ... ○ Analizirati složene krugove istosmjerne struje ○ ...
Uvjeti u kojima se stječu kompetencije	<p>Sveučilišta, fakulteti i visoke škole.</p> <p>Nastavnici u nastavnim (predavači) ili znanstveno-nastavnim zvanjima (docenti ili više) iz fizike (8.1 i 8.2 razina po HKO), uz ograničenu pomoć asistenata iz fizike (7.1 razina po HKO).</p>
Provjera i vrjednovanje	<p>Sveučilišta, fakulteti i visoke škole.</p> <p>Nastavnici u nastavnim (predavači) ili znanstveno-nastavnim zvanjima (docenti ili više) iz fizike (8.1 i 8.2 razina po HKO), uz ograničenu pomoć asistenata iz fizike (7.1 razina po HKO).</p>
Primjer provjere i vrjednovanja	

3. Elementi za osiguravanje kvalitete kvalifikacije

3.1. Uvjeti za pristupanje stjecanju kvalifikacije

Završena 4-godišnja srednja škola, uz položenu državnu maturu iz...

3.2. Opravdanost uvođenja kvalifikacije

Npr...

3.3. Uloga kvalifikacije

Nastavak obrazovanja:

Tržište rada:

Drugo:

3.4. Nadležne ustanove koje izdaju javnu ispravu o stečenoj kvalifikaciji

Visokoškolske institucije: sveučilišta, fakulteti, visoke škole, ...

3.5. Rok za stjecanje kvalifikacije

30. rujna 2012. godine

3.6. Potrebni resursi

Tekst

4. Elementi za osiguravanje kvalitete standarda kvalifikacije

4.1. Predlaže standard kvalifikacije

Kristijan Horvat, Institut za ovo i ono

...

Voditelj: Kristina Horvat, Sveučilište u ovdje i ondje

Zagreb, 31. siječnja 2010. godine

4.2. Odobrava standard kvalifikacije

Gordana Horvat, Ministarstvo za ovo i ono

...

Zagreb, 15. svibnja 2010. godine

5. Dodatak – upute (1. faza izrade standarda kvalifikacije)

Naziv i kôd standarda kvalifikacije.

Naziv i kôd sadrže informaciju o razini, profilu i klasi/obujmu kvalifikacije. Kôd mora biti stabilan pri upotrebi. Koristit će se raspoloživi dokumenti:

- Nacionalna klasifikacija zanimanja (<http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/342106.html> i tablica: <http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/dodatni/378415.pdf>)
- Nacionalna klasifikacija djelatnosti 2007 (<http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/298306.html>).

Radne skupine daju naziv standarda kvalifikacije, ali ga ne kodiraju. Kôd određuje posebno tijelo/grupa.

Osnovna svojstva kvalifikacije.

1.1 Naziv kvalifikacije. Naziv predlažu radne skupine po sektorima pazeći da sadrži informaciju o razini, profilu i klasi/obujmu. Koristiti raspoložive dokumente:

- Nacionalna klasifikacija zanimanja (<http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/342106.html> i tablica <http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/dodatni/378415.pdf>);
- Nacionalna klasifikacija djelatnosti 2007 (<http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/298306.html>);
- Zakon o akademskim i stručnim nazivima i akademskom stupnju (<http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/329375.html>);
- Rektorski zbor: Popis akademskih naziva i akademskih stupnjeva te njihovih kratica (<http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/339031.html>);
- Vijeće veleučilišta i visokih škola i Rektorski zbor: Popis stručnih naziva i njihovih kratica (<http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/339032.html>);
- Vijeće veleučilišta i visokih škola i Rektorski zbor: Izjednačavanje stručnih naziva (<http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/339033.html>);
- Obrazovni planovi i programi:
 - Nastavni planovi i programi za gimnazije i strukovne škole (<http://www.ncvvo.hr/drzavnamatura/web/public/dokumenti>);
 - Studijski programi u sustavu visokog obrazovanja (<http://www.azvo.hr>).

1.2 Razina kvalifikacije. Razina je u skladu s HKO.

- Vidjeti knjigu „Hrvatski kvalifikacijski okvir, Uvod u kvalifikacije“, dio 5.5.3;
- Koristiti raspoložive obrazovne planove i programe, kao pod 1.1 ovih uputa.

1.3 Minimalni obujam kvalifikacije. Uz minimalni obujam kvalifikacije iskazan bodovima (ECTS/ECVET ili O/G), prikazuju se i dodatni uvjeti o potpunoj kvalifikaciji.

- Vidjeti knjigu „Hrvatski kvalifikacijski okvir, Uvod u kvalifikacije“, dio 5.5.3;
- Koristiti raspoložive obrazovne planove i programe, kao pod 1.1 ovih uputa.

1.4 Klasa kvalifikacije. Klasa može biti potpuna ili djelomična. Radne skupine u prvoj fazi izrade standarda kvalifikacije unose samo izraz: „Potpuna“.

- Vidjeti knjigu „Hrvatski kvalifikacijski okvir, Uvod u kvalifikacije“, dio 5.5.3;

Elementi kvalifikacije.

2.1 Kompetencije i ishodi učenja. Izrađuje se popis kompetencija i ishoda učenja koji se predviđaju navedenom kvalifikacijom, kojih može biti najviše 25. U slučaju poteškoća pri iskazivanju kompetencija i ishoda učenja u okviru navedenoga broja, obratiti se trenerima.

2.2 Jedinični skupovi ishoda učenja.

- Nazivi jediničnih skupova ishoda učenja, u prvoj fazi izrade standarda kvalifikacije, preuzimaju se iz važećih obrazovnih planova i programa (vidjeti pod 1.1 ovih uputa). Za jedinične skupove ishoda učenja koji po profilu ne pripadaju dotičnoj radnoj skupini (npr. *Engleski jezik* u Radnoj skupini *Turizam*) kontaktirati trenera odgovarajuće radne skupine (npr. *Filologija*), te izvijestiti trenera 26. radne skupine o tome.
- Kôd jediničnih skupova ishoda učenja radna skupina preuzima od Operativnog tima preko trenera.
- Razinu jediničnih skupova ishoda učenja pisati u skladu s pokazateljima razina (vidjeti „*Hrvatski kvalifikacijski okvir, Uvod u kvalifikacije*“, dio 5.5.1).
- Obujam jediničnih skupova ishoda učenja pisati služeći se uputama iz „*Hrvatski kvalifikacijski okvir, Uvod u kvalifikacije*“, dio 5.5.2).
- Kompetencije i ishode učenja pisati služeći se uputama iz „*Hrvatski kvalifikacijski okvir, Uvod u kvalifikacije*“, dio 5.6).
 - Koristiti raspoložive obrazovne planove i programe, kao pod 1.1 ovih uputa.
- Uvjeti u kojima se stječu kompetencije, kod formalnog oblika učenja, podrazumijevaju ustanove u kojima se provodi obrazovanje te odgovarajuće nastavnike. Za jedinične skupove ishoda učenja koji po profilu ne pripadaju dotičnoj radnoj skupini (npr. *Engleski jezik* u Radnoj skupini *Turizam*) kontaktirati trenera odgovarajuće radne skupine (npr. *Filologija*), te izvijestiti trenera 26. radne skupine o tome.
- Provjera i vrjednovanje podrazumijeva: i) ustanove u kojima se provodi ta provjera i vrjednovanje, te ii) odgovarajuće ocjenjivače (napomena: oni koji provode obrazovanje ne moraju vrjednovati). Za jedinične skupove ishoda učenja koji po profilu ne pripadaju dotičnoj radnoj skupini (npr. *Engleski jezik* u Radnoj skupini *Turizam*) kontaktirati trenera odgovarajuće radne skupine (npr. *Filologija*), te izvijestiti trenera 26. radne skupine o tome.
- Pod *Primjeri provjere i vrjednovanja* napisati primjer pitanja (ili druge oblike vrjednovanja) za svaki navedeni ishod učenja. Za svaku od kompetencija napisati način provjere stjecanja tih kompetencija.
- Pod *Vrsta* u popisu jediničnih skupova ishoda učenja napisati da li navedeni jedinični skup ishoda učenja pripada: i) središnjem dijelu kvalifikacije, ii) izbornom, iii) nužna potpora kvalifikaciji ili pak iv) ključnim kompetencijama.

Elementi za osiguravanje kvalitete kvalifikacija.

3.1 Uvjeti za pristupanje stjecanju kvalifikacije. Unose se podaci o potrebnoj razini ranije stečenih kvalifikacija te o njihovim prihvatljivim profilima.

- Pogledati Opće uvjete za pristupanje (http://personal.unizd.hr/~mdzela/hko/HKO_Upute_OpciUvjetiPristupanja.pdf);
- Koristiti raspoložive obrazovne planove i programe, kao pod 1.1 ovih uputa.

3.2 Opravdanost uvođenja kvalifikacije. Unose se podaci o potrebama i potražnji tržišta rada, pojedinaca i društva za kvalifikacijama, uključujući i potrebe nastavka obrazovanja. Koristiti raspoložive dokumente:

- Službeni podaci HZZ-a (www.hzz.hr);
- Službeni podaci DZS-a (www.dzs.hr);
- Obrazovne planove i programe, kao pod 1.1 ovih uputa, i drugo po mogućnosti.

3.3 Uloga kvalifikacije. Unosi se prepoznata uloga u odnosu na nastavak obrazovanja, tražište rada i drugo. Navesti podatke o mogućnostima nastavka obrazovanja, zapošljavanja i drugo, konzultirajući partnere. Koristiti raspoložive dokumente:

- Nacionalna klasifikacija zanimanja (<http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/342106.html> i tablica: <http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/dodatni/378415.pdf>);
- Nacionalna klasifikacija djelatnosti 2007 (<http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/298306.html>);

- **Obrazovni planovi i programi, kao pod 1.1 ovih uputa.**
- 3.4 **Nadležne ustanove koje izdaju ispravu o stečenoj kvalifikaciji.** Navesti podatke o vrstama nadležnih ustanova koje izdaju javnu ispravu o stečenoj kvalifikaciji.
- 3.5 **Rok za stjecanje kvalifikacije.** Navesti datum do kojeg je omogućeno stjecanje kvalifikacije.
- 3.6 **Potrebni resursi.** Procijeniti sve potrebne resurse za stjecanje kvalifikacije. Navesti podatke i o resursima koje ulaže svaki pojedinac za stjecanje dotične kvalifikacije, tj. svoje vrijeme, prostor i novac. Ne zaboraviti obiteljske resurse i druge fondove.

Elementi za osiguravanje kvalitete standarda kvalifikacije.

- 4.1 **Predlaže standard kvalifikacije.** Navesti imena osoba i ustanova koje su predložile standard kvalifikacije, te mjesto i nadnevak izrade konačnog prijedloga.
- **Treneri i članovi radnih skupina trebaju analizirati zastupljenost svih relevantnih partnera u sastavu svojih radnih skupina, gdje trebaju biti uključeni:**
 - predstavnici tržišta rada i sindikata;
 - predstavnici obrazovanja svih razina;
 - predstavnici studenata/učenika;
 - predstavnici partnera koji brinu o osiguravanju kvalitete (nadležna ministarstva, agencije, nacionalna vijeća i druga stručna tijela).
- 4.2 **Odobrava standard kvalifikacije.** Navesti imena osoba i ustanova koje su odobrile standard kvalifikacije, te mjesto i nadnevak odobrenja.

Općenito, koristiti i druge dokumente, od kojih ističemo:

- Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju
- Zakon o strukovnom obrazovanju;
- Zakon o priznavanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija;
- Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi;
- Zakon o obrazovanju odraslih;
- Pravilnik o znanstvenim i umjetničkim područjima, poljima i granama;
- Pravilnik o polaganju državne mature;
- Pravilnik o podtupku i načinu polaganja majstorskog ispita te ispita o stručnoj osposobljenosti
- Pravilnik o načinu ostvarivanja programa naukovanja i stručnog osposobljavanja za vezane obrte te o pravima, obvezama, praćenju, vrednovanju i ocjenjivanju naučnika;
- Državni pedagoški standard srednješkolskog sustava odgoja i obrazovanja;
- Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe;
- Državni pedagoški standard osnovnoškolskog sustava odgoja i obrazovanja.
- te druge dokumente koje će Operativni tim pripremati tijekom rada.

Bilješku sastavila:

Marinela Krešo

Hrvatski kvalifikacijski okvir

**Operativni tim za potporu Povjerenstvu
za izradu Hrvatskog kvalifikacijskog okvira**

HKO-OT-R11

Zagreb, 15. rujna 2009.

**Bilješka s 11. radionice Operativnog tima „Priprema promicatelja HKO-a“,
Hrvatska obrtnička komora, Zagreb, 15. rujna 2009. godine**

Jedanaesta radionica Operativnoga tima pod nazivom „Priprema promicatelja HKO-a“ održana je 15. rujna 2009. godine u Zagrebu u prostorijama Hrvatske obrtničke komore. Radionica je organizirana u obliku seminara a bila je namijenjena budućim promicateljima Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira. Sudionici seminara bili su članovi Operativnog tima i savjetnici Agencije za strukovno obrazovanje. Organiziran je uz tehničku i stručnu potporu ETF-a (Europska zaklada za stručno obrazovanje). Ukupno je sudjelovalo 37 polaznika.

Na radionici je realiziran predviđeni program:

1. Uvod, Marina Tatalović, Vincent McBride, prof. dr. sc. Mile Dželalija
2. Osnove i uloga HKO-a, prof. dr. sc. Mile Dželalija
3. Sadržaj i uloga standarda kvalifikacija te drugih dokumenata, prof. dr. sc. Mile Dželalija
4. Rasprava, Vincent McBride
5. Položaj i uloga partnera u provedbi HKO-a, prof. dr. sc. Mile Dželalija
6. Institucijska osnova provedbe HKO-a, prof. dr. sc. Mile Dželalija
7. Vježbaonica, mr. sc. Alenka Buntić Rogić, Suzana Hitrec, dr. sc. Sonja Kovačević, Mirela Lekić, mr. sc. Maja Ljubić, Marina Tatalović
8. Priprema i dogovor o vrjednovanju
9. Zaključak

Na radionici je polaznicima prezentiran sažet pregled postignuća na razvoju HKO-a, sadržaj i namjena predloženih dokumenata i koncepcija rada na promicanju HKO-a. Dat je prikaz načina daljnjeg rada u samoj provedbi HKO-a. Također je prezentirana međunarodna suradnja kao i obveze na međunarodnom planu. Nadalje, sudionici su kroz vježbaonicu proradili osnovne elemente koncepcije HKO-a, pojmove i načela te metodu izrade kvalifikacija.

Konzultanti ETF-a aktivno su sudjelovali u radu radionice komentirajući pojedine dionice izvođenja programa kao i sastavnice Pojmovnika.

Najavljen je izlazak knjige „Hrvatski kvalifikacijski okvir, Uvod u kvalifikacije“ koji je napisala grupa autora koji su ujedno i članovi Povjerenstva i Operativnog tima i koji su aktivno od početka sudjelovali u kreiranju cijele koncepcije Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira.

Postupak vrednovanja postignutih kompetencija promicatelja ali i trenera Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira ostao je još za odraditi na sljedećoj radionici Operativnog tima.

Marina Tatalović

DODATAK 4

Izvešća s konferencija i radionica

Zaključci s konferencije „Hrvatski kvalifikacijski okvir – korist za gospodarstvo“, održane 10. prosinca 2008. godine u Hrvatskoj gospodarskoj komori

U suradnji s ETF-om (European Training Foundation), Hrvatskom gospodarskom komorom, Hrvatskom obrtničkom komorom i Hrvatskom udrugom poslodavaca, predstavnici Povjerenstva za izradu HKO-a održali su 10. prosinca 2008. god. u Hrvatskoj gospodarskoj komori konferenciju namijenjenu gospodarstvenicima pod nazivom Hrvatski kvalifikacijski okvir - korist za gospodarstvo. Na skupu je nazočilo 100- tinjak predstavnika najvećih tvrtki u Republici Hrvatskoj.

Skup je moderirao dr. sc. Radovan Fuchs, državni tajnik u MZOŠ-u i zamjenik predsjednika Povjerenstva i Marina Tatalović, savjetnica potpredsjednika Vlade i koordinatorica rada Povjerenstva i Operativnog tima.

Prezentirane su sljedeće teme:

1. Razvoj Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira (HKO) i veza s Europskim kvalifikacijskom okvirom (EKO).
2. Predstavljanje projekta Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira s ciljem postizanja povjerenja i motiviranosti gospodarstva za aktivno uključivanje u izradu i razvoj HKO –a.

Predstavnici ETF-a Karl-Axel Skjölstrup i Vincent McBride, predstavili su Europski kvalifikacijski okvir (EKO) za cjeloživotno učenje, dokument koji je prihvaćen i preporučen od Europskog parlamenta i Vijeća u travnju 2008. god. te ulogu i komentare gospodarstva na EKO-u. Također su govorili o suradnji ETF-a s hrvatskim institucijama a posebno na projektu izrade HKO-a.

U okviru dostignuća na izradi Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira prof. Mile Dželalija, voditelj Operativnog tima, prezentirao je cjelokupni rad Povjerenstva i Operativnog tima koji je rezultirao s nekoliko dokumenata. Jedan od njih je Pojmovnik koji se nalazi još na raspravi. Pojmovnik sadržava termine, objašnjenja pojmova, prijedlog mjerljivih pokazatelja razina (deskriptore), sadržaj i svojstava kvalifikacije te cijeli niz drugih pojmova važnih za daljnji rad na razvoju HKO-a.

Također je predstavljen dokument Radne skupine za izradu Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira koji sadržava prijedlog za osnivanje 26 radnih skupina za izradu kvalifikacija u svim područjima rada te njihova uloga i zadaće. Radne skupine će se osnovati do kraja ožujka. Gospodarstvenici su pozvani da se odazovu na pozive za sudjelovanje u Radnim skupinama. Također su pozvani da daju prijedloge i komentare na navedene dokumente.

U završnom dijelu rasprave doneseni su sljedeći zaključci:

1. Dijelu predstavnika gospodarstva prezentiran je Europski kvalifikacijski okvir za cjeloživotno učenje te postignuća na razvoju Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira.
2. Predstavnici tvrtki će svoje komentare, kritike i prijedloge u vezi s dokumentom Pojmovnik HKO-a poslati Povjerenstvu najkasnije do 15. siječnja 2009.
3. Isto će biti učinjeno s prijedlogom dokumenta Radne skupine za izradu HKO-a.
4. Predstavnici gospodarstva predložiti će imena kompetentnih osoba za sastav Radnih skupina. To će učiniti preko institucija i asocijacija koji ih predstavljaju do 15. ožujka 2009. godine.

Marina Tatalović

Hrvatski kvalifikacijski okvir

Zapisnik sa Međunarodne konferencije o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru

Međunarodna konferencija o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru održana je u prostorijama Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa 14.rujna 2009. godine u organizaciji Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske, Ministarstva nacionalnog obrazovanja Republike Poljske i Federalnog ministarstva obrazovanja, umjetnosti i kulture Republike Austrije

Cilj konferencije je podizanje razine svijesti o značenju i ciljevima Europskog kvalifikacijskog okvira i nacionalnih kvalifikacijskih okvira, te jačanja međunarodne suradnje u razvoju NKO-a na regionalnoj i EU razini.

Teme realizirane prema predviđenom programu:

1. Uvodna izlaganja
2. Razvoj i izrada Nacionalnih kvalifikacijskih okvira u Velikoj Britaniji
3. Pregled razvoja Nacionalnih kvalifikacijskih okvira: Poljska, Austrija, Hrvatska
4. Radionica: Nacionalni kvalifikacijski okvir – Institucionalna osnova

Sažetak:

1. Dr.sc.Radovan Fuchs, ministar znanosti, obrazovanja i športa pozdravio je sudionike i partnere međunarodne konferencije, te iskazao iznimnu čast i zadovoljstvo biti domaćinom međunarodnog skupa od velike važnosti za Republiku Hrvatsku. Istaknuo je kako je ova konferencija važan susret koji će nam omogućiti razmjenu iskustava u kreiranju kvalifikacijskog okvira, obrazovnih razina i stupnjeva u njemu, te složenosti poslova koje pretpostavlja i zahtijeva suvremeno društvo. Ministar je istaknuo i važnost drugih reformi koje prati ovo Ministarstvo nacionalni ispiti, državna matura, Nacionalni okvirni kurikulum, Bolonjski proces, a koji predstavljaju dijelove HKO, što u konačnici predstavlja sinkronizaciju cjelokupnoga sustava od I. razreda osnovne škole do doktorata, koja leži u kvalifikacijskoj skali te tako obrazovni sustav čini licem, a HKO naličjem obrazovnog procesa. Također, Ministar je spomenuo i europske programe koji tehnički potpomažu u razvoju i provedbi HKO, te istaknuo potporu ministarstva u ostvarivanju i jačanju partnerstva kako na regionalnoj razini tako i na europskoj.

U ime Vlade Republike Hrvatske pozdravni govor je održao prof.dr.sc. Slobodan Uzelac, potpredsjednik Vlade i predsjednik Povjerenstva za izradu Hrvatskog kvalifikacijskog okvira, koji je poručio da je zahtjevni projekt izrade Hrvatskog kvalifikacijskog okvira uvršten među strateške dokumente Vlade RH. Prema riječima prof. Uzelca, HKO je cjeloviti sustavni razvojni projekt koji zadire u brojna područja državnog i društvenog života, koji se najviše

tiče obrazovanja i zapošljavanja, ali i drugih resora. HKO predstavlja bitan uvjet za uređenje sustava cjeloživotnog učenja koji čini okosnicu društva temeljenog na znanju, a zasniva se na hrvatskoj obrazovnoj tradiciji, sadašnjem stanju i razvoju društva, potrebama gospodarstva, pojedinca i društva u cjelini, te odrednicama EKO-a i međunarodnim propisima koje je prihvatila Republika Hrvatska. Prof. Uzelac je izrazio veliko zadovoljstvo održavanja konferencije u Zagrebu, te uspostave i jačanja suradnje sa zemljama članicama Europske unije i susjednih zemalja, nakon čega se osvrnuo na postignute, sadašnje i buduće aktivnosti u provedbi Hrvatskog kvalifikacijskog okvira.

2. John Hart, savjetnik i bivši voditelj Strategije kvalifikacija u Škotskom centru za kvalifikacije predstavio je izradu Škotskog kvalifikacijskog okvira, gdje je opisao ustrojstvo škotskog obrazovanja, njegove dijelove i stupnjeve, te provoditelje obrazovanja i institucije nadležne za odobravanje standarda kvalifikacija. Nadalje, istaknuo je kriterije i reference obrazovanja i osposobljavanja, modularizaciju sustava, bodovni sustav, uređivanje diploma i/ili certifikata. Spomenuo je kako je ŠKO usmjeren na komunikaciju i pojednostavljenje, te da je cilj pomoći svim dobnim kategorijama da pod jednakim uvjetima imaju pristup školovanju tijekom života kako bi ostvarili svoj osobni, društveni i ekonomski potencijal.

Prof. John Konrad, viši savjetnik u Konrad Associates International održao je prezentaciju pod nazivom *Priznavanje prethodnog učenja (PPU) u okviru Europskih smjernica o priznavanju neformalnog i informalnog učenja* gdje je objasnio kvalifikacijski i bodovni okvir putem kojeg bi se vršilo priznavanje ishoda prethodnog učenja. To je okvir koji pokriva sva područja od tehnologije, preko znanosti do umjetnosti. U sklopu projekta Leonardo da Vinci: Priznavanje ishoda prethodnog učenja u Engleskoj i zemljama partnerima pilotirat će se nacionalne i europske smjernice strukovnog obrazovanja i osposobljavanja nastavnika razvojem instrumenata, metoda i popratnih materijala.

3. Nastavak konferencije najavila je Dijana Vican, državna tajnica u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa u kojem su zemlje partneri ove konferencije predstavili razvoj nacionalnih kvalifikacijskih okvira.

Gđa. Sonja Lengauer iz Federalnog ministarstva obrazovanja, umjetnosti i kulture Republike Austrije predstavila je pregled austrijskog NKO-a kroz pokretanje procesa, njegov koncept, strukturu i organizaciju, te ishode učenja i programe strukovnog obrazovanja. Istaknula je tri tzv.koridora kroz koja se razvija NKO: formalni kvalifikacijski sustav, neformalni kvalifikacijski sustav i informalno stečeni ishodi učenja. Naglasak je stavila na važnost konzultacija sa partnerima iz svih područja obrazovanja kao i socijalnim partnerima koje su polučile rezultatima: pozitivan odgovor partnera, uspostava (potreba) osam razina, odnos znanje, vještine i kompetencije, pristup ishoda učenja itd.

Prof. Marek Frankowitz, stručnjak za NKO iz Ministarstva nacionalnog obrazovanja Republike Poljske je predstavio razvoj poljskog NKO. Istaknuo je kako su 2008. godine počeli koristiti Strukturne fondove Europske unije pod Operativnim programom Razvoj ljudskog kapitala u sklopu kojeg se provodi i projekt NKO-a, gdje su određene okosnice razina pokazatelja općeg obrazovanja, standarda za profesionalne kvalifikacije, NKO za visoko obrazovanje, priznavanja itd. U lipnju 2009. godine izradili su prvo izvješće koje sadrži preliminarne prijedloge poljskog NKO, a drugo se očekuje u prosincu.

Prof.dr.sc Mile Dželalija, voditelj Operativnog tima za potporu Povjerenstvu za izradu HKO-a predstavio je razvoj HKO, njegovu povezanost s nacionalnim kvalifikacijski sustavom kao i drugim reformskim procesima, faze same izrade i razvoja, osnovna svojstva, postupke određivanja (mjerenja) svojstava te što HKO predstavlja za društvo u cjelini. Također, naglasak je stavio na povezivanje institucija i jačanje partnerskih odnosa pri izradi i provedbi HKO-a.

Nakon prezentacija uslijedila je rasprava. Violeta Grilec iz Nezavisnih sindikata srednjih škola postavila je pitanje vrijeme početka rada radnih skupina.

Prof. Dželalija je odgovorio da je uspostavljeno 26 radnih skupina, treneri su pripremljeni u lipnju 2009. godine, javni poziv za pristupanje radnim skupinama je objavljen u ožujku. Postoji pitanje financijskih sredstava, gdje će dijelom biti alocirana iz EU fondova. Prvi sastanak radne skupine se očekuje krajem godine, a s radom će se početi u 2010. godine.

Postavilo se pitanje dvije dimenzije osiguranja kvalitete kao nejasnoća u okviru. Prof. Dželalija je odgovorio da postoji jedan sustav osiguranja kvalitete, ali dvije dimenzije svojstva kvalitete osobna i institucijska.

Državna tajnica Dijana Vican je postavila pitanje na koji način doprijeti do milijuna ljudi i objasniti im pojednostavljeno ovakav jedan sustav/okvir pogotovo u dijelu informalnog učenja.

Predstavnica Austrije Sonja Lengauer je rekla kako oni nemaju iskustva u tome, jer još uvijek rade na smišljanju strategije za priznavanje informalnog obrazovanja.

Predstavnik Poljske je istaknuo dvije dimenzije: podizanje svijesti društva i uključivanje instrumenata u nacionalni sustav (npr. podizanje svijesti o Bolonjskom sustavu u srednjim školama, kao i njegovu primjenu u visokom obrazovanju, povezivanje strukovnih škola s tržištem rada i njegovim potrebama, diseminacija o informalnom obrazovanju i njegovom priznavanju, neformalnom obrazovanju u školama, trening centrima itd.), gdje se mobilnost smatra vrlo važnim faktorom.

Predstavnik Hrvatske prof. Dželalija usporedio je NKO s prometnim sustavom i njegovim razvojem, te uvođenjem pravila i propisa, gdje sudionik u prometu bez obzira na stupanj obrazovanja poštiva i razumije pravila.

4. Radionica –podijeljena u dva dijela.

U prvom dijelu prezentaciju na temu *Platforma za podršku poljskog NKO-a* održao je Krzysztof Chelpinski, član odbora Poljske trgovačke komore za elektroničko poslovanje i telekomunikacije, gdje je opisao korake u uspostavljanju platforme, trenutno stanje te ciljne skupine koje obuhvaća cjelokupan projekt.

Drugi dio je bio rad u skupinama na temu Institucionalna osnova, gdje je svaka skupina trebala predložiti viđenje institucijskog rješenja za provedbu HKO-a imajući u vidu sljedeće: uloga tijela (središnjice); specijalne aktivnosti koje se odnose na to tijelo; postojeće institucije i njihove ovlasti i aktivnosti; resursi (ljudski, financijski), sukob interesa.

Zaključci po skupinama:

Prva skupina: središnje koordinacijsko tijelo – institut čija bi uloga bila koordinacija, osiguranje kvalitete, transparentnosti, mobilnosti, vrednovanja, evaluacija i monitoring. Institut bi trebao imati zakonsku osnovu, ne samo na razini provedbe nego i razini donošenja odluka. Financijska sredstva bi se alocirala iz EU fondova i državnog proračuna, dok bi ljudski resursi bi trebali biti određeni preraspodjelom u postojećim institucijama, Operativnom timu, te mogućim zapošljavanjem na razini vanjskih suradnika.

Druga skupina: novo, samostalno tijelo, visokopozicionirano, osnovano od strane Vlade koje bi trebalo reflektirati sektorske potrebe. U početku bi imalo ulogu koordinatora, a s vremenom postaje proizvođač kvalifikacija prema sektorskim potrebama, priznavanje neformalnog i informalnog učenja. Povezalo bi postojeće kapacitete, te koristilo njihovo znanje i iskustva. Financijska sredstva bi bila alocirana iz EU fondova, državnog proračuna, a poslije bi moglo i samo se financirati.

Treća skupina: jedinstvena institucija s ulogom koordinatora s većom odgovornošću i većom učinkovitošću u poslu u kojem bi radili odgovorni, profesionalni ljudi. Skupina se dvojila oko ustrojstva institucije i njezine učinkovitosti, s obzirom da su dosad takvu vrstu posla obavljala razna povjerenstva.

Četvrta skupina: s vremenom bi se osnovao institut, a u međuvremenu osnivanje manjeg tijela odgovornog za provedbu koje bi osiguralo uvjete i pružanje potpore, financiranje iz EU fondova i nacionalno financiranje, a koristili bi se postojeći resursi.

Peta skupina: profesionalna organizacija koja bi osiguravala kvalitetu, vršila promjene u okviru prema Hrvatskim i EU zadaćama, vršila prijenos međunarodnih kvalifikacija, organizirala edukacije prema novom kurikulumu, jačala partnerstvo i uključivanje dionika. Sastojala bi se iz dva dijela kao savjetodavno tijelo i određena vrsta izvršnog odbora. Ostalo je pitanje uspostave javne ustanove i s tim u skladu i mijenjanje postojećih zakonskih propisa.

Zaključak:

Nastavno na rad u skupina, stručnjaci su iznijeli svoja mišljenja. John Hart je istaknuo važnost uspostave visokopozicioniranog tijela koje će imati sveobuhvatnu koordinaciju i predstavljati određenu vrstu baze podataka, ali vrlo učinkovitu, koja će podržavati i koordinirati aktivnosti ne samo unutar tijela nego i između drugih institucija. U Škotskom centru za kvalifikacije je stalno zaposleno 700 osoba, dok kao vanjskih suradnika je unajmljeno više tisuća stručnjaka.

Treba obratiti pozornost na glavne probleme koji se moraju rješavati (tko će što razvijati – kvalifikacije, kurikulume; što se može promijeniti; što je potrebno promijeniti; učinkovitost) i koliko je njihovo rješenje financijski isplativo, te postoji li potreba za centralizacijom stručnog tima.

Sonja Lengauer je iskazala oduševljenje idejama predstavljenim po skupinama, te naglasila važnost osnivanja visokopozicioniranog i centralnog tijela koje bi imalo dva dijela: koordinacijski odbor (operativni dio tijela), te odbor na razini donošenja odluka. Razvijanje kurikuluma bi se trebalo odvijati u postojećim ustanovama (školama, fakultetima).

Marek Frankowitz smatra da bismo trebali krenuti s manjim stvarima, uključiti postojeća rješenja problema, koordinirati razvoj postojećih kurikuluma s financijskom održivošću od početka.

Prof. Mile Dželalija zaključio je konferenciju s naglaskom na važnost uspostave centralnog, te predložio da svaka skupina pismeno u okviru prijedlog institucije iznesen na konferenciji i pošalje elektroničkom poštom na Ministarstvo do kraja ovog mjeseca. Osvrnuo se na vrijeme začetka ideje clustera između regija, te najavio buduće aktivnosti u Varšavi krajem studenog i Beču u prosincu 2009. godine.

Ivana Puljiz, ravnateljica Uprave za međunarodnu suradnju i europske integracije u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa je zahvalila sudionicima i partnerima konferencije na odazivu, te izrazila veliko zadovoljstvo što je Ministarstvo bilo domaćin međunarodne konferencije od velike važnosti za Republiku Hrvatsku u okviru izrade HKO-a i jačanja partnerstva sa zemljama u regiji.

Bilješku izradila: Marinela Krešo

Savjetodavna grupa (povjerenstvo/savjet) Europske komisije za EKO (EQF Advisory Group, EQF AG)

Po odluci Europskog parlamenta i Vijeća EU, Europska komisije je početkom 2008. godine osnovala Savjetodavnu grupu za Europski kvalifikacijski okvir, koja je prvu konstituirajuću sjednicu održala 13. i 14. ožujka 2008. godine u Bruxellesu.

Savjetodavna grupa je sastavljena od predstavnika zemalja članica, te europskih socijalnih partnera i drugih dionika. Uz još 31 zemlju, Hrvatska je članica Savjetodavne grupe (27 zemalja EU, Norveška, Island, Lihtenštajn, Turska i Hrvatska). Predstavnik Hrvatske je prof. dr. sc. Mile Dželalija.

Do sada su održane 4 sjednice (po dvije u 2008. i 2009. godini), a sljedeće se godine, zbog jačanja aktivnosti, planiraju 4 sjednice.

Savjetodavna grupa preuzima brigu o svim aktivnostima koje osiguravaju opću usuglašenost i transparentnost povezivanja kvalifikacijskih sustava s Europskim kvalifikacijskim okvirom. Do 23. travnja 2013. godine, preko Europske komisije, Savjetodavna grupa mora izvjestiti Europski parlament i Vijeće EU o stečenim iskustvima i planovima za budućnost.

Među važnije aktivnosti ubraja se izrada svih uputa i kriterija za izradu i provođenje nacionalnih kvalifikacijskih okvira te ocjenjivanje nacionalnih izvješća o povezivanju kvalifikacijskih okvira s Europskim kvalifikacijskim okvirom.

Nacionalne koordinatorske točke (NCPs)

Nacionalne koordinatorske točke (NCPs), odnosno njihovi predstavnici, nacionalni koordinatori za Europski kvalifikacijski okvir, kao novo tijelo, formirano je na prijedlog Savjetodavne grupe (AG) Europske komisije za EKO s osnovnim ciljem informiranja, provedbe i komunikacije između AG-a, EK i institucija na razini države u povezivanju nacionalnih razina kvalifikacija s Europskim kvalifikacijskom okvirom. Do sada su održana dva sastanka predstavnika NCP-a u Bruxellesu, 5. i 6. ožujka i 25. studenoga 2009. godine. (Izvješća sa sastanaka u dodacima.)

Osnovna zadaća NCP-a je valjano i pouzdano referiranje razina nacionalnih kvalifikacijskih okvira/sistema prema razinama EKO-u. Budući da su razine EKO-a temeljene isključivo na ishodima učenja, to će referiranje nacionalnih razina kvalifikacija prema razinama EKO-u biti moguće jedino na osnovu ishoda učenja. Zbog toga NCP-i trebaju:

- sve nacionalne kvalifikacijske razine definirati na ishodima učenja
- osigurati da se nacionalne kvalifikacijske razine referiraju prema EKO razinama
- sve provedene aktivnosti publicirati
- osiguraju dionicima na odgovarajući način uključenost i informiranost o aktivnostima

U svom poslu NCP-i se trebaju rukovoditi s 10 kriterija i procedura za referiranje nacionalnih kvalifikacijskih razina prema EKO-u koje je izradila Savjetodavna grupa (AG) EK (navedeni su izvještaju o sastanku Savjetodavne grupe). Isto tako NCP-i će prihvatiti web alat za referiranje koje služi kao potpora referiranju nacionalnih kvalifikacijskih razina prema EKO-u. Predviđaju se dvije faze razvoja web platforme. Prva, koja će je dovršena i namijenjena je isključivo za referiranje razina nacionalnih kvalifikacijskih okvira prema Europskom kvalifikacijskom okviru i koju će isprva koristiti samo NCP-ima. U drugoj fazi razvoja web platforme, koja će biti dostupna 2011. god., omogućit će se pristup informacijama o rezultatima procesa referiranja svima zainteresiranim od pojedinaca do organizacija i institucija.

Prof. dr. sc. Mile Dželalija

EQF Advisory Group

Prvi sastanak, Brussels, 13. i 14. ožujka 2008. godine – Izvješće

Uvodno

European Qualification Framework Advisory Group-a (EQF AG) je osnovana na temelju zaključaka EQF Implementation Group-e (EQF IPG) te odluke Europskoga Parlamenta upućenog Europskoj komisiji. EQF IPG tijekom svoje dvije sjednice u 2007. godine donio je temeljne dokumente za primjenu Europskoga kvalifikacijskog okvira, koje je nakon toga prihvatio Europski parlament.

EQF IPG se sastojala od predstavnika 32 zemlje, 4 socijalna partnera i predstavnika EHEA-e (European Higher Education Area). IP Grupa je imala zadaću prikupiti i prezentirati informacije o razvoju nacionalnih kvalifikacijskih okvira te podizati interes za razvoj nacionalnih i sektorskih okvira. Pored toga, IP Grupa je imala zadaću u praksi izabrati instrumente za bolju i efikasniju primjenu Europskoga kvalifikacijskog okvira te kroz odabrane pokusne projekte (u koji Hrvatska nije imala pristup – Leonardno da Vinci program) prepoznati probleme i pronaći najbolja rješenja. Pokusni projekti još uvijek traju. Njima se nastoje pokriti sva otvorena pitanja u razvoju nacionalnih kvalifikacijskih okvira.

Ukratko, EQF IP Grupa imala je zadaću pripremiti sve važne elemente za osnivanje i rad EQF Advisory Grupe, koja postaje temelj za suradnju te primjenu Europskoga kvalifikacijskog okvira u razvoju nacionalnih kvalifikacijskih okvira.

EQF Advisory Grupa

Na osnovi prijedloga o početnoj strukturi EQF Advisory Grupe (po jedan predstavnik EU zemalja te predstavnici Norveške, Liechtensteina, Islanda, Turske i Hrvatske, uz predstavnike socijalnih partnera i eksperata Europske komisije), članovi Grupe su se trebali predložiti do 15. veljače 2008. godine Europskoj komisiji, što je i učinjeno. Za Hrvatsku je to uradilo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa te je predložen prof. dr. sc. Mile Dželalija. Hrvatska je jedina od svih zemalja ima status člana-promatrača. Svi ostali su puni članovi.

Predviđeno je da se EQF Advisory Grupa sastaje 2 do 3 puta godišnje te da priprema, razvija i promovira sve potrebne upute, dokumente, konferencije, radionice i drugo što je potrebno za razvoj nacionalnih kvalifikacijskih okvira.

Prvi sastanak, 13. i 14. ožujka 2008. godine, Brussels

Sastanak je trajao dva dana. U uvodnom dijelu sastanka izneseni su zaključci rada prethodne grupe (EQF IP Grupe), pravna i idejna osnova rada Advisory Grupe te su predložene struktura Grupe i njene zadaće.

Nakon uvodnog dijela Sastanka, detaljno se pristupilo diskusiji o strukturi Grupe, o osiguranju zastupljenosti svih partnera, pazeći da Grupa ne postane prevelika, što bi otežalo rad i efikasnost. Zbog efikasnijeg rada, predloženo je i prihvaćeno uže operativno vodstvo Grupe, koji će se sastojati od 3 predstavnika EU zemalja (prethodni, trenutačni i budući predsjedatelj EU-a), uz dva socijalna partnera i predstavnici Europske komisije kao eksperti).

Predložen je i prihvaćen rad kroz radne grupe na specifičnim otvorenim temama. Radne grupe će se redovito osnivati uz točne zadaće i rokove za koje trebaju dati dogorene ishode. Na Prvoj sjednici su prihvaćene samo dvije radne grupe:

- Grupa za izradu prijedloga uputa i kriterija za povezivanje razina kvalifikacija nacionalnih kvalifikacijskih okvira s Europskim kvalifikacijskim okvirom. Na ovoj zadaći Radna grupa treba čim prije dati prijedlog, kako bi zemlje koje već intenzivno rade na tome mogle efikasno nastaviti na razvoju nacionalnih kvalifikacijskih okvira svojih zemalja,
- Grupa za izradu prijedloga uputa o osiguranju kvalitete, kao najvažnijem instrumentu međusobnoga povjerenja. Ishodi učenja moraju biti dio pitanja osiguranja kvalitete. Rok za izradu prijedloga ove Grupe je rujan 2008. godine.

Web je prihvaćen kao tehnička osnova efikasnoga rada radnih grupa i cijele Advisory Grupe.

Nakon prihvaćenih radnih grupa, slijedila je diskusija o osnovnim otvorenim pitanjima u razvoju nacionalnih kvalifikacijskih okvira. Kao prvo, to su već spomenuti problemi koje će riješavati dvije radne grupe (povezivanje razina te osiguranje kvalitete). Dalje se diskutiralo o otvorenim pitanjima koji dolaze sa sektorima te izuzetno važnom elementu – vrjednovanja i priznavanja neformalnog i informalnog učenja. Kao sporedan, ali ne manje važan dio je prezentirana i vidljivost i prihvaćenje Europskoga kvalifikacijskog okvira izvan EU te njegova uloga kod kvalifikacija koje dodjeljuju poduzetnici i gospodarstvo. Prezentirano je izvrsno prihvaćanje Europskoga kvalifikacijskog okvira i naglašeno postojanje interesa mnogih zemalja Svijeta za korištenjem EQF-a u razvoju njihovih kvalifikacijskih okvira.

Nakon diskusije i prihvaćanja trenutačnih otvorenih pitanja, raspravilo se o načinu efikasne primjene Europskoga kvalifikacijskog okvira. Tu su istaknuti tekući i budući pokusni projekti (nažalost Hrvatska nema pristup tim programima – LLLP). Pokusni projekti će se birati s točno određenim, unaprijed dogovorenim, ishodima.

Prihvaćen je i prijedlog konferencije u Brüsselu u lipnju (3. i 4. lipnja 2008. godine) o primjeni Europskoga kvalifikacijskog okvira, gdje se predviđa dolazak više od 250 eksperata i drugih važnih osoba u razvoju nacionalnih kvalifikacijskih okvira. Na Konferenciji će se predstaviti i propagandni materijal. Očekuje se prisustvo članova Advisory Grupe, Nacionalnih osoba za kontakt (koje treba imenovati do 15. svibnja 2008. godine) te još po jedna ili više važnih osoba iz svake zemlje. Hrvatska sama sebi plaća sve troškove.

Konferencija u lipnju 2008. godine bit će organizirana s plenarnim uvodnim i zaključnim predavanjima i diskusijama te pet paralelnih radionica:

- Povezivanje razina nacionalnih i Europskoga kvalifikacijskog okvira, uključujući osiguranje kvalitete
- Neformalno i informalno učenje
- Uloga Europskoga kvalifikacijskog okvira u povezivanju nacionalnih kvalifikacijskih okvira i kvalifikacija koje daju različiti sektori i poduzetnici
- Odgovornost na razini zemalja i regija te uloga Nacionalnih osoba za kontakt
- Povezivanje VET-a i visokoga obrazovanja.

Na Konferenciji se predviđa i vrijeme za slobodno radno druženje, uz prikladno vrijeme za pitanja i odgovore.

Sljedeća sjednica EQF Advisory Grupe bit će u rujnu 2008. godine.

Prof. dr. sc. Mile Dželalija
Član EQF Advisory Grupe Europske komisije
(u ime Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa)

Bruxelles, 4. i 5. ožujka 2009.

**Izvješće s 3. sjednice EQF Advisory Grupe Europske komisije (EQF-AG)
koja se održala 4. i 5. ožujka 2009. godine**

Mjesto održavanja: **Bruxelles, Albert Borschette Centre, Rue Froissart, Soba 2C**

Vrijeme održavanja: **4. ožujka 2009., 10:00 – 18:00 h**
5. ožujka 2009., 09:30 – 13:00 h.

10:00-10:45 h: „Welcome and indtoruction“

Sjednica je započela uvodnim dijelom gdje su prezentirane važnije aktivnosti nakon 2. sjednice EQF-AG (29. i 30. rujna 2008.). Sljedeće aktivnosti su navedene:

- Preuređeni su „Kriteriji i postupci“ za povezivanje nacionalnih kvalifikacija prema EQF-u, te predani članovima EQF-AG.
- Osnovane su dvije nove radne pod-skupine za rad na osiguranju kvalitete i međusobnoga povjerenja, te sektorskih pitanja.
- Europska komisija je pripremila specifikaciju za razvoj EQF web platforme.
- Izbor projekata prošlogodišnjeg EQF programa je završen (izabrani projekti se mogu vidjeti na webu: http://eacea.ec.europa.eu/llp/eqf/2008/funding_en.html). Pored toga, program za ovu godinu je pripremljen. Nažalost, Hrvatska još uvijek ne može aplicirati na te programe.
- EQF logo je prihvaćen i moguće ga je koristiti.

European
Qualifications
Framework

- Navedeni su seminari i konferencije koje su organizirane pod brigom EQF-AG:
 - "Testing the European Qualifications Framework (EQF): Relating international, national and sectoral qualifications to the EQF", 10.-11. studenoga 2008.
 - Međunarodna konferencija "EQF – linking to a globalised world", 29-30 siječnja 2009., gdje je bilo oko 200 eksperata iz 60 zemalja. Na toj je konferenciji Hrvatska bila pozvana dati sumarne komentare o EQF-u.
 - Bologna seminar "Aligning National against European Qualification Frameworks: the Principles of Self Certification", 26. studenoga 2008., Tbilisi, Georgia.
 - „The Cluster on the Recognition on Learning Outcomes“, 3.-4. prosinca 2008.,
 - „The cost and benefits of validation of non-formal and informal learning“, Reykjavik, 12.-13. veljače 2008.
 - „The European Guidelines for the validation of non-formal and informal learning“, završen i uskoro će biti publiciran. Imamo ga u digitalnom obliku. Brošura je ocijenjena izvrsno naBologna seminaru "Recognition of Prior Learning- Assessment and accreditation, Quality Assurance and implementation of Procedures", Amsterdam, 12. prosinca 2008.

10:45-12:00 h: „The criteria and procedures for the referencing of national qualifications to the EQF“; „Country reports on national referencing experiences“
Kriterij i postupci (10 točaka) za povezivanje nacionalnih kvalifikacijskih okvira i EQF-a su diskutirani.

European
Qualifications
Framework

Criteria and procedures for referencing national qualifications levels to the EQF

1. The responsibilities and/or legal competence of all relevant national bodies involved in the referencing process, including the National Coordination Point, are clearly determined and published by the competent public authorities.
2. There is a clear and demonstrable link between the qualifications levels in the national qualifications framework or system and the level descriptors of the European Qualifications Framework.
3. The national qualifications framework or system and its qualifications are based on the principle and objective of learning outcomes and linked to arrangements for validation of non-formal and informal learning and, where these exist, to credit systems.
4. The procedures for inclusion of qualifications in the national qualifications framework or for describing the place of qualifications in the national qualification system are transparent.
5. The national quality assurance system(s) for education and training refer (s) to the national qualifications framework or system and are consistent with the relevant European principles and guidelines (as indicated in annex 3 of the Recommendation).
6. The referencing process shall include the stated agreement of the relevant quality assurance bodies.
7. The referencing process shall involve international experts.
8. The competent national body or bodies shall certify the referencing of the national qualifications framework or system with the EQF. One comprehensive report, setting out the referencing and the evidence supporting it shall be published by the competent national bodies, including the National Coordination Point, and shall address separately each of the criteria.
9. The official EQF platform shall maintain a public listing of member states that have confirmed that they have completed the referencing process, including links to completed referencing reports.
10. Following the referencing process, and in line with the timelines set in the Recommendation, all new qualification certificates, diplomas and Europass documents issued by the competent authorities contain a clear reference, by way of national qualifications systems, to the appropriate European Qualifications Framework level.

Navodim neke komentare:

- o Kriterij 8: općenito, svi traže dodatno objašnjenje za tak kriterij – tko je to tijelo „body“ – Ministarstvo ili neko drugo tijelo.
- o Kriterij 6: „stated agreement“ – kakav je to „agreement“;
- o Kriterij 7: „international experts“ – istaknuto je da su eksperti izuzetno važni za ovaj proces, ali je problem jezika. Svakako se traži dodatno objašnjenje ovoga kriterija; Kriteriji su prihvaćeni kao podrška ovom procesu.

„Country reports on national referencing experiences“:

Irska je prezentirala svoje aktivnosti, rezultate i otvorena pitanja. Povezali su svoje razine s EQF: 1 i 2 s 1; te 6 i 7 s 5, a ostalo su vezane jedan-na-jedan.

Škotska je također prezentirala svoj dio. Osnovani su UK koordinacijsku grupu. Tri su se puta našli za rješavanje zajedničkih problema i dogovorili su se o vremenskom slijedu razvoja, te o općem dijelu i strukturi izvješća.

Uključili su dvoje vanjskih eksperata u proces od ljeta 2008. godine.

Svi početni razgovori su završeni u studneome 2008. godine, a analiza odgovora u siječnju 2009. godine. Izvješće pripremaju za lipanj 2009. godine.

Nisu uveli detaljne tehničke dijelove.

Neka od atvorenih problema: koordinacija izvan UK; prva razina – što predstavlja; povezanost na sektorski dio; problemi općeg nerazumijevanja.

Škotska ima kvalifikacijski okvir već 20 godina, stoga su njihove aktivnosti drukčije nego većine zemalja. Imaju i unutrašnje probleme UK-a. Njihove je osnovno pitanje:

„Što je uloga EQF-a i kako to iskoristiti?“ Traže odgovore na pitanja tehničkoga uređenja i upravljanja cijelim procesom.

12:00-12:30 h: „Sectoral developments related to the EQF“

Grupa koja je radila na ovom problemu (Grupa-C) prvi put se sastala u siječnju 2009. godine. Pitanja koja su se postavljala su razumijevanje sektorskih kvalifikacijskih okvira i njihovoga povezivanja s nacionalnim okvirima.

Otvoreno je pitanje dalje: „Tko reprezentira sektor?“, „što ako netko želi sam urediti okvir, a pripada istom sektoru?“, „tko provjerava da li je sve uredno napravljeno?“, „kvaliteta?“, te „da li je moguće, i kako izravno povezati individualnu kvalifikaciju na EQF?“ (na posljednje je pitanje odmah janso dan odgovor da to nije moguće – EQF ne služi da bi se povezivale pojedine kvalifikacije!). Dalje su bila pitanja: „Kako povezati kvalifikacije izvan formalnog sustava s nacionalnim kvalifikacijskim okvirom?“.

Komentari koji su se navodili na izvješće su sljedećega sadržaja: „npr. avionska industrija ne može ići izravno prema EQF bez nacionalnih kvalifikacijskih okvira“; „što bi se dogodilo kad bi jedna zemlja povezala kvalifikaciju sa svojim kvalifikacijskim okvirom, a druga zemlja ne bi?“ i slično.

Zaključilo se da se na sva otvorena pitanja pokušaju pronaći odgovori već na drugom sjednici radne grupe.

14:00-14:45 h: „Explanatory note on the added value of NQFs“

Diskutirani su termini koji su u čestoj uporabi, ali ponekad stvaraju nerazumijevanje. Posebno je istaknut termin „competence“. Diskutirane su i mnoge koristi koje određena

zemlja ima razvojem svojih okvira. Tu su navedene sljedeće koristi (objašnjenja ću pripremiti u Priručniku koji je u pripremi kroz Operativni tim i Povjerenstvo):

- podizanje dosljednosti kvalifikacija
- jasnoća za korisnike i poslodavce
- podizanje vrijednosti svake kvalifikacije
- priznavanje različitih načina učenja
- polazište za standarde kvalifikacija
- jasnoća puteva učenja i stjecanja kvalifikacija
- olakšana prenosivost kvalifikacija
- omogućivanje bolje suradnje među partnerima
- nolja koordinacija za buduće reforme i politiku
- jača osnova za međunarodnu suradnju, razumijevanje i usporedbu..

Pored toga, na lijep su način navedene i faze u razvoju nacionalnih kvalifikacijskih okvira. To su:

- faza usmjerenja; u toj fazi još nema odgovora i dogovora da li određena zemlja uopće treba NKO. Tu treba vidjeti sve dobre i loše strane uvođenja NKO-a.
- Pojmovna faza; u tom se dijelu diskutiraju, razvijaju i definiraju glavni dijelovi budućega okvira.
- Faza dizajna; u kojem se s glavnim partnerima treba dogovoriti razvoj i način implementiranja NQF-a.
- Faza testiranja; to je faza koja se koristi za testiranja i razvoj svih metoda za implementaciju.
- Faza izvedbe; u ovoj je fazi cijeli niz važnih elemenata, od kvalitete, podizanja kapaciteta institucija, popunjavanja okvira s kvalifikacijama, brige o načinu ocjenjivanja i provjeravanja stečenih kompetencija, regulaciji i upravljanju okvirom, osiguranja održivoga financiranja i računalne podrške.
- Faza revizije i izmjene; u kojoj često dolazi do malih izmjena i ponovnoga prolaska kroz većinu navedenih faza.

14:45-16:30 h: „Strategic plan on quality assurance and conditions for mutual trust related to the EQF“

U ovom smo dijelu raspravljali o postupcima i metodi koje treba izgraditi da bi stvorili kvalitetu, tj. međusobno povjerenje. Razmotrili smo dvije mogućnosti: centralizirano, gdje bi EQF-AG bio središnja točka komuniciranja i upravljanja, i druga „Peer-to-peer“ metoda. Prva je doživljena kao vrlo pouzdana i snažna, ali je vrlo zahtjevna za EQF-AG. Druga osigurava određena povjerenja između partnera koji su grupi (klasteru). Diskutirali smo i neko međuriješenje. Zaključeno je da nam trebaju jasni kriteriji za drugi oblik osiguranja kalitete („Peer-to-peer“).

Dalje, dogovorili smo i važnost izvješća koje zemlje trebaju pripremiti, koje treba biti strukturirano, uz odgovornost pojedinih partnera, NCP. Potrebna je dokumentacija o usklađenosti s EQF, ishodima učenja i drugim elementima. Trebaju se pratiti i dugoročni zahtjevi.

Na kraju su istaknuta 3 dijela u cjelokupnom postupku stvaranja međusobnoga povjerenja:

- izvješće (čista nacionalna faza);
- povratni odgovor s Europske strane (EQF-AG ili još snažnije političko tijelo);
- prezentiranje javnosti cijeloga izvješća.

16:30-17:50 h: „Proposal on a work plan 2009 for the implementation of the EQF for EQF Advisory Group“

Predloženi su sljedeći sastanci EQF-AG: 25.-26. lipnja i jesen 2009. godine. NCP je nakon našeg sastanka (ožujak 2009.), a sljedeći krajem 2009. godine.

Većina je zemalja prezentirala stanje razvoja NKO-a u svojim zemljama, pa tako i ja za Hrvatsku, u skladu sa stanjem našega razvoja. Većina je optimistična u stanju razvoja svojih kvalifikacijskih okvira, osim Norveške koja još uvijek ne vidi da joj je NKO potreban. Ipak, snažno rade na povezivanju s EKO-om.
Završen prvi dan.

9:30-9:50 h: „Ministerial conference of the Bologna Process, Leuven, April 2009“

Osnova za konferenciju u Louvenu je 1999 – Bologna Proces (Bologna). Prezentirane su teme u izvješću. Kvalifikacijski okvir se nalazi u izvješću, a ističu se dodatno: kvaliteta, ECTS sustav, Dopunska isprava i drugo.

9:50-10:15 h: „Cluster – Recognition of Learning Outcomes“

Navedeno je da je Klaster do sada radio neovisno o EQF-AG, ali će se stvoriti suradnja s AG.

10:15-10:35 h: Report from the conference on "EQF. Linking to a globalised world"

Vincent je dao kratki pregled o Konferenciji. Materijali će biti na webu. Prikazao je i planove o aktivnostima koji slijede. Istakao je kao je cijeli svijet zainteresiran za EQF.

10:35-11:45 h: "ICT developments for the EQF"

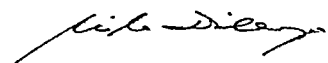
Prezentiran je vrlo ambiciozan plan razvoja programske podrške EQF-u. Pojavljivanje u javnosti planira se za 2011. ili 2012. godinu. Diskutirana je važnost korištenja sličnog uređenja baza podataka. U svakom slučaju, naglašeno je da kompjuterska podrška mora izrasti iz ambicioznog projekta, ali mora biti i vrlo jednostavan u korištenju i izgledu.

11:45-12:45 h: " EQF test and pilot projects, EQF call 2009"

Prezentirane su mogućnosti razvoja kroz međunarodne projekte, ali u njima nije Hrvatska! Potiče se izrada jednoga pojmovnika, što je Hrvatska prva započela! Prezentirani su i prihvaćeni projekti u prošloj godini. Postoji niz projekata čiji su rezultati od velike koristi.

12:45-13:00 h: "AOB/ Next meeting"

Završetak i napomena za sljedeću sjednicu EQF-AG.

Prof. dr. sc. Mile Dželalija

Hrvatski kvalifikacijski okvir

European
Qualifications
Framework

Marina Tatalović (NCP)

Izvješće sa sastanka NCP-a (Nacionalni koordinatori):

Europski kvalifikacijski okvir- Nacionalni koordinatori i implementacija EKO-a, Bruxelles, 5. i 6. ožujka 2009. god.

U Bruxellesu je 5. i 6. ožujka 2009. godine, u organizaciji Uprave za obrazovanje i kulturu Europske komisije, održan prvi sastanak tzv. Nacionalnih koordinatora (NCP) kao novog tijela u implementaciji Europskog kvalifikacijskog okvira. To tijelo formirano je na prijedlog Savjetodavne grupe (AG) Europske komisije za Europski kvalifikacijski okvir s osnovnim ciljem informiranja, provedbe i komunikacije između AG-a, EK i institucija na razini države u povezivanju nacionalnih razina kvalifikacija s Europskim kvalifikacijskom okvirom.

Osim predstavnika navedene Uprave EK, skup su pratile i agencije EU Cedefop i ETF te predstavnici AG-a.

Prvi skup održan je na temu: Uloga nacionalnih koordinatora u implementaciji Europskog kvalifikacijskog okvira.

Obrađeno je nekoliko tema:

1. Odgovornosti i zadaće NCP-a u implementaciji EKO-a. Istaknuta je osnovna zadaća NCP-a u procesu referiranja razina nacionalnih kvalifikacijskih okvira/sistema prema razinama EKO-u. Budući da su razine EKO-a temeljene isključivo na ishodima učenja to će referiranje nacionalnih razina kvalifikacija prema razinama EKO-u biti moguće jedino na osnovu ishoda učenja. Ukratko osnovne zadaće NCP-a:
 - sve nacionalne kvalifikacijske razine trebaju se definirati na ishodima učenja
 - nacionalne kvalifikacijske razine će se referirati prema EKO razinama
 - sve provedene aktivnosti će se publicirati
 - svi dionici će biti na odgovarajući način uključeni i informirani o aktivnostima
2. 10 kriterija i procedura za referiranje nacionalnih kvalifikacijskih razina prema EKO-u. Kriterije je izradila Savjetodavna grupa (AG) EK i navedeni su izvještaju o sastanku Savjetodavne grupe.
3. Osiguranje kvalitete i uvjeti za međusobno povjerenje u implementaciji EKO-a. NCP-i su informirani o dosadašnjim rezultatima rada AG-a na ovom pitanju kao i nastavku rada AG-a u dvije grupe. Dva su osnovna pitanja koja treba riješiti u razvijanju međusobnog povjerenja: - kako jačati kvalitetu razmjene informacija u procesu referiranja; - kako osigurati da EKO odražava i djeluje na postojeće sustave kvalitete na nacionalnoj i europskoj razini.

4. Razvoj web baze kao alata za potporu referiranju nacionalnih kvalifikacijskih razina prema EKO-u. Nacionalna web platforma. Predviđaju se dvije faze razvoja web platforme. Prva, koja će biti gotova do kraja 2009. god., bit će namijenjena isključivo za referiranje razina nacionalnih kvalifikacijskih okvira prema Europskom kvalifikacijskom okviru i koristit će ju NCP-i. U drugoj fazi razvoja web platforme koja će biti dostupna 2011. god. omogućit će se pristup informacijama o rezultatima procesa referiranja svima zainteresiranim od pojedinaca do organizacija i institucija.
5. Poziv za prijave na natječaje za implementaciju EKO-a za 2009. god. Ovaj javni poziv odnosi se na zemlje članice.

Za sve teme materijale i prijedloge pripremila je Savjetodavna grupa.

Sljedeći sastanak predviđa se za kraj listopada.

Hrvatski kvalifikacijski okvir

European
Qualifications
Framework

Marina Tatalović

Izvješće

Europski kvalifikacijski okvir (EKO): Drugi sastanak Nacionalnih koordinatora NCP), Bruxelles, 25. studenoga 2009. godine

Drugi sastanak nacionalnih koordinatora za Europski kvalifikacijski okvir održan je u Bruxellesu, 25. studenoga 2009. godine, u prostorima Europske komisije, a u organizaciji Uprave za obrazovanje i kulturu EK, Cedefopa (Agencije EU za strukovno obrazovanje) i predstavnika Savjetodavne grupe (AG) EK za visoko obrazovanje. Grupi NCP-a čine osim predstavnika zemalja EU i Island, Turska, Norveška i Hrvatska.

Dnevni red sastanka bio je:

1. Informacije o postignućima u implementaciji EKO-a
2. Europska kooperacija- promocija međusobnog povjerenja i transparentnosti u procesu referiranja NKO-a prema EQF-u.
3. Razvoj web alata kao potpore za implementaciju EQF-a - prezentacija
4. Javni poziv za potporu za rad NCP-a u implementaciji EQF-a
5. Iskustva u organiziranju NCP-a i dosadašnja postignuća pojedinih zemalja

Ad. 1. Prezentirana su postignuća na implementaciji EQF-a u periodu od posljednjeg sastanka i to:

a) u smislu razvoja relevantnih politika

– Vijeće ministara za obrazovanje mladih i kulturu u novoj okvirnoj strategiji Europske kooperacije u području obrazovanja i osposobljavanja, predvidjelo je implementaciju EQF-a kao jedno od dva prioriteta za period od 2009- 2012. godine.

- Vijeće je također postiglo politički dogovor o preporuci uvođenja kreditnog sustava za strukovno obrazovanje (ECVET) i okvira za osiguranje kvalitete u strukovnom obrazovanju (EQARF).

- U vezi s implementacijom novih vještina za nove poslove i zanimanja pokrenuta je inicijativa za zajedničkim aktivnostima oko povezivanja obrazovanja i osposobljavanja s tržištem rada

b) u odnosu na proces referiranja prema EKO-u

- Predstavnici zemalja u EQF AG-u informirali su EK o planovima pojedinih zemalja za procese referiranja NQF-a prema EQF-u: dvije zemlje su to učinile ovih dana (Irska u

rujnu, Malta u studenom), 16 zemalja (među njima i RH) učinit će to u 2010. godini, 10 zemalja u 2011 godini a ostale još nisu odredile vrijeme.

c) EQF referiranje

- EQF AG usvojila je preporuku o potrebi stvaranja međusobnog povjerenja uz poticanje kvalitete procesa referiranja. Preporuka je fokusirana na transparentnu izmjenu informacija u procesu referiranja uz korištenje ekspertne i organizacijske potpore u smislu međusobne suradnje između NCP-ova kao i socijalnih partnera unutar pojedinih zemalja.
- Pripremljena je platforma za razvoj web alata za EQF-a i prihvaćen od strane EQF AG
- Odbor za cjeloživotno učenje prihvatio je prijedlog za potporu kroz javni poziv EQF NCP-ima za aktivnosti koje je potrebno provesti u procesu referiranja. RH nije sudionik programa za cjeloživotno učenje pa za sljedeću godinu ne može koristiti ovu potporu. Ukoliko se taj status promjeni moguće je za 2011. godinu osigurati sredstva.
- Navedene potpore predviđene su za međusobno povezivanje u klastere, za organizacije skupova i međusobne komunikacije između zemalja. U tu svrhu bit će osigurana EQF virtualna komunikacija.

d) Potpora nacionalnom razvoju

- Cedefop je napravio pregled postignuća na razvoju NQF-a pojedinih zemalja. Rezultat se može pronaći na adresi:
http://www.cedefop.europa.eu/etv/Upload/Information_resources/Bookshop/562/6104_en.pdf
- U svibnju je 21 zemlja osnovala o prepoznavanju/priznavanju ishoda učenja, sljedeći sastanak bit će u prosincu.
- Aktivnosti na području povezivanja visokog i strukovnog obrazovanja ostvarene u Njemačkoj u lipnju u kojemu su sudjelovale 23 zemlje. Rezultati se mogu vidjeti na stranici: <http://www.kslll.net/PeerLearningClusters/clusterDetails.cfm?id=13>
- Aktivnosti na području uključivanja socijalnih partnera i dionika u razvoj, implementaciju i praćenje nacionalnih kvalifikacijskih okvira ostvarene su na skupu na Malti u listopadu ove godine. Zaključci skupa mogu se vidjeti na adresi: <http://www.kslll.net/PeerLearningClusters/clusterDetails.cfm?id=13>
- Europske smjernice za vrednovanje neformalnog i informalnog učenja bazirane na rezultatima rada klastera za priznavanje/prepoznavanje rezultata učenja publicirane su u srpnju i mogu se pronaći na adresi:
http://www.cedefop.europa.eu/etv/Upload/Information_resources/Bookshop/553/4054_en.pdf

e) Ostale aktivnosti

- Ministri 46 zemalja koje provode Bolonjski proces u visokom obrazovanju, predstavnici EK, visokoobrazovnih institucija, socijalnih partnera i studenata sastali su se u Belgiji u travnju i odlučili da bi nacionalni kvalifikacijski okviri trebali biti implementirani i pripremljeni za samo-procjenjivanje do 2012. godine u koordinaciji sa EQF-om.
- Nacionalni predstavnici za područje samo-procjenjivanja kvalifikacijskih okvira u području visokog obrazovanja imali su sastanak u Strasburgu.
- EU radna grupa od 13 zemalja u području strukovnog obrazovanja za sportski sektor sastala se u srpnju 2009. god: http://ec.europa.eu/sport/what-we-do/doc31_en.htm
- Predstavnici EK, ETF-a, Vijeća Europe, nekoliko NCP-a sudjelovali su na međunarodnoj konferenciji u Abu Dhabiju u travnje 2009. godine, gdje je EQF predstavljen kao meta okvir: <http://www.qualifications.ae/2009gccconference>

Ad. 2. EK AG je na svojoj radionici u rujnu usvojila prijedlog podgrupe B o sustavu kvalitete i međusobnom povjerenju kao temelju za kvalitetno i pouzdano referiranje prema EQF-u. Potvrđeno je da zemlje referiraju svoje okvire na dobrovoljnoj osnovi i naglašeno je da uspjeh implementacije EQF-a ovisi tome koliko je dovoljno transparentan taj proces i koliko su ostali dionici valjano uključeni kako na nacionalnoj tako i na europskoj razini. U navedenu svrhu apostrofirano je ponovno 10 kriterija koje je ova grupa donijela i prihvatila u ožujku 2009. god. i koje se moraju ispunjavati kako bi referiranje bilo uspješno. Navedeni kriteriji detaljno su prezentirani na prvom sastanku NCP-a. Naglašena je uloga NCP-a koji moraju biti relevantni i kompetentni u odlučivanju. Nadalje, važno je da NCP-i informiraju EK i jedan drugoga o trenutnim rezultatima rada u svrhu izmjena iskustava uključujući sastanke, događanja i ostalu vrstu komunikacije (posebno važna je virtualna komunikacija).

Ad. 3. Prezentiran je način rada web alata koji će poslužiti u transparentnom referiranju NQF-a prema EQF-u. Dokument je prihvaćen od strane AG-a u rujnu 2009. god. Demo verzija alata može se pogledati na stranici <http://demo.eqf-reference-nqf.net/v1/>. Razvoj i korištenje web alata predviđen je u 3 vremenske faze:

- 1. faza ima za cilj publiciranje rezultata procesa referiranja (rok 2010. godina). Sadržavat će osnovne informacije o kvalifikacijama, razinama i djelomično referiranje prema EQF-u. Vidjet će se shematska usporedba između dvije zemlje u odnosu na EQF. Informacije treba unositi tehnički animator preko internet informacijskog sustava a na osnovu inputa NCP-a.
- 2. faza ima za cilj publiciranje informacija o EQF, NQF i kvalifikacijama (rok 2012. godina). Sadržavat će informacije o razinama kvalifikacija i njihovom referiranju prema EQF-u. Bit će moguća komparacija pojedinih kvalifikacija a što će ovisiti o bazi podataka pojedine zemlje.
- 3. faza ima za cilj publiciranje informacija o EQF, NQF i kvalifikacijama te kooperacija s drugim alatima u ovom području. Na koji način će dalje funkcionirati ovaj alat još je otvoreno i EQF AG kao i dionici će odlučivati ovisno o inputima korisnika.

Ad. 4. Prezentiran je način prijave na javni poziv koji će NCP-i dobiti za korištenje potpore iz programa LLL (cjeloživotno učenje) te načini korištenja iste. Budući da RH nije korisnik toga programa (za sada) nije moguće sudjelovati.

Ad. 5. U posljednjem dijelu sastanka razgovaralo se o iskustvima organiziranja NCP-a. Predstavnici zemalja predstavili su vlastita iskustva u razvoju kvalifikacijskih okvira i načina organiziranja NCP-a. U odnosu na prvi sastanak veći dio zemalja osim tijela koje je sastavljeno od dionika i koja imaju snagu donošenja odluka, nominirale su i konkretne institucije za tehničku potporu ovome poslu. Dio zemalja koristi postojeće institucije a dio zemalja osnovalo je ili će to učiniti nova neovisna državna tijela.

U Zagrebu, 27. studenoga 2009. godine

BILJEŠKA SA SASTANKA ZA OSNIVANJE REGIONALNE MREŽE JUGOISTOKA EUROPE ZA KVALIFIKACIJSKE OKVIRE

Sastanak zemalja jugoistoka Europe s ciljem osnivanja Regionalne mreže jugoistoka Europe za kvalifikacijske okvire u području visokog obrazovanja, održan je 8. i 9. srpnja 2008. godine na Cetinju u Crnoj Gori.

Sastanak je održan na preporuku regionalne konferencije o kvalifikacijskim okvirima održane u Beogradu 1. i 2. studenog 2007. godine.

Sastanak je organizirao u ime Vijeća Europe voditelj Odjela za visoko obrazovanje Sjur Bergan uz pomoć Ministarstva nauka i obrazovanja iz Crne Gore.

Sudjelovale su: Albanija, Bosna i Hercegovina, Bugarska, Crna Gora, Rumunjska i Hrvatska. Pozvane su još bile Srbija, koja se ispričala, Slovenija i Grčka.

U ime Republike Hrvatske sudjelovala je Marina Tatalović, savjetnica potpredsjednika Vlade i predsjednika Povjerenstva za izradu Hrvatskog kvalifikacijskog okvira, prof. dr. sc. Slobodana Uzelca.

Na dvodnevnom skupu prezentirana je i prihvaćena ideja o osnivanju Regionalne mreže jugoistoka Europe s osnovnim ciljem međusobne informiranosti, razmjene iskustava i kooperacije u procesu razvoja kvalifikacijskih okvira u području visokog obrazovanja.

Zemlje su predstavile svoja dosadašnja iskustva na razvoju kvalifikacijskih okvira. Također se razgovaralo o Bolonjskom procesu i načinima implementacije u pojedinoj zemlji.

Sve prezentacije mogu se pronaći na web stranici Vijeća Europe:

http://www.coe.int/t/dg4/highereducation/EHEA2010/QF/CetinjeEN_08.asp#TopOfPage.

Prihvaćen je kratki opis projekta („terms of reference“, TOR) u kojemu su definirani:

1. Svrha – izmjena iskustava i dobre prakse između zemalja članica u razvoju kvalifikacijskih okvira kompatibilnih i usporedivih s okvirom kvalifikacija u području Europskog visokog obrazovanja (EHEA);
2. Veza s područjem Europskog visokog obrazovanja EHEA- Mreža će funkcionirati ovisno o relevantnim odlukama i politikama EHEA. Informirat će relevantna tijela EHEA o svojim aktivnostima.
3. Članovi – Mreža će biti otvorena članovima kompetentnih institucija u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Bugarskoj, Hrvatskoj, Crnoj Gori, Rumunjskoj, i BJR Makedoniji koji će predložiti kompetentne članove kao predstavnike. Mreža je otvorena za uključivanje zemljama Srbiji, Grčkoj i Sloveniji koje nisu bile u mogućnosti sudjelovati na osnivačkom sastanku.
4. Organizacija – Mreža će funkcionirati putem elektroničke razmjene, sastancima i konferencijama. Mreža će imati koordinatora, izabranog većinom glasova predstavnika zemalja. Isto tako predstavnici zemalja (više osoba) bit će zaduženi za pojedine zajednički dogovorene aktivnosti.
5. Sastanci – Mreža će održavati godišnje sastanke ili prema potrebi
6. Financiranje – Institucije uključene u mrežu osiguravat će troškove svojih predstavnika. Isto tako mreža kao i njeni predstavnici mogu se financirati i iz drugih izvora.
7. Izmjene TOR-a – TOR se može mijenjati ako za to odluku donese 2/3 članova mreže
8. Prestanak rada – Mreža može prestati s aktivnostima ako većina članova tako odluči.

Na skupu je jednoglasno prihvaćen TOR i prijedlog o osnivanju Regionalne mreže. Raspravljalo se o potrebnim aktivnostima kojima će mreža osigurati ostvarenje ideje. Osnovana su tri tima za sljedeće aktivnosti:

1. Planiranje i upravljanje komparativnom analizom kvalifikacijskih okvira i sustava obrazovanja u zemljama članicama mreže (zadužene zemlje: Bosna i Hercegovina, Rumunjska, Turska)
2. Davanje potpora i smjernica u razvoju nacionalnih web stranica i razmatranje mogućnost osnivanja web stranice mreže (zadužene zemlje: Albanija, Hrvatska, Bugarska)
3. Razvijanje projektnog prijedlog za moguću vanjsku potporu rada mreže (zadužene zemlje: Albanija, Rumunjska, Crna Gora)

Prvom koordinatoricom Regionalne mreže imenovana je Nadežda Uzelac iz Makedonije.

Sastavila

Marina Tatalović

Agencija
za strukovno
obrazovanje

Zagreb, 29. rujna 2008. godine

Kratka bilješka s
"First Networking Conference of the VET Agencies and Institutions of
South Eastern Europe
(Prva konferencija o umrežavanju agencija i institucija za strukovno
obrazovanje i osposobljavanje jugoistočne Europe)"

U Tirani, Albanija od 25. do 26. rujna 2008. godine održala se Prva konferencija o umrežavanju agencija i institucija za strukovno obrazovanje i osposobljavanje jugoistočne Europe u organizaciji ERI SEE-a (Education Reform Initiative of South Eastern Europe), Nacionalne Agencije za strukovno obrazovanje i osposobljavanje Albanije i ETF-a (European Training Foundation).

Glavni cilj konferencije bio je doprinijeti uspostavljanju mreže agencija/institucija strukovnog obrazovanja i osposobljavanja (SOO) JI Europe. Ciljevi konferencije također su bili razmjena informacija o nedavnim europskim aktivnostima i razvoju na području kvalifikacijskih okvira i cjeloživotnog učenja.

Konferenciji je prisustvovalo 30-ak predstavnika iz 8 zemalja JI Europe (Rumunjska, Crna gora, Makedonija, Moldavija, Kosovo, Bosna i Hercegovina, Albanija), Turske, kao i predstavnici iz Slovenije, Austrije, Nizozemske i Norveške te predstavnici ETF-a i CEDEFOP-a.

Na konferenciji, u središnjem dijelu programa Republika Hrvatska bila je posebno pozvana da predstavi svoja iskustva u razvoju nacionalnog kvalifikacijskog okvira (prezentacija u privitku) ispred zemalja JI Europe, a ispred zemalja članica EU to je učinila Austrija.

U diskusiji koja se razvila poslije prezentacija sudionici na konferenciji postavljali su dodatna pitanja i informirali su se o razvoju kvalifikacijskih okvira u Hrvatskoj i Austriji. Nakon toga dio zemalja prisutnima je predstavio stanje razvoja svojih nacionalnih kvalifikacijskih okvira. Većina zemalja krenula je u razvoj okvira i velika većina (npr. Crna gora, Turska, Norveška, Albanija), izjasnila se kako će njihovi okviri imati 8 razina po uzoru na EQF. Također mnoge zemlje su iskazale i probleme s kojima se suočavaju u razvoju kvalifikacijskih okvira, kao što je problem broja razina, novi pojmovi (kvalifikacija, ishodi učenja, itd), vrednovanje neformalnog i informalnog učenja, itd.

Ostale teme uključivale su predstavljanje agencija za SOO, razvoj strategija cjeloživotnog učenja u JI Europi te rad u grupama na temu razvoja održivog razvoja i razmjene dobre prakse između agencija SOO te mogućnosti za buduću suradnju između agencija/institucija SOO.

Bilješku sastavio:

Nino Buić
Voditelj Odsjeka za provedbu projekata,
Odjel za međunarodne projekte
Agencija za strukovno obrazovanje

OPERATIVNI TIM ZA POTPORU POVJERENSTVU ZA IZRADU HRVATSKOGA KVALIFIKACIJSKOG OKVIRA

Zagreb, 27. listopada 2008. godine

IZVJEŠĆE SA STUDIJSKOG PUTOVANJA U ŠPANJOLSKU Madrid, Barcelona, 20.-24. listopada 2008. godine

Operativni tim za izradu Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira boravio je na studijskom putovanju u Španjolskoj u razdoblju od 20-24. listopada 2008. godine i pri tome održao više radnih sastanaka u relevantnim institucijama na državnoj i lokalnoj razini s ciljem upoznavanja načina razvoja kvalifikacija i kvalifikacijskog okvira. Studijsko putovanje organizirano je uz stručnu i tehničku pomoć European Training Foundation (ETF).

Prva dva dana boravka u Madridu delegaciju je vodio potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske, prof. dr. sc. Slobodan Uzelac, predsjednik Povjerenstva za izradu Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira. U nastavku posjete delegaciju je predvodio prof. dr. sc. Mile Dželalija, voditelj Operativnog tima. Ostatak delegacije sačinjavali su savjetnica u Uredu potpredsjednika Vlade Marina Tatalović, Goran Sirovatka, ravnatelj Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja, Zoran Smolić, zamjenik ravnatelja Agencije za obrazovanje odraslih, Alenka Buntić Rogić, načelnica u Nacionalnom centru za vanjsko vrednovanje obrazovanja, mr. sc. Maja Ljubić, savjetnica u Agenciji za odgoj i obrazovanje, Nino Buić, stručni suradnik iz Agencije za strukovno obrazovanje, Mirela Lekić, savjetnica u Odjelu za obrazovanje Hrvatske obrtničke komore, Vesna Štefica, pomoćnica direktora Centra za razvoj ljudskih potencijala. Hrvatske gospodarske komore, dr. sc. Sonja Kovačević sa Sveučilišta u Splitu.

Kraljevina Španjolska ima 42,5 milijuna stanovnika od čega je 23 milijuna radno aktivnog stanovništva. Podijeljena je u 17 autonomnih pokrajina i dva autonomna grada. Stopa nezaposlenosti je 10,4 %. Na tržištu rada u Španjolskoj je cca 46% osoba sa strukovnim kvalifikacijama, dok je u zemljama članicama EU to 52%.

U Španjolskoj je obrazovanje besplatno za sve na svim razinama i oblicima obrazovanja.

Španjolski kvalifikacijski okvir sastoji se od 5 razina, a strukovno obrazovanje obuhvaća 2 i 3 razinu. Trenutno se pristupilo izradi novog okvira kako bi se prilagodili Europskom kvalifikacijskom okviru. Posebna pozornost poklanja se modelima vrednovanja neformalnog i informalnog obrazovanja (radnog iskustva).

Obavezno obrazovanje počinje od vrtića (3-6 godine), primarnog obrazovanja (6-12 godina) do općeg, sekundarnog obrazovanja (12-16 godina). Po završetku obaveznog dijela školovanja polaznici mogu odabrati nastavak obrazovanja u strukovnom području koje se dijeli na više i visoko strukovno obrazovanje i strukovne tečajeve. Po završetku strukovnog obrazovanja, polaznici mogu upisati i sveučilišni

program uz uvjet polaganja razlikovnih i nacionalnog ispita. Ukoliko se odluče za akademsko obrazovanje, po završetku obaveznog obrazovanja upisuju „gimnaziju“, te po uspješnom završetku i položenom državnom razredbenom ispitu, upisuju fakultet. Modularnim pristupom obrazovanju osigurana je velika horizontalna i vertikalna prohodnost obrazovnog sustava. Odlukom države osigurano je 15% mjesta za polaznike iz strukovne vertikale, a zbog velikog interesa neki fakulteti i povećavaju taj postotak.

Iz sustava obaveznog školovanja ispada (drop-out) oko 30% učenika, koji se potom upućuju u početničke programe obrazovanja u trajanju od 1-2 godine u okviru kojeg dobivaju osnovne module (materinji jezik i sl.), te certifikat po uspješnom završetku. U slučaju interesa mogu, uz odgovarajuće ispite, pristupiti daljnjem nastavku obrazovanja.

Posebno treba naglasiti veliku uključenost partnera (poslodavci, sindikati, zavodi za zapošljavanje) što osigurava sadržaj kvalifikacija koje odgovaraju potrebama tržišta rada.

Najvažnije promjene u obrazovanju započete su 1998. godine. Osnovni zakon koji regulira područje strukovnog obrazovanja i osposobljavanja donesen je 2002 godine, a 2006. g. Opći zakon o obrazovanju koji regulira cijeli sustav obrazovanja. Osim navedenih, bitan je i novi Zakon o zapošljavanju iz 2003 g. te Zakon o sveučilištu iz 2007 godine. U razdoblju od 2003-2004 doneseni su Kraljevski zakoni koji reguliraju Nacionalni sustav kvalifikacija.

Osnovni razlozi za promijene mogu se podijeliti u tri kategorije:

- a) visoka stopa nezaposlenosti
- b) zadržavanje postojećeg zaposlenja (fleksigurnost)
- c) povećanje razine kompetencija u cilju konkurentnosti na globalnom tržištu

Strukovno obrazovanje, odnosno izrada kvalifikacija za strukovna zanimanja bili su osnova interesa Operativnog tima te se u nastavku izvješće fokusira na taj dio obrazovnog sustava Španjolske.

Radni sastanci održani su u više različitih institucija kako slijedi

Ministarstvo obrazovanja, socijalne politike i sporta

Decentraliziranost obrazovanja osnovna je karakteristika španjolskog sustava. Glavni zakoni donose se na razini države dok su ostale ovlasti prenesene na autonomne pokrajine i dva grada. Tako npr. u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju 55% sadržaja određuje se od strane centralne vlasti, dok ostatak određuje svaka pokrajina i dva autonomna grada. Ministarstvo je odgovorno za obrazovanje zaposlenih i nezaposlenih osoba, stoga se sustav obrazovanja sastoji od dva podsistema:

1. obrazovni podsustav
2. podsustav - stručno usavršavanje za zapošljavanje, koje se dijeli na dva dijela:
 - stalno obrazovanje za radnike koji se žele usavršavati
 - sustav stručnog usavršavanja za ljude koji traže posao.

Po završetku odabranog obrazovnog programa na području strukovnog obrazovanja, polaznici dobivaju javnu ispravu ili profesionalni certifikat (certifikati nemaju akademsku vrijednost već stručnu i prihvaćeni su jednakovrijedno kod poslodavaca),

a početkom slijedeće godine pristupit će se vrednovanju obrazovanja unutar radnog okruženja (neformalni i informalni oblici cjeloživotnog učenja).

Početkom 2005. godine započeli su izradu Kataloga kvalifikacija koji se sastoji od dva dijela:

- a) katalog stručnih znanja (standard)
- b) katalog drugih (općih) znanja

Potrebno je naglasiti da je napravljena podjela na zanimanja i kvalifikacije, što znači da je ponekad potrebno nekoliko kvalifikacija za jedno zanimanje. Katalog zanimanja sastoji se od 140 najvažnijih zanimanja za koja se trenutno razvijaju kvalifikacije (oko 720 kvalifikacija). U protekle tri godine izrađene su kvalifikacije za cca 50% zanimanja, te očekuju da će do 2010. god. završiti cjelokupni posao. Ključnu ulogu u razvoju i izradi kvalifikacija ima Nacionalni centar za kvalifikacije.

Kao i u Hrvatskoj., provoditelji obrazovnih programa dužni su iste verificirati pri Ministarstvu obrazovanja ili u Regionalnim sekretarijatima, dok se programi vezani uz tržište rada odobravaju od strane Ministarstva rada.

Više srednje strukovno obrazovanje provodi se 5 dana tjedno u trajanju od 6 sati, a od tih 30 sati 70% vremena učenici provedu u radionicama ili laboratorijima. Prvu godinu obrazovanja provode u školi, a nakon toga prva dva od tri semestra provode u drugoj školi, a treći u poduzeću koje ima plan rada za polaznika, osigurava mentora, a škola tutora, koji zajednički na kraju ocjenjuju polaznika, te dobiva kvalifikacije za zanimanje za koje se školovao.

Ugovore za provođenje praktične nastave potpisuju škole s poslodavcima. Ugovorom su regulirane obaveze poduzeća i polaznika, a što podrazumijeva praćenje obrazovnog programa od strane poduzeća i osiguranje ako nastane šteta uzrokovana nepažnjom polaznika. Polaznik ima obavezu pohađanja praktične nastave ali nema status radnog odnosa i za praktičnu nastavu ne dobiva nikakvu naknadu; svakih 25 dana dolazi u školu. Tutor iz škole posjećuje poduzeće svakih 15 dana i radi intervju s polaznikom i mentorom kako bi utvrdio napredak te otklonio eventualne probleme, a ujedno je odgovoran za valorizaciju uvjeta u poduzeću, te može u slučaju potrebe poništiti ugovor. Zanimljivo je da škole nemaju dovoljno polaznika u odnosu na potrebe poduzeća koja bi htjeli provoditi praktičnu nastavu. Interes poduzeća je jasan, dobivaju besplatno jednog radnika, te imaju mogućnost selekcije najboljih tijekom tri mjeseca koja oni provedu u poduzeću. Izuzetno su pozitivna iskustva Renaulta i Iveca koji u intervjuima izjavljuju da su ti polaznici ponekad stručniji i od onih koji dolaze s fakulteta, a što je još važnije imaju praktično iskustvo koje im omogućava daljnje usavršavanje i dobivanje drugih profesionalnih certifikata.

Učenici po završetku višeg obrazovanja polažu državni razredbeni ispit, za koji pitanja sastavljaju profesori s fakulteta i srednje škole, koji se zbog toga sastaju dva puta godišnje, a ispravke testova provode drugi odabrani profesori. Ispiti se provode istovremeno u cijeloj zemlji, a traju tri dana, svi su testovi kodirani tako da se ne zna o kojem polazniku se radi. Razredbeni ispit je prijemni ispit za fakultet, a potencijalnim studenima priznaje se i raniji uspjeh u školovanju. U prosijeku 85% učenika položi ispit, od kojih 65% odlazi na fakultet, 25% u visoko strukovno obrazovanje, 10% odustaje od daljnjeg školovanja. Student prije polaganja ispita ispunjava formular u kojem između ostalih podataka navodi tri fakulteta na kojima želi studirati (rangira ih po svojem sustavu prioriteta). Ukoliko ne skupi dovoljno bodova za prvi izbor, a za drugi da, automatski se upisuje na drugi, ili ako ima bodove za treći onda na treći. U slučaju da ne skupi dovoljno bodova za navedena tri fakulteta

nema pravo birati neki četvrti, a isto tako, ukoliko odustane od drugog ili trećeg iz osobnog razloga ne može ići na neki četvrti.

Zapošljivost :

- 60% učenika koji završe srednje strukovno obrazovanje odmah nađe posao
- 53% učenika koji završe više strukovno obrazovanje odmah nađe posao
- 95% od svih koji završe srednje ili visoko strukovno obrazovanje u roku od 18 mjeseci nađe posao

Ministarstvo rada i imigracija

U okviru Ministarstva rada nalazi se Institut za rad, u kojem je ukupno zaposleno 7000 osoba, a od toga 700 u Madridu. Osnovni zadatak im je briga o nezaposlenima pomoću aktivnih mjera za zapošljavanje, a zaduženi su i za isplaćivanje naknade za nezaposlene (prosječni iznos naknade je 800 EUR-a). Godišnji proračun za naknade u iznosu od 19 milijardi EUR-a, sastoji se od državnih sredstava i naknade koju plaća svaki zaposleni u iznosu od 0,7 % netto plaće.

Nadležni su za izradu profesionalnih programa obrazovanja do sada su ih napravili 20, a ostalo ih je još cca 700 do 2010. godine. Programima koje provode mogu pristupiti i zaposlene i nezaposlene osobe, a osim programa koji se nalaze u nacionalnom katalogu pripremaju i specifične programe kojima žele osigurati zapošljivost radnika.

Brinu se i o radnicima koji imaju poteškoća u ulasku u svijet rada (imigranti, žene, osobe s invaliditetom). Posebnu pozornost usmjerili su sezonskim radnicima (područje turizma i poljoprivrede) kojima nude mogućnost obrazovanja u dijelu godine kada ne rade. Tijekom tog razdoblja sezanci dobivaju naknadu za nezaposlenost. Obrazovanje je modularno te mogu akumulirati kredite i tako dobiti cjelokupnu kvalifikaciju za neko zanimanje.

Nacionalni institut za kvalifikacije

Za rad Nacionalnog instituta za kvalifikacije nadležno je Ministarstvo obrazovanja, socijalne politike i športa. Institut ima nekoliko odjela: Opservatorij, Istraživanje, Dizajn kvalifikacija i Informiranje.

Najvažniji odjel je Opservatorij koji surađujući s Institutom za rad, Državnim zavodom za statistiku i drugim nadležnim institucijama prikuplja relevantne podatke potrebne za izradu Kataloga kvalifikacija. Opservatorij ima podružnice u autonomnim regijama, a razvijaju i mrežu promatrača. Za ovu godinu planiraju osnažiti mrežu u gospodarskim sektorima te obučiti cca 200 promatrača. Zadatak je promatrača da prate stanje u pojedinom sektoru na osnovu zadanih pokazatelja.

Završni izvještaj za svaki sektor sastoji se od makroekonomskih pokazatelja, radnih i obrazovnih aspekata, a izrađuju ga svakih 6 mjeseci.

Cjelokupni posao odrađuju radne grupe koje su podijeljene po gospodarskim sektorima (26 sektora), a njihov rad koordinira Opservatorij u kojem je 7 stalno zaposlenih.

Postignuta je visoka razina transparentnosti, te su sve analize dostupne na mrežnim stranicama Instituta, kao i standardi zanimanja, moduli u okviru razrađenih kvalifikacija, popis zanimanja, aktivnosti koje Institut trenutno provodi i sl. Stranice su dostupne i na engleskom jeziku, a postoji mogućnost pretraživanja unutar određenih kategorija (npr. koja zanimanja su zastupljena u pojedinom sektoru). Razvijena je i

interna mreža s ciljem poboljšanja komunikacije između članova pojedinih radnih skupina, ali i između skupina.

Veliku pozornost poklanjaju promidžbi i odnosima s javnošću, te su izdali cijeli niz publikacija, brošura, informativnih materijala, organizirali konferencije i sl.

Ključno tijelo strukovnog obrazovanja je Generalni savjet za strukovno obrazovanje koji se sastoji od

- 17 predstavnika državne administracije
- 17 predstavnika autonomne administracije
- 19 predstavnika udruženja poslodavaca
- 19 predstavnika sindikata

Generalni savjet ima predsjednika, tajnika i potpredsjednika, a imenuje ga Parlament na prijedlog Vlade. Zadatak Savjeta je da predlaže politike vezano za strukovno obrazovanje, nadgleda, savjetuje i usvaja promijene i brisanje kvalifikacija.

U Odjelu za Nacrt kvalifikacija zaposlene su 63 osobe i do sada su napravili 80% kvalifikacija iz kataloga. U njihovoj izradi sudjelovala je oko 700 raznih stručnjaka. Kvalifikacije su se razvijale regionalno ovisno o najrazvijenijem sektoru u pojedinoj regiji. Grupe su radile simultano, a šef svake grupe je pripadnik sektora koji grupa obrađuje, zatim je tu tehnički tajnik, metodičar i nekoliko tehničkih stručnjaka.

Kvalifikacije se rade u etapama, a podloga su podaci koje prikupi Opservatorij, zatim se formiraju radne skupine zadužene za razvoj kvalifikacije. Za članove radnih skupina raspisuje se natječaj na koji se javljaju različite institucije (komore, profesionalna udruženja i sl.) koje predlažu svoje predstavnike. Potrebno je dostaviti životopis iz kojeg je vidljivo ranije iskustvo u određenom području. Svi postupci su standardizirani, te je tako predviđeno najviše 10 sastanaka u trajanju od 8 sati, a za koje vrijeme je potrebno izraditi kvalifikaciju. Članovi radnih skupina primaju naknadu u ukupnom iznosu od 1600 EUR-a.

Sljedeći korak je izrada funkcionalne mape u kojoj se definiraju procesi i podproces i na osnovu toga potrebne kompetencije, te konačno koje obrazovanje je potrebno da se postignu navedene kompetencije.

Struktura kvalifikacije sastoji se od dva djela, prvi koji opisuje posao (što se treba raditi i kako), i drugi dio su kompetencije potrebne da se taj posao napravi. Svaku grupu kompetencija pripremala je odgovarajuća grupa stručnjaka.

Po završetku, kvalifikacija se šalje Generalnom savjetu za strukovno obrazovanje koji istu dostavlja nadležnom sektorskom tijelu na mišljenje. Nakon obavljenih konzultacija kvalifikacija se vraća Generalnom savjetu koji je prosljeđuje Vladi i Parlamentu na odobrenje.

Prosječno trajanje izrade jedne kvalifikacije je 6-7 mjeseci.

Uloga socijalnih partnera

U Španjolskoj je izuzetno jaka uloga socijalnih partnera u obrazovnom sustavu. Osim poslodavaca i sindikata uključena su različita profesionalna udruženja, komore i sl. Kako bi se što kvalitetnije i učinkovitije koristila sredstva namijenjena obrazovanju osnovana je tripartitna Fondacija (Fond za obrazovanje nezaposlenih) koja vodi brigu o raspodjeli, načinu korištenja sredstava, te evaluaciji pojedinih aktivnosti.

Sindikati sudjeluju u izradi nacrtu kvalifikacija, te su u proteklih 5 godina identificirali 50% kvalifikacija, također sudjeluju u tkz. Izjednačenim komisijama čiji je zadatak

utvrđivanje prioriteta u obrazovanju, a raspisuje i natječaje za korištenje financijskih sredstava za obrazovanje, koja su prvenstveno namijenjena radnicima (sredstva su alocirana u Fondaciji). Zastupaju individualni pristup, dakle da se program prilagodi polazniku, a ne polaznik programu. Smatraju da je ključna dobra suradnja svih partnera, i samo na taj način može se postići probitak.

Motivacija sindikata za sudjelovanje u procesu razvoja kvalifikacija, ali i obrazovanja u cijelosti vezana je za konkurentnost gospodarstva koje osigurava posao, ali samo dobro obrazovanim odnosno kompetentnim radnicima, a što opet motivira radnike za cjeloživotno učenje kako bi zadržali radno mjesto. Statistike pokazuju da 85% stanovništva u Europi ima nisku stopu obrazovanja, dok je taj postotak u Španjolskoj 60% od aktivno radnog stanovništva

Najveći problem s kojim se susreću je priznavanje radnog iskustva u cilju dobivanja kvalifikacije, a očekuju da će se to riješiti nacionalnim zakonom o vrednovanju.

Konfederacija španjolskih poduzeća okuplja mala i srednja poduzeća kojih je cca 95% u ukupnom gospodarstvu. Najvažnija točke, prema njihovom mišljenju, su suradnja s autonomnim pokrajinama, fleksibilnost obrazovnih programa, te obnavljanje sadržaja kvalifikacija. Također se susreću s problemom uključivanja malih i srednjih poduzeća u izradu kvalifikacija, (nedostatak ljudskih resursa), tako da su u proces izrade kvalifikacija uglavnom uključeni predstavnici velikih poduzeća.

Predsjednik Fonda za obrazovanje nezaposlenih kritički se osvrnuo na dosadašnje aktivnosti u strukovnom obrazovanju, te izrazio dvojbe vezano za birokratizaciju koja bi mogla utjecati na fleksibilnost tržišta rada. Tko će, u stvari, određivati sadržaj i vrijednost kvalifikacije (npr. certifikati Microsofta koji vriede u cijlom svijetu, a sadržaj je zadat od strane jednog poduzeća), ako je kvalifikacija uvjet za određeno radno mjesto? Da li će ga postojeći radnici sada izgubiti s obzirom da nema još vrednovanja informalnog obrazovanja? Velikim problem smatra i visok postotak izlaska iz obrazovanja (drop-out), za koje još nije pronađeno najbolje rješenje.

Vezano za raspodjelu sredstava iz Fonda - natječaj se raspisuje jednom godišnje i to rade sindikati. Za radnike to su subvencije, a ukoliko se radi o potrebama poduzeća onda je riječ o bonifikacijama. Na godišnjoj razini radi se o iznosu od 300-400 milijuna EUR-a, koja se osiguravaju iz Europskog socijalnog fonda (15% i svake godine se smanjuje), naknade koju plaćaju svi zaposleni (0,7% od neto plaće), i državnog i regionalnog proračuna.

Regija Katalonija

Ranije navedena decentraliziranost španjolskog obrazovnog sustava jako je vidljiva u regiji Kataloniji, čije je središte Barcelona. Na području Katalonije živi 7.210.508 stanovnika. U okviru Vlade najvažnija dva odjela su odjel za obrazovanje i odjel za rad. Najveći dio aktivnosti u obrazovanju je decentraliziran, dok je dio koji se odnosi na rad više orijentiran na državnu politiku.

Ministarstvo obrazovanja i Institutu za kvalifikacije Katalonije

Od 1978. godine Regija Katalonija odgovorna je za sve razine obrazovanja. Posebnost ove regije je i dvojezičnost (katalonski španjolski), pa je to dodatni razlog utjecaja na obrazovne programe. U okviru obrazovnog sustava 45% diploma izdaje

regija Katalonija, a u istom postotku je i sadržaj obrazovanja za koji su zaduženi. Diplome izdane od strane Katalonije jednako vrijede u cijeloj Španjolskoj.

Za strukovno obrazovanje nadležno je Katalonsko vijeće za strukovno obrazovanje, koje se sastoji od predstavnika Vlade, ministarstava, profesionalnih gospodarskih organizacija (posebno mala i srednja poduzeća, a posebno velika), dvaju sindikata, komora i lokalne samouprave.

Orijentirani su na praktičnu nastavu, te tom dijelu obrazovnog programa polažu posebnu pažnju (300-400 sati praktične nastave tijekom školovanja od ukupnog fonda sati koji je 2000). Ugovori za praktičnu nastavu sklapaju se između profesionalnih udruženja i obrazovnih institucija. Učenici nemaju status stalno zaposlenih, te ne dobivaju naknadu za svoj rad, ali su socijalno osigurani za slučajevne nezgode na radu.

Napravljen je reformativni plan za strukovno obrazovanje za razdoblje 2007.-2010. godina s osnovnim ciljem da se adaptiraju i inoviraju programi strukovnog obrazovanja sukladno zahtjevima gospodarstva, s naglaskom na individualnom pristupu. Osim toga razvija se i sustav priznavanja informalnog učenja (radnog iskustva), u cilju dobivanja određenih kvalifikacija. Veliki je naglasak stavljen i na promociju strukovnog obrazovanja kako bi se povećao broj polaznika, osigurana je fleksibilnost sustava (trajanje programa, vrijeme održavanja, prohodnost, prikupljanje kvalifikacija za određeno zanimanje).

U okviru reformativnog plana potiče se mobilnost mlađih osoba putem organiziranja prakse u inozemstvu, i do sada je oko 2000 mladih koristilo tu mogućnost. Međutim, jedan od velikih problema je jezična barijera i kod polaznika, ali i kod nastavnika koji su uključeni u razmjenu. Također osnivaju Centre izvrsnosti namijenjene učenicima u razmjeni.

Za polaznike koji nisu uspješni postoji mogućnost pohađanja obrazovanja u centrima za profesionalno obrazovanje, koji su namijenjeni nižem strukovnom obrazovanju (minimalno 33 sata po modulu) čiji je cilj dobivanje osnovnih kvalifikacija za tržište rada.

Sustav kvalitete i evaluacije programa prisutan je u svim razinama i na to se polaže velika pozornost. Za područje visokog obrazovanja nadležna je ANECA – Nacionalna agencija za vrednovanje i evaluaciju. Na nižim razinama u strukovnom obrazovanju glavni pokazatelj uspješnosti je zapošljivost i zadržavanje radnih mjesta, te rezultati nacionalnog razredbenog ispita.

Ministarstvo rada Katalonije

U Ministarstvu je 1600 stalno zaposlenih, te 300 vanjskih suradnika, a aktivnosti su fokusirane na regionalne potrebe tržišta rada s posebnim naglaskom na osjetljive ciljane skupine: žene, osobe s invaliditetom, mladi, imigranti i zatvorenici. Godišnji proračun za sve aktivnosti je 450 milijuna EUR-a.

U okviru aktivnih mjera za zapošljavanje posebno se ističu dva projekta. Prvi je mogućnost rada u poduzećima s ciljem promocije zaposlenosti. Ministarstvo sklapa ugovore s poduzećima i omogućava rad u trajanju od 8 mjeseci, a što je odskočna daska za daljnji razvoj. Druga je mjera Škole radionice za mlade do 25 godina koji su završili obavezno obrazovanje. Prvih šest mjeseci polaznici dobivaju stipendiju, a nakon toga sklapaju ugovor o radu, te stječu iskustvo radeći u realnom okruženju. U Kataloniji je registrirano 1100 centara s kojima Ministarstvo rada surađuje u provedbi

različitih projekata. Programi se u iznosu od 70% financiraju iz proračunskih sredstava. Kako bi se pojedini program proveo neophodno je da grupa bude popunjena. Troškovi programa isplaćuju se u dva dijela, prvi u iznosu od 75% unaprijed, a ostatak od 25% po završetku i evaluaciji. Do sada su programe pohađale uglavnom nezaposlene osobe, dok je od ove godine ta mogućnost otvorena i za zaposlene. Cilj uključivanja zaposlenih u dodatne programe obrazovanja i usavršavanja je povećanje kompetencija zaposlenika i osiguravanje stalne zapošljivosti.

Postupak odabira Centara je standardiziran. Centri trebaju dostaviti Ministarstvu potrebnu dokumentaciju s kojom dokazuju posjedovanje odgovarajućih ljudskih i materijalnih resursa. Jedan od uvjeta je i posjedovanje ISO certifikata. Kada se prikupi sva dokumentacija tehničar iz Ministarstva rada odlazi u Centar i provodi inspekcijski nadzor, te ukoliko su svi uvjeti ispunjeni izdaje odobrenje za suradnju.

Integrirani centri za profesionalno obrazovanje

Integrirani centar za profesionalno obrazovanje je strukovna škola koja se specijalizirala za inovacije i nove tehnologije. U okviru škole odvijaju se redovni strukovni obrazovni programi, te profesionalni programi koji se kreiraju na osnovu zahtjeva poduzeća. Polaznici profesionalnih programa su odrasle nezaposlene i zaposlene osobe koje završetkom programa dobivaju profesionalni certifikat. Od slijedeće godine programi će se integrirati na način da će ih zajedno pohađati i zaposleni i nezaposleni. Osim ovog Centra u Kataloniji ima još 6 sličnih centara, dok ih je u cijeloj Španjolskoj 80. Osim obrazovanih usluga centri pružaju usluge malim i srednjim poduzećima u tehničkoj podršci na područja transfera tehnologija i inovacija. Poduzeća financiraju opremu koja se koristi za obrazovanje, a centri također provode ispitivanje novih strojeva koje nabavljaju poduzeća za svoje potrebe. Izuzetno je razvijeno tripartitno partnerstvo (grad, poduzeća, centri), te se na taj način osiguravaju i ostala financijska sredstva, ali i usklađuju potrebe tržišta rada. Školovanje za polaznike je besplatno, sredstva se osiguravaju iz ranije opisanog Fonda za obrazovanje koji djeluje na razini države. Uvjeti za pristup određenom programu nisu propisani, što znači da može pristupiti svatko tko ima želju i interesa da unaprijedi svoje kompetencije. U provedbi nastave za profesionalne programe sudjeluju osobe iz poduzeća, a također su zastupljeni i u ispitnim komisijama.

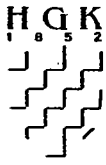
Umjesto zaključka

Upoznavanje s obrazovnim sustavom i načinom izrade kvalifikacijskog okvira Španjolske od izuzetne je vrijednosti za članove Operativnog tima, te se na osnovu informacija koje smo prikupili tijekom posjete mogu sažeti slijedeće preporuke za naš rad:

1. Ojačati partnerski odnos svih zainteresiranih dionika na načelu korisnosti za sve s posebnim naglaskom na uključivanje malih i srednjih poduzeća.
2. Osnažiti ulogu Uprave za rad u Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva vezano za vrednovanje i priznavanje profesionalnih obrazovnih programa.
3. Na godišnjoj razini pratiti ukupna sredstva koja se alociraju u ministarstvima, agencijama i drugim državnim tijelima za potrebe obrazovanja,

osposobljavanja i usavršavanja, te pripremiti objedinjeno evaluacijsko izvješće.

4. Izrada kvalitetnih analiza po sektorima s pokazateljima budućeg razvoja kako bi se što bolje razradile kompetencije za kvalifikacije.
5. Osigurati ravnopravnu zastupljenost zainteresiranih partnera u vijećima, komisijama, odborima, radnim skupinama (omjer ovisi o zadacima pojedinih tijela).
6. Individualni pristup obrazovanju.
7. Osigurati visoku prohodnost obrazovnog sustava.
8. Dostupnost različitih programa polaznicima različitih mogućnosti.
9. Modularni pristup u izradi kvalifikacija.
10. Uvođenje sustava kreditnih bodova koji se akumuliraju i koriste za nadopune kvalifikacija i imaju jednaku vrijednost bez obzira na način stjecanja kvalifikacije (vrednovanje radnog iskustva).

HRVATSKA GOSPODARSKA KOMORA
Centar za razvoj ljudskih potencijala
Telefon: 01 45 61 514
Fax: 01 48 28 380
e-mail: potencijali@hgk.hr
<http://www.hgk.hr>

Zagreb, 05. prosinca 2008.

Bilješka s regionalne konferencije o izradi nacionalnih kvalifikacijskih okvira

Konferencija je održana u Trebinju, 01. i 02. prosinca 2008. godine u organizaciji projekta EU VET 3, a koji Europska unija financira za potrebe Bosne i Hercegovine. Na konferenciji su sudjelovali predstavnici Slovenije, Bosne i Hercegovine, Srbije, Crne Gore i Hrvatske. (ministarstva prosvijete, zavodi za zapošljavanje, udruženja poslodavaca, predstavnici granskih sindikata. Zavodi za školstvo).

Cilj konferencije bio je utvrditi razinu razvoja kvalifikacijskih okvira u pojedinim zemljama, te razmijeniti dobru praksu.

Na navedenoj konferenciji sudjelovala sam na poziv voditelja projekta Carstena Schmidta, te prezentirala trenutno stanje u razvoju Hrvatskog kvalifikacijskog okvira.

Prvog dana konferencije održane su prezentacije razvoja nacionalnih okvira u Sloveniji, Srbiji, Crnoj Gori i Hrvatskoj.

Slovenija (Slava Peve-Grm, pomoćnica direktora za razvoj, Agencije za strukovno obrazovanje Slovenije i Nataša Štim, savjentnik, Komora Slovenije za zanatstvo i malo gospodarstvo)

Slovenija je najboljoj poziciji za brzi razvoj kvalifikacijskog okvira jer je u proteklih 10-tak godina pripremila i donijela kompletnu zakonsku regulativu iz područja obrazovanja, razvila standarde zanimanja, državna matura se provodi već niz godina, a obrazovanje za majstore (obrtništvo) uključeno je u redovni obrazovni sustav, također su razvijene više škole, te je uspostavljena kvalitetna suradnja s gospodarstvom.

Slovenski okvir imat će 8 razina kao i hrvatski, te će imati podrazine.

Srbija (Živojin Stanković, član upravnog odbora Asocijacije poslodavaca Srbije)

Srbija je napravila strategiju razvoja i promjena u obrazovnom sustavu, a što podrazumijeva i razvoj nacionalnog okvira. Na žalost, zbog nedostatka financijskih sredstava nisu u mogućnosti pristupiti svim potrebnim reformama.

Crna Gora (Duško Rajković, direktor Agencije za strukovno obrazovanje Crne Gore)

U tijeku je završna faza razvoja standarda za zanimanja, a koji su osnova za izradu kvalifikacija. Pripremljen je prijedlog zakona o kvalifikacijama, te će se pristupiti razvoju kvalifikacijskog okvira, a pripremljene radnje učinjene su uz pomoć konzultanata iz Slovenije.

Hrvatska (Vesna Štefica, član Povjerenstva i operativnog tima za izradu HKO)

Uvodno je prezentirana uloga i značaj Hrvatske gospodarske komore za gospodarstvo, te suradnja s obrazovnim sustavom, a potom prezentacija rada na izradi Hrvatskog kvalifikacijskog okvira napravljena u suradnji s Milom Dželalijom, voditeljem Operativnog tima.

Nakon prezentacija zemalja razvila se diskusija o pristupu izradi, načinu provedbe, poteškoćama s kojima se zemlje susreću, kao i važnosti bolje suradnje između zemalja, a kako bi se i na taj način olakšala izrada zemljama koje su u zaostatku.

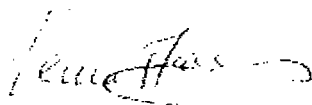
Bosna i Hercegovina (Vesna Kasalo, Asocijacija poslodavaca, član radne skupine)

Drugog dana prezentaciju aktivnosti na izradi okvira imali su predstavnici Bosne i Hercegovine koji su u okviru projekta EU VET 3 u jednoj radnoj skupini razrađivali prijedlog razvoja okvira.

Neosporno je da će zbog političkih razloga najteže biti okvir razviti u Bosni i Hercegovini, naime kada u jednoj zemlji ima 14 ministarstava prosvjete teško će biti postići dogovor tko će voditi razvoj, tko će biti odgovoran za koji dio razvoja okvira i slično.

Međutim visoka je razina svijesti o nužnosti izrade okvira ili barem izjedačavanje kompetencija u određenim kvalifikacijama s obzirom na veliku mobilnost radne snage iz Bosne i Hercegovine u zemlje u okruženju.

U zaključnom dijelu konferencije voditelj tima projekta EU VET 3 Carsten Schmidt predložio je da se za godinu dana ponovno organizira regionalna konferencija na temu izrade nacionalnog kvalifikacijskog okvira, a čiji bi domaćin bila Hrvatska.

Bilješku pripremila : Vesna Štefica, pomoćnica direktora

Konferencija u Turskoj

Konferencija o provedbenim strategijama za razvoj nacionalnih kvalifikacijskih okvira u jugoistočnoj Europi (Implementation strategies for national qualification frameworks in South Eastern Europe) održana je u Ankari 17-18. prosinca 2008.

Raspravljalo se o razvoju nacionalnih kvalifikacijskih okvira (NKO) u Europi s naglaskom na nacionalni kvalifikacijski okvir Turske - zemlje domaćina. Aktivno uključivanje sektora u razvoj NKO-a, kao i jačanje sustava osiguranja kvalitete i financiranje NKO-a, predstavljali su glavna pitanja na konferenciji. Naglašeno je da je razvoj nacionalnih kvalifikacijskih okvira dugotrajan proces, te je slikovito uspoređen s rastom drveta bambusa.

Uočen je napredak u razvoju nacionalnih kvalifikacijskih okvira u svim zemljama jugoistočne Europe, ali kako su svi nacionalni okviri različiti, različite su i razvojne faze kao i problemi koji se javljaju u pojedinim zemljama. Mnoge zemlje u jugoistočnoj Europi počele su razmišljati o razvoju NKO-a tek unazad 5 godina. U međuvremenu usvojene su nacionalne strategije, zakonodavstvo je usklađeno ili je u procesu usklađivanja, proces razvoja NKO-a je u tijeku, provedbena i sektorska tijela (vijeća) su uspostavljena, sve više ljudi razumije terminologiju NKO-a, ali potpuno funkcionalno postojanje nacionalnih okvira ipak je još uvijek dalek cilj. Turska je 2006. usvojila zakon o kvalifikacijskim okvirima i uspostavila Tijelo za izradu kvalifikacija (Vocational Qualifications Authority) koje je počelo djelovati ove godine.

Paul Burnand iz Komisije za zapošljavanje i vještine iz Velike Britanije (Commission for Employment and Skills) objasnio je kako sektorska tijela povezuju različite nacionalne okvire i imenovana tijela u Velikoj Britaniji u svrhu razvoja kvalifikacija temeljenih na potrebi i potražnji tržišta rada.

Karin van der Sanden iz Nizozemske (CINOP – neovisna međunarodna konzultantska agencija) govorila je o sustavu osiguranja kvalitete, poboljšanju kvalitete i neovisnosti ocjenjivanja te kako je za poboljšanje ocjenjivanja potreban sustavan pristup što će pomoći i jačanju vrednovanja neformalnog i informalnog učenja.

Felicia Zarojanu, ravnateljica Tijela za nacionalni kvalifikacijski okvir u Rumunjskoj (National Adult Training Bord) govorila je o 14-godišnjem iskustvu Rumunjske, izazovima i potrebi srednjoročnog i dugoročnog planiranja te da je važno ojačati sve vidove sustava uključujući i sektorska vijeća kako bi se poboljšala provedba i nastavio razvijati Okvir. Govorila je i o načinima financiranja rumunjskog kvalifikacijskog okvira. Kao buduće izazove Rumunjske navela je zakonsko uređenje plaćanja sektorskih vijeća iz nacionalnog budžeta kao i pomoć u pružanju obuke sektorskim vijećima, provedbu sustava osiguranja kvalitete, kontinuirano jačanje ljudskih potencijala.

Ključna pitanja:

Sektori: trebaju se organizirati i osigurati reprezentativne strukture, važno je bolje razumijevanje u kom smjeru će se kretati pojedini sektor u nadolazećim godinama. Nije važno samo pitanje što je potrebno mladim ljudima koji ulaze u sektor ili kako

stručnjake unutar sektora usavršiti, nego je važno razumjeti i međusektorske povezanosti i postići mogućnosti kretanja iz jednog sektora u drugi (pogotovo prilikom kriza unutar određenog sektora). U smislu mogućnosti takve mobilnosti velika je važnost ključnih kompetencija.

Uloga Vlade: jedno od ključnih pitanja je uloga Vlade u razvoju nacionalnih kvalifikacijskih okvira. Uloga i podrška Vlade jest važna, ali ne i isključiva. Bitna je aktivna uloga svih dionika. (Uključenost Vlade i dionika u proces razvoja nacionalnih okvira različita je od zemlje do zemlje. Npr. Hrvatska ima veliku potporu Vlade, ali Turska nema. Inicijatori razvoja nacionalnog kvalifikacijskog okvira u Turskoj bili su poslodavci.)

Ocjenjivanje i certifikacija: vanjski ocjenjivači (external assessors) imaju važnu ulogu za jačanje povjerenja, za objektivnost i relevantnost sustava ocjenjivanja.

Financiranje: potrebno je uključivanje svih dionika i u financiranje samog procesa. Potrebna je i uspostava održivih struktura kao potpora razvoju nacionalnih kvalifikacijskih okvira, ali istina je i da se uspostavom institucija povećavaju i izdaci. Osim toga, važno je privući prikladan kadar, a za edukaciju kadra mogu se koristiti i sredstva iz EU fondova.

Kampanje za osvješćivanje javnosti: javnost ne treba znati sve detalje oko razvoja nacionalnih okvira, ali mora razumjeti zašto se ulaže u razvoj NKO-a i na koji način može biti korisno.

Mirna Štajduhar

Hrvatski kvalifikacijski okvir

IZVJEŠĆE S EURO - MEDITERANSKOG FORUMA O TEHNIČKOM I STRUKOVNOM OBRAZOVANJU, Marseille, 17. i 18. prosinca 2008.

Ministarstvo ekonomije, industrije i zapošljavanja Francuske u okviru francuskog predsjedavanja Vijećem Europe, organiziralo je Euro-mediteranski forum o tehničkom i strukovnom obrazovanju u Marseilleu 17. i 18. prosinca 2008. god.

Forum je rezultat zajedničke deklaracije usvojene na Pariškom samitu o Mediteranu, održanom u Parizu 13. lipnja 2008. god., i Euro-mediteranske konferencije koja je okupila ministre tržišta rada i zapošljavanja a održana je u Marrakeshu, 9. i 10. studenoga 2008. god. Na posljednjem su ministri i predstavnici 34 zemlje kao i Europske komisije istakli nužnost promjena u vezi zapošljavanja, radnog okruženja te ulaganja u ljudske potencijale.

Ovaj forum razmatrao je trenutno stanje u strukovnom obrazovanju u mediteranskim zemljama s naglaskom na specifičnosti demografskih trendova i trenutno identificiranih potreba gospodarstva s obzirom na razlike između pojedinih zemalja. Cilj je bio razmotriti trenutne potrebe strukovnog obrazovanja u mediteranskim zemljama s težištem na efikasniju i jaču regionalnu kooperaciju.

U ostvarenju tog cilja Forum je imao nekoliko zadataka:

1. Utvrditi što je osnova za razvoj i jačanje efikasnosti strukovnog obrazovanja za potrebe gospodarstvo zemalja Maghreba i Mashriqa.
2. Generalni pogled na postojeće regionalno strukovno obrazovanje i kritični pogled na jakosti i slabosti (kao npr. organizacija, dionici, upravljanje, tko su učitelji, gdje se uči i vježba, financiranje, prioritete) sadašnjeg sistema i promjene u posljednjoj dekadi.
3. Identifikacija najhitnijih potreba strukovnog obrazovanja zemalja Mediterana. Stvaranje nacrtu programa za reformu strukovnog obrazovanja i inovativnih projekata. Prezentacija primjera dobre prakse.
4. Diskusija o mogućnostima međusobne regionalne jače suradnje kao i suradnje između Unije i Mediteranskih zemalja u području strukovnog obrazovanja.

Na Forumu je sudjelovalo preko 200 sudionika iz EU i zemalja Mediterana. Suorganizator događanja bio je ETF iz Torina. U okviru Foruma održana su tri okrugla stola:

1. Tehničko i strukovno obrazovanje, izazovi i potrebe u području Mediterana.
2. Reakcije na kvalifikacijske potrebe u području Mediterana. Koje prilagodbe i instrumente će trebati poduzeti strukovno obrazovanje.
3. Tehničko i strukovno obrazovanje u zemljama Mediterana: jačanje kooperacije za regionalnu strategiju.

Prezentacije i diskusije pokazale su nekoliko zajedničkih elemenata za cijelo područje Mediterana a to je porast ekonomskog rasta za oko 5% u 2007. god., smanjenje nezaposlenosti, povećanje investiranja stranih ulagača.

S druge strane problem je što veliki broj zaposlenih u regiji (60-70%) ima primarno obrazovanje ili još manje od toga. Problem je također imigracija stanovništva odnosno useljavanje stanovništva s vrlo slabim ili nikakvim obrazovanjem.

Nadalje, problem je u sporoj prilagodbi postojećih sustava strukovnog obrazovanja u pojedinim zemljama zahtjevima tržišta, a upitna je kvaliteta obrazovanja kao i uvjeti u kojima se obrazovanje provodi. Kompetencije završenih polaznika strukovnog obrazovanja često nisu u suglasju s potrebama zanimanja za koje su obrazovani.

U više izlaganja i diskusija navodi se veća potreba davanju značaja razvoju ljudskih potencijala u postojećem gospodarstvu, odnosno cjeloživotnog učenja kao pokretača razvoja i garancije za opstanak gospodarskih subjekata.

Poseban izazov je vrlo kratko vrijeme (2010. godina) u kojem će doći do integracije većine zemalja u slobodnu trgovačku zonu sa EU.

Veliki problem je demografski pritisak i predviđanja o povećanju broja radno aktivnog stanovništva. Svjetska banka predviđa da će do 2020. godine broj radnog stanovništva u regiji porasti za 80 miliona te da će trebati osmisliti toliko radnih mjesta u sljedećoj dekadi.

Predviđa se veliki broj nezaposlenih žena iz nekoliko razloga: povećanje broja žena koje trebaju ekonomsku samostalnost, diskriminacija kod zapošljavanja i socio- kulturni razlozi.

Navedena su značajna sredstva koja se ulažu i koja će biti uložena u razvoj strukovnog obrazovanja i njegovo povezivanje s tržištem rada kroz projekte financirane iz sredstava EU.

Većina zemalja nalazi se u procesima reformiranja strukovnog obrazovanja a velika očekivanja su od formiranja i razvoja nacionalnih kvalifikacijskih okvira, čijoj izradi su pristupile većina zemalja i koja idu u smjeru potreba tržišta rada.

Zajedničko većini zemalja Mediterana je postojanje velikog tzv. informalnog sektora u ekonomiji. Tz. da veliki broj mladih koji nisu završili škole ili su ispali iz sustava obrazovanja stječu vještine i kompetencije za obavljanje različitih poslova u tzv „tradicionalnom naukovanju“, a za ostvarene kompetencije ne dobivaju certifikate.

Zaključak skupa je da treba ustrajno raditi na razvoju kooperacije među zemljama Mediterana U vezi s tim potrebno je osnovati program regionalne mreže za kooperaciju u području strukovnog obrazovanja koja će funkcionirati u uskoj vezi s tržištem rada.

Zagreb, 22. prosinca 2008. god.

Marina Tatalović

Izvešće s međunarodne konferencije „The European Qualifications Framework Linking to a Globalised World“ održane u Europskom parlamentu u Bruxellesu, 29. i 30. siječnja 2009. godine

Na konferenciji „Europski kvalifikacijski okvir – poveznica s globaliziranim svijetom“ sudjelovalo je 60 zemalja iz cijeloga svijeta s oko 200 eksperata. Konferencija, koju je organizirao ETF (agencija EU za potporu strukovnom obrazovanju i osposobljavanju zemalja ne članica EU) u suradnji s predsjedavajućim Odbora za zapošljavanje i socijalna pitanja Europskog parlamenta Janom Anderssonom, Češkim predsjedništvom, Generalnom Upravom za obrazovanje i kulturu EK i Cedefopom, održala se u Europskom parlamentu u Bruxellesu 29. i 30. siječnja 2009. godine.

Cilj Konferencije bio je istražiti upotrebljivost Europskog kvalifikacijskog okvira (EKO) kao alata za usporedbu kvalifikacija i pokretača mobilnosti i cjeloživotnoga učenja ne samo na razini Europe već na globalnoj, svjetskoj razini, razmijeniti iskustva u razvoju pojedinih nacionalnih okvira, te osnovati partnerske veze s međunarodnim subjektima i dionicima. Pored uvodnog i zaključnog dijela Konferencija je obradila četiri važne teme: Europski kvalifikacijski okvir; Kvalifikacijski okviri u svijetu; Kvalifikacijski okviri kao baza za međunarodnu suradnju; Kvalifikacijski okviri u zemljama partnerima EU. Nakon svake obrađene teme na komentar su bili pozvani članovi Savjetodavne grupe EK.

U uvodnom dijelu nastupili su Jan Andersson predsjedavajući Odbora za zapošljavanje i socijalna pitanja Europskog parlamenta, Ondrej Liška, ministar obrazovanja Republike Češke, Jan Figel, povjerenik EK za obrazovanje, Hughes Mingerelli, zamjenik generalnog direktora za vanjsku suradnju EK i Muriel Dunbar, direktorica ETF-a. Sažetak njihovih izlaganja fokusira se na važnost EKO-a kao meta okvira koji stvara put za prepoznavanje kvalifikacija i izgradnju povjerenja, što čini preduvjet za uspješno gospodarstvo na nacionalnoj i globalnoj razini. EKO je postavljen kao europski alat ali je postao dio svjetskog trenda. ETF i Cedefop, agencije EU koje se bave potporom strukovnom obrazovanju, procjenjuju da trenutno 49 zemalja radi na razvoju nacionalnih kvalifikacijskih okvira.

U prvom dijelu pod nazivom Europski kvalifikacijski okvir, naglašena je osnovna svrha EKO-a, perspektiva u razvoju nacionalnih okvira s aspekta članica EU kao i zemalja koje nisu članice. Za komentar nakon izlaganja bio je pozvan prof. Mile Dželalija, član Savjetodavne grupe EK i voditelj Operativnog tima za izradu Hrvatskog kvalifikacijskog okvira. Prof. Dželalija je dao prijedloge za daljnji rad koji su kasnije u više navrata ponavljani te su notirani u zaključnom izlaganju. Ti prijedlozi odnose se na potrebu razvoja jasnih uputa od strane Savjetodavne grupe za izradu nacionalnih kvalifikacijskih okvira, određivanje kompetencija za formiranje europskih eksperata za pomoć u izradi nacionalnih okvira, provođenja istraživanja, sastanaka i konferencija o dostignućima, uključivanje dionika u rad na razvoju nacionalnih okvira, te analize koristi za pojedinca, gospodarstvo i društvo u cjelini, kako na nacionalnoj tako i na općoj europskoj i svjetskoj razini.

Postignuća na razvoju kvalifikacijskih okvira prezentirali su predstavnici Južne Afrike, Ujedinjenih Arapskih Emirata, Australije, Novog Zelanda. O nužnosti priznavanja neformalnog i informalnog učenja govorila je predstavnica UNESCO-vog Instituta za

cjeloživotno učenje. Govorili su predstavnici Svjetske banke, predstavnici Savjetodavne grupe EK, predstavnici zemalja koje su u implementaciji kvalifikacijskog okvira već postigli značajne rezultate kao što su Francuska, Irska, Velika Britanija.

Zemlje partneri EU Albanija i Maroko prezentirale su svoja dostignuća na razvoju kvalifikacijskih okvira i važnost povezanosti s EKO-om.

EKO je dizajniran kao instrument za poboljšanje transparentnosti i razumijevanja kvalifikacija između zemalja članica EU u svrhu veće mobilnosti na međunarodnom tržištu rada. Diskusija je pokazala da je EKO potaknuo značajne reforme kroz izrade nacionalnih okvira a najviše zbog novog pristupa u definiranju kvalifikacija na osnovi ishoda/rezultata učenja.

Više puta naglašavana je važnost uključivanja dionika u razvoj nacionalnih kvalifikacijskih okvira i razvoj pojedinih kvalifikacija. Isticana je potreba jačeg i sustavnog rada na razvoju povjerenja među državama uz poticanje razvoja transparentnog sustava kvalitete. Sve su to preduvjeti za razvoj i opstanak gospodarstva temeljenog na kvalifikacijama koje su određene na stvarnim potrebama gospodarstva, za što je osobito važna uloga socijalnih partnera koji se trebaju više uključiti u cijeli proces.

Osim navedenoga u zaključcima je istaknuta važnost nastavka započetog dijaloga i predložen plan za daljnji rad Savjetodavne grupe EK.

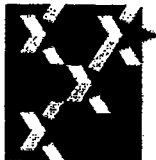
Na poziv ETF-a na Konferenciji su iz Republike Hrvatske sudjelovali: prof. dr. sc. Mile Dželalija, voditelj Operativnog tima i član Savjetodavne grupe EK, članovi Operativnog tima za potporu Povjerenstvu za izradu HKO-a: dr. sc. Sonja Kovačević, dr.sc. Kornelija Mrnjajus, Alenka Buntić-Rogić i Marina Tatalović.

Za vrijeme boravka u Bruxellesu, navedena delegacija je imala radni sastanak u Misiji RH pri EU sa zamjenicom voditelja Misije gđom. Jasnom Ognjanovac i njenim suradnicima. Na sastanku je bilo razgovora o dostignućima i planovima na razvoju HKO-a te o aktivnostima Misije na poslovima oko zatvaranja pregovaračkih poglavlja a osobito poglavlja 3. Sloboda pružanja usluga koje se odnosi na kvalifikacije.

Materijali s konferencije mogu se pronaći na web stranicama ETF-a pod naslovom: The European Qualifications Framework: Linking to a Globalised World

U Zagrebu, 2. veljače 2009. godine

Marina Tatalović

bologna
process

benelux
2009

BOLOGNA PROCESS

Second meeting of the Regional Network on Qualifications Frameworks for South East Europe

29. – 30. lipnja 2009.g., Ljubljana

IZVJEŠTAJ

U okviru slovenskog predsjedanja Odborom ministara Vijeća Europe, Ministarstvo visokog obrazovanja, znanosti i tehnologije Republike Slovenije je organiziralo drugi sastanak Regionalne mreže o kvalifikacijskim okvirima u visokom obrazovanju za jugoistočnu Europu koji se održao u Ljubljani 29. i 30. lipnja 2009. godine. Zaključci ovog sastanka će poslužiti za pripremu konferencije ministara obrazovanja iz zemalja zapadnog Balkana koja će se održati u listopadu, a na kojoj će ministri razmatrati bolonjski proces poslije 2010. godine i mogućnosti za zajednički rad na definiranju nacionalnih kvalifikacijskih okvira za područje visokog obrazovanja kao i u osiguranju kvalitete u visokom obrazovanju.

Regionalna mreže o kvalifikacijskim okvirima u visokom obrazovanju za jugoistočnu Europu je osnovana u srpnju 2008. godine u Crnoj Gori u okviru bolonjskog procesa. Ovi okviri bi trebali promovirati mobilnost studenata i diplomanata, što je jedan od glavnih ciljeva bolonjskog procesa. Rad mreže koordinira Vijeće Europe.

Na sastanku su sudjelovala 24 predstavnika vlada iz 9 zemalja (Albanija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Hrvatska, Makedonija, Rumunjska, Slovenija, Srbija i Turska) kao i predstavnici Vijeća Europe i Europskog udruženja studenata te jedan ekspert iz Accreditation Organisation of the Netherlands and Flanders (NVAO – Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie), koji je prezentirao zajednički kvalifikacijski okvir za Nizozemsku i flamanski dio Belgije.

Cilj sastanka je bio razmjena informacija i iskustava te da se identificiraju teškoće na koje se nailazi prilikom izrade nacionalnih kvalifikacijskih okvira za područje visokog obrazovanja, jer suradnja u obliku regionalne mreže može doprinijeti tome da se pronađu usporediva rješenja.

Utvrđeno je da se članovi mreže susreću sa sličnim neriješenim pitanjima u ovom području:

- razina kvalifikacije programa prije bolonje;
- prikladni deskriptori za akademske i stručne studijske programe i za programe različite duljine trajanja;

- učiniti nacionalne okvire usporedive u međunarodnim pojmovima i usporedba odluka donesenih u različitim zemljama kod priznavanja stupnjeva, itd.

Sudionici su se složili da je jako važno da se nastavi suradnja unutar regionalne mreže budući da može pomoći pronalaženju rješenja u identificiranim područjima. Zahvaljujući zajedničkoj tradiciji većine sustava visokog obrazovanja, osobito na zapadnom Balkanu, suradnja je praktična u pitanjima klasifikacije kvalifikacija prije bolonje i kvalifikacija stečenih u bolonji u različite stupnjeve nacionalnih okvira i njihovo dosljedno prevođenje u EQF.

Na osnovu rezultata i zaključaka sastanka, sastavljeni su prijedlozi za peti neformalni sastanak ministara zemalja zapadnog Balkana koji će se održati u Ljubljani 20. i 21. listopada 2009. godine. Članovi regionalne mreže su predložili da ministri podupru:

- nastojanja regionalne mreže da se uvedu usporedive kvalifikacije u regiji;
- reformu studijskih programa u skladu s principima i preporukama bolonjskog procesa te da se primarno stavlja naglasak na ishode učenja radije nego na dužinu trajanja studijskog programa; i
- stvaranje uvjeta za (uravnoteženu) mobilnost studenata i profesora.

Kornelija Mrnjaus

Prof. dr. sc. Mile Dželalija

Sveučilište u Zadru

Predstavnik Hrvatske (Korespondent) za Kvalifikacijski okvir u visokom obrazovanju

Strasbourg, 9. i 10. studenoga 2009. godine

Izvešće s 1. sastanka predstavnika svih zemalja Europe za Kvalifikacijski okvir u visokom obrazovanju koja se održala 9. i 10. studenoga 2009. godine

Mjesto održavanja: **Strasbourg, Agora Building, Council of Europe, Soba G01**

Vrijeme održavanja: **9. studenoga 2009., 9:00 – 18:00 h**
10. studenoga 2009., 09:30 – 13:00 h.

Podloga organiziranja sastanka:

U okviru Bolonjskog procesa, Vijeće Europe je zaduženo za razvoj Nacionalnih kvalifikacijskih okvira u visokom obrazovanju. Jedan od zaključaka na Ministarskoj konferenciji u Leuvenu 2007 godine, je organiziranje sastanka nacionalnih predstavnika za Kvalifikacijske okvire u visokom obrazovanju.

Tijekom prvog dana rada (9. studenoga 2009. godine), na poziv Vijeća Europe, prezentirao sam osnovnu ideju kvalifikacijskog okvira, aktivnosti koje se provode u Hrvatskoj te važnost međunarodne suradnje, a naročito sa zemljama srednje i jugoistočne Europe.

Hrvatska je dobila velike pohvale za organiziranje i provedbu dosadašnjih aktivnosti aktivnosti na izradi Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira.

Mađarska, Češka i Slovačka izrazile su želju za suradnjom. Druge zemlje s kojima smo započeli suradnju potvrdile su svoj interes. Dogovoren je sastanak zemalja Jugoistočne Europe (uz mogućnost sudjelovanja i drugih zainteresiranih zemalja), što će se organizirati 1. i 2. srpnja 2010. godine u Hrvatskoj.

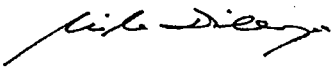
Pored prezentacije Hrvatske, još je bila prezentacija Irske, SWOT analize u izradi kvalifikacijskih okvira svih zemalja, te osnovnim elementima u izradi nacionalnih izvješća (*Self-certification report*, odnosno *Referencing report*) o usklađenosti s europskim kriterijima.

Program rada je bio, kako slijedi:

Monday, November 9

09 00 – 9 30	Registration
09 30	Official opening
	Welcome speeches:
	• Myrna Smitt, Chair of the BFUG
	• Sjur Bergan, Chair of the Bologna working group on qualifications frameworks
10 00	From Leuven/ Louvain la Neuve the role of Qualification framework developments within the Bologna Process

- 10 45 Sjur Bergan,
Developments in the European Qualifications Framework for lifelong learning
Carlo Scatoli, European commission
- 11 15 Coffee
- 11 45 Actual developments of Qualifications frameworks. Round table
- A regional perspective: South East European Network on QF, Croatia, Prof Mile Dzelalija
 - A country which self certified: Ireland, John Scattergood
- Discussion
- 13 00 Lunch
- 14 30 14 50 introduction of the Working groups
- Presentation of the Synthesis of the SWOT
Jean Philippe Restoueix, Council of Europe
 - Presentation of the reporting system
- 14 50 – 16 30 Working group aiming to arrive to one SWOT poster by group
- Regrouping by level of developments:
- Implementation and self certification: countries which are in the final steps of their NQF developments
 - Development and stakeholder involvement: countries which are in the middle of the process
 - Launching the work: countries which are in the earlier stages of the process
- 16 30 – 16 50 Coffee break
- 16 50 - 17 45 Presentation of the reports
Discussion
- Tuesday, November 10**
- 09 30 – 10 45 The self certification process: some practices
Discussion
- 10 45 – 11 15 Coffee break
- 11 50 – 13 00 Next steps
The Dublin Conference: presentation of the aims and objectives, John Scattergood, (April 15, 2010 Ireland EQF)
Next steps on the agenda of the Working group on QF, Sjur Bergan
- 13 00 Closing

Prof. dr. sc. Mile Dželalija

Prof. dr. sc. Mile Dželalija

Voditelj Operativnog tima za potporu Povjerenstvu za izradu HKO-a

Član Povjerenstva za izradu HKO-a

Izvešće o aktivnostima sa zajedničke Radionice o kvalifikacijskim okvirima stručne skupine Poljske i predstavnika Hrvatske, te međunarodnog seminara „Modusobno povjerenje u procesu povezivanja nacionalnih kvalifikacijskih okvira s EKO-om“, koji se održao u Varšavi, 22. i 23. studenoga 2009. godine

U okviru zajedničke Radionice stručne skupine za izradu kvalifikacijskog okvira Poljske i predstavnika Hrvatske, izrađen je prijedlog zajedničkog izvješća o aktivnostima i postignutim rezultatima u izradi nacionalnih kvalifikacijskih okvira dviju zemalja. Radionica se održala 22. studenoga 2009. godine od 11:00 h do 18:00 h u Varšavi.

Nakon Radionice, održan je međunarodni seminar, gdje je sudjelovalo oko 200 predstavnika različitih institucija iz Poljske te eksperata iz većine zemalja Europske unije te Hrvatske.

U završnom dijelu Seminara, u okviru završne rasprave, tri su eksperta iz Austrije, Poljske i Hrvatske odgovarala na pitanja koje je postavljao moderator te sudionici Seminara.

Seminar je još jednom pokazao značajnu ulogu Hrvatske u izradi kvalifikacijskih okvira zemalja Europske unije te provedbi Europskoga kvalifikacijskog okvira.

Na kraju je istaknuta važnost i potreba suradnje svih zemalja, a naročito onih koje imaju slične obrazovne sustave. Istaknuta je važnost nastavka na suradnji triju zemalja: Austrije, Poljske i Hrvatske.

Program rada Seminara bio je kako slijedi:

22.11.2009

18.00 - 20.00 Welcome reception

18.00 - 18.20 Welcome speech - Ms Lilla Jaroń, Undersecretary of State in the Ministry of National Education

18.20 - 18.40 Introduction into the subject of the seminar - Ms Ewa Chmielecka, Project Leading Expert
(Composers Hall)

22.11.2009

09.30 - 10.00 Registration, coffee, tea

10.00 - 12.00 **Plenary session: „Why qualifications framework?”**,
moderator – Ms Ewa Chmielecka, Project Leading Expert
(rooms: Carmen & LaBoheme)

10.00 - 10.30 Opening and welcome of participants - Ms Katarzyna
Hall, Minister of National Education

10.30 - 11.30 "The European Qualifications Framework: added value
and main challenges" – Mr Jens Bjornavold, European
Centre For the Development of Vocational Training
(Cedefop)

11.30 - 12.00 "NQF in Poland – 3D model" – Mr Tomasz Saryusz-
Wolski, Member of the Polish NQF Expert Team

12.00 - 12.30 Coffee break

12.30- 14.00 **Discussion session – three parallel groups:**

1. „Promoting mutual trust – ensuring the quality of
the EQF referencing process - interpretation of
documents of EQF Advisory Group” - Mr Eduard
Staudecker, Federal Ministry of Education, Art and
Culture (Austria)
(Carmen room)
2. “Recognition of informal and formal learning in
Higher Education – the Scottish Case” - Ms Anne
McGillivray, University of the West of Scotland
(LaBoheme room)
3. „Stakeholders – how to get them involved in the
referencing process?” - Mr Tomasz Saryusz -
Wolski, Mr Krzysztof Chęłpiński, Polish NQF Expert
Team Members
(Aida room)

14.00 - 14.15 Coffee break

14.15 - 15.30 **Panel Discussion “How to reach the same aim (NQF)
going different paths?”**
moderator - Mr Michał Federowicz, Director of the

Institute for Educational Research
With participation of Mr Edward Staudecker, Federal
Ministry of Education, Art and Culture (Austria), Mr Mile
Dželalija, Ministry of Science, Education and Sport
(Croatia), Ms Ewa Chmielecka, Project Leading Expert
(rooms: *Carmen & LaBoheme*)

15.30- 15.45 Conclusions and closing speech - Ms Lilla Jaroń,
Undersecretary of State in the Ministry of National
Education

15.45 Lunch

Prof. dr. sc. Mile Dželalija

Prof. dr. sc. Mile Dželalija

Sveučilište u Zadru

Voditelj Operativnog tima za potporu Povjerenstvu za izradu HKO-a

Bruxelles, 27. studenoga 2009. godine

**Izvješće s godišnjeg sastanka Mreže NARIC centara koji se održao
27. studenoga 2009. godine**

Mjesto održavanja: **Bruxelles, Centre Borschette, Soba AB 3B**

Vrijeme održavanja: **27. studenoga 2009., 9:30 – 17:45 h**

U organizaciji Europske komisije održan je jednodnevni godišnji sastanak predstavnika Mreže NARIC centara zemalja Europske unije i njima pridruženih zemalja iz Europe, uz predstavnika SAD-a. Sastanku su nazočili predstavnici Europske komisije, Vijeća Europske unije i UNESCO-CEPES-a.

Nakon uvodnog dijela te osnovnih informacija Vijeća Europske komisije, UNESCO-CEPES-a te Europske komisije, u okviru Radionice, održao sam prezentaciju o ulozi Europskog kvalifikacijskog okvira i nacionalnih kvalifikacijskih okvira u budućem priznavanju inozemnih kvalifikacija, s naglaskom na kvalifikacije u sustavu visokog obrazovanja.

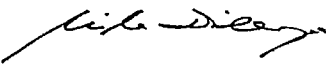
Nakon rasprave dogovoreno je da bi sve zemlje koje razvijaju kvalifikacijske okvire trebale uključiti predstavnike ENIC/NARIC centara u taj rad.

Program rada je bio, kako slijedi:

Friday, November 27

TIMING	SPEAKER	ITEM	AGENDA ITEM
9.30h – 9.40h	EU Commission, DG Education and Culture, Director Life Long Learning	1	OPENING OF THE MEETING and ADOPTION OF THE AGENDA
9.40h – 10.00h	Council of Europe UNESCO – CEPES European Commission	2	INFORMATION FROM THE COUNCIL OF EUROPE, UNESCO – CEPES, the EUROPEAN COMMISSION and the EACEA
10.00 – 13.00h (11h: coffee break)	Chair - Prof. Andrejs Rauhvargers - Prof. Mile Dzelalija - Carlo Scatoli, EU Commission - Jean-Philippe Restoueix, CoE - Niamh Lenehan, Irish ENIC:NARIC	5	WORKSHOP The role of the ENIC/NARIC network in view of the development of the Qualification Frameworks Updates and Discussion, based on the contributions, a set of questions and an information package

13h – 14.30h			LUNCH BREAK
14.30h – 15.30h	EU Commission – EACEA - NARIC project coordinators: IT, NL, UK	3	THE INVITATION TO SUBMIT FOR THE NARIC NETWORK First results of the (almost) finalised projects 2008/2009 A number of project coordinators of NARIC projects 2008/2009 will give a short presentation of their projects, with an emphasis on project results, output and dissemination: IT CIMEAProJoint, NL REFNILLO and and UK II-NAP.
15.30h – 16.00h			COFFEE BREAK
16.00h – 16.30h	EU Commission, Higher Education Policy - CT	4	RECOGNITION ISSUES IN THE BOLOGNA PROCESS Update on the questionnaire on a "Single Access Point" for Updates and discussion on European initiatives on higher education policy: Lisbon, Bologna from an EU Commission's viewpoint, with an emphasis on recognition issues
17.30h – 17.45h		6	ANY OTHER BUSINESS

Prof. dr. sc. Mile Dželalija

Prof. dr. sc. Mile Dželalija

Sveučilište u Zadru

Voditelj Operativnog tima za potporu Povjerenstvu za izradu HKO-a

Zagreb, 17. studenoga 2009. godine

Izvjeshće s jedanaeste sjednice Savjeta i Upravnog vijeća ERI SEE

Mjesto održavanja: **Zagreb, Hotel Dubrovnik**

Vrijeme održavanja: **16.-17. studenoga 2009. godine**

U okviru redovite sjednice Savjeta i Upravnog vijeća Agencije za obrazovno reformske inicijative za jugoistočnu Europu (ERI SEE), tijekom drugog dana, održao sam izlaganje o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru. Prezentirao sam dosadašnje aktivnostima i postignute rezultate, kao i aktivnosti koje su ispred nas.

Nakon rasprave, svi su prisutni izrazili priznanje Hrvatskoj u dosadašnjem radu. Također, svi su izrazili potrebu i želju za suradnjom, u kojoj Hrvatska treba imati vodeću ulogu.

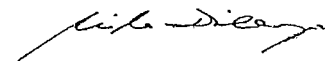
Program rada bio je, kako slijedi:

ERI SEE	
EDUCATION REFORM INITIATIVE OF SOUTH EASTERN EUROPE	
<u>The 11th meeting of the ERI SEE Governing Board and Consultative Body</u>	
16-17 November 2009, Zagreb, Croatia	
Draft Agenda	
Venue: Hotel Dubrovnik, Gajeva 1	
Monday, 16 November, 2009	
12:00 – 13:30	<i>Joint lunch</i>
13:30 – 13:45	Opening remarks <i>Chair of the ERI SEE Governing Board</i> <i>Adoption of the Minutes of the Tenth meeting of the ERI SEE Governing Board and Consultative Body</i>
13:45 – 14:00	Update on novelties <i>The Regional Cooperation Council in support to Fostering Human Capital Development in South Eastern Europe</i> <i>Mr. Mladen Dragašević, RCC Senior Expert on Building Human Capital (tbc)</i>
14:00 – 17:30	<i>ERI SEE challenges and development perspectives</i>
14:00 – 14:30	"Enhancing the Contribution of ERI SEE in Building SEE Knowledge Societies: Desirabilities, Imperatives and Development Perspectives for 2010 and Beyond" – <i>Outcomes of the 1st meeting of the Working Group, Sarajevo, Bosnia and Herzegovina, 7-8 October 2009</i> <i>Ms. Ivana Puljiz, Director, Directorate for International Cooperation and European Integration, Ministry of Science, Education and Sports of the Republic of Croatia</i>
14:30 – 15:00	<i>Coffee Break</i>
15:00 – 17:15	Brainstorming session based upon the outcomes and recommendations of the 1st meeting of the Working Group <i>Involvement and contribution of all participants would be welcome</i>
17:15 – 17:30	Summary and recommendations

Tuesday, 17 November, 2009

Thematic session on regional cooperation

- 9:00 – 9:15** **Opening remarks**
Chair of the ERI SEE Governing Board
- 9:15 – 10:30** **Quality in Education, potential for enhanced networking based on projects in SEE supported by the Netherlands**
Ms. Gonnie van Amelsvoort, Head of the International Department of the Netherlands' Inspectorate of School Inspection
Discussion
- 10:30 – 11:00** **Coffee Break**
- 11:00 – 12:30** **Session on qualifications frameworks**
- 11:00 – 11:30** **Briefing on the Council of Europe steered Second meeting of the Network on Qualifications Frameworks Development in SEE**
Mr. Emir Adžović, Council of Europe
Discussion
- 11:30 – 12:15** **Croatian Qualifications Framework (CROQF) – current state and outlook**
Prof. Mile Dželalija, PhD, Head of the Operating Team to Support the National Committee for the Development of the CROQF
Discussion
- 12:15 – 13:30** **Session on the national progress of the ERI SEE countries in the development of national qualifications frameworks (developments in 2009)**
The members of the ERI SEE Governing Board will be invited to present the national work on development of national qualifications frameworks
- 13:30 - 14:45** **Joint lunch**

Prof. dr. sc. Mile Dželalija

DODATAK 5

**Radne skupine za izradu standarda kvalifikacija
Odluka o osnivanju radnih skupina za izradu
standarda kvalifikacija**

Vlada Republike Hrvatske

Hrvatski kvalifikacijski okvir

**Povjerenstvo za izradu
Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira**

HKO-P-S3-T3

**RADNE ŠKUPINE
ZA IZRADU PRIJEDLOGA STANDARDA KVALIFIKACIJA**

Zagreb, 3. prosinca 2008.

Sadržaj

1. Uvod
2. Uvjeti za rad radnih skupina
3. Zadaće radnih skupina
4. Potrebne kompetencije radnih skupina
5. Struktura radnih skupine
6. Popis radnih skupina
7. Financiranje rada radnih skupina
8. Imenovanje radnih skupina
9. Prilozi

1. Uvod

Cilj osnivanja radnih skupina za izradu prijedloga standarda kvalifikacija Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira je formiranje tijela koje će kompetentno izraditi standarde kvalifikacija potrebne hrvatskom društvu, u skladu s programom rada Povjerenstva za izradu Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira.

Dosadašnja iskustva u radu na sustavu izrade kvalifikacija za strukovno obrazovanje kroz aktivnosti Agencije za strukovno obrazovanje dovela su do osnivanja sektorskih vijeća s ciljem istraživanja i prezentiranja odgojno-obrazovnom sustavu trenutačnih i budućih potreba hrvatskoga gospodarstva i drugih potreba hrvatskoga društva.

Aktivnosti kojima se bave sektorska vijeća su: predlaganje obrazovnih sektora, predlaganje zanimanja unutar svakoga obrazovnog sektora, predlaganje kvalifikacija unutar svakoga zanimanja ili među zanimanjima, definiranje kompetencija bitnih za svaku kvalifikaciju, predlaganje mreže nastavnih programa, iskazivanje specifičnosti vezanih za regionalni razvoj koje obrazovni sustav treba zadovoljiti i druge slične aktivnosti.

Sektorska vijeća Agencije imenuje Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa.

Predloženo je 14 sektorskih vijeća, a uspostavljeno je sljedećih 13 (<http://www.aso.hr/Item.htm?sp=541>):

- Sektor 1: Poljoprivreda, prehrana i veterina
- Sektor 2: Šumarstvo, prerada i obrada drva
- Sektor 3: Geologija, rudarstvo, nafta i kemijska tehnologija
- Sektor 4: Tekstil i koža
- Sektor 5: Grafička tehnologija i audio-vizualna tehnologija
- Sektor 6: Strojarsvo, brodogradnja i metalurgija
- Sektor 7: Elektrotehnika i računarstvo
- Sektor 8: Graditeljstvo i geodezija
- Sektor 9: Ekonomija, trgovina i poslovna administracija
- Sektor 10: Turizam i ugostiteljstvo
- Sektor 11: Promet i logistika

Sektor 12: Ždravstvo i socijalna skrb
Sektor 13: Osobne, usluge zaštite i druge usluge.

Osim toga, Nacionalno vijeće za znanost donijelo je Pravilnik o znanstvenim i umjetničkim područjima, poljima i granama, 20. lipnja 2008. godine (<http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/340161.html>).

Znanstvena i umjetnička područja su:

1. PRIRODNE ZNANOSTI
2. TEHNIČKE ZNANOSTI
3. BIOMEDICINA I ZDRAVSTVO
4. BIOTEHNIČKE ZNANOSTI
5. DRUŠTVENE ZNANOSTI
6. HUMANISTIČKE ZNANOSTI
7. UMJETNIČKO PODRUČJE
8. INTERDISCIPLINARNA PODRUČJA ZNANOSTI
9. INTERDISCIPLINARNA PODRUČJA UMJETNOSTI.

Znanstvena polja unutar znanstvenih područja su:

1. PODRUČJE PRIRODNIH ZNANOSTI

- 1.01. Matematika
- 1.02. Fizika
- 1.03. Geoznanosti
- 1.04. Kemija
- 1.05. Biologija
- 1.06. Interdisciplinarne prirodne znanosti

2. PODRUČJE TEHNIČKIH ZNANOSTI

- 2.01. Arhitektura i urbanizam
- 2.02. Brodogradnja
- 2.03. Elektrotehnika
- 2.04. Geodezija
- 2.05. Građevinarstvo
- 2.06. Grafička tehnologija
- 2.07. Kemijsko inženjerstvo
- 2.08. Metalurgija
- 2.09. Računarstvo
- 2.10. Rudarstvo, nafta i geološko inženjerstvo
- 2.11. Strojstvo
- 2.12. Tehnologija prometa i transport
- 2.13. Tekstilna tehnologija
- 2.14. Zrakoplovstvo, raketna i svemirska tehnika
- 2.15. Temeljne tehničke znanosti
- 2.16. Interdisciplinarne tehničke znanosti

3. PODRUČJE BIOMEDICINE I ZDRAVSTVA

- 3.01. Temeljne medicinske znanosti

- 3.02. Kliničke medicinske znanosti
- 3.03. Javno zdravstvo i zdravstvena zaštita
- 3.04. Veterinarska medicina
- 3.05. Stomatologija
- 3.06. Farmacija

4. PODRUČJE BIOTEHNIČKIH ZNANOSTI

- 4.01. Poljoprivreda (agronomija)
- 4.02. Šumarstvo
- 4.03. Drvena tehnologija
- 4.04. Biotehnologija
- 4.05. Prehrambena tehnologija
- 4.06. Interdisciplinarne biotehničke znanosti

5. PODRUČJE DRUŠTVENIH ZNANOSTI

- 5.01. Ekonomija
- 5.02. Pravo
- 5.03. Politologija
- 5.04. Informacijske i komunikacijske znanosti
- 5.05. Sociologija
- 5.06. Psihologija
- 5.07. Pedagogija
- 5.08. Edukacijsko-rehabilitacijske znanosti
- 5.09. Logopedija
- 5.10. Kineziologija
- 5.11. Demografija
- 5.12. Socijalne djelatnosti
- 5.13. Sigurnosne i obrambene znanosti
- 5.14. Interdisciplinarne društvene znanosti

6. PODRUČJE HUMANISTIČKIH ZNANOSTI

- 6.01. Filozofija
- 6.02. Teologija
- 6.03. Filologija
- 6.04. Povijest
- 6.05. Povijest umjetnosti
- 6.06. Znanost o umjetnosti
- 6.07. Arheologija
- 6.08. Etnologija i antropologija
- 6.09. Religijske znanosti (interdisciplinarno polje)
- 6.10. Interdisciplinarne humanističke znanosti.

Polja unutar umjetničkog područja su:

7. UMJETNIČKO PODRUČJE

- 7.01. Kazališna umjetnost (scenske i medijske umjetnosti)
- 7.02. Filmska umjetnost (filmske, elektronička i medijska umjetnost pokretnih slika)
- 7.03. Glazbena umjetnost

- 7.04. Likovne umjetnosti
- 7.05. Primijenjena umjetnost
- 7.06. Plesna umjetnost
- 7.07. Interdisciplinarno umjetničko polje

Polja unutar interdisciplinarnog područja znanosti i umjetnosti su:

8.00. INTERDISCIPLINARNA PODRUČJA ZNANOSTI

- 8.01. Kognitivna znanost (prirodne, tehničke, biomedicina i zdravstvo, društvene i humanističke znanosti)
- 8.02. Socijalna geografija i demografija
- 8.03. Integrativna bioetika (prirodne, tehničke, biomedicina i zdravstvo, biotehničke, društvene, humanističke znanosti)
- 8.04. Kroatologija,

a interdisciplinarna područja umjetnosti nisu podijeljena u polja:

9. INTERDISCIPLINARNA PODRUČJA UMJETNOSTI.

2. Uvjeti za rad radnih skupina

Povjerenstvo za izradu Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira, odnosno Operativni tim, treba osigurati uvjete za učinkovito postizanje navedenog cilja radnih skupina:

1. metodologija izrade standarda kvalifikacije (zadaća Povjerenstva za HKO, odnosno Operativnoga tima)
2. analiza zakonskih i drugih propisa RH
3. iskustva drugih zemalja (ASO, AZVO)
4. popis svih škola i visokoobrazovnih institucija i njihovih programa (MZOŠ i AZVO)
5. broj učenika i studenata po programima i broj završenih polaznika tijekom 2008. godine (MZOŠ, AZOO, ASO, AZVO, DZS)
6. popis poduzeća (broj, vrsta, broj zaposlenih) (Ministarstva, komore, udruge)
7. demografska struktura (DZS)
8. postojeća zanimanja koja pripadaju kvalifikaciji (HZZ)
9. trenutačni broj nezaposlenih i broj onih koji su ostvarili trajno zaposlenje tijekom 2008. godine (HZZ)
10. formiranje kompetentnih radnih skupina
11. informiranje / trening / edukacija članova radnih skupina (zadaća Povjerenstva za HKO, odnosno Operativnoga tima).

3. Zadaće radnih skupina

U svrhu ostvarenja cilja, uvode se sljedeće zadaće radnih skupina:

1. upoznavanje s Hrvatskim kvalifikacijskim okvirom, ulogom i odgovornošću radnih skupina. Razumijevanje elemenata kvalifikacija i metode izrade standarda kvalifikacija, što se ostvaruje uređenim treningom u organizaciji Povjerenstva, odnosno Operativnoga tima. (Pokazatelj: Izvršeni treninzi Operativnoga tima i povratna informacija radnih skupina o kvaliteti treninga; ljeto i jesen 2009. godine)

2. Analiza strukture i sastava radnih skupina i, po potrebi, novo organiziranje radnih skupina ili stvaranje podskupina. (Pokazatelj: mišljenje radnih skupina o svojoj strukturi i sastavu. Eventualno, novo organiziranje; ljeto i jesen 2009. godine)
3. Analiza raspoloživih podataka o kvalifikacijama. (Pokazatelj: popis i analiza stanja kvalifikacija po skupinama; ljeto i jesen 2009. godine)
4. Izrada prijedloga standarda kvalifikacija za postojeće kvalifikacije po skupinama, u skladu s uputama Povjerenstva, odnosno Operativnoga tima. (Pokazatelj: popis i sadržaj svih standarda kvalifikacija, u skladu s uputama; krajem 2009. godine i tijekom 2010. godine)
5. Vrednovanje rada radnih skupina. (Pokazatelj: izvještaj o vrednovanju; tijekom 2009. i 2010. godine. Vrednuje Povjerenstvo, odnosno Operativni tim)
6. Davanje prijedloga na javnu raspravu. (Pokazatelj: javna rasprava preko interneta i drugih načina; krajem 2009. i tijekom 2010. godine)
7. Konačni prijedlog standarda kvalifikacija te godišnja izvješća Povjerenstvu. (Pokazatelj: Prijedlozi standarda kvalifikacija; krajem 2009. i tijekom 2010. godine)
8. Izrada prijedloga daljnjega praćenja postojećih kvalifikacija i stvaranja novih, uključujući izradu prijedloga prikupljanja podataka i njihove analize, osmišljavanje strateškoga plana razvoja sektora, brige o ljudskim potencijalima, predviđanja potreba i prijedloga stvaranja novih kvalifikacija, kao i praćenja postojećih. (Pokazatelj: prijedlog daljnjega rada; tijekom 2010. godine).

4. Potrebne kompetencije radnih skupina

Da bi se izvršile sve zadaće radnih skupina, radne skupine bi trebale imati sljedeće kompetencije:

- visoku razinu motiviranosti
- prihvaćanje i razumijevanje interesa drugih partnera
- visoka razina tolerancije i komunikacije
- spremnost usvajanja novih znanja
- teorijsko znanje o sektoru
- praktična iskustva u sektoru
- pripadajuća razina odgovornosti.

5. Struktura radnih skupina

Navedene se kompetencije radnih skupina ostvaruju odgovarajućom strukturom:

- nadležna ministarstva
- Agencija za znanost i visoko obrazovanje
- Agencija za strukovno obrazovanje
- Agencija za odgoj i obrazovanje
- Agencija za obrazovanje odraslih
- predstavnici djelatnosti, kao krajnjih „korisnika“ kvalifikacija
- Hrvatski zavod za zapošljavanje
- Državni zavod za statistiku
- sindikati
- obrazovne institucije.

Osobe koje bi trebale biti u radnim skupinama moraju imati prepoznatljivu ulogu u svojim institucijama, odnosno u djelatnosti koju predstavljaju. Skupine bi trebale, u pravilu, imati od 9 do 15 članova. Neki članovi moraju biti istovremeno članovi više radnih skupina. Voditelji radnih skupina moraju biti priznate i poznate osobe iz dominantnoga znanstvenoga / umjetničkoga područja / polja. Konačne prijedloge svakoga pojedinog dijela dokumenta kojim se opisuju kvalifikacije mogu dati samo kompetentne osobe.

6. Popis radnih skupina

Vodeći se načelima razvoja Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira, Povjerenstvo za izradu Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira početkom 2009. godine formirat će radne skupine za izradu prijedloga standarda kvalifikacija, kako slijedi:

- Radna skupina 1:** Poljoprivreda, prehrana i veterina (poljoprivreda/agronomija; biotehnologija; prehrambena tehnologija; veterinarska medicina)
- Radna skupina 2:** Šumarstvo i drvena tehnologija
- Radna skupina 3:** Geologija, rudarstvo, nafta i kemijska tehnologija (rudarstvo, nafta, geološko inženjerstvo; kemijsko inženjerstvo)
- Radna skupina 4:** Tekstil i koža (tekstilna tehnologija)
- Radna skupina 5:** Grafička tehnologija i audio-vizualna tehnologija
- Radna skupina 6:** Strojstvo, brodogradnja i metalurgija
- Radna skupina 7:** Elektrotehnika i računarstvo
- Radna skupina 8:** Graditeljstvo i geodezija (arhitektura, urbanizam; geodezija; građevinarstvo)
- Radna skupina 9:** Ekonomija, trgovina i poslovna administracija (ekonomija)
- Radna skupina 10:** Turizam i ugostiteljstvo
- Radna skupina 11:** Promet i logistika (tehnologija prometa i transport)
- Radna skupina 12:** Zdravstvo i socijalna skrb (temeljne medicinske znanosti; kliničke medicinske znanosti; javno zdravstvo i zdravstvena zaštita; stomatologija; farmacija; socijalne djelatnosti)
- Radna skupina 13:** Osobne i druge usluge
- Radna skupina 14:** Umjetnost (kazališna; filmska; glazbena; likovna; primijenjena; plesna umjetnost)
- Radna skupina 15:** Matematika, fizika, geoznanosti, kemija, biologija
- Radna skupina 16:** Temeljne tehničke znanosti (automatika; energetika; materijali; mehanika fluida; organizacija rada i proizvodnja; tehnička mehanika; termodinamika; inženjerstvo okoliša)
- Radna skupina 17:** Zrakoplovstvo, raketna i svemirska tehnika
- Radna skupina 18:** Informacije i komunikacije (arhivistika i dokumentalistika; informacijski sustavi i informatologija; knjižničarstvo; komunikologija; odnosi s javnošću; leksikografija i enciklopedistika; muzeologija; masovni mediji; novinarstvo; organizacija i informatika; informacijsko i programsko inženjerstvo)
- Radna skupina 19:** Pravo, politologija, državna uprava i javni poslovi (pravo; politologija)
- Radna skupina 20:** Sociologija, psihologija, edukacijsko-rehabilitacijska, logopedija (sociologija; psihologija; edukacijsko-rehabilitacijske znanosti; logopedija; demografija)
- Radna skupina 21:** Odgoj, obrazovanje i šport (pedagogija; kineziologija)

Radna skupina 22: Filozofija, teologija, religijske znanosti, antropologija

Radna skupina 23: Povijest, znanost o umjetnosti, arheologija, etnologija

Radna skupina 24: Sigurnost, obrana i zaštita (sigurnosne i obrambene znanosti)

Radna skupina 25: Filologija

Radna skupina 26: Interdisciplinarna (brine o horizontalnoj uređenosti interdisciplinarnih kvalifikacija).

7. Financiranje rada radnih skupina

Troškove rada radnih skupina treba predvidjeti u državnom proračunu, uz obvezu traženja i drugih mogućnosti u domaćim, inozemnim i međunarodnim fondovima. Najbolji način upravljanja ovakvim aktivnostima je projektno upravljanje i praćenje.

8. Imenovanje radnih skupina

Imenovanje radnih skupina je u nadležnosti Povjerenstva za izradu Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira, a ono ovlašćuje Operativni tim za provedbu.

9. Prilozi

9.1 Odluka o osnivanju radnih skupina za izradu prijedloga kvalifikacija.

Vlada Republike Hrvatske

Hrvatski kvalifikacijski okvir

Povjerenstvo za izradu
Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira

Klasa: 022-03/08-02/37
Urbroj: 50-27-08-HKO-P-S3-T3
Zagreb, 3. prosinca 2008.

Na temelju točke IV. Odluke o osnivanju Povjerenstva za izradu Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira (Klasa: 602-01/07-02/01; Urbroj: 5030108-07-3), Povjerenstvo za izradu Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira donosi

ODLUKU O OSNIVANJU RADNIH SKUPINA ZA IZRADU KVALIFIKACIJA

I.

Osnivaju se Radne skupine za izradu kvalifikacija kako slijedi:

- Radna skupina 1: Poljoprivreda, prehrana i veterina (poljoprivreda/agronomija; biotehnologija; prehrambena tehnologija; veterinarska medicina)
- Radna skupina 2: Šumarstvo i drvna tehnologija
- Radna skupina 3: Geologija, rudarstvo, nafta i kemijska tehnologija (rudarstvo, nafta, geološko inženjerstvo; kemijsko inženjerstvo)
- Radna skupina 4: Tekstil i koža (tekstilna tehnologija)
- Radna skupina 5: Grafička tehnologija i audio-vizualna tehnologija
- Radna skupina 6: Strojarstvo, brodogradnja i metalurgija
- Radna skupina 7: Elektrotehnika i računarstvo
- Radna skupina 8: Graditeljstvo i geodezija (arhitektura, urbanizam; geodezija; građevinarstvo)
- Radna skupina 9: Ekonomija, trgovina i poslovna administracija (ekonomija)
- Radna skupina 10: Turizam i ugostiteljstvo
- Radna skupina 11: Promet i logistika (tehnologija prometa i transport)
- Radna skupina 12: Zdravstvo i socijalna skrb (temeljne medicinske znanosti; kliničke medicinske znanosti; javno zdravstvo i zdravstvena zaštita; stomatologija; farmacija; socijalne djelatnosti)
- Radna skupina 13: Osobne i druge usluge
- Radna skupina 14: Umjetnost (kazališna umjetnost; filmska umjetnost; glazbena umjetnost; likovna umjetnost; primijenjena umjetnost; plesna umjetnost)
- Radna skupina 15: Matematika, fizika, geoznanosti, kemija, biologija
- Radna skupina 16: Temeljne tehničke znanosti (automatika; energetika; materijali; mehanika fluida; organizacija rada i proizvodnja; tehnička mehanika; termodinamika; inženjerstvo okoliša)
- Radna skupina 17: Zrakoplovstvo, raketna i svemirska tehnika
- Radna skupina 18: Informacije i komunikacije (arhivistika i dokumentalistika; informacijski sustavi i informatologija; knjižničarstvo; komunikologija; odnosi s

javnošću; leksikografija i enciklopedistika; muzeologija; masovni mediji; novinarstvo; organizacija i informatika; informacijsko i programsko inženjerstvo)

Radna skupina 19: Pravo, politologija, državna uprava i javni poslovi (pravo; politologija)

Radna skupina 20: Sociologija, psihologija, edukacijsko-rehabilitacijska, logopedija (sociologija; psihologija; edukacijsko-rehabilitacijske znanosti; logopedija; demografija)

Radna skupina 21: Odgoj, obrazovanje i šport (pedagogija; kineziologija)

Radna skupina 22: Filozofija, teologija, religijske znanosti, antropologija

Radna skupina 23: Povijest, znanost o umjetnosti, arheologija, etnologija

Radna skupina 24: Sigurnost, obrana i zaštita (sigurnosne i obrambene znanosti)

Radna skupina 25: Filologija

Radna skupina 26: Interdisciplinarna (brine o horizontalnoj uređenosti interdisciplinarnih kvalifikacija).

II.

Struktura, kriteriji za imenovanje te zadaće Radnih skupina definirane su u dokumentu Radne skupine za izradu prijedloga kvalifikacija (HKO-P-S3-T3).

III.

Zadužuje se Operativni tim za potporu Povjerenstvu da prema Planu aktivnosti na izradi HKO (HKO-P-S3-T4) osnuje Radne skupine za izradu kvalifikacija.

IV.

Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja - Odjel za svejedodžbe i kvalifikacije, će prema Planu aktivnosti na izradi HKO (HKO-P-S3-T4):

1. provesti edukaciju članova Radnih skupina
2. organizirati rad Radnih skupina na izradi kvalifikacija.

V.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

**Potpredsjednik Vlade
i predsjednik Povjerenstva**

Prof. dr. sc. Slobodan Uzelac

Dostaviti:

1. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Donje Svetice 38, Zagreb
2. Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja, Trg Marka Marulića 18, Zagreb

DODATAK 5

**Radne skupine za izradu standarda kvalifikacija
Odluka o osnivanju radnih skupina za izradu
standarda kvalifikacija**

Vlada Republike Hrvatske

Hrvatski kvalifikacijski okvir

**Povjerenstvo za izradu
Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira**

HKO-P-S4-T5

PRIJEDLOG

**IDEJA O OSNIVANJU DRŽAVNE INSTITUCIJE ZA
KVALIFIKACIJE**

Zagreb, 3. lipnja 2009.

Sadržaj

1. Uvod
2. Provedba HKO-a
3. Revizija i razvoj HKO-a
4. Istraživanje, koordinacija i razvoj Hrvatskoga kvalifikacijskog sustava
5. Međunarodna prepoznatljivost i utjecaj

1. Uvod

Hrvatski kvalifikacijski okvir (HKO) označava jedan poseban instrument uspostave kvalifikacija u Republici Hrvatskoj, a kojim se daju osnove za jansoću, pristupanje, prohodnost (u smislu osobnog razvoja), stjecanje i pouzdanost kvalifikacija. Ispravnom izradom, provedbom, a kasnije razvojem, HKO će izrasti u snažan instrument koordinacije i poticanja suradnje između svih dijelova Hrvatskoga kvalifikacijskog sustava te izgradnje društvene povezanosti i kvalitetne zapošljivosti. Cilj je HKO-a povezati sve dijelove sustava, potpuno koordinirati, pazeći na razvoj i poticanje jasnoće, pristupa, prohodnosti, stjecanja i pouzdanosti, u odnosu na potrebe tržišta rada, pojedinca i društva u cjelini. U provedbi, HKO uvodi niz kriterija za sva osnovna svojstva postignutih ishoda učenja.

Izradu HKO-a možemo prikazati u nekoliko faza (koje nisu potpuno odvojene): orijentacija, razumijevanje, dizajn, provjera, provedba, te revizija i razvoj. Nakon izrade i početne provedbe, potpuno upravljanje HKO-a uključuje istraživanja i koordinaciju te razvoj kvalifikacijskog sustava.

Cjelokupni se proces može podijeliti u četiri razdoblja:

- i) izrada HKO-a te početna provedba i testovi;
- ii) puna i stabilna provedba;
- iii) revizija i razvoj HKO-a; te
- iv) istraživanje, koordinacija i razvoj kvalifikacijskog sustava.

Povjerenstvo za izradu HKO-an, dobilo je zadaću izraditi HKO i dovesti ga do pune i stabilne provedbe, nakon čega daljnje upravljanje HKO-om treba insitucijski ustrojiti.

2. Provedba HKO-a

Puna i stabilna provedba HKO-a označava trajno djelovanje povezivanja i koordinaciju sa svim dijelovima kvalifikacijskog sustava, svim ustanovama te brigu trajne uzročne povezanosti s tržištem rada, potrebama pojedinca te društva u cjelini.

Takva se povezivanja i koordinacija mogu uspješno provoditi samo izgradnjom prikladne odgovorne državne ustanove, koja će preuzeti jasnu ulogu i odgovornost unutar kvalifikacijskog sustava te prema sustavima drugih zemalja.

3. Revizija i razvoj HKO-a

Nakon pune provedbe HKO-a, reviziju i daljnji razvoj HKO-a, također je moguće provoditi samo sustavno i institucijski. Revizija podrazumijeva određena istraživanja, prikupljanje podataka, vrednovanje, analizu i pripremu razvoja.

4. Istraživanje, koordinacija i razvoj Hrvatskoga kvalifikacijskog sustava

HKO podrazumijeva trajna istraživanja o ulozi i pouzdanosti kvalifikacijskog sustava, te njegove povezanosti s potrebama tržišta rada, pojedinca i društva u cjelini. Povezivanje, koordinaciju i razvoj cijelog sustava i svakog njegovog dijela moguće je provoditi sustavnom predanošću, punom odgovornošću i institucijskim djelovanjem.

5. Međunarodna prepoznatljivost i utjecaj

HKO je poseban instrument koji se može i treba iskoristiti i za izgradnju međunarodne prepoznatljivosti, ugleda i utjecaja, i ne samo utjecaja na kvalifikacijske sustave drugih zemalja, već i gospodarstvo. Odgovarajućim istraživanjima, razvojem i upravljanjem, HKO omogućava hrvatskom društvu, hrvatskom gospodarstvu i svim pojedincima velike mogućnosti djelovanja i razvoja. U tom smislu treba osnovati instituciju s dodatnom mogućnošću međunarodnog djelovanja.

Puna se provedba očekuje tijekom 2012. godine i do tada bi trebalo izgraditi stabilno institucijsko upravljanje HKO-om, što je moguće samo ako se već sada krene u pripremu, analize, izradu elaborata i skoro ustrojavanje nove državne ustanove.

DODATAK 6

Ideja o osnivanju državne institucije za kvalifikacije

Vlada Republike Hrvatske

Hrvatski kvalifikacijski okvir

Povjerenstvo za izradu
Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira

HKO-P-S4-T5

PRIJEDLOG

**IDEJA O OSNIVANJU DRŽAVNE INSTITUCIJE ZA
KVALIFIKACIJE**

Zagreb, 3. lipnja 2009.

Sadržaj

1. Uvod
2. Provedba HKO-a
3. Revizija i razvoj HKO-a
4. Istraživanje, koordinacija i razvoj Hrvatskoga kvalifikacijskog sustava
5. Međunarodna prepoznatljivost i utjecaj

1. Uvod

Hrvatski kvalifikacijski okvir (HKO) označava jedan poseban instrument uspostave kvalifikacija u Republici Hrvatskoj, a kojim se daju osnove za jansoću, pristupanje, prohodnost (u smislu osobnog razvoja), stjecanje i pouzdanost kvalifikacija. Ispravnom izradom, provedbom, a kasnije razvojem, HKO će izrasti u snažan instrument koordinacije i poticanja suradnje između svih dijelova Hrvatskoga kvalifikacijskog sustava te izgradnje društvene povezanosti i kvalitetne zapošljivosti. Cilj je HKO-a povezati sve dijelove sustava, potpuno koordinirati, pazeći na razvoj i poticanje jasnoće, pristupa, prohodnosti, stjecanja i pouzdanosti, u odnosu na potrebe tržišta rada, pojedinca i društva u cjelini. U provedbi, HKO uvodi niz kriterija za sva osnovna svojstva postignutih ishoda učenja.

Izradu HKO-a možemo prikazati u nekoliko faza (koje nisu potpuno odvojene): orijentacija, razumijevanje, dizajn, provjera, provedba, te revizija i razvoj. Nakon izrade i početne provedbe, potpuno upravljanje HKO-a uključuje istraživanja i koordinaciju te razvoj kvalifikacijskog sustava.

Cjelokupni se proces može podijeliti u četiri razdoblja:

- i) izrada HKO-a te početna provedba i testovi;
- ii) puna i stabilna provedba;
- iii) revizija i razvoj HKO-a; te
- iv) istraživanje, koordinacija i razvoj kvalifikacijskog sustava.

Povjerenstvo za izradu HKO-an, dobilo je zadaću izraditi HKO i dovesti ga do pune i stabilne provedbe, nakon čega daljnje upravljanje HKO-om treba insitucijski ustrojiti.

2. Provedba HKO-a

Puna i stabilna provedba HKO-a označava trajno djelovanje povezivanja i koordinaciju sa svim dijelovima kvalifikacijskog sustava, svim ustanovama te brigu trajne uzročne povezanosti s tržištem rada, potrebama pojedinca te društva u cjelini.

Takva se povezivanja i koordinacija mogu uspješno provoditi samo izgradnjom prikladne odgovorne državne ustanove, koja će preuzeti jasnu ulogu i odgovornost unutar kvalifikacijskog sustava te prema sustavima drugih zemalja.

3. Revizija i razvoj HKO-a

Nakon pune provedbe HKO-a, reviziju i daljnji razvoj HKO-a, također je moguće provoditi samo sustavno i institucijski. Revizija podrazumijeva određena istraživanja, prikupljanje podataka, vrednovanje, analizu i pripremu razvoja.

4. Istraživanje, koordinacija i razvoj Hrvatskoga kvalifikacijskog sustava

HKO podrazumijeva trajna istraživanja o ulozi i pouzdanosti kvalifikacijskog sustava, te njegove povezanosti s potrebama tržišta rada, pojedinca i društva u cjelini. Povezivanje, koordinaciju i razvoj cijelog sustava i svakog njegovog dijela moguće je provoditi sustavnom predanošću, punom odgovornošću i institucijskim djelovanjem.

5. Međunarodna prepoznatljivost i utjecaj

HKO je poseban instrument koji se može i treba iskoristiti i za izgradnju međunarodne prepoznatljivosti, ugleda i utjecaja, i ne samo utjecaja na kvalifikacijske sustave drugih zemalja, već i gospodarstvo. Odgovarajućim istraživanjima, razvojem i upravljanjem, HKO omogućava hrvatskom društvu, hrvatskom gospodarstvu i svim pojedincima velike mogućnosti djelovanja i razvoja. U tom smislu treba osnovati instituciju s dodatnom mogućnošću međunarodnog djelovanja.

Puna se provedba očekuje tijekom 2012. godine i do tada bi trebalo izgraditi stabilno institucijsko upravljanje HKO-om, što je moguće samo ako se već sada krene u pripremu, analize, izradu elaborata i skoro ustrojavanje nove državne ustanove.

DODATAK 7

Plan rada za 2010. godinu

Hrvatski kvalifikacijski okvir

Operativni tim za potporu Povjerenstvu za izradu
Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira

PRIJEDLOG

**PLAN AKTIVNOSTI NA IZRADI HRVATSKOGA
KVALIFIKACIJSKOG OKVIRA
za 2010. godinu**

Zagreb, 12. studenoga 2009. godine

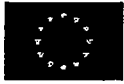
Plan aktivnosti na izradi HKO za 2010. godinu

Aktivnosti	Rezultati	Oblik rada/ sudionici/ odgovornost	Vrijeme provedbe
1. Edukacija i promicanje HKO-a 1.1. Izrada i donošenje standarda zanimanja, te drugih dokumenata koji su potrebni za izrade standarda kvalifikacija 1.2. Pisanje knjige „ <i>HKO – Provedba</i> “ 1.3. Pravna uređenost rada 1.4. Pisanje knjige „ <i>HKO – Pouzdanost</i> “ 1.5. Edukacija radnih skupina 1.6. Edukacija / savjetovanje na poziv partnera 1.1. Promicanje HKO-a	1.1. Standard zanimanja, i drugi potrebni dokumenti 1.2. Knjiga „ <i>HKO – Provedba</i> “ 1.3. Prijedlog pravnih dokumenata 1.4. Knjiga „ <i>HKO – Pouzdanost</i> “ 1.5. Osposobljeni i imenovani članovi radnih skupina 1.6. Informiranost i bolja uključenost partnera 1.7. Informiranost i bolja uključenost javnosti	Sastanci radionice rad na daljinu OT, RS, partneri, novinari OT	siječanj – prosinac
Troškovi po oblicima aktivnosti (kao ključ za izračun): 1.1: Radionice, rad na daljinu 1.2: Radionice, rad na daljinu 1.3: Radionice, rad na daljinu 1.4: Radionice, rad na daljinu 1.5: Radionice u većim gradovima, rad na daljinu (priprema) 1.6: Radionice kod partnerskih institucija 1.7: Rad na daljinu (priprema)			
2. Standard zanimanja (i drugi dokumenti koji su potrebni za izradu standarda kvalifikacije) te standard kvalifikacije 2.1. Izrada standarda na temelju važećih dokumenata, postojećih obrazovnih programa i drugih raspoloživih podataka, u suradnji s tržištem rada i/ili nastavkom obrazovanja 2.2. Izrada uputa za postupak izmjene i dopune 2.3. Izrada prijedloga izmjena i dopuna važećih programa predlagateljima programa, kako bi se mogao izraditi standard kvalifikacije na utvrđeni način (npr. zbog prepreka i nedostataka u važećim obrazovnim programima i drugim raspoloživim izvorima podataka u izradi standarda)	2.1. Standardi kvalifikacija za prihvatljive obrazovne programe 2.2. Upute za postupak izmjene i dopune 2.3. Prijedlozi izmjena i dopuna obrazovnih programa, u slučaju nemogućnosti izrade standarda kvalifikacija na osnovi postojećih	Sastanci seminari radionice rad na daljinu OT, RS, partneri OT	veljača – prosinac
Troškovi po oblicima aktivnosti (kao ključ za izračun): 2.1: Po standardu kvalifikacije (RS) 2.2: Po uputama (RS) 2.3: Po prijedlogu izmjene i dopune (RS)			
3. Izrada uputa za izradu programa 3.1. Izrada prijedloga uputa za izradu programa	3.1. Prijedlog uputa za izradu programa	Sastanci radionice rad na daljinu OT	veljača – prosinac
Troškovi po oblicima aktivnosti (kao ključ za izračun):			

3.1: Radionice, rad na daljinu			
4. Međunarodna suradnja			
4.1. Suradnja s drugim zemljama u izradi baze podataka i weba	4.1. Prijedlog baze podataka HKO-a i web-a	Sastanci, radionice, konferencije rad na daljinu	veljača – prosinac
4.2. Suradnja s Austrijom i Poljskom te drugim zemljama EU u daljnjem razvoju i usklađivanju kvalifikacijskih okvira	4.2. Zajedničke strategije, upute i drugi dokumenti sa zemljama A i PL te drugim zemljama EU	OT	
4.3. Suradnja sa zemljama regije u daljnjem razvoju i usklađivanju kvalifikacijskih okvira	4.3. Zajedničke strategije, upute i drugi dokumenti sa zemljama regije		
4.4. Sudjelovanje u redovitom radu EQF AG te NCP Europske komisije	4.4. Redoviti rad u EQF AG i NCP		
4.5. Sudjelovanje u redovitom radu NC-a za QFHE	4.5. Redoviti rad u QFHE		
4.1. Izrada prvog prijedloga izvješća EQF AG-u („Referencing report“)	4.6. Prvi prijedlog izvješća EQF AG-u („Referencing report“)		
Troškovi po oblicima aktivnosti (kao ključ za izračun):			
4.1: Radionice, konferencija, rad na daljinu			
4.2: Radionice, konferencija, rad na daljinu			
4.3: Radionice, konferencija, rad na daljinu			
4.4: Sastanci, radionice			
4.5: Sastanci, radionice			
4.6: Radionice, konferencija, rad na daljinu			
5. Prijedlog zakonskih promjena			
5.1. Izrada Uredbe o provedbi HKO-a	5.1. Uredba o provedbi HKO-a	Sastanci, radionice, rad na daljinu /	siječanj – prosinac
5.2. Izrada prijedloga zakonskih promjena	5.2. Prijedlog zakonskih promjena	P, OT, partneri	
Troškovi po oblicima aktivnosti (kao ključ za izračun):			
5.1: Radionice, konferencije, rad na daljinu			
5.2: Radionice, konferencije, rad na daljinu			
6. Vrijednovanje neformalnog i informalnog učenje			
1. Izrada prijedloga načina, postupaka i uvjeta vrjednovanja stečenih kompetencija neformalnim i informalnim učenjem	6.7. Prijedlog načina, postupaka i uvjeta vrjednovanja neformalnog i informalnog učenja	Sastanci, radionice, konferencija, rad na daljinu /	veljača – prosinac
		P, OT, partneri	
Troškovi po oblicima aktivnosti (kao ključ za izračun):			
6.1: Radionice, konferencija			
7. Izvješće i diseminacija			
7.1. Izrada izvješća	7.1. Izvješće	Sastanci, radionice, konferencija, rad na daljinu /	studeni – prosinac
7.2. Diseminacija	7.2. Diseminacija	P, OT, partneri	
Troškovi po oblicima aktivnosti (kao ključ za izračun):			
7.1: Radionice, rad na daljinu			
7.2: Sastanci, konferencije, rad na daljinu			

DODATAK 8

Europski kvalifikacijski okvir za cjeloživotno učenje

Education and Culture DG

European
Qualifications
Framework

***Europski kvalifikacijski okvir za
cjeloživotno učenje***

Education
and
Training

**Europe Direct je uslužni servis koji vam pomaže da nađete odgovore na pitanja o
Europskoj Uniji**

**Besplatni telefon(*):
00 800 6 7 8 9 10 11**

(* Neki operateri mobilne telefonije ne omogućavaju pristup brojevima koji počinju s 00 800 ili te pozive naplaćuju.

Više informacija o Europskoj Uniji naći ćete na internetu (<http://europa.eu>).
Kataloški podaci mogu se naći na kraju ove publikacije.
Luksemburg: Ured za službene publikacije Europske zajednice, 2008.

ISBN 978-92-79-08474-4
DOI 10.2766/14352

© European Communities, 2008.
Dopušta se umnožavanje pod uvjetom da je obznanjen izvor.

Tiskano u Belgiji

Tiskano na bijelom papiru koji ne sadrži klor

EUROPSKI KVALIFIKACIJSKI OKVIR ZA CJELOŽIVOTNO UČENJE (EKO)

EUROPSKA KOMISIJA
Obrazovanje i kultura

Cjeloživotno učenje: politike obrazovanja i osposobljavanja
Koordinacija politika za cjeloživotno učenje

Europski kvalifikacijski okvir za cjeloživotno učenje (EKO)

EKO je zajednički europski referentni okvir koji povezuje kvalifikacijske sustave zemalja, služi kao prevoditeljski alat koji kvalifikacije čini čitljivijima i razumljivijima u različitim zemljama i sustavima Europe. EKO ima dva osnovna cilja: promicati mobilnost građana među zemljama i poticati cjeloživotno učenje.

Preporuka je stupila na snagu u travnju 2008. Postavila je godinu 2010. kao preporučeni rok u kojem bi zemlje svoje nacionalne kvalifikacijske sustave trebale povezati s Europskim kvalifikacijskim okvirom, a 2012. kao rok u kojem bi zemlje trebale osigurati da pojedinačne svjedodžbe iskazuju povezanost s odgovarajućom razinom Europskog kvalifikacijskog okvira.

EKO će poslužiti da se uspostavi odnos između nacionalnih kvalifikacijskih sustava i okvira različitih zemalja s jedne strane i zajedničke europske reference te njegovih kvalifikacijskih razina. Razine obuhvaćaju puni raspon kvalifikacija, od osnovne (Razina 1, npr. završne školske svjedodžbe) do napredne razine (Razina 8, npr. doktorati). Kao instrument promicanja cjeloživotnog učenja, EKO obuhvaća sve razine kvalifikacija koje se mogu steći u općem, strukovnom, kao i akademskom obrazovanju i osposobljavanju, jednako u početnom kao i trajnom obrazovanju i osposobljavanju.

Osam kvalifikacijskih razina opisuje se pomoću ishoda učenja. EKO uzima u obzir činjenicu da su europski sustavi obrazovanja i osposobljavanja toliko različiti da je nužan prijelaz na ishode učenja da bi se omogućilo uspoređivanje i suradnja između zemalja i institucija.

U EKO-u se ishod učenja definira kao iskaz onoga što učenik zna, razumije i u stanju je učiniti nakon završetka procesa učenja. EKO stoga naglašava ishode učenja, a ne usredotočuje se na *inpute*, jedan od kojih je, primjerice, dužina studiranja. Ishodi učenja su određeni kroz tri kategorije – znanje, vještine i kompetenciju. To nam govori da kvalifikacije – u različitim kombinacijama – obuhvaćaju širok raspon ishoda učenja, uključujući teorijsko znanje, praktične i tehničke vještine te socijalne kompetencije među kojima je ključna sposobnost rada s drugima.

Pozadina razvoja EKO-a – odakle potječe EKO?

Razvoj Europskog kvalifikacijskog okvira započeo je godine 2004. kao odgovor na zahtjeve zemalja članica, socijalnih partnera i drugih dionika za zajedničkom referencom koja bi povećala transparentnost kvalifikacija.

Komisija je, uz podršku stručne skupine za EKO, predložila okvir od osam razina zasnovanih na ishodima učenja s ciljem da se olakša transparentnost i prenosivost kvalifikacija te da se podrži cjeloživotno učenje. Komisija je taj prijedlog pustila u proces konzultacija diljem Europe tijekom druge polovice 2005.

Odaziv na konzultacije pokazao je među europskim dionicima široku podršku za prijedlog Komisije, no iznesen je i niz zahtjeva za pojašnjenjima i pojednostavljenjem. Kao odgovor na te zahtjeve Komisija je izmijenila prijedlog oslanjajući se na priloge

stručnjaka iz sve 32 zemlje kao i europskih socijalnih partnera. Komisija je nakon toga kao prijedlog prihvatila izmijenjeni tekst, 6. rujna 2006. Europski parlament i Vijeće uspješno su pregovarali o prijedlogu tijekom 2007. što je dovelo do službenog prihvaćanja EKO-a u veljači 2008.

Koje koristi EKO pruža Europi?

Preporuka će uspostaviti zajedničku europsku referencu koja će povezati različite nacionalne kvalifikacijske sustave i tako olakšati komunikaciju među njima. Time će se uspostaviti mreža neovisnih, ali povezanih i međusobno razumljivih kvalifikacijskih sustava.

Koristeći ishode učenja kao zajedničku referentnu točku, okvir će olakšati usporedbu i prijenos kvalifikacija među zemljama, sustavima i institucijama te će stoga biti relevantan za čitav niz korisnika kako na europskoj tako i na nacionalnim razinama.

Većina europskih zemalja odlučila je razvijati okvire nacionalnih kvalifikacija koji odražavaju EKO i uspostavljaju vezu s njim. To je važno kako bi se osiguralo da proces suradnje na europskoj razini na odgovarajući način ima uporište na nacionalnoj razini. Brz razvoj nacionalnih kvalifikacijskih okvira od godine 2004. pokazuje potrebu za povećanom transparentnošću i usporedivošću kvalifikacija na svim razinama te pokazuje da su osnovni principi koji podupiru EKO u velikoj mjeri zajednički.

Taj će blizak odnos među kvalifikacijskim sustavim raznih zemalja biti od velike koristi:

- EKO će podržati veću mobilnost učenika i radnika. Olakšat će učenicima i studentima da zainteresiranima u drugim zemljama opišu široku razinu svoje kompetentnosti. Pomoći će i poslodavcima da interpretiraju kvalifikacije tražitelja zaposlenja i tako podrže mobilnost radne snage u Europi. Na vrlo praktičnoj razini sve nove kvalifikacije bi od 2012. trebale iskazivati povezanost s odgovarajućom razinom EKO-a. Europski kvalifikacijski okvir će tako dopuniti i ojačati postojeće instrumente europske mobilnosti kao što su Europass, Erasmus i Europski sustav prijenosa bodova (ECTS).
- EKO bi trebao pogodovati pojedincima olakšavajući pristup i sudjelovanje u cjeloživotnom učenju. Uspostavljajući zajedničku referentnu točku, EKO će pokazati kako se mogu kombinirati ishodi učenja u različitim sredinama, primjerice, na formalnom studiju, ili na poslu ili u različitim zemljama te tako doprinijeti smanjivanju barijera među pružateljima usluga obrazovanja i osposobljavanja, npr. između visokog obrazovanja te strukovnog obrazovanja i osposobljavanja. Tako će se promicati prohodnost pa, primjerice, učenici neće morati ponavljati učenje.
- EKO će podržati pojedince s velikim iskustvom na poslu ili na drugim područjima aktivnosti olakšavajući vrednovanje neformalnog i informalnog učenja. Usredotočavanje na ishode učenja olakšat će procjenjivanje da li su ishodi učenja stečeni u tim sredinama po sadržaju i relevantnosti ekvivalentni formalnim kvalifikacijama.

- EKO će podržati pojedinačne *korisnike* kao i *pružatelje* usluga obrazovanja i osposobljavanja povećavajući transparentnost kvalifikacija stečenih izvan nacionalnih sustava, npr. u pojedinim sektorima i multinacionalnim kompanijama. Prihvatanje zajedničkog referentnog okvira zasnovanog na ishodima učenja olakšat će usporedbu i (potencijalno) povezivanje tradicionalnih kvalifikacija koje dodjeljuju nacionalne vlasti i kvalifikacija koje dodjeljuju drugi dionici. EKO će tako pomoći sektorima i pojedincima da iskoriste prednost ove rastuće internacionalizacije kvalifikacija.

EKO je ambiciozan i dalekosežan instrument koji ima implikacije za sustave obrazovanja i osposobljavanja, tržište rada, industriju i trgovinu te građane.

Više informacija dostupno je na:

http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/index_en.html

PREPORUKA EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA EUROPSKE UNIJE

od 23. travnja 2008.

o ustanovljavanju Europskog kvalifikacijskog okvira za cjeloživotno učenje

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE

Uzimajući u obzir Sporazum o ustanovljavanju Europske zajednice te posebno članak 149(4) i članak 150(4);

uzimajući u obzir prijedlog Komisije;

uzimajući u obzir mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog vijeća¹;

uzimajući u obzir mišljenje Povjerenstva regija²;

te u skladu s procedurom navedenom u Članku 251 Sporazuma³

¹ OJ C 175, 27.7.2007. p. 74.

² OJ C 146, 30.6.2007. p. 77.

³ Mišljenje Europskog parlamenta od 24. listopada 2007. (još nije objavljeno u *Official Journal*) i Odluka Vijeća od 14. veljače 2008.

Budući da (je):

- (1) Razvoj i priznavanje znanja, vještina i kompetencija građana ključni su za razvoj pojedinaca, konkurentnosti, zapošljavanja i socijalne kohezije u Zajednici. Takav razvoj i priznavanje trebali bi olakšati transnacionalnu mobilnost radnika i učenika i doprinijeti udovoljavanju zahtjeva ponude i potražnje na europskom tržištu rada. Dostupnost i sudjelovanje u cjeloživotnom učenju za sve, uključujući ljude s posebnim potrebama, kao i korištenje kvalifikacija trebalo bi stoga unapređivati i promicati i na nacionalnoj razini i na razini Zajednice.
- (2) Europsko vijeće je 2000. u Lisabonu zaključilo da bi povećana transparentnost kvalifikacija trebala biti jedna od glavnih komponenti neophodnih za prilagođavanje sustava obrazovanja i osposobljavanja u Zajednici zahtjevima društva znanja. Nadalje, Europsko vijeće je u Barceloni 2002. pozvalo na bližu suradnju u sveučilišnom sektoru te na unapređenje transparentnosti i metoda priznavanja na području strukovnog obrazovanja i osposobljavanja.
- (3) Odluka od 27. lipnja 2002. o cjeloživotnom učenju⁴ pozvala je Komisiju da u bliskoj suradnji s Vijećem zemalja članica razvije okvir za priznavanje kvalifikacija kako za obrazovanje tako i za osposobljavanje nadograđujući se na postignuća Bolonjskog procesa i promičući sličnu akciju na području strukovnog osposobljavanja.
- (4) Zajednička izvješća Vijeća i Komisije o provedbi radnog programa «Obrazovanje i osposobljavanje 2010. godine», prihvaćena 2004. i 2006. godine, naglasila su potrebu razvijanja Europskog kvalifikacijskog okvira.
- (5) U kontekstu Kopenhaškog procesa, zaključci Vijeća i predstavnika vlada zemalja članica, koji su se sastali unutar Vijeća 15. studenog 2004., o budućim prioritetima povećane europske suradnje u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju dalo je prioritet razvoju otvorenog i fleksibilnog Europskog kvalifikacijskog okvira, zasnovanog na transparentnosti i međusobnom povjerenju, koji bi trebao predstavljati zajedničku referencu i za obrazovanje i za osposobljavanje.
- (6) Vrednovanje ishoda neformalnog i informalnog učenja treba promicati u skladu s odlukama Vijeća o zajedničkim europskim principima za određivanje i vrednovanje neformalnog i informalnog učenja od 28. svibnja 2004.
- (7) Sjednice Europskog vijeća u Bruxellesu u ožujku 2005. i ožujku 2006. naglasile su važnost prihvaćanja Europskog kvalifikacijskog okvira.
- (8) Ova Preporuka uzima u obzir Odluku broj 2241/2004/EC Europskog parlamenta i Vijeća od 15. prosinca 2004. o jedinstvenom okviru Zajednice za transparentnost kvalifikacija i kompetencija (Europass)⁵ i Preporuku 2006/962/EC Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2006. o ključnim kompetencijama za cjeloživotno učenje⁶.
- (9) Ova je Preporuka kompatibilna s okvirom za Europski prostor visokog obrazovanja i deskriptore ciklusa o kojima su se dogovorili ministri odgovorni za visoko obrazovanje u 45 europskih zemalja na sastanku u Bergenu 19. i 20. svibnja 2005. u okviru Bolonjskog procesa.
- (10) Odluke vijeća o osiguranju kvalitete u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju od 23. i 24. svibnja 2004., Preporuka 2006/143/EC

⁴ OJ C 163. 9.7.2002. p.1.

⁵ OJ L 390, 31.12.2004. p.6.

⁶ OJ L 394. 30.12.2006. p. 10.

Europskog parlamenta i Vijeća od 15. veljače 2006. o daljnjoj europskoj suradnji u osiguranju kvalitete u visokom obrazovanju⁷ i standardima te smjernicama za osiguranje kvalitete u Europskom prostoru visokog obrazovanja o kojima su se dogovorili ministri odgovorni za visoko obrazovanje na svojem sastanku u Bergenu sadrže zajedničke principe o osiguranju kvalitete koji bi trebali poduprijeti provedbu Europskog kvalifikacijskog okvira.

- (11) Ova Preporuka ne dovodi u pitanje Odredbu 2005/36/EC Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o priznavanju stručnih kvalifikacija⁸, koja određuje prava i obveze kako relevantnih nacionalnih tijela tako i migranata. Referenca na razine Europskog kvalifikacijskog okvira ne bi trebala imati utjecaj na pristup tržištu rada gdje su profesionalne kvalifikacije priznate u skladu s Odredbom 2005/36/EC.
- (12) Cilj ove Preporuke je da stvori zajednički referentni okvir koji će služiti kao pomagalo za prevođenje između različitih kvalifikacijskih sustava i njihovih razina, bilo za opće i visoko obrazovanje bilo za strukovno obrazovanje i osposobljavanje. To će povećati transparentnost, usporedivost i prenosivost kvalifikacija građana izdanih u skladu s praksom u raznim zemljama članicama. Svaka bi se kvalifikacijska razina, u principu, mogla stjecati kroz različite putanje obrazovanja i karijere. Europski kvalifikacijski okvir bi, štoviše, trebao omogućiti međunarodnim sektorskim organizacijama da svoje kvalifikacijske sustave dovedu u odnos sa zajedničkom europskom referentnom točkom i tako pokažu odnos između međunarodnih sektorskih kvalifikacija i nacionalnih kvalifikacijskih sustava. Preporuka stoga doprinosi širim ciljevima promicanja cjeloživotnog učenja i povećanja zapošljivosti, mobilnosti i socijalne integracije radnika i učenika. Transparentni principi osiguranja kvalitete i razmjene informacija podržat će njihovu primjenu pomažući pri izgradnji međusobnog povjerenja.
- (13) Ova bi Preporuka trebala doprinijeti modernizaciji sustava obrazovanja i osposobljavanja, međusobnom odnosu obrazovanja, osposobljavanja i zapošljavanja te izgradnji mostova između formalnog, neformalnog i informalnog učenja, također vodeći prema priznavanju ishoda učenja stečenih kroz iskustvo.
- (14) Ova Preporuka niti zamjenjuje niti definira nacionalne kvalifikacijske sustave i/ili kvalifikacije. Europski kvalifikacijski okvir ne opisuje specifične kvalifikacije ili kompetencije pojedinca te pojedine kvalifikacije trebaju biti postavljene u odnos s odgovarajućom razinom u Europskom kvalifikacijskom okviru pomoću relevantnih nacionalnih kvalifikacijskih sustava.
- (15) Uzevši u obzir njen neobvezujući karakter, ova je Preporuka u skladu s principom subsidiarnosti podržavajući i dopunjujući aktivnosti zemalja članica olakšavajući daljnju suradnju među njima kako bi se povećala transparentnost te promicala mobilnost i cjeloživotno učenje. Treba je provoditi u skladu s nacionalnim zakonodavstvom i nacionalnom praksom.
- (16) Budući da cilj ove Preporuke - posebno stvaranje zajedničkog referentnog okvira koji služi kao pomagalo za prevođenje među različitim kvalifikacijskim sustavima i njihovim razinama - zemlje članice zbog opsežnosti i učinkovitosti ne mogu ostvariti na odgovarajući način te se predviđena akcija može bolje ostvariti na razini Zajednice, Zajednica može

⁷ OJ L 64.4.3.2006. p. 60.

⁸ OJ L 255. 30.9.2005. p. 22. Odredba izmijenjena odredbom vijeća 2006/100/EC (OJ L 363. 20.12.2006. p.141)

prihvatiti mjere u skladu s načelom subsidijarnosti kao što je izneseno u Članku 5 ovog sporazuma. U skladu s načelom proporcionalnosti, kako je izneseno u tom Članku, ova preporuka ne ide izvan onoga što je neophodno da bi se postigao taj cilj.

OVIME PREPORUČUJU ZEMLJAMA ČLANICAMA:

1. korištenje Europskog kvalifikacijskog okvira kao reference za uspoređivanje kvalifikacijskih razina različitih kvalifikacijskih sustava i za promicanje kako cjeloživotnog učenja tako i jednakih mogućnosti u društvu utemeljenom na znanju, kao i daljnje integracije europskog tržišta rada, istovremeno poštujući bogatstvo raznolikosti nacionalnih obrazovnih sustava;
2. povezivanje svojih kvalifikacijskih sustava s Europskim kvalifikacijskim okvirom do 2010., posebice na transparentan način uspostavljajući odnos između svojih kvalifikacijskih razina i razina navedenih u Dodatku II te, tamo gdje je prikladno, razvijajući nacionalne kvalifikacijske okvire u skladu s nacionalnim zakonodavstvom i nacionalnom praksom;
3. prihvaćanje mjera, gdje je primjereno, kako bi do 2012., sve nove svjedodžbe o kvalifikacijama, diplome te Europass dokumenti koje izdaju ovlaštena tijela sadržavali jasnu vezu, pomoću nacionalnih kvalifikacijskih sustava, s odgovarajućom razinom Europskog kvalifikacijskog okvira;
4. korištenje pristupa zasnovanog na ishodima učenja pri definiranju i opisivanju kvalifikacija te promicanje vrednovanja neformalnog i informalnog znanja u skladu sa zajedničkim europskim principima dogovorenim kroz zaključke Vijeća od 28. svibnja 2004., obraćajući posebnu pažnju na one građane koji će najvjerojatnije biti pogođeni nezaposlenošću i nesigurnim oblicima zaposlenosti, kojima bi takav pristup mogao pomoći da povećaju svoje sudjelovanje u cjeloživotnom učenju te pristup tržištu rada;
5. promicanje i primjenjivanje principa osiguranja kvalitete u obrazovanju i osposobljavanju navedenih u Dodatku III pri povezivanju kvalifikacija u visokom obrazovanju te strukovnom obrazovanju i osposobljavanju unutar nacionalnih kvalifikacijskih sustava s Europskim kvalifikacijskim okvirom;
6. odrediti nacionalne koordinacijske točke povezane s posebnim strukturama i zahtjevima zemalja članica, kako bi podržale i u suradnji s drugim relevantnim nacionalnim tijelima, usmjeravale odnos između nacionalnih kvalifikacijskih sustava i Europskog nacionalnog okvira uzimajući u obzir promicanje kvalitete i transparentnost tog odnosa.

Zadaci tih nacionalnih koordinacijskih točki moraju uključivati:

- (a) povezivanje kvalifikacijskih razina unutar nacionalnih kvalifikacijskih sustava s razinama Europskog kvalifikacijskog okvira opisanim u Dodatku II;
- (b) osiguranje korištenja transparentne metodologije za povezivanje razina nacionalnih kvalifikacijskih sustava i Europskog kvalifikacijskog okvira kako bi se s jedne strane olakšale usporedbe među njima te, s druge strane, osiguralo objavljivanje odluka koje proizlaze iz te usporedbe;
- (c) omogućavanje pristupa informacijama i smjernicama za dionike o tome kako se nacionalne kvalifikacije kroz nacionalne kvalifikacijske sustave odnose prema Europskom kvalifikacijskom okviru;
- (d) promicanje sudjelovanja svih relevantnih dionika - uključujući, u skladu s nacionalnim zakonodavstvom i nacionalnom praksom, institucije visokog obrazovanja te institucije strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, socijalne partnere, sektore i stručnjake - u usporedbi i korištenju kvalifikacija na europskoj razini.

PRUŽAJU PODRŠKU NAMJERI KOMISIJE DA:

1. podupre zemlje članice u provođenju navedenih zadataka te međunarodne sektorske organizacije u korištenju kvalifikacijskih razina i načela Europskog kvalifikacijskog okvira kako su izraženi u ovoj Preporuci, posebno olakšavajući suradnju, razmjenjujući iskustva dobre prakse te provjeravajući - između ostaloga, kroz dobrovoljne *peer review* projekte i pilot-projekte u okviru programa Zajednice, objavljujući informacije i pokrećući konzultativne vježbe s povjerenstvima za socijalni dijalog - i da razvijaju materijale za podršku i usmjeravanje;
2. do 23. travnja 2009., ustanovi savjetodavnu skupinu za Europski kvalifikacijski okvir sastavljenu od predstavnika zemalja članica te uključujući europske socijalne partnere i druge dionike, kad je prikladno, odgovorne za pružanje opće koherentnosti i promicanje transparentnosti procesa uspostavljanja odnosa između kvalifikacijskih sustava s Europskim kvalifikacijskim okvirom;
3. ocjeni i vrednuje u suradnji sa zemljama članicama, a nakon konzultacija s relevantnim dionicima, akciju provedenu kao odaziv na ovu Preporuku uključujući ovlasti i trajanje savjetodavne grupe te da, do 23. travnja 2013. izvijesti Europski parlament i Vijeće o stečenom iskustvu i implikacijama za budućnost, uključujući, ako je potrebno, moguću analizu i izmjenu ove Preporuke;

4. promiču uske veze između Europskog kvalifikacijskog okvira i postojećih ili budućih europskih sustava za prijenos i prikupljanje kreditnih bodova u visokom obrazovanju te strukovnom obrazovanju i osposobljavanju, kako bi se olakšala mobilnost građana i olakšalo priznavanje ishoda učenja.

Sačinjeno u Strasbourgu, 23. travnja 2008.

Za Europski parlament
Predsjednik
HANS-GERT PÖTTERING

Za Vijeće
Predsjednik
JANEZ LENARČIČ

DODATAK I

Definicije

U svrhu Preporuke primjenjuju se sljedeće definicije:

- (a) **'kvalifikacija'** znači formalni ishod procesa ocjenjivanja i vrednovanja koji se dobiva kada ovlašteno tijelo odredi da je neki pojedinac ostvario ishode učenja u skladu s određenim standardima;
- (b) **'nacionalni kvalifikacijski sustav'** znači sve aspekte aktivnosti neke od zemalja članica povezane s priznavanjem učenja i drugim mehanizmima koji povezuju obrazovanje i osposobljavanje s tržištem rada i civilnim društvom. To uključuje razvoj i provedbu institucionalnih aranžmana i procesa povezanih s osiguranjem kvalitete, ocjenjivanjem i dodjeljivanjem kvalifikacija. Nacionalni kvalifikacijski sustav može se sastojati od nekoliko podsustava i može uključivati nacionalni kvalifikacijski okvir;
- (c) **'nacionalni kvalifikacijski okvir'** znači instrument za klasifikaciju kvalifikacija u skladu sa skupom kriterija za određene postignute razine učenja; cilj mu je integrirati i koordinirati nacionalne kvalifikacijske podsustave te unaprijediti transparentnost, dostupnost, napredovanje i kvalitetu kvalifikacija u odnosu na tržište rada i civilno društvo;
- (d) **'sektor'** znači grupiranje stručnih aktivnosti na osnovi njihove osnovne gospodarske funkcije, proizvoda, usluge ili tehnologije;
- (e) **'međunarodna sektorska organizacija'** znači udruženje nacionalnih organizacija, uključujući, npr. poslodavce i stručna tijela, koja predstavljaju interese nacionalnih sektora;
- (f) **'ishodi učenja'** znače iskaze onoga što učenik zna, razumije i u stanju je učiniti nakon završetka procesa učenja, a koji su definirani pomoću znanja, vještina i kompetencije;
- (g) **'znanje'** znači ishod stapanja informacija kroz učenje. Znanje je korpus činjenica, načela, teorija i praksi povezanih s područjem rada ili učenja. U kontekstu Europskog kvalifikacijskog okvira znanje je opisano kao teorijsko i/ili činjenično;
- (h) **'vještine'** znače sposobnost da se primijeni znanje i upotrijebi *know-how* za izvršavanje zadataka i rješavanje problema. U kontekstu Europskog kvalifikacijskog okvira vještine se opisuju kao kognitivne (uključujući korištenje logičkog, intuitivnog i kreativnog mišljenja), ili praktične (uključujući manualnu spretnost i upotrebu metoda, materijala, alata i instrumenata);

'kompetencija' znači dokazanu sposobnost da se koristi znanje, vještine te osobne, socijalne i/ili metodološke sposobnosti u situacijama rada ili učenja te u profesionalnom i osobnom razvoju. U kontekstu Europskog kvalifikacijskog okvira, kompetencija se opisuje pomoću odgovornosti i samostalnosti.

DODATAK II

Deskriptori koji definiraju razine u Europskom kvalifikacijskom okviru (EKO)

Svaka od 8 razina definirana je kao skup deskriptora koji pokazuju ishode učenja relevantne za kvalifikacije na toj razini u bilo kojem sustavu kvalifikacija.

		Znanje	Vještine	Kompetencije
		U kontekstu EKO-a znanje je opisano kao teorijsko i/ili činjenično.	U kontekstu EKO-a, vještine se opisuju kao kognitivne (uključujući upotrebu logičkog, intuitivnog i kreativnog mišljenja) te praktične (uključujući manualnu spretnost i upotrebu metoda, materijala, alata i instrumenata).	U kontekstu EKO-a kompetencija se opisuje pomoću odgovornosti i samostalnosti.
Razina 1	Ishodi učenja relevantni za Razinu 1	<ul style="list-style-type: none"> osnovno opće znanje 	<ul style="list-style-type: none"> osnovne vještine potrebne za provođenje jednostavnih zadataka 	<ul style="list-style-type: none"> rad ili učenje pod neposrednim nadzorom u strukturiranom kontekstu
Razina 2	Ishodi učenja relevantni za Razinu 2	<ul style="list-style-type: none"> osnovno činjenično znanje u području rada ili učenja 	<ul style="list-style-type: none"> osnovne kognitivne i praktične vještine potrebne za korištenje relevantnih informacija kako bi se proveli zadaci te riješili rutinski problemi upotrebljavajući jednostavna pravila i alate 	<ul style="list-style-type: none"> rad ili učenje pod nadzorom uz stanovitu samostalnost
Razina 3	Ishodi učenja relevantni za Razinu 3	<ul style="list-style-type: none"> znanje činjenica, načela, procesa i općih pojmova u području rada ili učenja 	<ul style="list-style-type: none"> niz kognitivnih i praktičnih vještina potrebnih za izvršavanje zadataka i rješavanje problema odabiranjem i primjenjivanjem osnovnih metoda, alata, materijala i informacija 	<ul style="list-style-type: none"> preuzimanje odgovornosti za izvršavanje zadataka u radu ili učenju prilagođavanje vlastitog ponašanja okolnostima pri rješavanju problema
Razina 4	Ishodi učenja relevantni za Razinu 4	<ul style="list-style-type: none"> činjenično ili teorijsko znanje u širokim kontekstima unutar područja rada ili učenja 	<ul style="list-style-type: none"> niz kognitivnih i praktičnih vještina potrebnih za iznalaženje rješenja za specifične probleme na području rada ili učenja 	<ul style="list-style-type: none"> upravljanje samim sobom unutar smjernica obično predvidivog, ali podložnog promjeni, konteksta rada ili učenja, nadgledanje rutinskog rada drugih, preuzimanje stanovite odgovornosti za vrednovanje i unapređenje aktivnosti pri radu ili učenju
Razina 5*	Ishodi učenja relevantni za Razinu 5	<ul style="list-style-type: none"> obuhvatno, specijalizirano, činjenično i teorijsko znanje unutar područja rada ili učenja te svjesnost granica tog znanja 	<ul style="list-style-type: none"> sveobuhvatni niz kognitivnih i praktičnih vještina potrebnih za razvijanje kreativnih rješenja apstraktnih problema 	<ul style="list-style-type: none"> upravljanje i nadzor u kontekstu rada ili učenja u kojem može doći do nepredvidivih promjena preispitivanje i unapređivanje vlastite izvedbe te izvedbe drugih
Razina 6**	Ishodi učenja relevantni za Razinu 6	<ul style="list-style-type: none"> napredno znanje područja rada ili učenja, uključujući kritičko razumijevanje teorija i načela 	<ul style="list-style-type: none"> napredne vještine koje pokazuju majstorstvo i inovativnost, a nužne su za rješavanje složenih i nepredvidivih problema u specijaliziranom području rada ili učenja 	<ul style="list-style-type: none"> upravljanje kompleksnim tehničkim ili stručnim aktivnostima ili projektima preuzimajući odgovornost za donošenje odluka u nepredvidivom okruženju rada ili učenja preuzimanje odgovornosti za upravljanje profesionalnim razvojem pojedinaca i skupina
Razina 7***	Ishodi učenja relevantni za Razinu 7	<ul style="list-style-type: none"> visokospecijalizirano znanje, kojega je dio na prvoj crti znanja u području rada ili učenja, kao osnova za originalno mišljenje i/ili istraživanje kritička svijest o pitanjima znanja na nekom području te na dodirnim točkama između različitih područja 	<ul style="list-style-type: none"> specijalizirane vještine za rješavanje problema potrebnih u istraživanju i/ili inovativnom procesu kako bi se razvijala nova znanja i procedure te kako bi se integrirala znanja iz različitih područja 	<ul style="list-style-type: none"> upravljanje i mijenjanje složenog i nepredvidivog okruženja rada ili učenja, što zahtijeva nove strateške pristupe preuzimanje odgovornosti za doprinos stručnim znanjima i praksi i/ili za preispitivanje strateške izvedbe timova
Razina 8****	Ishodi učenja relevantni za Razinu 8	<ul style="list-style-type: none"> znanje do najnaprednijih granica nekog područja rada ili učenja te na dodirnim točkama između različitih područja 	<ul style="list-style-type: none"> najnaprednije i specijalizirane vještine i tehnike, uključujući sintetiziranje i vrednovanje, potrebno za rješavanje ozbiljnih problema u istraživanju i/ili inovativnom procesu te za proširivanje i redefiniranje postojećih znanja ili stručne prakse 	<ul style="list-style-type: none"> iskazivanje suštinskog autoriteta, inovativnosti, samostalnosti, znanstvenog i profesionalnog integriteta te trajnu predanost razvoju novih ideja ili procesa na prvoj crti rada ili učenja, uključujući istraživanje

Kompatibilnost s kvalifikacijskim okvirom Europskog područja visokog obrazovanja

Kvalifikacijski okvir Europskog područja visokog obrazovanja daje deskriptore ciklusa. Svaki deskriptor ciklusa nudi generički iskaz tipičnih očekivanja postignuća i sposobnosti povezanih s kvalifikacijama koji predstavljaju kraj tog ciklusa.

* Deskriptor za kratki ciklus visokog obrazovanja (unutar prvog ciklusa ili s njim povezan), razvijen od strane *Joint Quality Initiative*⁹ kao djela Bolonjskog procesa, odgovara ishodima učenja za Razinu 5 EKO-a.

** Deskriptor za prvi ciklus u kvalifikacijskom okviru za Europsko područje visokog obrazovanja dogovoren od strane ministara odgovornih za visoko obrazovanje na sastanku u Bergenu, u svibnju 2005. u okviru Bolonjskog procesa odgovara ishodima učenja za Razinu 6 EKO-a.

*** Deskriptor za drugi ciklus u kvalifikacijskom okviru Europskog područja visokog obrazovanja dogovoren od strane ministara odgovornih za visoko obrazovanje na sastanku u Bergenu, u svibnju 2005. u okviru Bolonjskog procesa odgovara ishodima učenja za Razinu 7 EKO-a.

**** Deskriptor za treći ciklus u kvalifikacijskom okviru Europskog područja visokog obrazovanja dogovoren od strane ministara odgovornih za visoko obrazovanje na sastanku u Bergenu, u svibnju 2005. u okviru Bolonjskog procesa odgovara ishodima učenja za Razinu 8 EKO-a.

⁹ *Joint Quality Initiative* – Zajednička inicijativa za kvalitetu

DODATAK III

Zajednički principi za osiguranje kvalitete u visokom obrazovanju i strukovnom obrazovanju i osposobljavanju u kontekstu Europskog kvalifikacijskog okvira

Kad se primjenjuje Europski kvalifikacijski okvir, osiguranje kvalitete – koje je potrebno da bi se osigurala odgovornost i unapređenje visokog obrazovanja i strukovnog obrazovanja i osposobljavanja – treba provoditi u skladu sa sljedećim principima:

- Politike i procedure osiguranja kvalitete trebaju podupirati sve razine Europskog kvalifikacijskog okvira.
- Osiguranje kvalitete mora biti integralni dio unutarnjeg upravljanja institucijama obrazovanja i osposobljavanja.
- Osiguranje kvalitete bi trebalo uključiti redovito vrednovanje institucija, njihovih programa ili njihovih sustava za osiguranje kvalitete od strane vanjskih tijela ili agencija za nadzor.
- Vanjska tijela ili agencije za nadzor koji provode osiguranje kvalitete moraju biti podložni redovitom preispitivanju.
- Osiguranje kvalitete trebalo bi uključivati dimenzije konteksta, *inputa*, procesa i rezultata, pri čemu bi naglasak trebao biti na rezultatima te ishodima učenja.
- Sustavi osiguranja kvalitete moraju uključivati sljedeće elemente:
 - jasne i mjerljive ciljeve i standarde;
 - smjernice za provedbu, uključujući angažiranje dionika;
 - odgovarajuće resurse;
 - konzistentne metode vrednovanja, povezivanje samoocjenjivanja i vanjskog vrednovanja;
 - mehanizmi povratnog informiranja i procedure za unapređivanje;
 - široko dostupni rezultati vrednovanja.
- Inicijative osiguranja kvalitete na međunarodnoj, nacionalnoj i regionalnoj razini trebale bi biti koordinirane kako bi se osigurala sveobuhvatnost, koherentnost, sinergija i analiza diljem sustava.
- Osiguranje kvalitete bi trebalo biti procesom suradnje diljem razina i sustava obrazovanja i osposobljavanja, uključujući sve relevantne dionike unutar zemalja članica te diljem Zajednice.
- Smjernice za osiguranje kvalitete na razini Zajednice mogu pružiti referentne točke za vrednovanje i tzv. *peer learning*

DODATAK 9

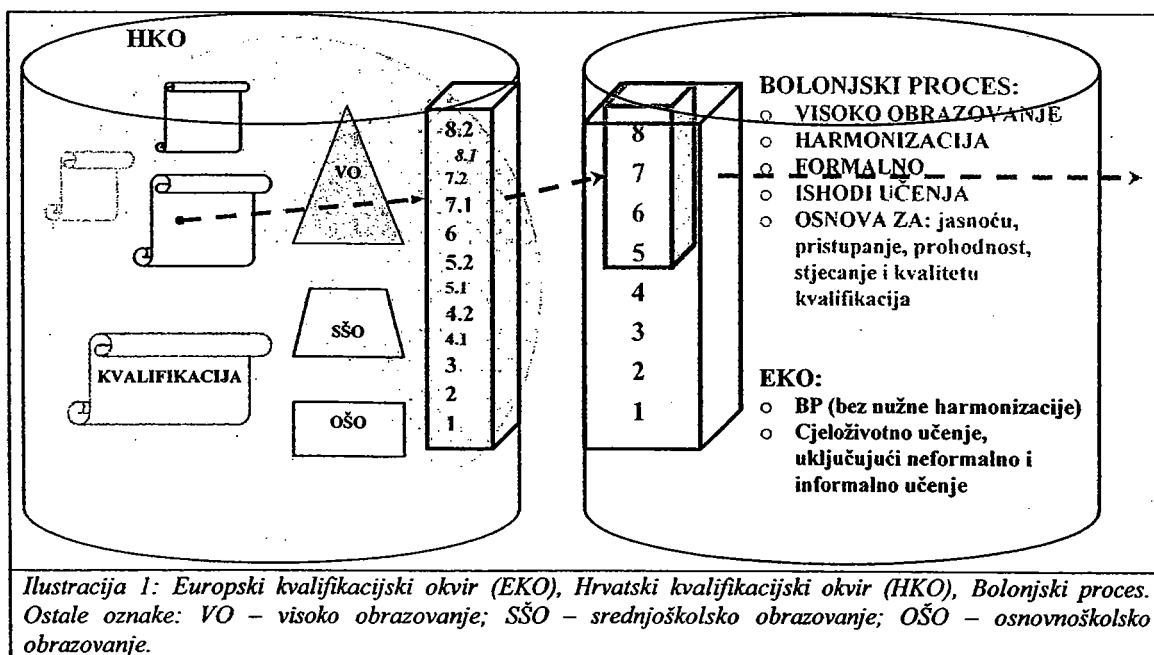
Pojmovnik HKO-a

Bolonjski proces (engl. Bologna Process) je instrument uspostave i harmonizacije kvalifikacija u sustavu visokoga obrazovanja stečenih u Europskim zemljama kojima se daju osnove za jasnoću, pristupanje, prohodnost, stjecanje i kvalitetu kvalifikacija, a odnosi se samo na formalno obrazovanje.

EKO daje smjernice za razvoj različitih kvalifikacijskih sustava i kvalifikacijskih okvira u Europi, s ciljem olakšavanja profesionalne mobilnosti i cjeloživotnoga učenja. Za EKO se kaže da je okvir okvira, čime je i stekao naziv „*Meta-framework*“. Omogućava međusobno razumijevanje i usporedbu svih razina kvalifikacijskih sustava (u kojima su razine implicitno uvedene) ili nacionalnih kvalifikacijskih okvira (u kojima se razine eksplicitno definiraju i opisuju). U postupku implementacije Europskoga kvalifikacijskog okvira dogovoreno je da sve zemlje povežu svoje kvalifikacije s razinama EKO-a koristeći eksplicitnu vezu svojih kvalifikacijskih okvira, ili da uvedu jasne veze za implicitne razine svojih kvalifikacijskih sustava s razinama EKO-a. To znači da se u prvoj fazi implementacije EKO-a, razine nacionalnih kvalifikacijskih okvira (ili dijelovi kvalifikacijskih sustava) jasno povezuju s razinama EKO-a, a nakon čega se očekuje povezivanje svih kvalifikacija u Europi s EKO-om preko nacionalnih kvalifikacijskih okvira, odnosno nacionalnih kvalifikacijskih sustava.

EKO nije okvir kojim se uređuju pojedine kvalifikacije. Također, EKO ne uređuje pojedine sustave obrazovanja, što, s druge strane, rade nacionalni kvalifikacijski okviri, pa tako i HKO.

EKO i Bolonjski proces imaju preklapanja i sličnosti u poticanju transparentnosti, dijelu osiguravanja kvalitete, jasnoći prikaza razina složenosti i poticanju zapošljavanja. No, postoje temeljne razlike između njih. Bolonjski proces harmonizira visokoškolske sustave različitih zemalja, a Europski kvalifikacijski okvir nužno ne teži harmonizaciji, već ostaje na povezivanju i olakšavanju međusobnoga razumijevanja svih stečenih kvalifikacija među različitim zemljama. Bolonjski proces uvodi tri razine obrazovanja (preddiplomsku, diplomsku i poslijediplomsku), uz mogućnost uvođenja među-razine, tzv. „*short-cycle*“. Te razine odgovaraju 6., 7. i 8. razini EKO-a, a „*short-cycle*“ 5. razini. EKO daje općenitije pokazatelje razina u odnosu na Bolonjski proces (koji se više orijentira na akademsku pripadnost). To je, naravno, zbog toga što se EKO-om nastoje obuhvatiti svi obrazovni podsustavi i oblici stjecanja kompetencija, a ne samo formalno učenje u sustavu visokoga obrazovanja, što je slučaj s Bolonjskim procesom. Iako su pokazatelji razina različiti, 5., 6., 7. i 8. razina složenosti kod EKO-a i Bolonjskoga procesa su ekvivalentne.

3. Kompetencije, ishodi učenja i kvalifikacija

Znanje (*engl. Knowledge*) označava skup stečenih i povezanih informacija. U HKO-u znanje se odnosi na činjenično i teorijsko znanje.

Novo u odnosu na Polazne osnove HKO-a (prilagođene definicije):

Kompetencije (*engl. Competences*) označavaju skup znanja i vještina te pripadajuću samostalnost i odgovornost.

Vještine (*engl. Skills*) označavaju skup primjene znanja i upotrebe unaprijed poznatih načina rada u izvršenju zadaća i rješavanju problema. U HKO-u vještine se odnose na spoznajne (logičko i kreativno razmišljanje), psihomotoričke (fizička spretnost te upotreba metoda, instrumenata, alata i materijala) i socijalne (stvaranje i razvijanje međuljudskih odnosa) vještine.

Ishodi/rezultati učenja (*engl. Learning Outcomes*) su znanja i vještine te pripadajuća samostalnost i odgovornost koje je osoba stekla učenjem i dokazuje nakon postupka učenja.

Kvalifikacija (*engl. Qualification*) je formalni naziv za skup kompetencija određenih razina, obujma, profila i kvalitete, koja se dokazuje svjedodžbom ili diplomom odnosno drugom javnom ispravom koju izdaje nadležna ustanova.

Samostalnost i odgovornost (*engl. Autonomy and Responsibility – Competence*) označavaju postignutu primjenu konkretnih znanja i vještina, u skladu s danim standardima.

Ključne kompetencije za cjeloživotno učenje (*engl. Key Competences for Lifelong Learning*) označavaju skup kompetencija odgovarajuće razine, koje su nužne pojedincu za uključenost u život zajednice, a osnova su za stjecanje kompetencija tijekom života za sve osobne, društvene i profesionalne potrebe.

Jedinični skup ishoda učenja (*engl. Unit of Learning Outcomes*) označava najmanji cjeloviti skup povezanih ishoda učenja.

Modul ishoda učenja (*engl. Module of Learning Outcomes*) označava jedan ili više jediničnih skupova ishoda učenja s unaprijed određenim i usklađenim obujmom.

Postoji više različitih načina mogućeg prikaza svih ishoda učenja. Mnoge diskusije eksperata uglavnom su vodile do prijedloga razlikovanja onoga što se odnosi na znanje od onoga što stvara uvjete za njihovu ispravnu primjenu te, kasnije, postignutu primjenu. Analizirajući takve podjele, koje su izvršene u različitim zemljama svijeta, skupina koja je radila na razvoju Europskoga kvalifikacijskog okvira, predložila je prikaz svih kompetencija kroz: *knowledge*, *skills* i *competence*, s ciljem lakšega opisivanja i određivanja razina složenosti, te njihovoga kasnijeg prepoznavanja.

U HKO-u je izabran sličan prikaz: *znanja*, *vještine* te pripadajuća *samostalnost i odgovornost*, što se smatra optimalnom, razumljivom i mjerljivom strukturom. Znanja se odnose na činjenična i teorijska, odnosno na stečene zasebne informacije te njihovo povezivanje. Stečene informacije mogu biti pojmovi, njihove definicije te druga činjenična znanja koja sama po sebi ne otvaraju jednoznačnu mogućnost stvaranja novih informacija na temelju ograničenoga broja postojećih informacija. Povezivanje zasebnih informacija može se odnositi na različite teorije, modele te druga teorijska znanja kojima se otvara mogućnost jednoznačnoga stvaranja novih korisnih zasebnih informacija.

Vještine dijelimo na spoznajne (logičko i kreativno razmišljanje), psihomotoričke (fizička spretnost te upotreba metoda, instrumenata, alata i materijala) i socijalne (stvaranje i razvijanje međuljudskih odnosa) vještine. Vještine se odnose na sve ono što omogućava odgovarajuću primjenu znanja (činjenih i teorijskih), bez obzira odnosi li se ta primjena na brzinu i količinu obrade informacija, odlučivanja ili fizičke reakcije, kao i ponašanja i odnose s drugima unutar različitih društvenih skupina, ili kombinaciju različitih vještina. Podstruktura vještina (a i znanja) označava ujedno da se sve kompetencije neke konkretne kvalifikacije ne moraju nužno nalaziti na jednakoj razini složenosti.

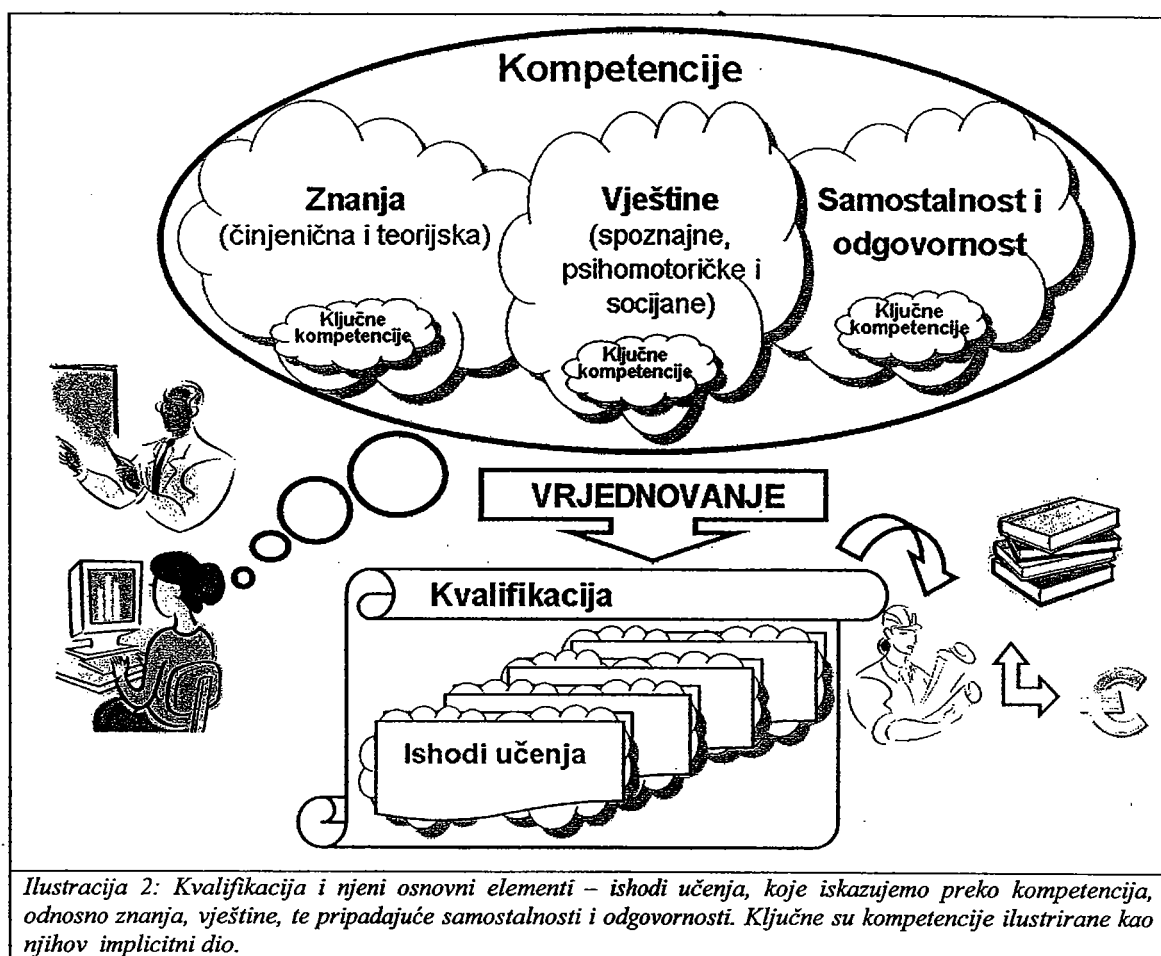
U konkretnoj kvalifikaciji mogu biti zapisane samo kompetencije koje su vrjednovane i ocijenjene, što je već tradicionalno moguće uraditi za znanja i vještine, a odgovarajućim pristupom i za samostalnost i odgovornost. Neproverljiva i nemjerljiva znanja i vještine mogu stvarati probleme. Samostalnost, a osobito odgovornost, nije lako vrjednovati pa, time, ni ocjenjivati. Stoga se samostalnost i odgovornost uvode tako da bi označavale postignutu primjenu nekih konkretnih znanja i vještina. To znači da ako neka osoba ima određeni skup činjeničnih i teorijskih znanja (odgovarajućega profila, razine i obujma), te spoznajne, psihomotoričke i socijalne vještine (opet u nekoj određenoj strukturi, složenosti i količini), na toj osnovi ima pravo na pripadajuću samostalnost, koja dalje uvodi odgovarajuću pripadnost razini za odgovornost, i obrnuto. U slučajevima kada postoji potreba prikaza kompetencija neke kvalifikacije, za koje ipak nije postojao način mjerljivog vrjednovanja njihovog stjecanja, tada se umjesto isticanja predviđenih kompetencija mogu naglasiti uvjeti i aktivnosti koje su se provodile s ciljem stjecanja tih kompetencija.

Ishodi/rezultati učenja (u daljnjem tekstu: *ishodi učenja*) označavaju sve ono što se stječe učenjem, a to su, kao što je već navedeno, kompetencije, koje se prikazuju kroz: znanja, vještine te pripadajuću samostalnost i odgovornost. Vrjednovana i pozitivno ocijenjena znanja i vještine (tada i njima pripadajuću samostalnost i odgovornost) nazivamo ishodima učenja. Ovim se naglašava da ishodi učenja pripadaju točno određenoj osobi i da je izvršeno (društveno prihvaćeno) dokazivanje (vrjednovanje) njihovoga posjedovanja (na primjer ispitima).

Ključne su kompetencije cjeloživotnoga učenja implicitno uključene u sve kvalifikacije i time predstavljaju izuzetno važan element Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira, što se posebno obrađuje razvojem Nacionalnog kurikuluma. EKO je predložio podjelu ključnih kompetencija u 8 elemenata (komunikacija na materinskom jeziku; komunikacija na stranim jezicima; osnove matematike te prirodnih i tehničkih znanosti kao i njima pridruženih područja; osnove informacijsko-komunikacijskih tehnologija; organiziranje učenja; građanska kompetencija; poduzetništvo; te kulturno izražavanje) čime je određen njihov profil. Za svaki jedinični skup ključnih kompetencija treba dodatno dogovoriti razinu i obujam, dozvoljene načine njihovoga stjecanja, te da li pripadaju skupu obveznih kompetencija (i za koje skupine), preporučenih i druga slična pitanja. Na kraju svoga inicijalnog obrazovanja mlade bi osobe trebale razviti ključne kompetencije do razine koja ih sprema za život odrasle osobe. Te kompetencije bi trebale biti dalje razvijane, održavane i dopunjavane kao dio cjeloživotnoga učenja.

Modul ishoda učenja ima ukupni obujam svih pripadajućih ishoda učenja usklađen s obujmom svih drugih modula. U praksi to znači da je vrijednost obujma svakog modula višekratnik vrijednosti obujma nekog unaprijed dogovorenog iznosa (na primjer, ako je unaprijed određeno da 5 ECTS bodova bude dogovoreni iznos, znači da svaki modul može imati vrijednost obujma 5, 10, 15, ... ECTS bodova).

Cjeloviti skup određenog obujma stečenih kompetencija, koje su sve pojedinačno vrjednovane (pa se nazivaju ishodima učenja), nazivamo **kvalifikacija**.

4. Osnovna svojstva kvalifikacije

Novi i prilagođeni pojmovi u odnosu na Polazne osnove HKO-a:

Vrsta kvalifikacija (*engl. Type of Qualifications*) označava skup kvalifikacija neovisno o području rada ili učenja.

Klasa kvalifikacija (*engl. Class of Qualifications*) označava skup kvalifikacija s obzirom na status i ulogu, a neovisno o vrsti kvalifikacija.

Razina kvalifikacije/ishoda učenja (*engl. Reference Level of Qualification/Learning Outcomes*) označava složenost i doseg stečenih kompetencija, a opisuje se skupom mjerljivih pokazatelja.

Obujam kvalifikacije/ishoda učenja (*engl. Volume of Qualification/Learning Outcomes*) označava ukupnu količinu stečenih kompetencija, a iskazuju se ECTS i ECVET-bodovima, ili nekim drugim bodovima.

Profil kvalifikacije/ishoda učenja (*engl. Profile of Qualification/Learning Outcomes*) označava područje rada i učenja stečenih kompetencija, a iskazuje se nazivom.

Kvaliteta kvalifikacije/ishoda učenja (*engl. Quality of Qualification/Learning Outcomes*) označava pouzdanost izdane javne isprave u odnosu na iskazanu razinu, obujam i profil stečenih kompetencija.

Kvalifikacija temeljno ima ista osnovna svojstva kao i ishodi učenja, a moguće ih je dalje dijeliti u različite grupe, kao što su vrste i klase kvalifikacija. U Hrvatskoj već sada postoji određena podjela na vrste kvalifikacija (npr. u visokom obrazovanju: sveučilišni prvostupnici, stručni prvostupnici). Nadalje, u Hrvatskoj je moguće uočiti i postojanje klasa kvalifikacija (na primjer, klasa potpunih ili samostalnih kvalifikacija, kao jedne, te klase djelomičnih ili uvjetnih kvalifikacija, kao druge klase).

Općenito, moguće je uvoditi različita svojstva ishoda učenja, kao što su: godina stjecanja, način i mjesto stjecanja, osnovna uloga i primjena, imena nastavnika/profesora koji su održavali nastavu, imena osoba koje su vrjednovala i ocjenjivale ishode učenja, pojedinačne ocjene, prosječne ocjene, vrijeme trajanja stjecanja ishoda učenja, i drugo. U Hrvatskom kvalifikacijskom okviru uvodi se minimalan broj (mjerljivih) osnovnih svojstava ishoda učenja, a to su:

- o razina;
- o obujam;
- o profil;
- o kvaliteta.

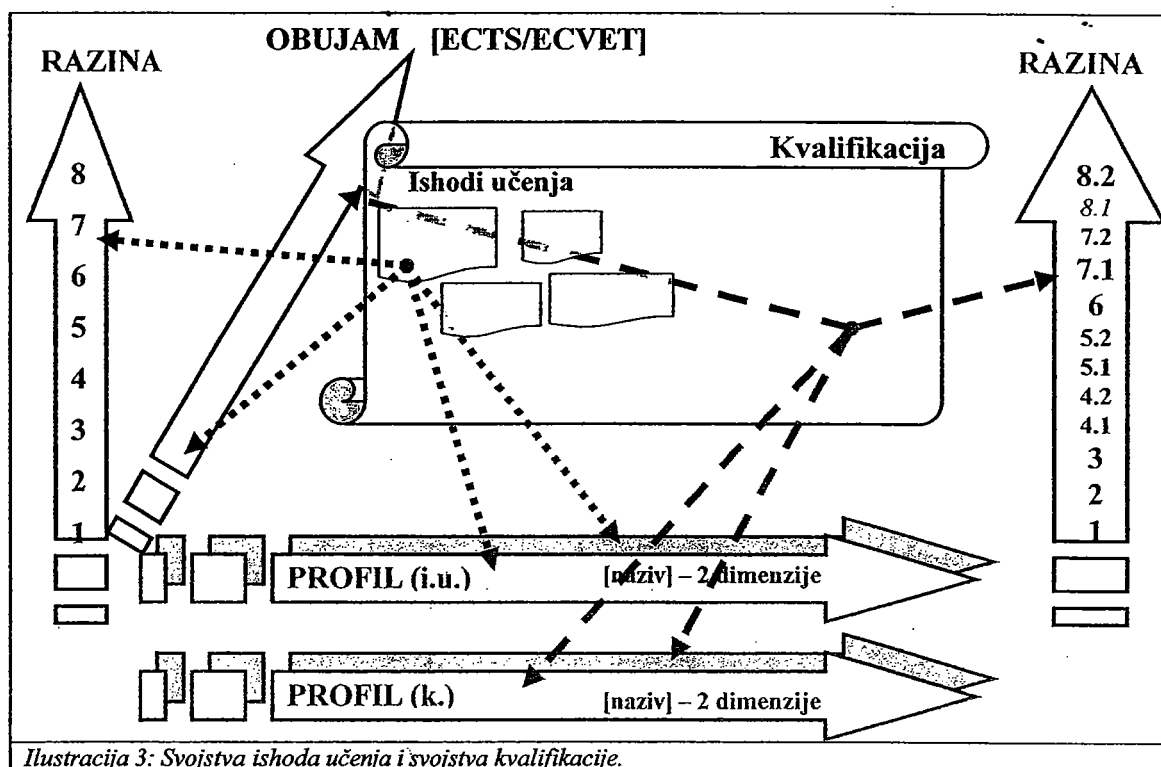
Razina ishoda učenja označava složenost stečenih kompetencija, neovisno o drugim osnovnim svojstvima (obujmu, profilu i kvaliteti). Na primjer, kompetencije koje uključuju kreiranje novoga modela u nekom području su složenije razine nego kompetencije koje uključuju samo poznavanje i primijenjivanje pojmova i nekih prihvaćenih modela u tom području, ali su prethodne ipak više od onih koje uključuju isključivo samo poznavanje tih pojmova i modela.

Obujam ishoda učenja označava ukupnu količinu stečenih kompetencija, a također je neovisan o drugim osnovnim svojstvima (razini, profilu i kvaliteti).

Profil rezultata učenja obuhvaća područje rada ili učenja, osnovnu ulogu, struku, odnosno druga slična svojstva ishoda učenja, a (kao i razina i obujam) neovisan je o ostalim osnovnim svojstvima (razini, obujmu i kvaliteti). Na primjer, to se može odnositi na strojarstvo, brodogradnju, matematiku ili zdravstvo.

Kvaliteta ishoda učenja je nešto drukčije svojstvo i označava pouzdanost i povjerenje u iskaz javne isprave (ili drugih dokumenata) kojom se prikazuju ostala osnovna svojstva ishoda učenja. Kvaliteta se prikazuje kroz dvije dimenzije: osobnu i institucijsku. Osobna dimenzija kvalitete ishoda učenja opisuje pouzdanost postojanja iskazanih ishoda učenja (odgovarajuće razine, obujma i profila) kao svojine pojedine osobe i iskazuje se ocjenama, a institucijska kvaliteta govori o pouzdanosti odgovarajuće institucije koja je formalno vrjednovala ishode učenja i izdala konkretnu javnu ispravu o njima.

Jednaka svojstva uvode se i za cjelovitu kvalifikaciju, a postupak određivanja tih svojstava, za ishode učenja i cjelovitu kvalifikaciju, prikazuje se u sljedećoj cjelini – Određivanje svojstava ishoda učenja i kvalifikacije.

Ilustracija 3: Svojstva ishoda učenja i svojstva kvalifikacije.

5. Određivanje svojstava ishoda učenja i kvalifikacije

Mjerljivi pokazatelji razina (*engl. Level Indicators/Descriptors*) su opisi ishoda učenja određene razine.

Novo u odnosu na Polazne osnove HKO-a (prilagođena definicija ECTS-boda i naziva kvalifikacije te definicija pojma ECVET-boda):

ECTS-bod (*engl. ECTS Credit, European Credit Transfer and Accumulation System*) je mjerna jedinica za iskazivanje obujma stečenih kompetencija, a određuje se prosječnim ukupno utrošenim vremenom uspješnih studenata koje je potrebno za stjecanje tih kompetencija.

Naziv kvalifikacije (*engl. Name of Qualification*) označava vrstu kvalifikacije s točno naznačenim profilom kvalifikacija.

ECVET-bod (*engl. ECVET Credit, European Credit System for Vocational Education and Training*) je mjerna jedinica za iskazivanje obujma stečenih kompetencija, a određuje se prosječnim ukupno utrošenim vremenom uspješnih učenika koje je potrebno za stjecanje tih kompetencija.

Za svako od uvedenih osnovnih svojstava (razina, obujam, profil i kvaliteta) HKO uvodi način određivanja i iskazivanja njihovih vrijednosti, i za ishode učenja i za kvalifikaciju, posebno.

Razina ishoda učenja određuje se korištenjem mjerljivih pokazatelja razina. Vrijednost obujma ishoda učenja prikazuje se ECTS ili ECVET bodovima, a profil se prikazuje nazivom ishoda učenja. Detalji načina određivanja svakog osnovnog svojstva prikazuju se posebno dalje u tekstu.

5.1. Određivanje razine ishoda učenja

Novo u odnosu na Polazne osnove HKO-a (nove definicije):

Činjenična znanja (*engl. Factual knowledge*) označavaju skup stečenih zasebnih informacija.

Teorijska znanja (*engl. Theoretical knowledge*) označavaju skup stečenih poveznica zasebnih informacija.

Spoznajne vještine (*engl. Cognitive skills*) označavaju skup stečenih logičkih i kreativnih razmišljanja.

Psihomotoričke vještine (*engl. Practical skills*) označavaju stečenu fizičku spretnost te upotrebu unaprijed poznatih metoda, instrumenata, alata i materijala.

Socijalne vještine (*engl. Social skills*) označavaju skup stečenih vještina koje su potrebne za stvaranje i razvijanje međuljudskih odnosa.

Samostalnost (*engl. Autonomy*) označava pravo na vlastito upravljanje, a temelj je za određivanje nečije odgovornosti.

Odgovornost (*engl. Responsibility*) označava preuzimanje obveze izvršenja preuzetih zadaća, a u skladu je sa samostalnosti izvršenja i upravljanja.

Mjerljivi pokazatelji razina (*descriptors*) trebali bi biti napisani tako da pokrivaju cijeli spektar ishoda učenja, neovisno o obliku učenja ili instituciji, sve od osnovne škole, preko svih razina obrazovanja, do doktorata. Trebaju pokrivati i radne aktivnosti i učenje, akademski dio, ali i strukovni koji je namijenjen tržištu rada. Također, treba uključivati početno (inicijalno) obrazovanje, kao i ono koje se izvodi zbog unaprjeđenja, tj. sve oblike učenja – formalnoga, neformalnoga i informalnoga – tijekom cijeloga života.

U opisivanju razine složenosti, mjerljivi pokazatelji trebaju odražavati i specijalizaciju i općenitost. To znači da približavajući se najvišoj razini ne znači nužno da će znanja ili vještine biti sve više i više specijalizirana. To je, naravno, moguće u mnogim slučajevima, osobito u istraživačkom dijelu. No, drugdje to može označavati sve općenitije razumijevanje nekih problema.

Pokazatelji razina moraju biti tako iskazani da se dovoljno razlikuju od razine do razine, pokazujući razvoj složenosti i doseg. Sve razine moraju biti tako izgrađene da više razine automatski uključuju sve što prikazuju niže razine, te nije potrebno ponavljati istim zapisima. To se u HKO-u implicitno podrazumijeva. Potrebno je uvoditi ključne i jasne termine kojima se razine međusobno razlikuju.

U iskazivanju pokazatelja razina u HKO-u nastojalo se koristiti samo pozitivne iskaze, pazeći na njihovu razumljivost. Nisu se koristili termini kao što su „prikladni“ ili slično. Istovremeno, nastojalo se da opis bude jasan i generički, što je više moguće. Izbjegavali su se i termini koji su isključivo jasni samo ekspertima, a poticali su se oni termini koji su jasni široj zajednici.

Mjerljive pokazatelje razina ishoda učenja u HKO-u prikazujemo složenošću sljedećih kompetencija:

- znanja
 - činjenična
 - teorijska

- vještine
 - spoznajne
 - psihomotoričke
 - socijalne
- samostalnost i odgovornost.

Važno je naglasiti da redoslijed prikaza kompetencija ne prikazuje njihovu važnost. Očekuje se da bi kvalifikacije koje imaju veću količinu vještina od znanja bile zanimljivije nekom gospodarstvu. Kod nekih se kvalifikacija određena znanja mogu nalaziti na jednoj razini, a vještine na nekoj drugoj. Općenito kazano, sve vrste kompetencija jednako su vrijedne, no pojedinom se kvalifikacijom određuje što je u tom specifičnom slučaju važno, a što ne. Proces učenja socijalnih vještina naziva se socijalizacija.

Kod nekih se sektora mogu stvarati kvalifikacije za sve razine, kod drugih samo na visokim razinama ili čak samo na 8. razini. Ponegdje je moguće imati kvalifikacije samo na nižim razinama.

Dobro je dalje uočiti da razvoj konkretnih kvalifikacija pojedine osobe nužno ne ide samo od nižih prema višim razinama. To može biti u većini slučajeva, no, moguće je da jedna osoba stekne konkretnu kvalifikaciju na 7. razini, a nakon toga stekne neku drugu kvalifikaciju s 5. razine. Nadalje, ne znači niti da su kvalifikacije na višim razinama nužno vrijednije i da zavrjeđuju veću plaću u odnosu na kvalifikacije na nižim razinama. To samo znači da se na primjer, određeni poslovi nekoga zanimanja ne mogu izvršavati bez kvalifikacija na odgovarajućoj razini, u odgovarajućem obujmu i odgovarajućem profilu.

Mjerljivi pokazatelji EKO-a mogu djelomično biti korišteni i na nacionalnim razinama, no, nije dobro stvarati obične kopije. Dobro je započeti definiranje mjerljivih pokazatelja razina nekoga nacionalnog kvalifikacijskog okvira na taj način da se preuzmu od EKO-a, više radi razumijevanja ideje i svrhe, što je u slučaju HKO-a i urađeno.

Ključne/temeljne kompetencije u EKO-u se ne spominju eksplicitno, jer se razumijevaju implicitno na mnogim razinama. Kod HKO-a, neke su ključne kompetencije prisutne eksplicitno u nekim prikazima kompetencija (npr. kod samostalnosti i odgovornosti, ali mnoge su i kod znanja i vještina). No, slično EKO-u, ključne kompetencije trebaju biti eksplicitno uključene u svakoj konkretnoj kvalifikaciji, na što se mora paziti daljnjim razvojem i primjenom HKO-a.

U sljedećim se tablicama daje složenost za svaki prikaz kompetencija – činjenična i teorijska znanja; spoznajne, psihomotoričke i socijalne vještine; te pripadajuća samostalnost i odgovornost. S ciljem bolje čitljivosti, tablice fizički odvajamo (no, dobro ih je vidjeti i skupno, kako se prikazuje još jednom pri kraju cjeline, skupnom tablicom):

Razine	Znanja: činjenična
8	Kreiranje i vrjednovanje novih činjenica u dijelu područja znanstvenih istraživanja što dovodi do pomicanja granica znanja
7	Vrjednovanje činjenica do poznatih granica nekog područja (rada ili istraživanja) kao i do dodirnih granica s drugim područjima koja mogu biti temelj znanstvenoga istraživanja u dijelu toga područja
6	Vrjednovanje činjenica unutar područja rada ili učenja od kojih je dio na rubovima poznatih granica
5	Analiziranje i sintetiziranje činjenica kojima se stvara svijest o poznatim

	granicama područja rada ili učenja, te njihovo vrjednovanje
4	Analiziranje činjenica unutar područja rada ili učenja
3	Primjenjivanje osnovnih činjenica u izvršavanju zadataka unutar područja rada ili učenja
2	Razumijevanje osnovnih činjenica u izvršavanju jednostavnih zadataka u području rada ili učenja
1	Pamćenje općih činjenica

Razine	Znanja: teorijska
8	Kreiranje i vrjednovanje novih teorijskih znanja u dijelu područja znanstvenih istraživanja što dovodi do pomicanja granica znanja
7	Vrjednovanje teorijskih znanja do poznatih granica nekog područja (rada ili istraživanja) kao i do dodirnih granica s drugim područjima koje mogu biti temelj znanstvenoga istraživanja u dijelu toga područja
6	Vrjednovanje teorijskih znanja unutar područja rada ili učenja od kojih je dio na rubovima poznatih granica
5	Analiziranje i sintetiziranje teorijskih znanja kojima se stvara svijest o poznatim granicama područja rada ili učenja, te njihovo vrjednovanje
4	Analiziranje teorijskih znanja unutar područja rada ili učenja
3	Primjenjivanje osnovnih teorijskih znanja u izvršavanju zadataka unutar područja rada ili učenja
2	Razumijevanje osnovnih teorijskih znanja u izvršavanju jednostavnih zadataka u području rada ili učenja
1	Pamćenje općih teorijskih znanja

Razine	Vještine: spoznajne
8	
7	Apstraktna kreativna razmišljanja (potrebna u istraživanjima za razvijanje novih znanja i procedura te za integriranje različitih područja)
6	Apstraktna logička razmišljanja (potrebna za razvijanje rješenja apstraktnih problema) u nepredvidivim uvjetima
5	Jednostavna apstraktna kreativna razmišljanja (potrebna za razvijanje rješenja apstraktnih problema) u djelomično nepredvidivim uvjetima
4	Jednostavna apstraktna logička razmišljanja (potrebna za odabir i primjenu relevantnih informacija u izvršenju skupa složenih specifičnih zadataka) u promjenjivim uvjetima
3	Jednostavna konkretna kreativna razmišljanja (potrebna za odabir i primjenu relevantnih informacija u izvršenju skupa složenih rutinskih zadataka) u poznatim uvjetima
2	Konkretna logička razmišljanja (potrebna za primjenu relevantnih informacija u izvršenju skupa jednostavnih zadataka) u poznatim uvjetima
1	Jednostavna konkretna logička razmišljanja (potrebna za izvršenje jednostavnih konkretnih zadataka) u poznatim uvjetima

Razine	Vještine: psihomotoričke
8	Kreiranje te analiziranje i vrjednovanje novih predloženih specijaliziranih pokreta i novih metoda, instrumenata, alata i materijala
7	Izvođenje složenih pokreta te složena upotreba metoda, instrumenata, alata i

	materijala, kao i izrada složenih metoda, instrumenata, alata i materijala, potrebnih u istraživanjima i inovativnom procesu
6	Izvođenje složenih pokreta te složena upotreba metoda, instrumenata, alata i materijala u nepredvidivim uvjetima , kao i izrada složenih metoda, instrumenata, alata i materijala
5	Izvođenje složenih pokreta te složena upotreba metoda, instrumenata, alata i materijala u djelomično nepredvidivim uvjetima , kao i izrada jednostavnih metoda, instrumenata, alata i materijala
4	Izvođenje složenih pokreta te složena upotreba metoda, instrumenata, alata i materijala (u izvršenju skupa složenih specifičnih zadataka) u promjenjivim uvjetima
3	Složena upotreba metoda, instrumenata, alata i materijala u poznatim uvjetima
2	Jednostavna upotreba metoda, instrumenata, alata i materijala u poznatim uvjetima.
1	Izvođenje jednostavnih rutinskih pokreta u poznatim uvjetima

Razine	Vještine: socijalne
8	Kreiranje novih društvenih i civilizacijski prihvaćenih komunikacija i suradnje sa skupinama različitih opredjeljenja i naroda
7	Ostvarenje upravljanja te složenih komunikacija i suradnje u različitim društvenim skupinama i narodima u nepredvidivim uvjetima
6	Ostvarenje upravljanja te složenih komunikacija i suradnje u različitim društvenim skupinama u nepredvidivim uvjetima
5	Ostvarenje upravljanja i složenih komunikacija i suradnje u skupini u djelomično nepredvidivim uvjetima
4	Ostvarenje složenih komunikacija i suradnje u skupini u promjenjivim uvjetima
3	Ostvarenje složenih komunikacija i suradnje u skupini u poznatim uvjetima
2	Ostvarenje jednostavne komunikacije i suradnje s pojedinim osobama u poznatim uvjetima
1	Ostvarenje općih pravila ponašanja u poznatim uvjetima

Razine	Samostalnost
8	Izražavanje osobnoga profesionalnog i etičkog autoriteta te trajna predanost istraživanjima i razvoju novih ideja ili procesa
7	Upravljanje složenim i promjenjivim uvjetima okruženja i odluke o njihovom mijenjanju
6	Upravljanje stručnim projektima u nepredvidivim uvjetima
5	Sudjelovanje u upravljanju aktivnostima u djelomično nepredvidivim uvjetima
4	Izvršenje složenih zadataka i prilagođavanje vlastitoga ponašanja unutar zadanih smjernica u promjenjivim uvjetima
3	Izvršenje složenih zadataka i prilagođavanje vlastitoga ponašanja unutar zadanih smjernica u poznatim uvjetima
2	Izvršenje jednostavnih zadataka pod stručnim neposrednim i povremenim vodstvom u poznatim uvjetima
1	Izvršenje jednostavnih zadataka pod neposrednim stručnim i stalnim vodstvom u poznatim uvjetima

Razine	Odgovornost
8	Preuzimanje etičke i društvene odgovornosti za uspješnost provođenja istraživanja, za društvenu korisnost rezultata istraživanja te za moguće društvene posljedice
7	Preuzimanje osobne i timske odgovornosti za strateško odlučivanje i uspješno provođenje i izvršenje zadataka u nepredvidivim uvjetima, te društvene i etičke odgovornosti tijekom izvršenja zadataka i posljedica rezultata tih zadataka
6	Preuzimanje etičke i društvene odgovornosti za upravljanje i vrjednovanje profesionalnoga razvoja pojedinaca i skupina u nepredvidivim uvjetima
5	Preuzimanje pune odgovornosti za upravljanje te ograničene odgovornosti za vrjednovanje unaprjeđenja aktivnosti u djelomično nepredvidivim uvjetima
4	Preuzimanje djelomične odgovornosti za vrjednovanje i unaprjeđenje aktivnosti u promjenjivim uvjetima
3	Preuzimanje odgovornosti za izvršenje složenih zadataka u poznatim uvjetima
2	Preuzimanje odgovornosti za izvršavanje jednostavnih zadataka i odnosa s drugima u poznatim uvjetima
1	Preuzimanje odgovornosti za izvršavanje jednostavnih zadataka u poznatim uvjetima

Razine	Znanja		Vještine			Samostalnost	Odgovornost
	Činjenična	Teorijska	Spoznajne	Psihomotoričke	Socijalne		
8	Kreiranje i vrjednovanje novih činjenica u dijelu područja znanstvenih istraživanja što dovodi do pomicanja granica znanja	Kreiranje i vrjednovanje novih teorijskih znanja u dijelu područja znanstvenih istraživanja što dovodi do pomicanja granica znanja		Kreiranje te analiziranje i vrjednovanje novih predloženih specijaliziranih pokreta i novih metoda, instrumenata, alata i materijala	Kreiranje novih društvenih i civilizacijski prihvaćenih komunikacija i suradnje sa skupinama različitih opredjeljenja i naroda	Izražavanje osobnoga profesionalnog i etičkog autoriteta te trajna predanost istraživanjima i razvoju novih ideja ili procesa	Preuzimanje etičke i društvene odgovornosti za uspješnost provedena istraživanja, za društvenu korisnost rezultata istraživanja te za moguće društvene posljedice
7	Vrjednovanje činjenica do poznatih granica nekog područja (rada ili istraživanja) kao i do dodirnih granica s drugim područjima koja mogu biti temelj znanstvenoga istraživanja u dijelu toga područja	Vrjednovanje teorijskih znanja do poznatih granica nekog područja (rada ili istraživanja) kao i do dodirnih granica s drugim područjima koje mogu biti temelj znanstvenoga istraživanja u dijelu toga područja	Apstraktna kreativna razmišljanja (potrebna u istraživanjima za razvijanje novih znanja i procedura te za integriranje različitih područja)	Izvođenje složenih pokreta te složena upotreba metoda, instrumenata, alata i materijala, kao i izrada složenih metoda, instrumenata, alata i materijala, potrebnih u istraživanjima i inovativnom procesu	Ostvarenje upravljanja te složenih komunikacija i suradnje u različitim društvenim skupinama i narodima u nepredvidivim uvjetima	Upravljanje složenim i promjenjivim uvjetima okruženja i odluke o njihovom mijenjanju	Preuzimanje osobne i timske odgovornosti za strateško odlučivanje i uspješno provođenje i izvršenje zadataka u nepredvidivim uvjetima, te društvene i etičke odgovornosti tijekom izvršenja zadataka i posljedica rezultata tih zadataka
6	Vrjednovanje činjenica unutar područja rada ili učenja od kojih je dio na rubovima poznatih granica	Vrjednovanje teorijskih znanja unutar područja rada ili učenja od kojih je dio na rubovima poznatih granica	Apstraktna logička razmišljanja (potrebna za razvijanje rješenja apstraktnih problema) u nepredvidivim uvjetima	Izvođenje složenih pokreta te složena upotreba metoda, instrumenata, alata i materijala u nepredvidivim uvjetima, kao i izrada složenih metoda, instrumenata, alata i materijala	Ostvarenje upravljanja te složenih komunikacija i suradnje u različitim društvenim skupinama u nepredvidivim uvjetima	Upravljanje stručnim projektima u nepredvidivim uvjetima	Preuzimanje etičke i društvene odgovornosti za upravljanje i vrjednovanje profesionalnoga razvoja pojedinaca i skupina u nepredvidivim uvjetima ^o
5	Analiziranje i sintetiziranje činjenica kojima se stvara svijest o poznatim granicama područja rada ili učenja, te njihovo vrjednovanje	Analiziranje i sintetiziranje teorijskih znanja kojima se stvara svijest o poznatim granicama područja rada ili učenja, te njihovo vrjednovanje	Jednostavna apstraktna kreativna razmišljanja (potrebna za razvijanje rješenja apstraktnih problema) u djelomično nepredvidivim uvjetima	Izvođenje složenih pokreta te složena upotreba metoda, instrumenata, alata i materijala u djelomično nepredvidivim uvjetima, kao i izrada jednostavnih metoda, instrumenata, alata i materijala	Ostvarenje upravljanja i složenih komunikacija i suradnje u skupini u djelomično nepredvidivim uvjetima	Sudjelovanje u upravljanju aktivnostima u djelomično nepredvidivim uvjetima	Preuzimanje pune odgovornosti za upravljanje te ograničene odgovornosti za vrjednovanje unaprjeđenja aktivnosti u djelomično nepredvidivim uvjetima
4	Analiziranje činjenica unutar područja rada ili učenja	Analiziranje teorijskih znanja unutar područja rada ili učenja	Jednostavna apstraktna logička razmišljanja (potrebna za odabir i primjenu relevantnih informacija u izvršenju skupa složenih specifičnih zadataka) u promjenjivim uvjetima	Izvođenje složenih pokreta te složena upotreba metoda, instrumenata, alata i materijala (u izvršenju skupa složenih specifičnih zadataka) u promjenjivim uvjetima	Ostvarenje složenih komunikacija i suradnje u skupini u promjenjivim uvjetima	Izvršenje složenih zadataka i prilagođavanje vlastitoga ponašanja unutar zadanih smjernica u promjenjivim uvjetima	Preuzimanje djelomične odgovornosti za vrjednovanje i unaprjeđenje aktivnosti u promjenjivim uvjetima
3	Primjenjivanje osnovnih činjenica u izvršavanju zadataka unutar područja rada ili učenja	Primjenjivanje osnovnih teorijskih znanja u izvršavanju zadataka unutar područja rada ili učenja	Jednostavna konkretna kreativna razmišljanja (potrebna za odabir i primjenu relevantnih informacija u izvršenju skupa složenih rutinskih zadataka) u poznatim uvjetima	Složena upotreba metoda, instrumenata, alata i materijala u poznatim uvjetima	Ostvarenje složenih komunikacija i suradnje u skupini u poznatim uvjetima	Izvršenje složenih zadataka i prilagođavanje vlastitoga ponašanja unutar zadanih smjernica u poznatim uvjetima	Preuzimanje odgovornosti za izvršenje složenih zadataka u poznatim uvjetima
2	Razumljavanje osnovnih činjenica u izvršavanju jednostavnih zadataka u području rada ili učenja	Razumljavanje osnovnih teorijskih znanja u izvršavanju jednostavnih zadataka u području rada ili učenja	Konkretna logička razmišljanja (potrebna za primjenu relevantnih informacija u izvršenju skupa jednostavnih zadataka) u poznatim uvjetima	Jednostavna upotreba metoda, instrumenata, alata i materijala u poznatim uvjetima.	Ostvarenje jednostavne komunikacije i suradnje s pojedinim osobama u poznatim uvjetima	Izvršenje jednostavnih zadataka pod stručnim neposrednim i povremenim vodstvom u poznatim uvjetima	Preuzimanje odgovornosti za izvršavanje jednostavnih zadataka i odnosa s drugima u poznatim uvjetima
1	Pamćenje općih činjenica	Pamćenje općih teorijskih znanja	Jednostavna konkretna logička razmišljanja (potrebna za izvršenje jednostavnih konkretnih zadataka) u poznatim uvjetima	Izvođenje jednostavnih rutinskih pokreta u poznatim uvjetima	Ostvarenje općih pravila ponašanja u poznatim uvjetima	Izvršenje jednostavnih zadataka pod neposrednim stručnim i stalnim vodstvom u poznatim uvjetima	Preuzimanje odgovornosti za izvršavanje jednostavnih zadataka u poznatim uvjetima

U skupnoj tablici s prikazom kompetencija koristeći deblje horizontalne linije, simbolički se prikazuju odvajanja između nekih razina:

- o 1. i 2. razine,
- o 4. i 5. razine,
- o 5. i 6. razine, te
- o 7. i 8. razine.

Simboličkim odvajanjem 1. i 2. razine naglašava se razlika između općih društvenih potreba (što je slučaj 1. razine) i potreba tržišta rada (što je slučaj 2. razine te svih viših razina).

Odvajanjem 7. i 8. razine naglašava se granica između poznatih kompetencija te kreiranja društveno i civilizacijski prihvatljivih novih kompetencija, čime se šire granice poznatih kompetencija.

Simboličkim odvajanjem 5. razine od 4. i 6. razine, ističe se njena posebnost. Razinama koje su više od 5. razine pripadaju kompetencije koje su djelomično ili potpuno na poznatim granicama, a onima koje su ispod 5. razine pripadaju kompetencije kojima se nije dosegla granica poznatoga, niti se ostvarilo razumijevanje o položaju tih granica. Time 5. razina označava kompetencije kojima se postiže razumijevanje o granicama poznatih kompetencija, ali bez njihovog usvajanja.

Gore navedenim pokazateljima razina može se odrediti složenost nekih konkretnih ishoda učenja, no, još ostaje određivanje razine cjelovite kvalifikacije, što je moguće uraditi tek nakon upoznavanja svojstava obujma ishoda učenja i obujma kvalifikacije.

Razina	Znanja			Ishodi učenja	Samostalnost	Odgovornost
	Općedruštvena	Teorijska	Spoznajna			
8	Kreiranje i izvođenje novih kompetencija u općim područjima društvenih znanosti, te odnosi do poznatih granica znanja	Prepoznavanje i razumijevanje namjernih odnosa između područja znanstvenih istraživanja, što dovodi do poznatih granica znanja	Prepoznavanje i razumijevanje namjernih odnosa između područja znanstvenih istraživanja, što dovodi do poznatih granica znanja	Prepoznavanje i razumijevanje namjernih odnosa između područja znanstvenih istraživanja, što dovodi do poznatih granica znanja	Prepoznavanje i razumijevanje namjernih odnosa između područja znanstvenih istraživanja, što dovodi do poznatih granica znanja	Prepoznavanje i razumijevanje namjernih odnosa između područja znanstvenih istraživanja, što dovodi do poznatih granica znanja
7	Prepoznavanje i razumijevanje namjernih odnosa između područja znanstvenih istraživanja, što dovodi do poznatih granica znanja	Prepoznavanje i razumijevanje namjernih odnosa između područja znanstvenih istraživanja, što dovodi do poznatih granica znanja	Prepoznavanje i razumijevanje namjernih odnosa između područja znanstvenih istraživanja, što dovodi do poznatih granica znanja	Prepoznavanje i razumijevanje namjernih odnosa između područja znanstvenih istraživanja, što dovodi do poznatih granica znanja	Prepoznavanje i razumijevanje namjernih odnosa između područja znanstvenih istraživanja, što dovodi do poznatih granica znanja	Prepoznavanje i razumijevanje namjernih odnosa između područja znanstvenih istraživanja, što dovodi do poznatih granica znanja
6	Prepoznavanje i razumijevanje namjernih odnosa između područja znanstvenih istraživanja, što dovodi do poznatih granica znanja	Prepoznavanje i razumijevanje namjernih odnosa između područja znanstvenih istraživanja, što dovodi do poznatih granica znanja	Prepoznavanje i razumijevanje namjernih odnosa između područja znanstvenih istraživanja, što dovodi do poznatih granica znanja	Prepoznavanje i razumijevanje namjernih odnosa između područja znanstvenih istraživanja, što dovodi do poznatih granica znanja	Prepoznavanje i razumijevanje namjernih odnosa između područja znanstvenih istraživanja, što dovodi do poznatih granica znanja	Prepoznavanje i razumijevanje namjernih odnosa između područja znanstvenih istraživanja, što dovodi do poznatih granica znanja
5	Prepoznavanje i razumijevanje namjernih odnosa između područja znanstvenih istraživanja, što dovodi do poznatih granica znanja	Prepoznavanje i razumijevanje namjernih odnosa između područja znanstvenih istraživanja, što dovodi do poznatih granica znanja	Prepoznavanje i razumijevanje namjernih odnosa između područja znanstvenih istraživanja, što dovodi do poznatih granica znanja	Prepoznavanje i razumijevanje namjernih odnosa između područja znanstvenih istraživanja, što dovodi do poznatih granica znanja	Prepoznavanje i razumijevanje namjernih odnosa između područja znanstvenih istraživanja, što dovodi do poznatih granica znanja	Prepoznavanje i razumijevanje namjernih odnosa između područja znanstvenih istraživanja, što dovodi do poznatih granica znanja
4	Prepoznavanje i razumijevanje namjernih odnosa između područja znanstvenih istraživanja, što dovodi do poznatih granica znanja	Prepoznavanje i razumijevanje namjernih odnosa između područja znanstvenih istraživanja, što dovodi do poznatih granica znanja	Prepoznavanje i razumijevanje namjernih odnosa između područja znanstvenih istraživanja, što dovodi do poznatih granica znanja	Prepoznavanje i razumijevanje namjernih odnosa između područja znanstvenih istraživanja, što dovodi do poznatih granica znanja	Prepoznavanje i razumijevanje namjernih odnosa između područja znanstvenih istraživanja, što dovodi do poznatih granica znanja	Prepoznavanje i razumijevanje namjernih odnosa između područja znanstvenih istraživanja, što dovodi do poznatih granica znanja
3	Prepoznavanje i razumijevanje namjernih odnosa između područja znanstvenih istraživanja, što dovodi do poznatih granica znanja	Prepoznavanje i razumijevanje namjernih odnosa između područja znanstvenih istraživanja, što dovodi do poznatih granica znanja	Prepoznavanje i razumijevanje namjernih odnosa između područja znanstvenih istraživanja, što dovodi do poznatih granica znanja	Prepoznavanje i razumijevanje namjernih odnosa između područja znanstvenih istraživanja, što dovodi do poznatih granica znanja	Prepoznavanje i razumijevanje namjernih odnosa između područja znanstvenih istraživanja, što dovodi do poznatih granica znanja	Prepoznavanje i razumijevanje namjernih odnosa između područja znanstvenih istraživanja, što dovodi do poznatih granica znanja
2	Prepoznavanje i razumijevanje namjernih odnosa između područja znanstvenih istraživanja, što dovodi do poznatih granica znanja	Prepoznavanje i razumijevanje namjernih odnosa između područja znanstvenih istraživanja, što dovodi do poznatih granica znanja	Prepoznavanje i razumijevanje namjernih odnosa između područja znanstvenih istraživanja, što dovodi do poznatih granica znanja	Prepoznavanje i razumijevanje namjernih odnosa između područja znanstvenih istraživanja, što dovodi do poznatih granica znanja	Prepoznavanje i razumijevanje namjernih odnosa između područja znanstvenih istraživanja, što dovodi do poznatih granica znanja	Prepoznavanje i razumijevanje namjernih odnosa između područja znanstvenih istraživanja, što dovodi do poznatih granica znanja
1	Prepoznavanje i razumijevanje namjernih odnosa između područja znanstvenih istraživanja, što dovodi do poznatih granica znanja	Prepoznavanje i razumijevanje namjernih odnosa između područja znanstvenih istraživanja, što dovodi do poznatih granica znanja	Prepoznavanje i razumijevanje namjernih odnosa između područja znanstvenih istraživanja, što dovodi do poznatih granica znanja	Prepoznavanje i razumijevanje namjernih odnosa između područja znanstvenih istraživanja, što dovodi do poznatih granica znanja	Prepoznavanje i razumijevanje namjernih odnosa između područja znanstvenih istraživanja, što dovodi do poznatih granica znanja	Prepoznavanje i razumijevanje namjernih odnosa između područja znanstvenih istraživanja, što dovodi do poznatih granica znanja

Ilustracija 4: Određivanje razine ishoda učenja.

5.2. Određivanje obujma ishoda učenja i kvalifikacije

Novo u odnosu na Polazne osnove HKO-a (nova definicija):

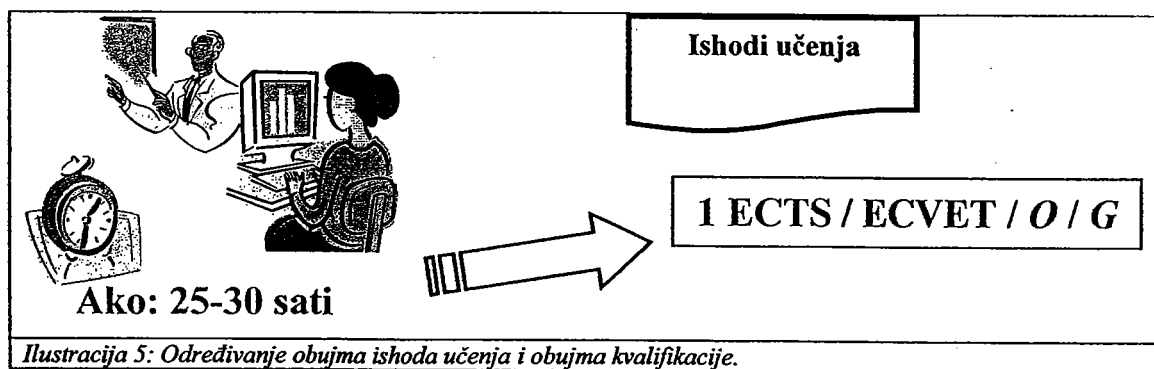
Radno opterećenje (*engl. Workload*) označava vrijeme potrebno za sve aktivnosti učenja koje su potrebne za stjecanje određenih ishoda učenja, uključujući nastavu, samostalno učenje i provjeru stečenih kompetencija.

Zahvaljujući Bolonjskome procesu, koji je u Hrvatskoj u primjeni u visokome obrazovanju već nekoliko godina, o određivanju obujma ishoda učenja i kvalifikacije nije potrebno puno diskutirati u ovom dokumentu. Sva iskustva koja su stečena primjenom Bolonjskoga procesa mogu pomoći u razumijevanju i razvoju HKO-a.

Obujam ishoda učenja označava količinu stečenih kompetencija, a određuje se cjelovitim vremenom koje se utroši na njihovo stjecanje. Po dogovoru, za kvalifikacije koje se uobičajeno stječu visokim obrazovanjem, jedinično vrijeme koje se uvodi je od 25 do 30 sati (sunčanih sati, tj. sati koji se sastoje od 60 minuta). Količina kompetencija koje se steknu učenjem u tom vremenu označava se sa – 1 ECTS. Kako svaka osoba u praksi može utrošiti i manje i više vremena za stjecanje tih kompetencija, uvodi se pojam – prosječni uspješni student. Dakle, procjenjuje se vrijeme koje je potrebno prosječnim studentima, gdje se uzimaju samo oni studenti koji su stekli odgovarajuće kompetencije, a ne oni studenti koji ih još uvijek stječu ili nisu niti započeli.

U strukovnome obrazovanju predlaže se druga jedinična mjera – 1 ECVET, koji predstavlja, također, od 25 do 30 sati sveukupnoga vremena koje je potrebno za stjecanje odgovarajućih kompetencija, uključujući sudjelovanje u formalnoj nastavi, samostalno učenje i vrjednovanje stečenih kompetencija. Na isti se način određuje obujam i za kompetencije koje se stječu obveznim obrazovanjem te gimnazijskim obrazovanjem, s tim da se, eventualno, uvode druge jedinične mjere (*O / G*).

Ukupni obujam cjelovite kvalifikacije je zbroj obujama svih ishoda učenja koji su uključeni u tu konkretnu kvalifikaciju.

5.3. Određivanje razine kvalifikacije

Za razine ishoda učenja uvedeno je 8 razina, a za razine kvalifikacija uvedene su dodatno podrazine, što ukupno čini 12 razina i podrazina: 1; 2; 3; 4.1; 4.2; 5.1; 5.2; 6; 7.1; 7.2; 8.1; 8.2.

Razina cjelovite kvalifikacije definira se kao zajednička razina svih ishoda učenja konkretne cjelovite kvalifikacije, što se određuje pomoću razina i obujma svih ishoda učenja, točnije raspodjelom ishoda učenja po razinama. Sljedećom tablicom (koja je još otvorena za diskusiju) prikazani su minimalni uvjeti koje cjelovita kvalifikacija i ishodi učenja moraju zadovoljiti da bi kvalifikacija pripadala određenoj razini:

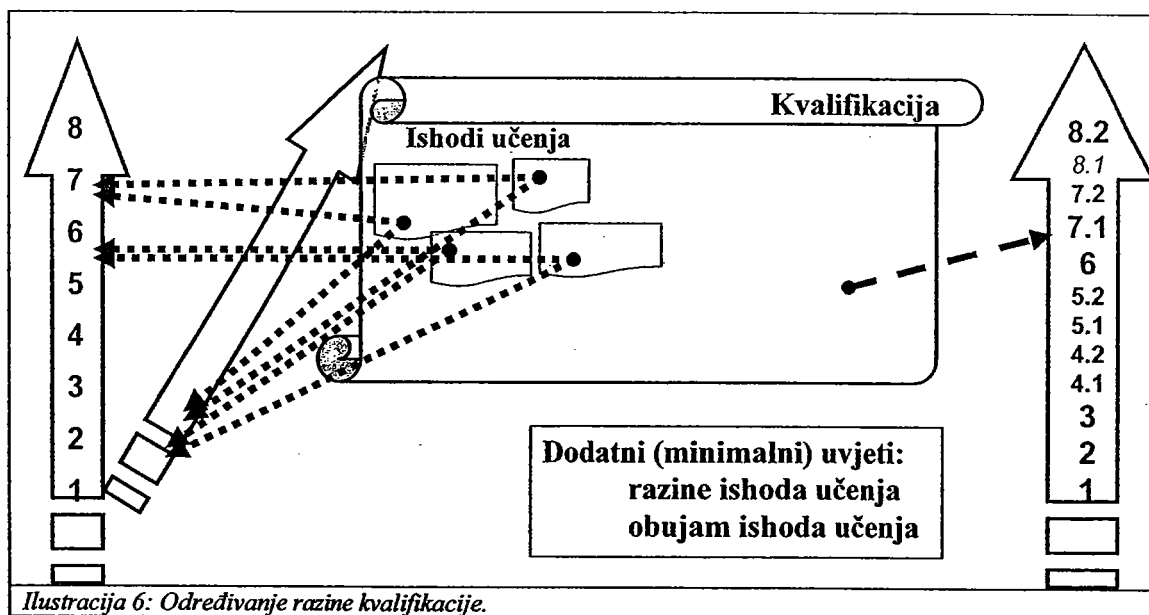
Razina kvalifikacije	Obujam cjelovite kvalifikacije	Dodatni uvjeti za potpunu kvalifikaciju
8.2	–	min. 3 godine istraživanja s ishodima na razini 8, rezultirajući radovima u znanstvenim časopisima s međunarodnom recenzijom (uvjeti pristupanja: razina 7.1)
8.1	–	min. 1 godina istraživanja s ishodima na razini 8
7.2	min. 60 ECTS bodova	min. 60 ECTS bodova na 7 ili više (uvjeti pristupanja: razina 7.1)
7.1	min. 60 ECTS bodova	min. 60 ECTS bodova na 7 ili više i (ukupno s prethodnom kvalifikacijom min. 300 ECTS) (uvjeti pristupanja: razina 6 razina ili 4.2)
6.	min. 180 ECTS bodova	min. 120 ECTS bodova na 6 ili više (uvjeti pristupanja: razina 4.1 ili 4.2, ovisno o profilu kvalifikacije)
5.2.	min. 120 ECTS bodova	min. 60 ECTS bodova na 6 ili više (uvjeti pristupanja: razina 4.1)
5.1.	min. 60 ECVET bodova	min. 30 ECVET bodova na 6 ili više (uvjeti pristupanja: razina 4.1)
4.2	min. 240 ECVET ili min. 240 (G) bodova	min. 180 ECVET bodova ili 180 bodova (G) na razini 4 ili više (uvjeti pristupanja: razina 1)
4.1	min. 180 ECVET bodova	min. 120 ECVET bodova na razina 4 ili više (uvjeti pristupanja: razina 1)
3	min. 60 ECVET bodova	min. 60 ECVET bodova na 3. razini ili više (uvjeti pristupanja: razina 1)
2	min. 30 ECVET bodova	min. 30 ECVET bodova na 2 ili više (uvjeti pristupanja: razina 1)
1	min. 120 bodova (O)	–

Konkretna kvalifikacija ima određenu razinu samo ako su zadovoljeni svi navedeni uvjeti.

Na primjer, neka imamo kvalifikaciju koja je prikazana popisom 12 jediničnih skupova ishoda učenja (IU-1, IU-2, ..., IU-12), a tako prikazani ishodi učenja neka imaju svoje razine i obujme:

Skupine ishoda učenja	Razina ishoda učenja	Obujam ishoda učenja (ECTS)
IU-1	5	10
IU-2	5	8
IU-3	6	12
IU-4	5	5
IU-5	6	15
IU-6	5	8
IU-7	5	6
IU-8	6	14
IU-9	6	12
IU-10	7	8
IU-11	6	15
IU-12	5	7
UKUPNO:		120
Na razini 6 ili više:		76

U ovom bi slučaju navedena potpuna kvalifikacija pripadala razini 5.2.

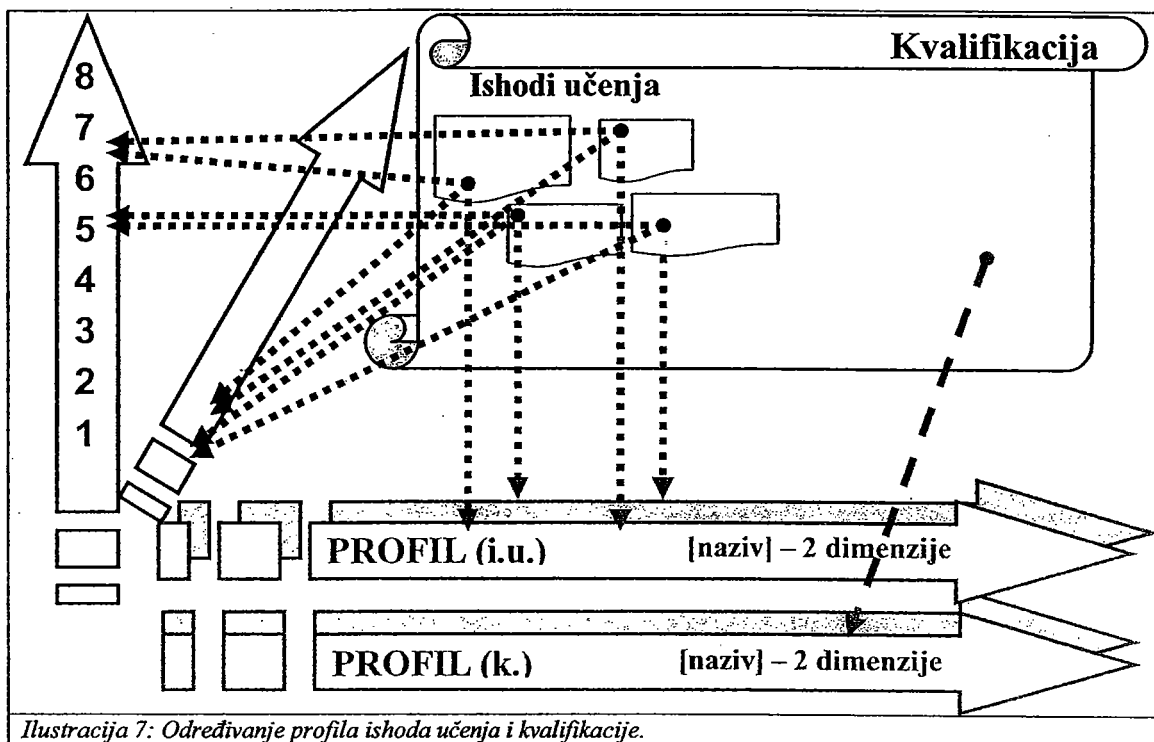

Ilustracija 6: Određivanje razine kvalifikacije.

5.4. Određivanje profila ishoda učenja i kvalifikacije

Za profil ishoda učenja i za profil cjelovitih kvalifikacija uvode se dvije dimenzije: dimenzija koja označava binarnost sustava kvalifikacija (na primjer, sveučilišne i stručne kvalifikacije) te na ostali dio koji označava područje pripadnosti (na primjer, strojarstvo, brodogradnja i drugo).

Profil ishoda učenja i cjelovite kvalifikacije određivat će se u radnim skupinama, a iskazivat će se prikladnim nazivima. Zbog jasnoće, bilo bi dobro paziti na obje dimenzije profila (horizontalnu i vertikalnu podjelu kvalifikacija).

Ilustracija 7: Određivanje profila ishoda učenja i kvalifikacije.

6. Vrijednovanje ishoda učenja

Novo u odnosu na Polazne osnove HKO-a (nove definicije):

Cjeloživotno učenje (*engl. LLL - Lifelong Learning*) označava aktivnosti svih oblika učenja koje se obavljaju tijekom života, s ciljem unaprjeđenja znanja i vještina te pripadajuće samostalnosti i odgovornosti, za osobne, društvene i profesionalne potrebe.

Formalno učenje (*engl. Formal Learning*) označava djelatnost ovlaštene ustanove koja se izvodi prema odobrenim programima, s ciljem unaprjeđenja znanja i vještina te pripadajuće samostalnosti i odgovornosti, za osobne, društvene i profesionalne potrebe, a o čemu se izdaje javna isprava.

Neformalno učenje (*engl. Non-formal Learning*) označava organizirane aktivnosti učenja s ciljem unaprjeđenja znanja i vještina te pripadajuće samostalnosti i odgovornosti, za osobne, društvene i profesionalne potrebe, a o čemu se ne izdaje javna isprava.

Informalno učenje (*engl. Informal Learning*) označava neorganizirane aktivnosti prihvatanja znanja i vještina te pripadajuće samostalnosti i odgovornosti iz svakodnevnih iskustava te drugih utjecaja i izvora iz okoline, za osobne, društvene i profesionalne potrebe.

Vrijednovanje ishoda učenja (*engl. Validation of Learning Outcomes*) označava niz postupaka s ciljem ocjenjivanja stečenosti kompetencija, uključujući izdavanje potvrde nadležne ustanove, u skladu s unaprijed definiranim i prihvaćenim kriterijima i standardima.

Vrijednovanje neformalnoga i informalnoga učenja (*engl. Validation of Non-formal and Informal*

Learning) označava niz postupaka s ciljem ocjenjivanja stečenosti kompetencija neformalnim ili informalnim učenjem, uključujući izdavanje potvrde nadležne ustanove, u skladu s unaprijed definiranim i prihvaćenim kriterijima i standardima.

Priznavanje ishoda učenja (*engl. Recognition of Learning Outcomes*) označava formalno priznavanje ishoda učenja s ciljem nastavka obrazovanja ili zapošljavanja, koji se dokazuju potrebnim dokumentima izdanim od nadležne ustanove.

Priznavanje kvalifikacije (*engl. Recognition of Qualification*) označava formalno priznavanje kvalifikacije s ciljem nastavka obrazovanja ili zapošljavanja, koja se dokazuje javnom ispravom i drugim potrebnim dokumentima izdanim od nadležne ustanove.

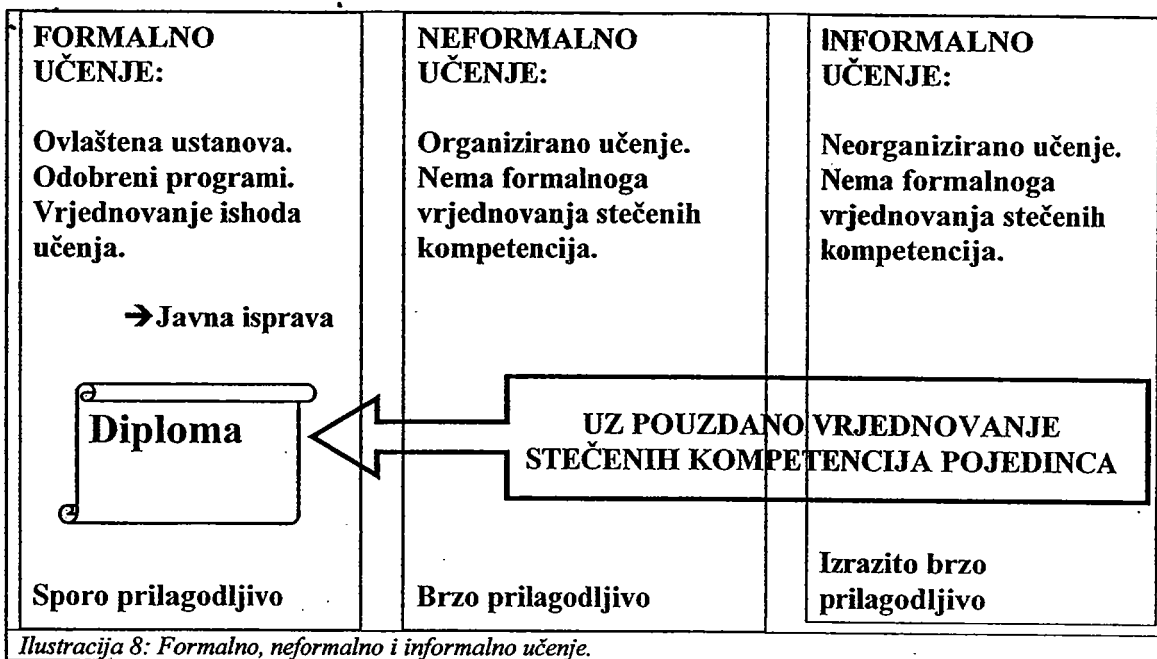
Za izgradnju društva temeljenoga na znanju, mnoge su razvijene zemlje shvatile da su svi oblici stjecanja kompetencija izuzetno važni, a ne samo i isključivo formalni oblik. Svaki oblik ima svoju temeljnu ulogu i vrijednost. Moguće je prepoznati i izdvojiti jedan cjeloviti skup kompetencija koje su temeljne za društvo i imaju trajnije vrijednosti od ostalih kompetencija. Neke druge mogu pripadati, na primjer, skupu kompetencija koje su podložne brzim promjenama i različitim potrebama društva i pojedinca.

Očito je opravdano stjecanje temeljnih i trajnijih kompetencija organizirati dobro uređenim formalnim oblikom stjecanja kompetencija – formalnim učenjem ili obrazovanjem (na primjer, kompetencije koje se stječu na sveučilištima). Takav sustav uključuje točno određene ustanove (ovlaštene), određene programe (odobrene), uključujući i odobreni sustav vrjednovanja i ocjenjivanja stečenih kompetencija pojedine osobe.

Ostale kompetencije pojedinac može stjecati u različitim prilikama, više ili manje organiziranima. Stjecanje nekih kompetencija moguće je ostvariti organiziranim aktivnostima, koje ne završava formalnim društveno prihvaćenim vrjednovanjem i ocjenjivanjem (neformalno učenje), dok neke kompetencije čak i potpuno neorganizirano, u svakodnevnim aktivnostima (informalno).

Potrebno je uočiti bitnu razliku formalnoga učenja od ostalih oblika učenja, a to je formalno odobreno i društveno prihvaćeno vrjednovanje i ocjenjivanje stečenih konkretnih kompetencija svakog pojedinca. Tim se postupkom, kao što je već istaknuto, stečene kompetencije nazivaju – *ishodima učenja*.

Ovdje naglašavamo da neformalno i informalno učenje nije potrebno pretvarati u formalne oblike učenja. Njihova se vrijednost upravo treba tražiti unutar njih samih. To su oblici koje je moguće brzo prilagođavati potrebama tržišta rada, potrebama pojedinca i društva u cjelini. Naravno, ukoliko je pojedincu važno formalno vrjednovanje stečenih kompetencija, tada je potrebno osigurati takve prikladne aktivnosti, bilo kod posebnih centara (na primjer, Nacionalni centar za vanjsko vrjednovanje obrazovanja) ili uobičajenih centara koji pružaju formalna obrazovanja (na primjer, škole, gimnazije, veleučilišta i sveučilišta).

Ilustracija 8: Formalno, neformalno i informalno učenje.

7. Kvaliteta ishoda učenja i kvalifikacije

Novo u odnosu na Polazne osnove HKO-a (nova definicija):

Osiguravanje kvalitete (*engl. Quality Assurance*) označava sustav i postupke koje primjenjuje neka ustanova s ciljem očuvanja dogovorenih standarda svojih proizvoda i usluga, te njihovoga stalnog unaprjeđenja.

Transparentnost kvalifikacija (*engl. Transparency of Qualifications*) označava vidljivost i razumljivost sadržaja kvalifikacija, što je polazna osnova za kvalitetu kvalifikacija.

Kvaliteta je jedno od osnovnih svojstava ishoda učenja, a time i cjelovite kvalifikacije, kojom se iskazuje pouzdanost svih onih drugih svojstava ishoda učenja, odnosno kvalifikacije (razine, obujma, profila).

Određivanje vrijednosti kvalitete i postupci za osiguravanje najviših vrijednosti kvalitete bit će posebno izvršeni u sljedećem periodu razvoja HKO-a, a ovdje iznosimo osnovne ideje.

Kvalitetu se može promatrati kroz dvije dimenzije – kroz osobnu i kroz institucijsku. Osobna se kvaliteta može prikazati postignutim ocjenama pojedinaca za iskazane ishode učenja, odnosno kvalifikaciju, a institucijska dimenzija kvalitete kroz pouzdanost institucije koja je izdala javnu ispravu o postignutoj razini, obujmu i profilu ishoda učenja, odnosno kvalifikaciji.

8. Sadržaj standarda kvalifikacije

Novo u odnosu na Polazne osnove HKO-a (nova definicija):

Standard zanimanja (*engl. Occupational Standard*) je popis svih poslova koje pojedinac obavlja i

popis kompetencija potrebnih za njihovo uspješno obavljanje.

Standard kvalifikacije (*engl. Qualification Standard*) označava sadržaj i strukturu određene kvalifikacije, a uključuje sve podatke koji su potrebni za određivanje razine, obujma i profila kvalifikacije, kao i podatke koji su potrebni za osiguravanje kvalitete standarda kvalifikacija.

Standard nekog zanimanja određuju poslodavci i predstavnici poslodavaca, a iskazuje se izrazima prikladnih referentnoj razini HKO-a. Standard zanimanja i standard kvalifikacije mora biti razumljiv i široj javnosti, a ne samo ekspertima.

Posebnim se dokumentom (HKO-P-S3-T3) uređuju Radne skupine za izradu standarda kvalifikacije, njihove aktivnosti i rezultati. Jedan od najvažnijih rezultata tih skupina su – prijedlozi standarda kvalifikacije. Ovdje iznosimo sadržaj standarda kvalifikacije (koji je naravno moguće podijeliti na osnovna svojstva: razina, obujam, profil i kvaliteta), kako slijedi:

0. Naziv i kôd standarda kvalifikacije (Trebaju uvesti značenje i postupak dodjeljivanja kôda, a sadrži ugrađenu informaciju o razini, profilu i klasi/obujmu kvalifikacije. Kôd treba biti stabilan pri upotrebi.);
1. Osnovna svojstva kvalifikacije:
 - 1.1. Naziv kvalifikacije;
 - 1.2. Razina kvalifikacije;
 - 1.3. Minimalni obujam kvalifikacije, ECTS/ECVET / (O/G);
 - 1.4. Klasa kvalifikacije (potpuna / djelomična);
2. Elementi kvalifikacije:
 - 2.1. Kompetencije i ishodi učenja (kratki popis ili opis kompetencija i ishoda učenja);
 - 2.2. Jedinični skupovi ishoda učenja (naziv; kôd; razina; obujam; kompetencije i ishodi učenja; uvjeti u kojima se stječu kompetencije; provjera i vrjednovanje (prihvatljivi oblici učenja i mogućnost vanjskog vrjednovanja, način ocjenjivanja); primjer provjere i vrjednovanja; vrsta jediničnih skupova, tj. da li navedeni jedinični skup pripada obveznom središnjem dijelu kvalifikacije, izbornom, nužna potpora kvalifikaciji ili pak dio ključnih kompetencija);
3. Elementi za osiguravanja kvalitete kvalifikacije:
 - 3.1. Uvjeti za pristupanje stjecanju kvalifikacije (ulazni uvjeti);
 - 3.2. Opravdanost uvođenja kvalifikacije (prikaz potreba i potražnje tržišta rada, pojedinca i društva za kvalifikacijom, uključujući potrebe nastavka obrazovanja);
 - 3.3. Uloga kvalifikacije (u odnosu na nastavak obrazovanja, tržište rada i drugo);
 - 3.4. Nadležne ustanove koje izdaju ispravu o stečenoj kvalifikaciji (na primjer, gimnazije, sveučilišta, veleučilišta i druge);
 - 3.5. Rok za stjecanje kvalifikacije, tj. do kada se mogu stjecati kvalifikacije;
 - 3.6. Potrebni resursi (procijeniti sve potrebne resurse za stjecanje kvalifikacije; navesti podatke i o resursima koje ulaže svaki pojedinac za stjecanje dotične kvalifikacije, tj. svoje vrijeme, prostor i novac; ne zaboraviti obiteljske resurse i druge fondove);
4. Elementi za osiguravanje kvalitete standarda kvalifikacije:
 - 4.1. Predlagatelji i nadnevak izrade prijedloga standarda kvalifikacije;
 - 4.2. Nadležna institucija za odobravanje standarda kvalifikacija i nadnevak prihvatanja prijedloga.

9. Drugi dodatni pojmovi

Kurikulum (*engl. Curriculum*) označava niz planiranih postupaka s ciljem stjecanja kompetencija

pojedince, a u što su uključeni: ciljevi; ishodi učenja; sadržaj i metode rada; oblici učenja, vrjednovanje ishoda učenja, te sustav osiguravanja kvalitete.

Dostupnost obrazovanja (*engl. Educational Accessibility*) označava otvorenost pristupanja sustavu obrazovanja svim članovima društva pod jednakim i prihvatljivim uvjetima.

Fleksibilnost obrazovnog sustava (*engl. Flexibility of Education System*) označava prilagodljivost obrazovnog sustava na trenutačne osobne, društvene i profesionalne potrebe.

Prohodnost obrazovnog sustava (*engl. Progression of Education System*) označava horizontalnu (odnosi se na profil) i vertikalnu (odnosi se na razinu) mogućnost kretanja kroz obrazovni sustav, s ciljem stjecanja kompetencija, ishoda učenja i kvalifikacija.

Partnerstvo (*engl. Partnership*) je suradnički odnos dvaju ili više dionika kojim se postiže dodatna međusobna dobrobit, a temelji se na izgrađenoj povjerenju i moralu.

Zapošljivost (*engl. Employability*) označava konkurentnost pojedinca na tržištu rada s obzirom na potrebne kompetencije u ostvarenju početnog zaposlenja, njegovog zadržavanja ili stjecanja novoga kada je to potrebno.

Dostupnost obrazovanja povećava se razvojem individualnoga pristupa poučavanju, raznolikošću obrazovne ponude te osiguravanjem financijske potpore polaznicima.

Fleksibilnost obrazovnog sustava postiže se omogućavanjem stjecanja istih kvalifikacija različitim putevima, prohodnošću, modularizacijom obrazovnih sadržaja i metoda učenja, te priznavanjem i vrjednovanjem neformalno i informalno stečenih kompetencija.

Prohodnost obrazovnog sustava povećava se uspostavljanjem vertikalnih i horizontalnih veza i mogućnosti kretanja kroz obrazovni sustav, izradom standarda zanimanja i standarda kvalifikacija, te modularizacijom obrazovnih sadržaja i metoda.

Partnerstvo uključuje jasne odgovornosti svakoga dionika. Dogovorena pravila u partnerstvu imaju izuzetnu važnost, a jasne informacije i otvorena komunikacija stvaraju povjerenje, bez čega partnerstvo nije moguće. Ističemo da je partnerstvo moguće samo na osnovi zajednički prihvaćenih vrijednosti i za to potrebnih kompetencija. Razvoj Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira nije moguć bez partnerskoga odnosa svih dionika.

Zapošljivost ne ovisi samo o stečenim kompetencijama pojedinca, već i o nizu drugih čimbenika: o ekonomskim, društvenim i drugim uvjetima unutar kojih se nalazi tržište rada.

10. Prilozi i druga literatura

10.1. Polazne osnove Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira.

10.2. European Qualifications Framework.

10.3. The framework for qualifications of the European Higher Education Area.